

DET KONGELEGE
FINANSDEPARTEMENT

Prop. 1 S

(2024–2025)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

FOR BUDSJETTÅRET 2025

Utgiftskapittel: 20–51 og 1600–1651

Inntektskapittel: 3024–3051, 4600–4620, 5341, 5351, 5580, 5600, 5605, 5692–5693

DET KONGELEGE
FINANSDEPARTEMENT

Prop. 1 S

(2024–2025)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

FOR BUDSJETTÅRET 2025

Utgiftskapittel: 20–51 og 1600–1651

Inntektskapittel: 3024–3051, 4600–4620, 5341, 5351, 5580, 5600, 5605, 5692–5693

Innhald

Del I	Innleiing	9	Kap. 45	Noregs institusjon for menneskerettar	46
1	Oversikt	11	Kap. 51	Riksrevisjonen	47
1.1	Område	11	Kap. 3051	Riksrevisjonen	50
1.2	Hovudoppgåver og organisering	11			
1.3	Oversikt over budsjettforslaget for Finansdepartementet	12			
2	Nokre viktige oppgåver i 2025	14			
3	Oppfølging av oppmodningsvedtak	16			
3.1	Stortingssesjon 2023–2024	17			
3.2	Stortingssesjon 2022–2023	20			
3.3	Stortingssesjon 2021–2022	21			
3.4	Stortingssesjon 2020–2021	22			
3.5	Stortingssesjon 2019–2020	22			
3.6	Stortingssesjon 2016–2017	23			
4	Oversiktstabeller for budsjettet	24			
4.1	Bruk av stikkordet «kan overførast»	27			
Del II	Budsjettforslaget for 2025	29			
5	Nærare omtale av løyvingss- forslaga m.m.	31			
Programområde 00	Konstitusjonelle institusjonar	31			
	<i>Programkategori 00.30 Regjeringa</i>	31			
Kap. 20	Statsministerens kontor	32			
Kap. 21	Statsrådet	32			
Kap. 24	Regjeringsadvokaten	33			
Kap. 3024	Regjeringsadvokaten	34			
	<i>Programkategori 00.40</i> <i>Stortinget og tilknytt organ</i>	35			
Kap. 41	Stortinget	35			
Kap. 3041	Stortinget	41			
Kap. 42	Stortingets ombodsnemnd for Forsvaret	41			
Kap. 43	Stortingets ombod for kontroll med forvaltninga	42			
Kap. 44	Stortingets kontrollutval for etterrettings-, overvakings- og tryggingsteneste	45			
			Kap. 45	Noregs institusjon for menneskerettar	46
			Kap. 51	Riksrevisjonen	47
			Kap. 3051	Riksrevisjonen	50
			Programområde 23 Finansadministrasjon		51
			<i>Programkategori 23.10</i> <i>Finansadministrasjon</i>		51
			Kap. 1600	Finansdepartementet	51
			Kap. 4600	Finansdepartementet	60
			Kap. 1602	Finanstilsynet	60
			Kap. 4602	Finanstilsynet	67
			Kap. 5580	Sektoravgifter under Finansdepartementet	68
			Kap. 1605	Direktoratet for forvaltning og økonomistyring	68
			Kap. 4605	Direktoratet for forvaltning og økonomistyring	73
			<i>Programkategori 23.20</i> <i>Skatte-, avgifts- og tolladministrasjon</i>		74
			Kap. 1610	Tolletaten	74
			Kap. 4610	Tolletaten	80
			Kap. 1618	Skatteetaten	82
			Kap. 4618	Skatteetaten	94
			Kap. 1619	Skatteklagenemnda	96
			<i>Programkategori 23.30</i> <i>Offisiell statistikk</i>		98
			Kap. 1620	Statistisk sentralbyrå	98
			Kap. 4620	Statistisk sentralbyrå	105
			<i>Programkategori 23.40 Andre føremål</i>		106
			Kap. 1632	Kompensasjon for meirverdiavgift	106
			Kap. 1633	Nettoordning, statleg betalt meirverdiavgift	107
			Kap. 1634	Kompensasjon for inntekts- svikt som følgje av koronaviruset	107
			Kap. 1635	Forskottering av erstatnings- krav	108
			Kap. 1645	Statleg garantiordning for lån til små og mellomstore føretak	108
			Kap. 4634	Kompensasjon for inntektssvikt som følgje av virusutbrotet	109

Programområde 24 Statleg gjeld og krav, renter og avdrag m.m.	110	Del III Andre saker	119
<i>Programkategori 24.10 Statsgjeld, renter og avdrag m.m.</i>	110	6 Likestilling og mangfald	121
Kap. 1650 Statsgjeld, renter m.m.	111	6.1 Finansdepartementet	121
Kap. 1651 Statsgjeld, avdrag og innløysing	112	6.1.1 Om arbeidet med likestilling og mangfald	121
<i>Programkategori 24.20 Statlege krav, avsetningar m.m.</i>	113	6.1.2 Status for 2023	121
Kap. 5341 Avdrag på uteståande fordringar	114	6.1.3 Lønskartlegging for 2023 – prosentdelar	122
Kap. 5351 Overføring frå Noregs Bank	114	6.2 Programkategori 00.30 Regjering	123
Kap. 5600 Overføring frå Statens pensjonsfond Norge	115	7 Omtale av klima- og miljørelevante saker	126
Kap. 5605 Renter av kontantar i statskassa og av andre fordringar	115	7.1 Finansdepartementet	126
Kap. 5692 Utbyte av statens kapital i Den nordiske investeringsbanken	116	7.2 Statistisk sentralbyrå	126
Kap. 5693 Utbyte av aksjar i ymse selskap m.m.	117	8 Oppfølging av berekraftsmåla	128
		Forslag	132
		Vedlegg	
		1 Tilsetjingsvilkåra for leiarane i heileigde statlege føretak	140

Tabelloversikt

Tabell 5.1	Tolletaten – nøkkeltal frå grensekontrollen	76	Tabell 6.1	Kjønnsbalanse; tal på mellombels tilsette, tal på deltid, uttak av foreldrepermisjon	123
Tabell 5.2	Tolletaten – grensekontroll – beslagsstatistikk	76	Tabell 6.2	Samla sjukefråvær 2023 i pst	123
Tabell 5.3	Skatte- og avgiftsproveny (i mrd. kroner)	83	Tabell 6.3	Kjønnsbalanse og kvinner sin del av menn si løn. Tala i parentes er frå 31. desember 2022	123
Tabell 5.4	Tilsegningsordninga ved oppfølging av konkursbu	96	Tabell 6.4	Kjønnsbalanse; tal på mellombels tilsette, tal på deltid, uttak av foreldrepermisjon	124
Tabell 5.5	Aktualiteten til statistikken – veker frå utgangen av referanseperioden til publisering	99	Tabell 6.5	Samla sjukefråvær 2023 i pst	124
Tabell 5.6	Svarrespons i undersøkingar frå SSB. Prosent	100	Tabell 6.6	Kvinner sin del av menn si løn. Tala i parentes er frå 31. desember 2022	125
Tabell 5.7	Oppgåvebør ved rapportering til SSB. Årsverk	100			
Tabell 5.8	Statistikkpubliseringar	100			
Tabell 5.9	Innanlandsk statsgjeld per 31. desember 2023	110			

Figuroversikt

Figur 1.1	Verksemder på Finansdepartementets område i 2025	11	Figur 5.1	Skatteetatens arbeid med fastsetjing av skattar og avgifter	82
-----------	--	----	-----------	---	----

DET KONGELEGE
FINANSDEPARTEMENT

Prop. 1 S

(2024–2025)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

FOR BUDSJETTÅRET 2025

Utgiftskapittel: 20–51 og 1600–1651

Inntektskapittel: 3024–3051, 4600–4620, 5341, 5351, 5580, 5600, 5605, 5692–5693

*Tilråding frå Finansdepartementet 20. september 2024,
godkjend i statsråd same dagen.
(Regjeringa Støre)*

Del I
Innleiing

1 Oversikt

1.1 Område

I denne proposisjonen kjem departementet med forslag om utgifter og inntekter under programområde 00 *Konstitusjonelle institusjonar*, programområde 23 *Finansadministrasjon*, medrekna skatte- og avgiftsadministrasjonen, og programområde 24 *Statleg gjeld og krav, renter og avdrag m.m.* Ansvar for løyvingane, medrekna rekneskapsavlegging, under programkategoriane 00.30 *Regjeringa* og 00.40 *Stortinget og tilknytte organ* ligg til høvesvis Statsministerens kontor og Stortingets egne institusjonar. Av praktiske grunnar blir desse programkategoriane førte opp i Finansdepartementets proposisjon, og beløpa er tekne med i oversikt over løyvingar på Finansdepartementets område. Forslaget under programkategori 00.40 er i samsvar med forslaget frå stortingsadministrasjonen.

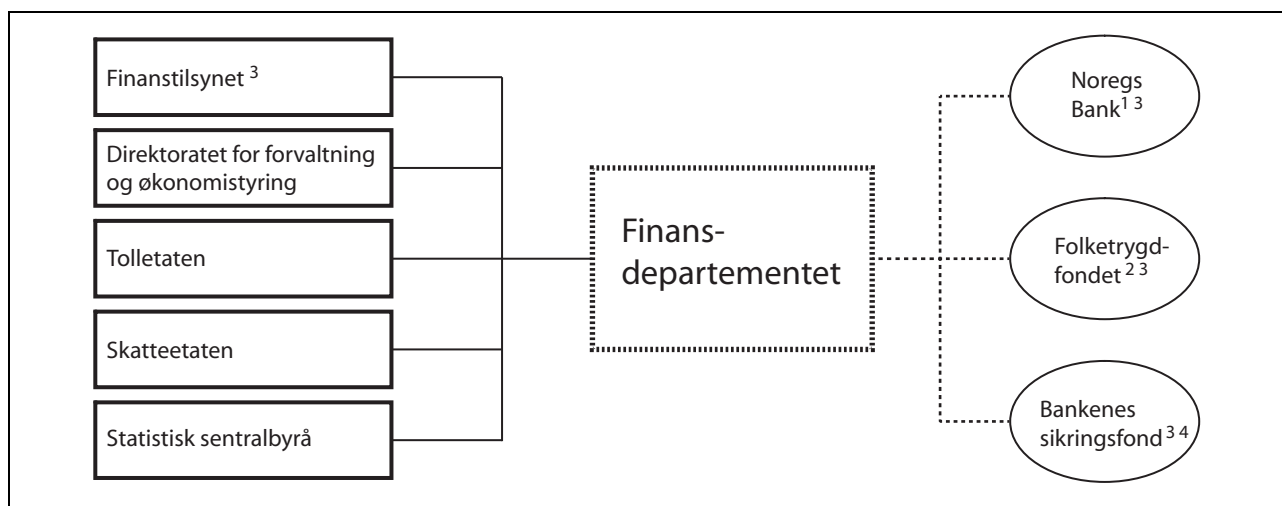
1.2 Hovudoppgåver og organisering

Finansdepartementet med underliggjande etatar har ansvar for m.a. å

- medverke til eit høveleg grunnlag for vedtak i den økonomiske politikken og i budsjettarbeidet
- sikre finansieringa av den offentlege verksemda gjennom skattar og avgifter
- samordne arbeidet med statsbudsjettet og økonomistyringa i staten
- forvalte statleg formue og gjeld
- medverke til eit offisielt statistikk- og datagrunnlag til bruk i offentlig og privat verksemd
- medverke til velfungerande finansmarknader

Politikken på områda over er omtalt i Meld. St. 1 (2024–2025) *Nasjonalbudsjettet 2025*, Prop. 1 S (2024–2025) *Statsbudsjettet for budsjettåret 2025* og Prop. 1 LS (2024–2025) *Skatter og avgifter 2025*. Proposisjonen her omfattar i fyrste rekkje forvaltninga og administrasjonen på desse områda.

Nedanfor er ei oversikt over verksemdar på Finansdepartementets område.

Figur 1.1 Verksemdar på Finansdepartementets område i 2025

¹ Fordeling av ansvar mellom Noregs Bank og statsmaktene i m.a. budsjettsaker og administrative saker er regulert av lov 21. juni 2019 nr. 31 om Noregs Bank og pengevesenet mv.

² Fondet er særskilt rettssubjekt, jf. lov 29. juni 2007 nr. 44 om Folketrygd-fondet.

³ Verksemd med eige styre.

⁴ Fondet er særskilt rettssubjekt, jf. lov 23. mars 2018 nr. 3 om Bankenes sikringsfond

1.3 Oversikt over budsjettforslaget for Finansdepartementet

Programområde under departementet

Nemning	(i 1 000 kr)			
	Rekneskap 2023	Saldert budsjett 2024	Forslag 2025	Endring i pst.
Programområde 00 Konstitusjonelle institusjonar	2 688 543	2 868 046	3 048 162	6,3
Programområde 23 Finansadministrasjon	58 391 060	60 509 290	63 567 459	5,1
Programområde 24 Statleg gjeld og krav, renter og avdrag m.m.	110 761 597	80 454 300	80 243 200	-0,3
Sum utgifter	171 841 200	143 831 636	146 858 821	2,1
Programområde 00 Konstitusjonelle institusjonar	42 447	29 837	31 959	7,1
Programområde 23 Finansadministrasjon	4 254 778	3 746 477	4 017 431	7,2
Programområde 24 Statleg gjeld og krav, renter og avdrag m.m.	49 685 298	40 479 352	52 287 752	29,2
Sum inntekter	53 982 523	44 255 666	56 337 142	27,3

Programområde 00 Konstitusjonelle institusjonar

Programområde 00 *Konstitusjonelle institusjonar* omfattar Regjeringa og Stortinget med underliggjande institusjonar. Forslag til løyving for 2025 under dette programområdet utgjer 3 048,2 mill. kroner som er ein auke på 6,3 pst. frå saldert budsjett 2024. Under programkategori 00.30 Regjeringa, er det ein auke med noko under 40 mill. kroner, herunder ei styrking av Regjeringsadvokaten med 8 mill. kroner.

Under programkategori 00.40 Stortinget og tilknytte organ, er det foreslått å auke løyvingane med 142,9 mill. kroner eller 5,8 pst. Endringane gjeld stort sett løns- og prisjusteringar. Forslaget under denne programkategorien er utarbeidd og fremja av stortingsadministrasjonen.

Programområde 23 Finansadministrasjon

Programområde 23 *Finansadministrasjon* omfattar skatte- og avgiftsadministrasjon, offisiell statistikk, finansadministrasjon og nokre andre føremål. Det samla forslag til løyving for 2025 under dette programområdet utgjer 63 567,563 605 mill. kroner. Det er ein auke med 3 058,2 mill. kroner eller 5,1 pst. frå saldert budsjett 2024.

Programområde 24 Statleg gjeld og krav, renter og avdrag m.m.

Programområdet omfattar utgifter til renter og avdrag på den innanlandske statsgjelda og på statskassa sine krav. Departementet sine renter og avdrag på statsgjeld er budsjetterte til 80 243,2 mill. kroner.

Inntekter

Samla inntekter, utanom skattar og avgifter, utgjer 56 337,1 mill. kroner. Det er ein auke med vel 12 081 mill. kroner eller 27,3 pst. frå saldert budsjett 2024. Hoveddelen av auken heng saman med at ein frå 2025 budsjetterer med inntekter frå overføring frå Statens pensjonsfond Noreg, med 11 700 mill. kroner. Andre store inntektspostar er overføring frå overføringsfondet i Noregs Bank med 18 974 mill. kroner og vel 15 547 mill. kroner i renter frå statskassa sin foliokonto i Noregs Bank. Staten sine renteinntekter av foliokontoen og andre krav i 2025 er omtalte i kap. 5605 *Renter av kontantar i statskassa og andre fordringar*. Det er gjort greie for skattar og avgifter i ein særskild proposisjon – Prop. 1 LS (2024–2025) *Skatter og avgifter 2025*.

Utgifter fordelt på postgrupper

(i 1 000 kr)

Post-gr.	Nemning	Rekneskap 2023	Saldert budsjett 2024	Forslag 2025	Endring i pst.
01–29	Statens egne driftsutgifter	25 759 047	26 034 675	27 372 567	5,1
30–49	Nybygg, anlegg o.a.	473 140	509 790	667 275	30,9
50–89	Overføringer til andre	45 977 013	49 287 171	55 001 979	11,6
90–99	Utlån, statsgjeld o.a.	99 632 000	68 000 000	63 817 000	-6,2
	Sum under departementet	171 841 200	143 831 636	146 858 821	2,1

2 Nokre viktige oppgåver i 2025

Nedanfor er det gjort kort greie for nokre viktige oppgåver på Finansdepartementet sitt område i 2025. Publikasjonar som til dømes Prop. 1 LS (2024–2025) *Skatter og avgifter 2025*, Meld. St. 1 (2024–2025) *Nasjonalbudsjettet 2025*, Meld. St. 22 (2023–2024) *Statens pensjonsfond 2024* og Meld. St. 23 (2023–2024) *Finansmarkedsmeldingen 2024*, gir god innsikt i arbeidet på området til Finansdepartementet.

Statens pensjonsfond

Stortinget har i lov 21. desember 2005 nr. 123 om Statens pensjonsfond gitt Finansdepartementet ansvaret for forvaltninga av fondet. Den operasjonelle forvaltninga av Statens pensjonsfond utland (SPU) og Statens pensjonsfond Noreg (SPN) er det høvesvis Noregs Bank og Folketrygdfondet som tar hand om, jf. § 2 i lova. Departementet har fastsett føresegner for forvaltninga i særskilde mandat for Noregs Bank og Folketrygdfondet.

Den samla marknadsv verdien av Statens pensjonsfond var 18 124 mrd. kroner ved inngangen til andre halvår 2024. Av dette var 17 745 mrd. kroner i SPU og 379 mrd. kroner i SPN. Langsiktig og god forvaltning av denne fellesformuen er ei viktig oppgåve. Ei viktig sak i 2025 er å gjennomføre utbytte frå Statens pensjonsfond Noreg.

Statens fond i Tromsø

Ei viktig sak i 2025 blir etableringa av Statens fond med kontorstad i Tromsø. Fondet blei oppretta i 2024, dei fyrste investeringane er venta i 2025.

Skatte- og avgiftsområdet

I 2022 starta programmet *Fremtidens innkreving*, som er planlagt ferdig i 2029. Skatteetaten skal, i samarbeid med Nav, Brønnøysundregistera, politiet, Lånekassa og fleire andre etatar, modernisere statleg innkreving ved å harmonisere og koordinere tenester, lovverk, prosessar, IT-system og brukarflater. Innkreving av skattar, avgifter og andre pengekrav skal effektiviserast gjennom datadeling og moderniserte og integrerte løs-

singar med brukarane i sentrum. Programmet er planlagt gjennomført i tre steg. Fyrste steg (2022–2026) er særleg innrette mot forbetringar for næringslivet. Steg to (2025–2027) skal fortsette moderniseringa som starta i steg 1.

Ei ny lov om innkreving av statlege krav m.m. var på høyring i 2023. Eit nytt regelverk tilpassa ei digital forvaltning er naudsynt for å realisere delar av gevinstane i dette programmet, og det bør kunne tre ikraft frå 1. januar 2026. Målet er å få ei samordna, systematisk og moderne lov, som gir eit oversiktleg og brukarvenleg regelverk.

Tollområdet

Tolletaten arbeider med Treff-satsinga som inneber å etablere både ny og forbetra systemstønad for oppgåver i alle ledd av Tolletatens kontrollprosessar. Det er etablert ei løysing som utgjer det nye hovudløpet for innførsel av varer til Noreg – Digitoll. Med Digitoll skal infomasjon som varer og transport sendast til Tolletaten digitalt seinast ved grensepassering, slik at tollbehandlinga og grensepasseringa blir effektivisert. Tolletaten vil i 2025 samarbeide med næringslivet for at bruken av Digitoll blir tatt i bruk i stor skala.

Svalbard blei etablert som eige tollområde i mai 2022. Dagens ordning for kontroll blei etablert på svært kort tid og er basert på ei minimumsløysing. Ei viktig oppgåve for etaten blir gradvis å utvikle kontrollen med vareførselen. Tolletaten må mellom anna vurdere behovet for regelverksutvikling, samt etablere naudsynt systemstøtte til kontroll.

Statleg økonomistyring

Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) legg til rette for effektiv ressursbruk i staten gjennom å levere standardiserte og effektive tenester til statlege verksemdar. Gjentatte, regelbaserte oppgåver med store volum gjer slike tenester godt eigna for digitalisering og automatisering, og DFØ har arbeidd målretta med dette i fleire år. Den kontinuerlege utviklinga av tenestene bidrar både til effektivisering og auka kvalitet.

Direktoratet bidrar òg til at staten får lågare investerings- og driftskostnader ved å kjøpe og tilby løysingar som mange kundar kan nytte. Dette arbeidet held fram i 2025.

Regjeringa arbeider med å utvikle DFØ til eit kompetansesenter for offentleg ressursbruk for å styrkje merksemda og kompetansen på effektiv ressursbruk i forvaltninga. DFØ leverer fleire tenester knytta til organisering, leiing, styring og gode avgjerdsgrunnlag i staten.

Finansområdet

Stortinget vedtok i 2024 ei ny finanstilsynslov, som mellom anna skal betre reflektere utviklinga som har vore i regelverk og i tilsynsomsfang og -metodikk. Ved sidan av arbeid med forskrifter til lova, blir etableringa av ei ny klagenemnd for finansmarknadsområdet ei viktig oppgåve i 2025.

Finanstilsynet har dei siste åra også trappa opp digitaliseringsarbeidet i eit eige digitaliseringsprosjekt. Prosjektet er retta inn mot automatisering av forvaltingsoppgåver, digitalisering av tilsynsprosessar, meir effektiv rapportering og datafangst, betre analyseløysingar og auka deling av data. Prosjektet kjem i tillegg til anna løpande digitaliseringsarbeid i verksemda. Digitaliseringsarbeidet har mellom anna som føremål å sikre meir effektiv ressursutnytting og kvalitet i tilsynarbeidet. Finansdepartementet følgjer arbeidet tett.

På finansmarknadsområdet er regelverksutvikling ei oppgåve som krev mykje ressursar. Regelverket skal mellom anna fremje tryggleik, soliditet og stabilitet i marknaden. Regelverksarbeidet speglar i stor grad arbeidet med nye reglar i EU/EØS. Også i 2025 vil dette krevje stor

innsats knytta til fleire regelverk mellom anna på verdipapirmarknadsområdet, kvitvaskingsreglar, berekraftsrapportering, folkefinansiering og soliditetskrav og krisehandteringsreglar for bankar. I tillegg er det ei rekkje andre prosessar som må følgjast opp, mellom anna utgreiingar innan betaling, kapitalstrukturen i sparebankar og privat tenestepensjon.

Modernisering av statistikkproduksjonen

I tråd med statistikklova § 4 vedtok regjeringa i 2023 eit nytt nasjonalt program for offisiell statistikk for perioden 2024–2027. Programforslaget blei utarbeida av SSB, i samråd med Utvalet for offisiell statistikk. Statistikkprogrammet peiker mellom anna ut nye tema det skal utviklast offisiell statistikk på dei neste åra. Statistikk om helse og omsorg, natur, areal, klima og miljø er mellom desse temaområda. Fleire tema som sett søkjeljos på overgangen til lavslippsamfunn vil også inngå i det nye programmet.

SSB skal utvikle og fremje tiltak for kvalitets-sikring og kompetansebygging innan det norske statistikkssystemet i samråd med *Utvalet for offisiell statistikk*. Eit system for kvalitetssikring er etablert, og årlege rapportar gir grunnlag for å vurdere tiltak for betre kvalitet i offisiell statistikk og kvalitetssystemet. I tillegg til kvalitetsarbeidet skal SSB halde fram med å ta i bruk nye datakjelder, metodar og teknologi for å utvikle ny statistikk og meir effektiv statistikkproduksjon.

SSB skal flytte produksjonen av statistikk og forskning over på ei skybasert plattform, Dapla. Flyttinga vil òg gi effektivisering og ei systematisk gjennomgang av alle produksjonsløpa.

3 Oppfølging av oppmodingsvedtak

Nedanfor er ei oversikt over oppfølging av oppmodingsvedtak under Finansdepartementet. Oversikta omfattar alle vedtaka frå stortings-sesjonen 2023–2024 og alle vedtaka frå tidlegare sesjonar som kontroll- og konstitusjonskomiteen i Innst. 239 S (2023–2024) meinte ikkje var kvittert ut. I nokre høve er det samstundes med rapporteringa her gitt ei meir omfattande framstilling av oppfølginga i Prop. 1 LS (2024–2025) *Skatter og avgifter 2025* eller i Meld. St. 1 (2024–2025)

Nasjonalbudsjettet 2025. I slike høve er det vist til kor denne framstillinga finst i desse dokumenta.

I tabellen nedanfor blir det òg opplyst om departementet planlegg at rapporteringa knytta til oppmodingsvedtaket no blir avslutta eller om departementet òg vil rapportere konkret på vedtaket i budsjettproposisjonen for neste år.

Oversikt over oppmodingsvedtak, ordna etter sesjon og nummer.

Sesjon	Vedtak nr.	Stikkord	Rapportering avsluttes (Ja/Nei)
2023–2024	82	Utgreiing om posisjonen til forbrukarane i finansmarknadene	Ja
2023–2024	89	Skjermingsfrådrag	Nei
2023–2024	90	Nivået på treprosentregelen i fritaksmetoden	Nei
2023–2024	91	Prosenttoll på potet	Ja
2023–2024	434	Prisane på banktenester	Ja
2023–2024	514	Avgift på avfallsforbrenning og fjernvarme	Ja
2023–2024	522	Register over reelle rettshavarar	Ja
2023–2024	530	Situasjonen i byggje- og anleggsnæringa	Ja
2023–2024	541	Skatt på sal av overskotsstraum frå private bustadar	Ja
2023–2024	752	Ny fakturaordning	Nei
2023–2024	753	Elektronisk førehandsdeklarering av kontantar mv. ved inn- og utreise, og krav om å opplyse om kvar pengane kjem frå	Nei
2023–2024	759	Eigedomsmeklarar sin tilgjenge til offentlege databasar, mellom anna folkeregisteret	Nei
2023–2024	760	Utvexling av informasjon mellom eigedomsmeklarar og bankar om mistenkelege forhold	Nei
2023–2024	800	Utvide opsjonsskatteordninga for oppstarts- og vekstselskap	Ja
2023–2024	812	Eigedomsskatt – differensierte satsar	Nei
2023–2024	920	Evaluering av renteavgrensingsreglane	Nei
2023–2024	921	Utviding av kjeldeskatte på renter og royalty mv.	Nei
2023–2024	922	Trafikkforsikringsavgift – fritak for lette elektriske varebilar	Nei

Sesjon	Vedtak nr.	Stikkord	Rapportering avsluttes (Ja/Nei)
2022–2023	82	Utflyttingsskatt	Ja
2022–2023	83	Turistskatt	Nei
2022–2023	91	Eingongsavgift på tunge køyretøy	Ja
2022–2023	719	Arbeidsgruppe om fripolisar og annan privat tjenestepensjon	Ja
2022–2023	857	Representantordningsutvalet, folkeregisterlova, skattelova, Stortingets pendlarbustadordning	Nei
2022–2023	939	Differensiert verdsetjing av ikkje-børsnoterte aksjar i formuesskatten	Nei
2021–2022	35-13	Tiltak for auka elbilde i leasing- og varebilmarknaden	Ja
2021–2022	35-31	Evaluering av NOKUS-reglane	Nei
2021–2022	35-32	Rapportering på ulikskap	Ja
2021–2022	35-34	Verdsetjingsmetode for bustader	Nei
2021–2022	35-36	Utvida land-for-land-rapportering (LLR) etter rekneskapslova	Nei
2021–2022	782	Vurdere kven som bør vere utelukka frå å sitje i Noregs Banks styrande organ	Nei
2020–2021	104	Vurdere den kommunale handlefridomen i formuesskatten	Ja
2020–2021	1250	Eigedomsskatt, utgreiing og vurdering av eit tak for bustader og fritidsbustader	Nei
2019–2020	707	Kulturmiljømeldinga – vedlikehald av privateigde kulturminne og kulturmiljø	Nei
2016–2017	48	Land-for-land rapportering	Nei
2016–2017	1040	Sikre behovet hos bustadkjøparar for meir tid i bustadhandelen	Nei

3.1 Stortingssesjon 2023–2024

Utgreiing om posisjonen til forbrukarane i finansmarknadene

Vedtak nr. 82, 4. desember 2023

«Stortinget ber regjeringa innan 1. juli 2024 utrede hvordan Finanstilsynet kan styrke forbrukernes posisjon i finansmarkedene, herunder om tilsynet med forbrukernes rettigheter i finansmarkedet bør samles i Finanstilsynet. Utredningen skal inngå i arbeidet med ny finanstilsynslov.»

Vedtaket blei gjort ved behandlinga av nasjonalbudsjettet for 2024 og forslag til statsbudsjett for 2024,

jf. Innst. 2 S (2023–2024). Vedtaket er følgt opp i Prop. 75 L (2023–2024), jf. Innst. 364 L (2023–2024).

Skjermingsfrådrag

Vedtak nr. 89, 4. desember 2023

«Stortinget ber regjeringa utrede nivået på fastsettelsen av skjermingsfradraget, herunder påslaget, i aksjonærmodellen, jf. Skatteutvalget.»

Vedtaket blei gjort ved behandlinga av nasjonalbudsjettet for 2024 og forslag til statsbudsjett for 2024, jf. Innst. 2 S (2023–2024). Regjeringa vil følgje opp dette vedtaket og kome tilbake til Stortinget med ei vurdering i Revidert nasjonalbudsjett 2025.

Nivået på treprosentregelen i fritaksmetoden

Vedtak nr. 90, 4. desember 2023

«Stortinget ber regjeringen utrede nivået på treprosentregelen i fritaksmetoden, jf. Skatteutvalget.»

Vedtaket blei gjort ved behandlinga av nasjonalbudsjettet for 2024 og forslag til statsbudsjett for 2024, jf. Innst. 2 S (2023–2024). Regjeringa vil følgje opp dette vedtaket og kome tilbake til Stortinget med ei vurdering i Revidert nasjonalbudsjett 2025.

Prosenttoll på potet

Vedtak nr. 91, 4. desember 2023

«Stortinget ber regjeringen gå fra krone- til prosenttoll på potet, herunder hel potet, potetflak og potetgranulat fra 1. januar 2024. Omleggingen skal omfatte tollvarenr. 0701, 0712 og 1105. For at markedsaktørene skal få tid til å tilpasse seg omleggingen, gis regjeringen fullmakt til for 2024 å administrere prosenttollsatsene ned slik at de tilsvarer inntil kronetollnivået.»

Vedtaket blei gjort ved behandlinga av nasjonalbudsjettet for 2024 og forslag til statsbudsjett for 2024, jf. Innst. 2 S (2023–2024). Regjeringspartia blei i budsjettforliket med Sosialistisk Venstreparti einige om at omlegginga frå kronetoll til prosenttoll òg skal omfatte potet. Vedtaket blei deretter følgt opp i Innst. 3 S (2023–2024).

Prisane på banktenester

Vedtak nr. 434, 13. desember 2023

«Stortinget ber regjeringen i finansmarkedsmeldingen 2024 gjøre rede for konkurransesituasjon og prisene på banktjenester i Norge, og vurdere tiltak som kan styrke konkurransen og bidra til rimeligere tjenester.»

Vedtaket blei gjort ved behandlinga av Representantforslag 6 S (2023–2024), jf. Innst. 156 S (2023–2024). Departementet ser det slik at vedtaket er følgt opp gjennom omtale i Meld. St. 23 (2023–2024) *Finansmarkedsmeldingen 2024* kapittel 3.

Avgift på avfallsforbrenning og fjernvarme

Vedtak nr. 514, 7. mars 2024

«Anmodningsvedtak 514 om å redusere søppel-eksporten – forslag om en avgift på alt restavfall også det som sendes ut av landet»

Vedtaket blei gjort ved behandlinga av Dokument 8:34 S (2023–2024, jf. Innst. 205 S (2023–2024)). Departementet ser det slik at vedtaket er følgt opp gjennom omtale i Prop. 1 LS (2024–2025), kap 19.

Register over reelle rettshavarar

Vedtak nr. 522, 14. mars 2024

«Stortinget ber regjeringen raskest mulig slutføre arbeidet med et utvidet register over reelle rettighetshavere.»

Vedtaket blei gjort ved behandlinga av Dokument 8:11 S (2023–2024), jf. Innst. 211 S (2023–2024). Register over reelle rettshavarar blir opna for registrering av opplysningar 1. oktober 2024. Departementet ser det slik at vedtaket er følgt opp gjennom dette.

Situasjonen i bygge- og anleggsnæringa

Vedtak nr. 530, 19. mars 2024

«Stortinget ber regjeringen innen fremleggelsen av revidert nasjonalbudsjett for 2024 gjøre en analyse av utviklingen i byggebransjen for å kartlegge hvilke tiltak som kan være nødvendige for å øke aktiviteten i næringen»

Vedtaket blei gjort ved behandlinga av Representantforslag 59 S (2023–2024), Innst. 221 S (2023–2024). Departementet legg til grunn at vedtaket er følgt opp gjennom omtale i Meld. St. 2 (2023–2024) *Revidert nasjonalbudsjett 2024*, kap. 2 boks 2.2.

Skatt på sal av overskotsstrøm frå private bustadar

Vedtak nr. 541, 21. mars 2024

«Stortinget ber regjeringen utrede og legge frem forslag om særregler som gir et skattefritak for salg av overskuddsstrøm fra private boliger.»

Vedtaket blei gjort ved behandlinga av Representantforslag 68 S (2023–2024), jf. Innst. 222 S (2023–2024). Departementet legg til grunn at vedtaket er følgt opp gjennom forslag i Prop. 1 LS (2024–2025), kapittel 3.

Ny fakturaordning

Vedtak nr. 752, 12. juni 2024

«Stortinget ber regjeringen utrede en fakturaordning med QR-kode etter inspirasjon fra andre europeiske land, og komme tilbake til Stortinget senest innen revidert nasjonalbudsjett for 2025»

Vedtaket blei gjort 12. juni 2024 i medhald av Stortingets forretningsorden § 14, nr. 8, bokstav b samstundes med behandlinga av Meld. St. 15 (2023–2024), jf. Innst. 412 S (2023–2024). Departementet vil vurdere korleis vedtaket skal følgjast opp, mellom anna på grunnlag av vurderingar frå Skattedirektoratet.

Elektronisk førehandsdeklarering av kontantar mv. ved inn- og utreise, og krav om å opplyse om kvar pengane kjem frå

Vedtak nr. 753, 12. juni 2024

«Stortinget ber regjeringen stille krav om elektronisk forhåndsdeklarering av større pengeverdier som skal fraktes inn og ut av landet, samt innføre krav om å opplyse om pengenes opprinnelse, og komme tilbake til Stortinget om dette innen revidert nasjonalbudsjett for 2025.»

Vedtaket blei gjort 12. juni 2024 i medhald av Stortingets forretningsorden § 14, nr. 8, bokstav b samstundes med behandlinga av Meld. St. 15 (2023–2024), jf. Innst. 412 S (2023–2024). Departementet vil vurdere korleis vedtaket skal følgjast opp.

Eigedomsmeklarar sin tilgjenge til offentlege databasar, mellom anna folkeregisteret

Vedtak nr. 759, 12. juni 2024

«Stortinget ber regjeringen utrede om eigedomsmeklere bør gis tilgang til offentlege databaser, herunder folkeregisteret.»

Vedtaket vart gjort ved behandlinga av Meld. St. 15 (2023–2024), jf. Innst. 412 S (2023–2024). Departementet vil kome tilbake til Stortinget om oppmodingsvedtaket ved eit passende høve.

Utveksling av informasjon mellom eigedomsmeklarar og bankar om mistenkelege forhold

Vedtak nr. 760, 12. juni 2024

«Stortinget ber regjeringen utrede om eigedomsmeklere bør gis rett til å utveksle informasjon med bankar om mistenkelige forhold.»

Vedtaket blei gjort ved behandlinga av Meld. St. 15 (2023–2024), jf. Innst. 412 S (2023–2024). Regjeringa tar, som varsla i Meld. St. 15 (2023–2024), sikte på å setje ned ei arbeidsgruppe for å vurdere gjennomføringa av den nye antikvitvaskingspakka, som blei vedtatt i EU i juni 2024 og som inkluderer reglar om deling av informasjon.

Utvide opsjonsskatteordninga for oppstarts- og vekstselskap

Vedtak nr. 800, 17. juni 2024

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2025 foreslå endringer i opsjonsskatteregulverket, slik at vilkårene for å benytte ordningen utvides til å omfatte bedrifter som har inntil 150 ansatte, ikke er eldre enn 12 år, og som har en balansesum på inntil 200 mill. kroner.»

Vedtaket blei gjort 17. juni 2024, i samband med behandling av Dokument 8:135 S (2023–2024). Regjeringa følgjer opp vedtaket i Prop. 1 LS (2024–2025) og ved å notisere endringa til ESA. Departementet legg til grunn at vedtaket er følgt opp gjennom omtale i Prop. 1 LS (2024–2025), kapittel 3.

Eigedomsskatt – differensierte satsar

Vedtak nr. 812, 19. juni 2024

«Stortinget ber regjeringen utrede endringer i regelverket slik at det blir mulig for kommunene å sette ulike skattesatser for sekundær-, fritids- og primærboliger.»

Vedtaket blei gjort ved behandlinga av Prop. 102 S (2023–2024) *Kommuneproposisjonen for 2025*, jf. Innst. 440 S (2023–2024). Regjeringa vil vurdere korleis vedtaket skal følgjast opp og vil kome tilbake til Stortinget om saka.

Evaluering av renteavgrensningsreglane

Vedtak nr. 920, 21. juni 2024

«Stortinget ber regjeringen på egnet tidspunkt og senest i 2025 påbegynne en evaluering av hvordan rentebegrensningsreglane har fungert, i tråd med skatteutvalgets anbefalinger. Evalueringen skal inkludere skattemyndighetenes erfaringer og administrative kostnader knyttet til å skulle kontrollere unntaksbestemmelsen i praksis.»

Vedtaket blei gjort ved behandlinga av revidert nasjonalbudsjett for 2024, jf. Innst. 447 S (2023–2024). Regjeringa vil følgje opp vedtaket og vil kome tilbake til Stortinget ved eit passande høve.

Utviding av kjeldeskatt på renter og royalty mv.

Vedtak nr. 921, 21. juni 2024

«Stortinget ber regjeringen utrede en utvidelse av kildeskatten til også å gjelde betalinger til land som ikke regnes som lavskatteland.»

Vedtaket blei gjort ved behandlinga av revidert nasjonalbudsjett for 2024, jf. Innst. 447 S (2023–2024). Regjeringa vil greie ut om ein bør utvide kjeldeskatten til òg å gjelde betalningar til land som ikkje reknast som land med låg skatt. Ein tar sikte på å kome tilbake til Stortinget med ei vurdering i 2025.

Trafikksforsikringsavgift – fritak for lette elektriske varebilar

Vedtak nr. 922, 21. juni 2024

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2025 foreslå å gi lette el-varebilar fritak for trafikksforsikringsavgift, med forbehold om notifikasjon og godkjenning av ESA.»

Vedtaket blei gjort ved behandlinga av Prop. 103 LS (2023–2024) *Endringar i skatte- og avgiftslovgivinga*, jf. Innst. 438 L (2023–2024). Regjeringa vil vurdere korleis vedtaket skal følgjast opp og vil kome tilbake til Stortinget om saka. Det er gitt ei omtale av saka i Prop. 1 LS (2024–2025), kapittel 18.

3.2 Stortingssesjon 2022–2023

Utflyttingsskatt

Vedtak nr. 82, 1. desember 2022

«Stortinget ber regjeringen utrede og foreslå en utflyttingsskatt som sikrer at urealiserte gevinster opparbeidet i Norge frem til utflyttingstidspunktet, faktisk skattlegges her.»

Vedtaket blei gjort ved behandlinga av Meld. St. 1 (2022–2023), jf. Innst. 2 S (2022–2023). Departementet legg til grunn at oppmodingsvedtaket er følgt opp gjennom forslag i Prop. 1 LS (2024–2025), kapittel 5.

Turistskatt

Vedtak nr. 83, 1. desember 2022

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en kommunal/statlig touristskatt senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2024.»

Vedtaket blei gjort ved behandlinga av Endring av Prop. 1 S (2022–2023) og Prop. 1 LS (2022–2023), jf. Innst. 5 S (2022–2023). Regjeringa treng meir tid på å vurdere mogleg innretting av ein lokal/statleg touristskatt og vil kome tilbake til Stortinget om saka.

Eingongsavgift på tunge køyretøy

Vedtak nr. 91, 1. desember 2022

«Stortinget ber regjeringen utrede engangsavgift på fossile lastebiler, busser og andre tunge kjøretøy i forbindelse med statsbudsjettet for 2024.»

Vedtaket blei gjort ved behandlinga av Prop. 1 LS (2022–2023), jf. Innst. 5 S (2022–2023). Departementet legg til grunn at oppmodingsvedtaket er følgt opp gjennom omtale i Prop. 1 LS (2024–2025), kapittel 17.

Arbeidsgruppe om fripolisar og annan privat tjenestepensjon

Vedtak nr. 719, 1. juni 2023

«Stortinget ber regjeringen nedsette et hurtigarbeidende utvalg med representasjon fra berørte parter, med mandat til å se på mulige regel-

endringer for ytterligere å sikre verdiene i og reguleringene av fripoliser.»

Vedtaket blei gjort ved behandlinga av Prop. 83 L (2022–2023), jf. Innst. 401 L (2022–2023). Finansdepartementet sette 20. desember 2023 i gang eit utgreiingsarbeid for å følgje opp oppmodingsvedtaket. Utgreiinga skal leverast i løpet av hausten 2024.

Representantordningsutvalet, folkeregisterlova, skattelova, Stortingets pendlarbustadordning

Vedtak nr. 857, 15. juni 2023

«Stortinget ber regjeringen vurdere Representantordningsutvalgets forslag til endring av folkeregisterloven § 5-4 og skatteloven § 3-1, herunder klargjøre aktuelle tolkningsspørsmål samt utrede forslag til regler for grupper som har særlige behov for unntak eller overgangsordninger.»

Vedtaket blei gjort ved behandlinga av Dokument 18 (2021–2022) og Dokument 18 (2022–2023), jf. Innst. 499 S (2022–2023). Departementet vil følgje opp vedtaket og vil sende forslag til endringar på høyring når saka er ferdig utreidd.

Differensiert verdsetjing av ikkje-børsnoterte aksjar i formuesskatten

Vedtak nr. 939, 16. juni 2023

«Stortinget ber regjeringen utrede differensiert verdsetting av ikkje-børsnoterte aksjer i formuesskatten på grunnlag av egenskaper ved de enkelte aksjer, f.eks. ulik stemme- og utbytterett, og slik at verdsettelsen av de enkelte aksjer i større grad samsvarer med reell markedsverdi.»

Vedtaket blei gjort ved behandlinga av Prop. 117 LS (2022–2023), jf. Innst. 490 S (2022–2023). Regjeringa vil kome tilbake til Stortinget ved eit passende høve.

3.3 Stortingssesjon 2021–2022

Tiltak for auka elbil del i leasing- og varebilmarknaden

Vedtak nr. 35-13, 2. desember 2021

«Stortinget ber regjeringen, i revidert nasjonalbudsjett 2022, foreslå tiltak for å øke elbilandelen i leasingmarkedet og innenfor varebilmarkedet,

herunder konkrete forslag som vil ha umiddelbar effekt i 2022, for å hindre at disse markedene blir en barriere for å nå målet om at alle nye personbiler og lette varebiler i 2025 skal være nullutslippsbiler. Utredningen skal se på fjerning av skattefordeler til biler med utslipp i leasingmarkedet, støtteordninger til elvarebiler, og CO₂-komponenten i engangsavgiften for nyttekjøretøyer med forbrenningsmotor, den skal videre se på om det kan gjøres grep i støtteordningene til elbil som kan gi næringsdrivende styrkede og mer like fordeler som privatpersoner»

Vedtaket blei gjort ved behandlinga av nasjonalbudsjettet for 2022 og forslag til statsbudsjett for 2022, jf. Innst. 2 S (2021–2022). Departementet legg til grunn at vedtaket er følgt opp gjennom forslag i Prop. 103 LS (2023–2024), kapittel 2.

Evaluering av NOKUS-reglane

Vedtak nr. 35-31, 2. desember 2021

«Stortinget ber regjeringen om i løpet av 2022 å gjennomføre en grundig evaluering av dagens skatteordning for NOKUS-selskap, herunder også vurdere hvordan denne ordningen samvirker med kildeskatt»

Vedtaket blei gjort ved behandlinga av Prop. 1 LS (2021–2022), jf. Innst. 2 S (2021–2022). Departementet vil kome tilbake til ei vurdering av NOKUS-reglane når to-pilarløysinga for skattlegging av store multinasjonale konsern er innført i norsk rett.

Rapportering på ulikskap

Vedtak nr. 35-32, 2. desember 2021

«Stortinget ber regjeringen fra og med statsbudsjettet 2023 rapportere om fordeling og ulikhet på grunnlag av flere parametere enn i dag. Eierinntekter skal inngå i rapporteringen så snart det er praktisk mulig. Rapporteringen skal bidra til å nå målet om å redusere økonomisk ulikhet.»

Vedtaket blei gjort ved behandlinga av nasjonalbudsjettet for 2022 og forslag til statsbudsjett for 2022, jf. Innst. 2 S (2021–2022). Departementet legg til grunn at vedtaket er følgt opp gjennom omtale i Meld. St. 1 (2024–2025) Nasjonalbudsjettet 2025, kapittel 6.

Verdsetjingsmetode for bustader

Vedtak nr. 35-34, 2. desember 2021

«Stortinget ber regjeringen endre metoden for verdsetting av dyre boliger slik at verdsettingen bedre samsvarer med eiendommenes reelle markedsverdi»

Vedtaket blei gjort ved behandlinga av nasjonalbudsjettet for 2022 og forslag til statsbudsjett for 2022, jf. Innst. 2 S (2021–2022). Regjeringa vil kome tilbake til Stortinget ved eit passande høve.

Utvida land-for-land-rapportering (LLR) etter rekneskapslova

Vedtak nr. 35-36, 2. desember 2021

«Stortinget ber regjeringen om at en forskrift om utvidet land-for-land-rapportering blir utformet slik at selskaper blir pliktige til å opplyse om regnskapsstørrelser for alle land, inkludert støtte-land hvor skatt ikke betales.»

Vedtaket blei gjort ved behandlinga av nasjonalbudsjettet for 2022 og forslag til statsbudsjett for 2022, jf. Innst. 2 S (2021–2022). Departementet tek sikte på å utarbeide og høyre forslag til lovendingar, med utgangspunkt i nye EU-reglar (direktiv (EU) 2021/2101). Vedtaket vil bli følgd opp i samband med vedtak nr. 48 av 15. november 2016.

Vurdere kven som bør vere utelukka frå å sitje i Noregs Banks styrande organ

Vedtak nr. 782, 13. juni 2022

«Stortinget ber regjeringen på egnet måte komme tilbake til Stortinget med en vurdering av hvem som bør være utelukket fra å sitte i Norges Banks styrende organer, jf. sentralbankloven § 2-3 fjerde ledd og § 2-6 tredje ledd.»

Vedtaket blei gjort ved behandlinga av eit representantforslag frå stortingsrepresentantane Guri Melby, Sveinung Rotevatn og Sofie Høgestøl om å flytte Noregs Bank Investment Management (NBIM) ut av Noregs Bank og innføre strengare habilitetsreglar rundt utnemningar i banken, jf. Dokument 8:149 S (2021–2022) og Innst. 353 S (2021–2022). Regjeringa vil kome tilbake til Stortinget med ei vurdering.

3.4 Stortingssesjon 2020–2021

Vurdere den kommunale handlefridomen i formuesskatten

Vedtak nr. 104, 26. november 2020

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en vurdering av det framtidige mulighetsrommet for endring av formuesskatten, der både statens inntekter og kommunenes handlingsrom for konkurranse om skattebetingelser mellom kommuner belyses.»

Vedtaket blei gjort ved behandlinga av Meld. St. 5 (2019–2020), *Levende lokalsamfunn for fremtiden – Distriktsmeldingen*, jf. Innst. 88 S (2020–2021). Departementet legg til grunn at vedtaket er følgd opp gjennom omtala i Prop. 102 S (2023–2024) *Kommuneproposisjonen 2025*, kap. 14, jf. Innst. 440 S (2023–2024).

Eigedomsskatt, utgreiing og vurdering av eit tak for bustader og fritidsbustader

Vedtak nr. 1250, 16. juni 2021

«Stortinget ber regjeringen legge fram en helhetlig utredning om eiendomsskatten og herunder utrede et tak for eiendomsskatt på ordinære boliger og hytter, og komme tilbake til Stortinget på eigna måte.»

Vedtaket blei gjort ved behandlinga av Prop. 192 S (2020–2021) *Kommuneproposisjonen for 2022*, jf. Innst. 660 S (2020–2021). Regjeringa vil vurdere korleis vedtaket skal følgjast opp og vil kome tilbake til Stortinget om saka.

3.5 Stortingssesjon 2019–2020

Kulturmiljømeldinga – vedlikehald av privateigde kulturminne og kulturmiljø

Vedtak nr. 707, 16. juni 2020

«Stortinget ber regjeringen i samband med bevaringsstrategiene, fremme forslag om hvordan staten kan stimulere private eiere av kulturminner og kulturmiljøer til jevnt, godt vedlikehold gjennom skatte- og avgiftsinsentiver.»

Vedtaket blei gjort ved behandlinga av Meld. St. 16 (2019–2020) *Nye mål i kulturmiljøpolitikken – Engasjement, bærekraft og mangfold*, jf. Innst.

379 S (2019–2020). Oppmodingsvedtaket vil bli følgt opp i samråd med Klima- og miljødepartementet og i samsvar med nye bevaringsstrategiar som Klima- og miljødepartementet førebur. Sjå omtale i Prop. 1 S (2024–2025) for Klima- og miljødepartementet. Regjeringa vil kome tilbake til Stortinget om saka.

3.6 Stortingssesjon 2016–2017

Land-for-land rapportering

Vedtak nr. 48, 15. november 2016

«Stortinget ber regjeringen sørge for at selskap som etter forslagene i land-for-land-rapportering til skattemyndighetene, også blir pliktige til å rapportere etter regnskaps- og verdipapirloven, og at selskapene skal rapportere betalt inntektskatt og påløpt inntektsskatt, antall ansatte, akkumulert fortjeneste, resultat før skattekostnad, summen av inntekter fra transaksjoner med nærstående/ikke nærstående foretak og bokført egenkapital.»

Vedtaket blei gjort ved behandlinga av Prop. 120 L (2015–2016) *Endringer i ligningsloven (land-for-land-rapportering til skattemyndighetene)*, jf. Innst. 42 L (2016–2017). Departementet tar sikte på å utarbeide og høyre forslag til lovendringar, med utgangspunkt i nye EU-reglar (direktiv (EU)

2021/2101), der òg oppmodingsvedtaket vil bli følgt opp. Vedtaket vil bli følgt opp i samband med vedtak nr. 35-36 av 2. desember 2021.

Sikre behovet hos bustadkjøparar for meir tid i bustadhandelen

Vedtak nr. 1040, 20. juni 2017

«Stortinget ber regjeringen sikre boligkjøpernes behov for mer tid i bolighandelen gjennom forskriftene til eiendomsmeglingsloven eller ved å fremme forslag for Stortinget om endringer i avhendingsloven»

Vedtaket blei gjort ved behandlinga av Dokument 8:123 S (2016–2017) *Representantforslag fra stortingsrepresentantene Hans Olav Syversen, Line Henriette Hjemdal, Hans Fredrik Grøvan, Kjell Ingolf Ropstad og Geir Sigbjørn Toskedal om tiltak for å styrke forbrukernes rettigheter i handel med bolig*, jf. Innst. 477 S (2016–2017). Eit utval blei sett ned 11. oktober 2019 for å revidere eigedomsmeklingslova. Utvalet overleverte si utgreiing, NOU 2021: 7 *Trygg og enkel eiendomsmegling – Evaluering av eiendomsmeglingsloven og forslag til en fremtidsrettet regulering*, 4. juni 2021. Utgreiinga inneheld mellom anna forslag til endringar som skal sikre forbrukarar meir tid i bustadhandelen. Utgreiinga har vore på høyring til oktober 2021 og ligg no til vurdering i departementet.

4 Oversiktstabeller for budsjettet

Utgifter fordelt på kapittel

					(i 1 000 kr)
Kap.	Nemning	Rekneskap 2023	Saldert budsjett 2024	Forslag 2025	Endring i pst.
Regjeringa					
20	Statsministerens kontor	103 891	107 671	116 121	7,8
21	Statsrådet	184 247	180 299	197 674	9,6
24	Regjeringsadvokaten	129 906	135 991	147 422	8,4
	<i>Sum kategori 00.30</i>	<i>418 044</i>	<i>423 961</i>	<i>461 217</i>	<i>8,8</i>
Stortinget og eksterne organ					
41	Stortinget	1 449 971	1 589 700	1 676 848	5,5
42	Stortingets ombodsnemnd for Forsvaret	8 268	10 000	10 728	7,3
43	Stortingets ombod for kontroll med forvaltninga	102 299	109 388	118 311	8,2
44	Stortingets kontrollutval for etterretnings-, overvakings- og tryggingsteneste	40 814	47 600	49 986	5,0
45	Noregs institusjon for menneskerettar	27 582	28 500	31 322	9,9
51	Riksrevisjonen	641 565	658 897	699 750	6,2
	<i>Sum kategori 00.40</i>	<i>2 270 499</i>	<i>2 444 085</i>	<i>2 586 945</i>	<i>5,8</i>
	Sum programområde 00	2 688 543	2 868 046	3 048 162	6,3
Finansadministrasjon					
1600	Finansdepartementet	524 746	560 969	570 176	1,6
1602	Finanstilsynet	533 427	555 046	599 117	7,9
1605	Direktoratet for forvaltning og økonomistyring	1 090 308	1 005 979	1 156 018	14,9
	<i>Sum kategori 23.10</i>	<i>2 148 481</i>	<i>2 121 994</i>	<i>2 325 311</i>	<i>9,6</i>

(i 1 000 kr)

Kap.	Nemning	Rekneskap 2023	Saldert budsjett 2024	Forslag 2025	Endring i pst.
	Skatte-, avgifts- og tolladministrasjon				
1610	Tolletaten	1 968 274	1 996 796	2 364 420	18,4
1618	Skatteetaten	8 639 664	8 828 577	9 047 736	2,5
1619	Skatteklagenemnda	78 120	77 979	80 238	2,9
	<i>Sum kategori 23.20</i>	<i>10 686 058</i>	<i>10 903 352</i>	<i>11 492 394</i>	<i>5,4</i>
	Offisiell statistikk				
1620	Statistisk sentralbyrå	987 165	988 634	1 029 754	4,2
	<i>Sum kategori 23.30</i>	<i>987 165</i>	<i>988 634</i>	<i>1 029 754</i>	<i>4,2</i>
	Andre foremål				
1632	Kompensasjon for meirverdiavgift	34 541 587	36 400 000	38 200 000	4,9
1633	Nettoordning, statleg betalt meirverdiavgift	10 021 039	10 000 000	10 500 000	5,0
1634	Kompensasjon for inntektssvikt som følge av koronaviruset	2 645			0,0
1635	Forskottering av erstatningskrav		90 000	20 000	-77,8
1645	Statleg garantiordning for lån til små og mellomstore føretak	4 085	5 310		-100,0
	<i>Sum kategori 23.40</i>	<i>44 569 356</i>	<i>46 495 310</i>	<i>48 720 000</i>	<i>4,8</i>
	Sum programområde 23	58 391 060	60 509 290	63 567 459	5,1
	Statsgjeld, renter og avdrag m.m.				
1650	Statsgjeld, renter m.m.	11 129 597	12 454 300	16 426 200	31,9
1651	Statsgjeld, avdrag og innløsning	99 632 000	68 000 000	63 817 000	-6,2
	<i>Sum kategori 24.10</i>	<i>110 761 597</i>	<i>80 454 300</i>	<i>80 243 200</i>	<i>-0,3</i>
	Sum programområde 24	110 761 597	80 454 300	80 243 200	-0,3
	Sum utgifter	171 841 200	143 831 636	146 858 821	2,1

Inntekter fordelt på kapittel

(i 1 000 kr)

Kap.	Nemning	Rekneskap 2023	Saldert budsjett 2024	Forslag 2025	Endring i pst.
Regjeringa					
3024	Regjeringsadvokaten	28 788	22 237	23 082	3,8
	<i>Sum kategori 00.30</i>	<i>28 788</i>	<i>22 237</i>	<i>23 082</i>	<i>3,8</i>
Stortinget og eksterne organ					
3041	Stortinget	10 011	7 300	8 577	17,5
3051	Riksrevisjonen	3 648	300	300	0,0
	<i>Sum kategori 00.40</i>	<i>13 659</i>	<i>7 600</i>	<i>8 877</i>	<i>16,8</i>
	Sum programområde 00	42 447	29 837	31 959	7,1
Finansadministrasjon					
4600	Finansdepartementet	506	50	50	0,0
4602	Finanstilsynet	202 873	14 500	19 200	32,4
4605	Direktoratet for forvaltning og økonomistyring	310 366	186 932	302 192	61,7
5580	Sektoravgifter under Finansdepartementet	512 668	565 046	606 417	7,3
	<i>Sum kategori 23.10</i>	<i>1 026 413</i>	<i>766 528</i>	<i>927 859</i>	<i>21,0</i>
Skatte-, avgifts- og tolladministrasjon					
4610	Tolletaten	57 503	52 401	54 565	4,1
4618	Skatteetaten	2 922 914	2 678 023	2 777 904	3,7
	<i>Sum kategori 23.20</i>	<i>2 980 417</i>	<i>2 730 424</i>	<i>2 832 469</i>	<i>3,7</i>
Offisiell statistikk					
4620	Statistisk sentralbyrå	239 715	247 525	257 103	3,9
	<i>Sum kategori 23.30</i>	<i>239 715</i>	<i>247 525</i>	<i>257 103</i>	<i>3,9</i>
Andre foremål					
4634	Kompensasjon for inntektssvikt som følge av virusutbrotet	8 233	2 000		-100,0
	<i>Sum kategori 23.40</i>	<i>8 233</i>	<i>2 000</i>		<i>-100,0</i>
	Sum programområde 23	4 254 778	3 746 477	4 017 431	7,2

(i 1 000 kr)

Kap.	Nemning	Rekneskap 2023	Saldert budsjett 2024	Forslag 2025	Endring i pst.
	Statlege fordringar, avsetningar m.m.				
5341	Avdrag på utestående fordringar	26 001 022	4 000 500	6 000 000	50,0
5351	Overføring frå Noregs Bank	8 093 868	24 600 000	18 974 000	-22,9
5600	Overføring frå Statens pensjonsfond Norge			11 700 000	100,0
5605	Renter av kontantar i statskassa og av andre fordringar	15 527 555	11 812 800	15 547 700	31,6
5692	Utbyte av statens kapital i Den nordiske investeringsbanken	62 176	64 400	64 400	0,0
5693	Utbyte av aksjar i ymse selskap m.m.	677	1 652	1 652	0,0
	<i>Sum kategori 24.20</i>	<i>49 685 298</i>	<i>40 479 352</i>	<i>52 287 752</i>	<i>29,2</i>
	Sum programområde 24	49 685 298	40 479 352	52 287 752	29,2
	Sum inntekter	53 982 523	44 255 666	56 337 142	27,3

4.1 Bruk av stikkordet «kan overførast»

Under Finansdepartementet blir stikkordet «kan overførast» foreslått knytt til desse postane utanom postgruppe 30–49

(i 1 000 kr)

Kap.	Post	Nemning	Overført til 2024	Forslag 2025
41	21	Spesielle driftsutgifter	619	
1600	21	Spesielle driftsutgifter	29 551	67 874
1618	22	Større IT-prosjekt	185 012	557 631
1620	21	Spesielle driftsutgifter	15 611	242 503
1635	70	Utbetaling av erstatning		20 000

Del II
Budsjettforslaget for 2025

5 Nærare omtale av løyvingforslaga m.m.

Programområde 00 Konstitusjonelle institusjonar Programkategori 00.30 Regjeringa

Utgifter under programkategori 00.30 fordelte på kapittel

(i 1 000 kr)

Kap.	Nemning	Rekneskap 2023	Saldert budsjett 2024	Forslag 2025	Endring i pst.
20	Statsministerens kontor	103 891	107 671	116 121	7,8
21	Statsrådet	184 247	180 299	197 674	9,6
24	Regjeringsadvokaten	129 906	135 991	147 422	8,4
	Sum kategori 00.30	418 044	423 961	461 217	8,8

Statsministerens kontor og Statsrådet

Statsministerens kontor støttar statsministeren i arbeidet med å leie og samordne arbeidet i regjeringa, m.a. ved å førebu, gjennomføre og følgje opp regjeringskonferansane.

Visse saker blir behandla i Statsrådet under Kongen si leiing. Det gjeld til dømes forslag til nye lover, budsjettforslag og andre forslag til vedtak i Stortinget. Statsministerens kontor har saman med fagdepartementa ansvar for å førebu, gjennomføre og følgje opp Statsrådet sine møte hos Kongen. Vidare samordnar kontoret regjeringsmedlemmane si deltaking i enkelte debattar og munnlege spørjetimar på Stortinget. Kontoret skal òg støtte statsministeren i internasjonalt arbeid. Dessutan har kontoret arbeidsgjevarfunksjonar for regjeringsmedlemmane og andre politikarar i departementa.

Statsministerens kontor har tre avdelingar (administrativ og konstitusjonell avdeling, innanriksavdelinga og internasjonal avdeling) og ein kommunikasjonsseksjon.

Regjeringsadvokaten

Hovudoppgåvene til Regjeringsadvokaten er å føre sivile rettssaker på vegne av staten og gi fråsegner om rettslege spørsmål. Regjeringsadvokaten har som mål at staten får dekt behovet sitt for advokattenester på ein god måte, og slik at dei tildelte ressursane blir utnytta best mogleg sett under eitt. Brukarane skal oppfatte embetet som serviceinnstilt, målretta og effektivt. Saksbehandlinga skal vere rask og god.

Brukarane til Regjeringsadvokaten er dei statlege organa, dvs. Regjeringa, departementa og verksemdene under departementa. Saksfeltet omfattar alle område av staten si verksemd. Viktige område er domstolskontroll av offentlege styresmakter (skatt, trygd, konsesjonar, ekspropriasjon m.m.), skadebotsaker, eigedomssaker, saker om arbeids- og tenestetilhøve m.m. I tillegg fører Regjeringsadvokaten saker for internasjonale domstolar, t.d. Menneskerettsdomstolen i Strasbourg og domstolane i EU og EØS.

Kap. 20 Statsministerens kontor

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2023	Saldert budsjett 2024	Forslag 2025
01	Driftsutgifter	103 891	107 671	116 121
	Sum kap. 20	103 891	107 671	116 121

Rapport 2023**Post 01 Driftsutgifter**

Statsministerens kontor har støtta statsministeren i å leie og samordne arbeidet til Regjeringa, m.a. med å førebu, gjennomføre og følgje opp regjeringskonferansane og leggje til rette møter i statsrådet. Om lag 75 pst. av utgiftene i 2023 var løn og godtgjersler til tilsette. Andre større utgifter var husleige og reiseutgifter.

Budsjett 2025**Post 01 Driftsutgifter**

Løyvinga under kap. 20 *Statsministerens kontor* dekkjer vanlege driftsutgifter for kontoret. Framlegget inneber ei budsjettramme på 116,7 mill. kroner.

Den internasjonale tryggleikspolitiske situasjonen stiller høgare krav til kapasiteten for å bistå statsministeren i å leie, samordne og koordinere regjeringsarbeidet. Derfor er det foreslått ei styrking av Statsministerens kontor på 6 mill. kroner i 2025.

Kap. 21 Statsrådet

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2023	Saldert budsjett 2024	Forslag 2025
01	Driftsutgifter	184 247	180 299	197 674
	Sum kap. 21	184 247	180 299	197 674

Rapport 2023**Post 01 Driftsutgifter**

Større utgifter i 2023 har vore godtgjersle til Regjeringa og dei politisk tilsette i departementa, reiseutgifter og husleige for pendlarbustader.

Budsjett 2025**Post 01 Driftsutgifter**

Løyvinga under kap. 21 *Statsrådet* skal dekkje godtgjersle til regjeringsmedlemmane, statssekretærane og dei politiske rådgjevarane, og ein del andre utgifter knytt til den politiske leiinga ved Statsministerens kontor og i departementa. Det gjeld m.a. utgifter til bustad for pendlarar, heimreiser, besøksreiser for familie og tenestereiser.

Nærare reglar om kva for ytingar den politiske leiinga kan få dekt, finst i «*Reglement om arbeids-*

vilkår for departementenes politiske ledelse», fastsett ved kongeleg resolusjon 28. mars 2003. Reglementet er supplert og utfyllt i «*Håndbok for politisk ledelse*», som blir gjeve ut av Statsministerens kontor.

Stortinget vedtok 15. juni 2023 godtgjeringa for stortingsrepresentantene og regjeringsmedlemar, etter innstilling frå Stortingets presidentskap, jf. Innst. 500 S (2022–2023). Statsministerens kontor har regulert godtgjeringa for statssekretærane og dei politiske rådgjevarane tilsvarende. På grunnlag av dette blir det foreslått ein auke på 5,2 mill. kroner i budsjettet for 2025.

Talet på regjeringsmedlemar auka frå 18 til 19 statsrådar frå starten av 2024. Den anslåtte meirutgiften for auken utgjer 1,8 mill. kroner. Opprettinga av Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet innebar òg ein auke i talet på statssekre-

tærar og politiske rådgjevarar, som gir ein meir-kostnad på 2,7 mill. kroner.

Dei siste åra har regjeringssammensetninga endra seg og kostnadene til pendlarbustader og pendlarreiser har auka. Samstundes inneber verdssituasjonen at norsk deltaking i internasjonale møte på høgnivå innanfor G20 og andre fora er viktig for å sikre norske interesser, men òg for

å skape internasjonalt engasjement på område som regjeringa er opptatt av. Internasjonale reiser er kostbare og låg valutakurs har auka kostnadene ytterligare. Av desse årsakene er det foreslått ein auke på 7,3 mill. kroner på denne posten.

Samla for 2025 er det foreslått ei auke i løyvinga på 17 mill. kroner.

Kap. 24 Regjeringsadvokaten

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2023	Saldert budsjett 2024	Forslag 2025
01	Driftsutgifter	119 968	119 438	130 240
21	Spesielle driftsutgifter	9 938	16 553	17 182
	Sum kap. 24	129 906	135 991	147 422

Rapport 2023

I 2023 kom det inn 1 045 nye saker til Regjeringsadvokaten, ein auke på 6 pst. i høve til 2022.

Talet på saker auker for fyste gong sidan 2020, da talet på saker var 1276. Den store reduksjonen i saker tidlegare år hang saman med at Helsedirektoratet etter avtale no prosederer sakene om psykisk helsevern sjølv.

Utviklinga siste åra er at både fråsegnssaker og rettssaker blir større og meir kompliserte. Det har særleg samanheng med at rettskjeldematerialet er meir omfattande og samansett, og at private motpartar setter inn stadig større ressursar.

Av dei nemnde sakene er 704 rettssaker (655 i 2022), 193 rådgjevande fråsegner (191 i 2022) og 148 høyringar (140 i 2022). Blant rettssakene utgjer områda trygd, psykisk helsevern og utlendingssaker framleis ein stor del.

Utlendingssakene held seg på same nivå som i 2022 (74 saker i 2023 og 74 saker i 2022). Talet på psykisk helsevernsaker var 512 i 2023, ein auke frå 477 saker i 2022, men Helsedirektoratet handterte 325 av sakene i 2023. Talet på trygdesaker heldt seg stabilt.

Arbeidsmengda for dei tilsette hos Regjeringsadvokaten er høg. Noko blir løyst ved å setje ut saker til private advokatar og ved noko eigenprosedyre i etatane. Sakene som blir sett ut til private advokatar, er helst slike som det er mange relativt like av. Viktige saker må handsamast av Regjeringsadvokaten.

Budsjett 2025

Post 01 Driftsutgifter

Forslaget inneber ei budsjettramme på 130,9 mill. kroner for 2025. Løyvinga skal fyrst og fremst dekkje løns- og driftsutgifter hos Regjeringsadvokaten. Forslaget inneber ein auke på 8 mill. kr i 2025 for å tilsette fleire advokatar.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Løyvinga skal dekkje prosessutgifter og utgifter til leige av advokatar. Nokre sakstypar, til dømes utlendings- og trygdesaker, er tyngjande fordi det er så mange enkeltsaker. Talet på nye rettssaker er uvisst.

Forslaget inneber ei budsjettramme på 17,2 mill. kroner.

Kap. 3024 Regjeringsadvokaten

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2023	Saldert budsjett 2024	Forslag 2025
01	Vederlag for utgifter i rettssaker	28 788	22 237	23 082
	Sum kap. 3024	28 788	22 237	23 082

Post 01 Vederlag for utgifter i rettssaker

Inntektsframlegget dekkjer inntekter som følger av at staten blir tilkjent sakskostnader i sivile saker der Regjeringsadvokaten er prosessfull-

mektig. Inntektene er vanskeleg å anslå, og det blir difor gjort forslag om ei ramme for 2025 på 23,1 mill. kroner, noko som er same som i 2024, justert for pris- og lønsvekst.

Programkategori 00.40 Stortinget og tilknyttede organ

Utgifter under programkategori 00.40 fordelt på kapittel

(i 1 000 kr)					
Kap.	Nemning	Rekneskap 2023	Saldert budsjett 2024	Forslag 2025	Endring i pst.
41	Stortinget	1 449 971	1 589 700	1 676 848	5,5
42	Stortingets ombodsnemnd for Forsvaret	8 268	10 000	10 728	7,3
43	Stortingets ombod for kontroll med forvaltninga	102 299	109 388	118 311	8,2
44	Stortingets kontrollutval for etterretnings-, overvakings- og tryggingsteneste	40 814	47 600	49 986	5,0
45	Noregs institusjon for menneskerettar	27 582	28 500	31 322	9,9
51	Riksrevisjonen	641 565	658 897	699 750	6,2
	Sum kategori 00.40	2 270 499	2 444 085	2 586 945	5,8

Kap. 41 Stortinget

(i 1 000 kr)					
Post	Nemning	Rekneskap 2023	Saldert budsjett 2024	Forslag 2025	
01	Driftsutgifter	1 058 896	1 154 600	1 220 405	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overførast</i>	7 015	800		
45	Større utstyrskjøp og vedlikehald, <i>kan overførast</i>	129 395	167 700	175 247	
50	Sannings- og forsoningskommisjonen	2 900			
70	Tilskot til partigruppene	228 624	242 700	255 288	
72	Tilskot til Det Norske Nobelinstituttets bibliotek	1 500			
73	Kontingentar, internasjonale delegasjonar	16 272	18 100	18 788	
74	Reisetilskot til skular	5 369	5 800	7 120	
	Sum kap. 41	1 449 971	1 589 700	1 676 848	

Samfunnsoppdrag, hovudoppgåver og organisering

Stortingets konstitusjonelle hovudoppgåver er å vedta lover, løyve pengar til rådvelde for regjeringa og føre kontroll med regjering og forvaltning. Oppgåvene og arbeidsordninga til Stortinget som konstitusjonelt organ er nedfelte i Grunnlova, lover, stortingsvedtak og konstitusjonell praksis. Stortinget er også ein viktig arena for politisk debatt.

Eit folkestyre skal både bevare og fornye. Det skal bevare fordi det dannar ramma for fellesskapet vårt. Det skal fornye fordi det aldri må miste aktualiteten sin. Men først og fremst må eit folkestyre vere levande. Eit levande folkestyre er visjonen til Stortinget.

Stortingets administrasjon skal organisere og utvikle det parlamentariske arbeidet og leggje til rette for at stortingsrepresentantane kan vareta verva sine. Stortingets administrasjon varetar alle funksjonar som er knytta til verksemda Stortinget utøver som konstitusjonelt organ, medrekna Stortingets saksbehandling og arbeidsordning, forretningsorden, løyvingreglement, komitéreiser og formelle spørsmål i tilknytning til verksemda i komiteane og det internasjonale arbeidet. Administrasjonen hentar også inn og legg til rette for faktagrunnlag til arbeidet i Stortinget, og dokumenterer verksemda i Stortinget.

Generelt leverer administrasjonen tenester for å gi stortingsrepresentantane dei beste føresetnadene for å vareta verva sine. Det administrative arbeidet skal utførast effektivt og med god kvalitet. Administrasjonen skal opplevast som relevant, profesjonell og samfunnsmedviten av stortingsrepresentantane og andre målgrupper.

Vidare skal Stortinget formidle kunnskap om folkestyret og Stortingets verksemd for å byggje tillit til, forståing for og oppslutning om Stortingets rolle i demokratiet. Det er eit viktig oppdrag å kommunisere til allmenta det løpande parlamentariske arbeidet i Stortinget, og å formidle den historiske utviklinga av folkestyret. Kommunikasjonen med omverda skal vere aktiv og relevant og opne for samhandling mellom folket og dei folkevalde. Kommunikasjonen er særleg retta mot barn og unge, vaksne med låg demokratisk deltaking og personar som i sitt profesjonelle virke er i kontakt med Stortinget.

Administrasjonen skal også ta vare på Stortingets bygningar, historiske verdiar og kunst. God og sikker forvaltning, drift og vedlikehald av bygningsmassen er viktig for å sikre gode og trygge rammer for det parlamentariske arbeidet.

Administrasjonen gjennomfører kartleggingar og analysar som gir god oversikt over tilstanden til bygningsmassen og behova til brukarane. Dette er grunnlaget for strategiske avgjerder på eigedomsområdet og for langtidsplanlegging av arealbruk og investeringar i eigedom, bygg og anlegg. Stortingets administrasjon utarbeider verneplanar for Stortingets arkitektoniske og kulturhistoriske verdiar.

Resultat i 2023

Presidentskapet gav desse føringane for arbeidet til administrasjonen i 2023:

- levere på samfunnsoppdraget med høg kvalitet og effektivitet
- Følgje opp gjennomgangen av Stortingets ordningar.
- Prioritere sikkerheits- og beredskapsarbeidet.
- Gjennomføre strategiske utviklingstiltak.
- Planleggje for meir kostnadseffektive og berekraftige lokale.
- vidareutvikle formidlingsaktivitetane om folkestyret gjennom fysisk formidling i lokala til Stortinget og gjennom digitale format på ulike plattformer

Det var eit høgt aktivitetsnivå for den parlamentariske verksemda i 2023. Det blei halde til saman 101 møte i Stortinget i sesjonen 2022–2023 og behandla 502 innstillingar i komiteane. Stortingsrepresentantane stilte 3 299 skriftlege spørsmål til regjeringa.

Kontroll- og konstitusjonskomiteen gjennomførte hausten 2023 ei stor kontrollhøyring i initiativsaka om regjeringsapparatets handtering av habilitetsregelverket mv.

Komiteen har vidare halde to opne og ei lukka kontrollhøyring i samband med behandlinga av utgreiinga frå justis- og beredskapsministeren om oppfølginga av 25. juni-rapporten.

2023 var eit år med høg aktivitet i det internasjonale arbeidet, med omfattande besøks- og reiseverksemd for presidentskapet, komiteane og dei interparlamentariske delegasjonane. Russlands krigføring i Ukraina var eit dominerande tema i dei interparlamentariske forsamlingane Stortinget deltar i. Stortinget tok imot to viktige besøk frå Ukraina i 2023. 17. mai besøkte den ukrainske parlamentspresidenten, Ruslan Stefantsjuk, Stortinget og signerte ein intensjonsavtale om samarbeid parlamenta imellom, som skal vare i fem år. 13. desember talte Ukrainas president Volodymyr Zelenskyj til stortingsrepresentantar og regjeringsmedlemmer i stortings salen.

Situasjonen i Midtausten etter Hamas' terrorangrep mot Israel 7. oktober og Israels påfølgende krigføring i Gaza vart eit sentralt tema i mange av dei interparlamentariske forsamlingane. Andre viktige tema i Stortingets internasjonale aktivitet i 2023 var vilkåra for demokrati, rettsstat og menneskerettar, klimakrisa og den geopolitiske rivaliseringa mellom USA og Kina.

Stortinget hadde i 2023 presidentskapet i Nordisk råd. «Eit trygt, grønt og ungt Norden» var prioriteringane for det norske presidentskapet.

Stortinget var i veke 44 vertskap for Nordisk råds årlege hovudmøte og utdeling av Nordisk råds prisar i Den Norske Opera & Ballett.

Kommisjonen for å granske fornorskingspolitikk og urett overfor samar, kvenar og norskfinnar (Sannings- og forsoningskommisjonen) vart oppnemnd av Stortinget 20. juni 2017, og dei avleverte rapporten sin 1. juni 2023 til Stortingets presidentskap. Arbeidet blir følgd opp av kontroll- og konstitusjonskomiteen i 2024.

To nye utval vart oppnemnde 15. juni 2023: utvalet som skal sjå på Grunnlova §§ 25 og 26 (om forsvarsmakta og utanriksstyret), og utvalet som skal gjennomgå Stortingets reglar om dokumentinnsyn.

Representantordningsutvalet leverte 31. januar 2023 den endelege rapporten sin om dei økonomiske ordningane for stortingsrepresentantane. Presidentskapet la fram ei første innstilling om oppfølging av rapporten 8. juni 2023, og Stortinget bad presidentskapet om å jobbe vidare med ny stortingsgodtgjerslelov som skal tre i kraft etter stortingsvalet i 2025.

I april 2023 leverte Riksrevisjonen rapport om Stortingets økonomiske ordningar for representantane. Riksrevisjonen fekk oppdraget av Stortinget i januar 2022 og vart beden om å vurdere om noverande eller tidlegare representantar har søkt om eller fått tildelt ytingar i strid med stortingsgodtgjerslelova eller andre reglar eller retningslinjer, fastsette av Stortinget eller Stortingets presidentskap eller i strid med inngåtte avtalar.

Vidare skulle Riksrevisjonen vurdere Stortingets og stortingsadministrasjonens handtering av saker om tildeling av ytingar og forvaltninga av dei økonomiske ordningane for stortingsrepresentantane meir generelt. I rapporten kjem Riksrevisjonen på fleire punkt med kritikk mot Stortinget, Stortingets administrasjon og representantane.

Stortingets presidentskap føreslo i desember 2023 fleire endringar i reglementet for registeret for verva og dei økonomiske interessene til representantane. Registeret inneheld også tilsvarande

informasjon om regjeringsmedlemmene. Dei foreslåtte endringane frå presidentskapet vart vedtekne i Stortinget 9. januar 2024 og trer i kraft 1. mars 2024.

Etter vedtak frå Stortingets direktør vart det i 2023 anskaffa ekstern leverandør for å gjennomføre etterkontroll av fråtreddingsyting og etterlønn som var tilkjend i samband med valet i 2021. Valde stortingsrepresentantar og fast møtande vararepresentantar som ikkje held fram på Stortinget etter val, kan etter søknad til presidentskapet få fråtreddingsyting og etterlønn, jf. stortingsgodtgjerslelova §§ 15 og 16. Kontrollen blir avslutta i 2024.

Stortingets administrasjon utfører sikkerheitsstyring ut frå seks utpeikte fokusområde innanfor sikkerheit og beredskap: personellsikkerheit, fysisk sikkerheit, IT-sikkerheit, informasjonssikkerheit og personvern, sikkerheit i anskaffingar og strategisk beredskap. Administrasjonens generiske beredskapsplanverk vart revidert i 2023. Det er utarbeidd ein overordna kompetanse- og øvingsplan, og det er gjennomført trening i krisehandtering for leiinga i administrasjonen. Stortingets administrasjon deltok i totalforsvarsøvinga Hovedstad. Prinsippdokument for sikkerheit og beredskap, som er ein del av leiingssystemet for sikkerheit og beredskap, gjennomgjekk ein større revisjon i 2023. Det blir jobba systematisk med å avdekkje kva kontrollpunkt som skal vere gjenstand for andrelinjekontroll, for å avdekkje og vurdere risiko og føreslå tiltak for å redusere risikoen innanfor dei seks fokusområda.

Arbeidet med digitalisering av den parlamentariske saksbehandlinga (prosjektet Storsak) har også føregått i 2023. Storsak-løysinga består av ei rekkje tenester som skal støtte den parlamentariske saksbehandlinga.

Prosjektet Samhandling, informasjonskultur og dokumentasjonsforvaltning i administrasjonen (SIDA) skal leggje til rette for betre samhandling og moderne dokumentasjonsforvaltning og bidra til auka effektivitet og betre dokumentasjonsfangst og attfinning. Prosjektet blir gjennomført i perioden 2022–2024. I 2023 er det etablert nye tekniske løysingar for samhandling, saksbehandling, arkivering, publisering og attfinning, og tidlegare løysingar er fasa ut.

Statsbygg leverte i november konseptvalutgreiinga (KVU) for rehabilitering av stortingsbygningens tilbygg mot Akersgata og framtidig lokalbehov for komitéarbeid og høyringar. Utgreiinga skal danne grunnlag for val av konsept for rehabilitering av tilbygget i Akersgata. Statsbygg vil vere byggherre for prosjektet.

Ombygging av Akersgata 21 vart ferdigstilt i årsskiftet 2022/23.

Stortinget har to læringsspel i stortingsbygningane og to digitale læringsspel for klasserommet, som alle lar skoleelevar tre inn i funksjonen som politikarar og erfare ulike aspekt av Stortingets rolle i demokratiet. I 2023 har 8 500 skoleelevar frå heile landet, frå ungdomstrinnet og vidaregåande, besøkt Stortinget for å spele læringsspel.

I 2023 vart det gjennomført organiserte omvisingar for 15 000 personar, som skoleelevar, besøkjande og norske og internasjonale gjester, inkludert sommar- og kunstmvisingar.

Eidsvollss plass er ein av Noregs viktigaste arenaer for ytringsfridom og engasjement. Krigane i Ukraina og i Gaza, og auka interesse og polarisering i politiske saker, har prega talet på markeringar på Eidsvollss plass i dei to siste åra, og det har vore ein betydeleg auke i talet på søknader. I 2023 vart det halde over 800 markeringar. Gjennomsnittet dei siste åra har normalt lege på 340 markeringar årleg, med ein vesentleg auke i 2022 og 2023.

Viktige utfordringar framover

Stortingets administrasjon søkjer å prioritere gode og effektive leveransar på samfunnsopdraget. Administrasjonen har ein strategi som gir retning for vidare utviklingsarbeid og legg føringar for verksemdsplanlegginga for åra framover. Dei følgjande tre satsingsområda er prioriterte i strategien:

- Moderne arbeidsplass: Vi er éin administrasjon som står saman om leveransane, feila og suksessane våre.
- Brukarorientert oppgåveløysing: Saman jobbar vi effektivt og profesjonelt for å skape gode brukaropplevingar.
- Ansvarleg institusjonsforvaltar: Vi bidrar til å fornye og bevare folkestyret og tilliten til Stortinget.

Eit levande folkestyre føreset at veljarane har tillit til og kunnskap om Stortinget som institusjon. Stortinget har derfor dei siste åra styrkt formidlingstilbodet til barn og unge med særleg vekt på å utvikle tilbodet i digitale kanalar og sosiale medium. Nettstaden stortinget.no blir vidareutvikla kontinuerleg og er ein viktig kanal for formidling av informasjon om Stortingets vedtak og den parlamentariske verksemda. I ei tid der demokratiet er under press og mediale fellesarenaer

blir fragmenterte, blir Stortingets eige formidlingsarbeid viktigare.

Dei seinare åra er det sett i gang fleire viktige digitaliseringsprosjekt. Prosjektet Samhandling, informasjonskultur og dokumentasjonsforvaltning i administrasjonen (SIDA) skal blant anna leggje grunnlaget for meir effektive arbeidsprosessar og sikre at gjeldande lover og regler blir etterlevde. Prosjektet Storsak er ei IT-løysing som skal forbetre og digitalisere prosessen for gjennomføring av den parlamentariske saksflyten. Storsak digitaliserer store delar av Stortingets parlamentariske saksarbeid. Utdaterte tekniske løysingar blir erstatta med ein sikrare og meir moderne teknologi.

Stortingets administrasjon skal også i åra framover bruke teknologiutviklinga til å ta heilskaplege løft for den digitale infrastrukturen til verksemda. Dette er nødvendig for å modernisere og effektivisere, sikre kapasitet og møte eit stadig meir krevjande digitalt trusselbilde som kan utfordre Stortingets verdiar.

Sikkerheits- og beredskapsarbeidet må framleis styrkjast i åra som kjem, for å møte eit stadig meir komplekst og krevjande trusselbilde. Dette gjeld alle sikkerheitsområda, men arbeidet med styrkt informasjonssikkerheit har særleg høg prioritet saman med vidare utvikling av kontrollpunkt og dokumentasjon av desse. Også arbeidet med å følgje opp Stortingets grunnleggjande nasjonale funksjonar og også å avdekkje avhengigheiter, vurdere risiko forbunde med desse og føreslå risikoreduserande tiltak er framleis høgt prioritert.

Utviklingsaktivitetane som ein planlegg å gjennomføre dei neste åra, vil blant anna bidra til auka sikkerheit, betre forvaltningspraksis, justert organisering og forbetra styring og kontroll i Stortingets administrasjon. Omfanget av utviklingsaktivitetane stiller høge krav til gjennomførings-evne og evne til å skape effektar frå forbetningsarbeid. Gode resultat frå dette arbeidet er viktige for at administrasjonen skal kunne møte framtidige utfordringar på ein god og effektiv måte.

Mål og prioriteringar i 2025

Stortingets administrasjon har vedtatt prinsipp for god forvaltningskultur. Prinsippa skal blant anna gi retning for arbeidsvanar og haldningar i den daglege oppgåveløysinga. Det er viktig å ha vedvarande høg merksemd på at Stortinget, både tilsette og representantar, opptrer i tråd med forventningane i samfunnet. Dette krev vidareutvik-

ling av styring og kontroll og forvaltnings- og organisasjonskulturen i verksemda.

Administrasjonen skal sikre god introduksjon for nye stortingsrepresentantar etter valet i 2025 og leggje godt til rette for representantar som går ut av Stortinget.

2025 er eit valår, og det blir viktig for Stortinget å leggje til rette for at nye representantar kjem godt i gang med vervet sitt, og for at avtroppande representantar får ei god avslutning. Valåret er også ei moglegheit til å formidle kunnskap om folkestyret og kommunisere til utvalde målgrupper.

Nytt presidentskap, nye komitéar og nye delegasjonar til interparlamentariske forsamlingar skal veljast, konstituerast og setjast i stand til å utføre sine roller og oppgåver. Dette krev god og rettidig kommunikasjon om innhaldet i Stortingets arbeid, også det internasjonale arbeidet.

Sikkerheits- og beredskapsområdet skal styrkjast ytterlegare på bakgrunn av eit stadig meir utfordrande trusselbilde.

Sikkerheits- og beredskapsarbeidet må framleis styrkjast i åra som kjem. Arbeidet med sikkerheit og beredskap i Stortingets administrasjon er blant anna innretta for å sikre kontinuitet i kritiske samfunnsfunksjonar og har eit perspektiv som legg vekt på evna administrasjonen har til å verne seg mot og handtere hendingar som truar grunnleggjande verdiar og funksjonar, og som set liv og helse i fare. Arbeidet med styrkt informasjons-sikkerheit har særleg høg prioritet.

Sikkerheitslova stiller krav til systematisk arbeid innan førebyggjande sikkerheit, blant anna gjennom sikkerheitsstyring for å organisere sikkerheitsarbeidet slik at eit forsvarleg sikkerheitsnivå blir nådd. Forsvarleg sikkerheitsnivå skal vere basert på den risikoen Stortinget heile tida er eksponert for. Som ein del av arbeidet er det identifisert fire grunnleggjande nasjonale funksjonar.

Det gjeldande risiko- og trusselbildet medfører at det er endå viktigare enn før at administrasjonen jobbar målretta med verksemdovergripande tiltak som aukar risiko- og situasjonsforståinga. Dette inneber også å informere og bevisstgjere stortingsrepresentantane, noko som er viktig i introduksjonen til representantar og gruppesekretariata i ein ny stortingsperiode.

Arbeidet med utvikling og øving av beredskapsplanverk må vidareførast, medrekna hyp-

pige øvingar. Stortingets administrasjon skal halde fram arbeidet med å styrkje personvernpraksisen og sikre etterleving av regelverket på dette området.

Administrasjonen skal halde fram arbeidet med å byggje demokratiforståing i befolkninga gjennom eit målretta kommunikasjons- og formidlingsarbeid.

I 2025 vil administrasjonen vidareføre det målretta arbeidet med å formidle kunnskap om Stortingets rolle i demokratiet retta mot allmenta og ulike prioriterte målgrupper. Oppdraget har fått ei aukande betydning i ei tid med eit omskifteleg og langt meir samansett trusselbilde og press på demokratiske verdiar internasjonalt. Administrasjonen har eit sjølvstendig ansvar for å bidra til at befolkninga har eit eigarskap til våre felles demokratiske verdiar.

I 2025 skal administrasjonen sjå på moglegheiter for å utvikle den stadlege formidlingsverksemda vidare.

Openheit om Stortingets arbeid er eit grunnleggjande prinsipp for Stortingets kommunikasjons- og formidlingsaktivitetar. Gjennom kommunikasjon i ulike kanalar, både digitalt som via nettstaden stortinget.no, stortinget.no/undervisning og sosiale medium, og i direkte kontakt gjennom besøk og arrangement, skal det vere enkelt å få oppdatert, korrekt og god informasjon om arbeidet til dei folkevalde og sakene som er til behandling. Stortingsvalet i 2025 er eit særleg høve for administrasjonen til å kommunisere breitt om Stortinget ut mot ulike målgrupper.

Media har ei viktig rolle i å bidra til å nå breitt ut i det offentlege om det politiske arbeidet i Stortinget. Administrasjonen skal halde fram med å bidra til at media har gode arbeidsforhold på Stortinget og slik får god innsikt i Stortingets arbeid.

Stortingets administrasjon skal halde fram arbeidet med å forbetre verksemdstyringa og forvaltninga av dei økonomiske ordningane for representantane. Dette inkluderer god kommunikasjon og informasjon til stortingsrepresentantane.

Stortingets administrasjon skal i 2025 vidareføre arbeidet med å styrkje verksemdstyringa, også risikostyring og internkontroll. Både styrkt verksemdstyring og arbeidet til internrevisjonen vil bidra til å forbetre styrings- og kontrollsystema i Stortingets administrasjon. Samtidig vil dette bidra til å forbetre Stortingets evne til god forvaltning, måloppnåing og evne til kontinuerleg forbetring. Satsinga på området blir vidareført i 2025,

blant anna med vidareutvikling av system for planlegging, prioritering, risikostyring og internkontroll.

Administrasjonen vil i 2025 jobbe vidare med å vidareutvikle administrasjonens tenestekommunikasjon og regelverksformidling retta mot representantane. Dette heng tett saman med korleis tenestene blir leverte, og korleis forplikningar og anbefalingar knytte til dei ulike ordningane og tenestene blir presenterte. Administrasjonen vil i 2025 halde fram arbeidet med redaksjonell utvikling av kanalar der det blir kommunisert om ordningar og tenester retta mot representantane.

Administrasjonen skal framleis arbeide for betre tenesteleveransar, gode rammevilkår for verksemda til representantane og ei effektiv og berekraftig drift.

Digitalisering og teknologiutvikling vil vere høgt prioritert også i 2025, også korleis Stortingets administrasjon utnyttar dei moglegheitene informasjonsteknologi gir, og korleis administrasjonen forvaltar og vidareutviklar eksisterande løysingar. Behovet til brukarane står sentralt, og det er viktig at verksemda utviklar gode, effektive og sikre løysingar som møter forventningane brukarane har til ein moderne arbeidsplass.

Kunstig intelligens (KI) vil sannsynlegvis påverke både måten Stortingets administrasjon jobbar på, kva kompetanse som vil vere nødvendig, og kva tekniske løysingar som bør innførast, fornyast eller avviklast. Moglegheitene for korleis KI kan nyttast, blir raskt større. Det kan gi ei stor effektivitetsforbetring med rett implementering.

Stortingets administrasjon skal i åra framover bruke teknologiutviklinga til å ta heilskaplege løft for den digitale infrastrukturen til verksemda. Dette er nødvendig for å effektivisere, sikre kapasitet og møte eit stadig meir krevjande digitalt trusselbilde som kan utfordre Stortingets verdjar.

I 2023 vart det starta eit arbeid med gjennomgang av organiseringa av Stortingets administrasjon. Organisasjonsgjennomgangen resulterte i ei justert organisering som er meint å leggje betre til rette for effektivt samarbeid og deling av kompetanse og ressursar, og ikkje minst å utnytte moglegheitene dei digitale løysingane gir oss. Den justerte organiseringa er også meint å gi ei tydelegare oppgåve- og ansvarsfordeling, noko som kan gi enklare styring. I 2025 er det viktig å sikre at gevinstar og fordelar frå organisasjonsgjennomgangen blir realiserte.

Stortinget forvaltar ein stor eigedomsmasse, og ein må arbeide systematisk med langsiktige planar for vedlikehald og investeringar som

grunnlag for årlege prioriteringar. Fleire av dei store strategiske byggjeprojekta har eit fleirårig perspektiv som legg rammene for leveransar i åra framover. Ein må framleis arbeide for god forvaltning av eigedommane, med sikte på ein berekraftig areal- og energibruk og å sikre og ivareta verdjar. Det skal leggjast til rette for effektivitet og gode og funksjonelle lokale for representantar og tilsette. Det er høgt prioritert å sikre god framdrift i dei større eigedomsprojekta.

Stortingets administrasjon vart i 2023 sertifisert som Miljøfyrtårn. Arbeidet med å redusere Stortingets klima- og miljøfotavtrykk held fram i 2025, og ei berekraftig eigedomsdrift og forvaltning står sentralt. I 2025 skal ein arbeide vidare med tilrettelegging for miljøvennlege val for tilsette og representantar, redusert forbruk, større grad av ombruk, miljøkrav i anskaffingar og energieffektivisering.

Budsjett for 2025

Stortingets administrasjon jobbar aktivt med effektivisering og auka kostnadskontroll, og dette vil prege budsjettet og ressursbruken i 2025. Løyvinga skal brukast i samsvar med dei måla og prioriteringane som er omtalte ovanfor. Løyvinga blir fordelt på følgjande postar:

Post 01 Driftsutgifter

Posten omfattar godtgjersler for stortingsrepresentantar og løn for tilsette, og utgifter til Stortingets kjøp av varer og tenester.

Post 45 Større utstyrsjøp og vedlikehald, kan overførast

Tildeling på post 45 skal nyttast til å gjennomføre vedlikehalds- og utviklingstiltak i Stortingets bygningsmasse. Langtidsplan for arealbruk og investeringar i eigedom, bygg og anlegg vil danne grunnlag for prioritering av bygningsmessige tiltak innanfor årleg budsjetttramme.

Stortinget har gjennomført ei konseptvalutgreiing for rehabilitering av tilbygget mot Akersgata. Etter val av konsept vil Stortinget ta stilling til oppstart av prosjektet. Eit gjennomføringsprosjekt vil skje i regi av Statsbygg. Stortinget vil kome tilbake til budsjettbehov for dette prosjektet når ulike løysningar er vurderte.

På IT-området er investeringane delte inn i basisaktivitetar som blir utført årleg, og større aktivitetar som blir utført med sykliske mellomrom.

Posten vil òg bli brukt til større pågåande prosjekt. I tillegg blir posten også nytta til andre, mindre kjøp av investeringsmessig karakter, og til utvikling av digital formidling.

Post 70 Tilskot til partigruppene

Posten omfattar tilskot frå Stortinget til gruppesekretariata i partia. Tilskotet til kvar av stortingsgruppene er avhengig av representasjonen til partiet på Stortinget.

Post 73 Kontingentar til internasjonale delegasjonar

Posten omfattar kontingentane til Nordisk råd, OSSE PA og IPU.

Post 74 Reisetilskot til skolar

Posten omfattar støtte til søkjarar frå skolar som besøker Stortinget.

Kap. 3041 Stortinget

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2023	Saldert budsjett 2024	Forslag 2025
01	Salsinntekter	6 974	5 000	6 190
03	Leigeinntekter	3 037	2 300	2 387
	Sum kap. 3041	10 011	7 300	8 577

Post 01 omfattar salsinntekter, og post 03 omfattar leigeinntekter.

tilsvarende meirinntekter under kap. 3041, post 01 *Salsinntekter*, jf. framlegg til romartalsvedtak II.

Meirinntektsfullmakter:

For 2025 ber ein om fullmakt til å overskride løyvinga under kap. 41, post 01 *Driftsutgifter*, mot

Kap. 42 Stortingets ombodsnemnd for Forsvaret

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2023	Saldert budsjett 2024	Forslag 2025
01	Driftsutgifter	8 268	10 000	10 478
75	Internasjonale organisasjonar og nettverk			250
	Sum kap. 42	8 268	10 000	10 728

Hovudoppgåver og organisering

oktober 2021 tredje lov om Stortingets ombodsnemnd for Forsvaret i kraft. Den nye lova avløyste instruksen om ombodsmannen og ombodsmannsnemnda som med få endringar hadde verka sidan 21. april 1952.

Hovudoppgåva til Ombodsnemnda er å fremme og beskytte rettane og interessene til

Forsvarets personell og Forsvarets veteranar. Gjennom arbeidet sitt skal nemnda samtidig søkje å bidra til å effektivisere Forsvaret. Nemnda ivaretek formålet og mandatet sitt gjennom tilsyn, samlingar, møteverksemd og oppfølging av førespurnader til kontoret.

Ombodsnemnda skal vere eit pådrivar- og interesseombod, som skal verke for å ta opp «systemskjevheter, feil og mangler ved regelverk

og ellers kritikkverdige forhold på gruppenivå». Lova inneber dessutan eit oppdrag om å delta i internasjonalt samarbeid.

Ombodsnemndas kollegium består av Forsvarsombodet, som leier nemnda, ein nestleiar og fem meinige medlemmer. Nemndas kontor blir i det daglege leia av den administrative leiaren av nemnda, som også er sekretær i nemnda, og består elles av to rådgjevarar.

Melding til Stortinget

Ombodsnemnda sender årleg si melding om verksemda til Stortinget – Dokument 5. Gjenpart av meldinga vert send Forsvarsdepartementet og Forsvarets leing og driftseiningar. Nemnda kan òg, når det er behov, sende særskild melding til Stortinget.

Mål og prioriteringar for 2025

Forsvarets personellstruktur og personellrelaterte EBA (eigedom, bygg og anlegg) er i kjernen

av Ombodsnemndas formål og mandat. Nemnda meiner dette blir særleg viktig i tida framover når den varsla oppbygginga av Forsvaret aukar.

I tillegg til personellstruktur og EBA vil Ombodsnemnda i 2025 halde fram med å konsentrere tilsyna sine rundt tre sentrale kvalitetsmarkørar for å ivareta Forsvarets personell godt: utdanning av personellet, oppfylle grunnleggjande behov og eit godt og trygt arbeidsmiljø.

Ombodsnemnda ønskjer å arrangere eit veteranrelatert seminar, møte eller tilsyn i 2025, som vil handle om ulike sider ved rettsstillinga til veteranane, og naturleg knyte seg til regjeringas tiltaksplan for anerkjenning, ivaretaking og oppfølging av veteranar (2024–2028), som vart lagd fram 5. mars 2024.

Post 01 Driftsutgifter

Posten inneheld lønsutgifter og utgifter til kjøp av varer og tenester.

Kap. 43 Stortingets ombod for kontroll med forvaltninga

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap	Saldert	Forslag
		2023	budsjett 2024	2025
01	Driftsutgifter	102 299	109 388	118 311
	Sum kap. 43	102 299	109 388	118 311

Hovudoppgåver og organisering

Sivilombodets formål og oppgåver følgjer av lov om Stortingets ombud for kontroll med forvaltninga av 18. juni 2021. Sivilombodet er valt av Stortinget for ein periode på fire år.

Som tillitsvalt for Stortinget skal Sivilombodet føre kontroll med at det i den offentlege forvaltninga ikkje blir gjort urett eller feil mot den enkelte borgaren. Ombodet skal òg bidra til at forvaltninga respekterer og sikrar menneskerettane. Desse oppgåvene blir først og fremst varetekne gjennom undersøkingar og behandling av klager frå enkeltpersonar, organisasjonar og selskap. Ombodet står fritt til å ta opp dei spørsmåla dei meiner er av interesse, og kan setje i verk saker av eige tiltak. Slike undersøkingar er i hovudsak baserte på kjennskap til forhold i forvaltninga det kan vere grunn til å ta opp særskilt.

Sivilombodet er òg nasjonal førebyggjande mekanisme for førebygging av tortur og anna gruffull, umenneskeleg eller nedverdiggande behandling eller straff. Vidare søkjer ombodet å hindre urett gjennom ulike kommunikasjonstiltak, slik som føredragsverksemd. Gjennom meldingane sine til Stortinget gir Sivilombodet informasjon om korleis Grunnlova, lover og Stortingets vedtak i praksis blir brukt i forvaltninga, og om verksemda som følgjer av førebyggingsmandatet.

Kontoret til ombodet er organisert i tre avdelingar som behandlar klagesaker innan ulike rettsområde: ei allmenn avdeling, ei eining for førebygging av tortur og ei administrasjonsavdeling.

Rapport for 2023

I 2023 har Sivilombodet arbeidd med å leggje til rette for klager frå barn og med å synleggjere den nye klagemoglegheita til ombodet frå verne-

pliktige og tilsette i Forsvaret. Vi har også vidareført satsingane på digital forvaltning og problemet med lang saksbehandlingstid i forvaltninga, som vil krevje ytterlegare ressursar også i åra framover. Også for den interne saksbehandlinga er det arbeidd med å vidareutvikle digitale løysingar.

Årsmeldinga for 2023 vart overlevert Stortinget i mars 2023. Årsmeldinga frå Sivilombodet i Dokument 4 (2023–2024) gjer greie for hovudinntrykk frå klagesaksbehandlinga i 2023. I dokumentet omtaler vi også enkelte utviklingstrekk i forvaltninga basert på våre meir generelle erfaringar og orienterer om drifta av verksemda. Årsmeldinga inkluderer også Årsmeldinga for Sivilombodets førebyggingsseining, som gir ein nærare omtale av førebyggingsarbeidet i 2023.

Klagesaksbehandling

Det kom inn 4 322 saker til Sivilombodet i 2023. Det er omtrent 300 saker meir enn det alt svært høge nivået ombudet har lege på dei siste fire åra. 16 saker er i tillegg tatt opp på eige initiativ. Desse sakene er ressurskrevjande, men viktige. Den vedvarande høge saksmengda fører til stabilt høg saksavvikling, både for realitetsbehandla og avviste saker. Ombudet jobbar målbevisst med å auke talet på klager som ombudet har moglegheit til å gå vidare med.

4 361 saker vart avslutta i 2023. Sivilombodet viser ofte vidare til riktig instans når klagaren ikkje har nytta seg av alle moglegheitene til å klage i forvaltninga. Dette var tilfellet i 1 155 klager i 2023, eller ca. 26,5 % av alle avslutta saker. Det inneber at ombudet har brukt ein god del av kapasiteten vår på slike tilvisingar.

Dersom ein ser bort frå sakene ombudet ikkje kan behandle, men ofte har gitt ei anna form for hjelp, er det 2 300 saker som Sivilombodet potensielt kunne undersøkje. Av disse vart 598 saker ordna eller lova vurderte på nytt av forvaltninga før det vart behov for at ombudet kom med ei fråsegn, medan sivilombodet i 102 saker konkluderte med kritikk eller grunngitt tvil. Dette er utfallet i omtrent 30 % av klagenes som potensielt kan undersøkjast.

I 2023 har ombudet samtidig klart å redusere saksbehandlingstida noko, trass i det vedvarande høge klagnivået.

Sivilombodets førebyggingsarbeid

Førebyggingsseininga mot tortur og umenneskeleg behandling ved fridomstap vart oppretta i 2014, i tråd med tilleggsprotokollen til FN's tortur-

konvensjon (OPCAT). Førebyggingsseininga har høve til å besøkje alle stader der personar er fråtatt fridomen sin, for å førebyggje tortur og annan grufull, umenneskeleg eller nedverdiggande behandling eller straff.

I 2023 har førebyggingsseininga gjennomført 17 besøk til ulike stader for fridomstap; 11 besøk til barnevernsinstitusjonar, 5 besøk til fengsel og 1 besøk til arrest. På barnevernsfeltet har ombudet identifisert eit tydeleg behov for å regulere bruken av inngripande haldeteknikkar i barnevernslovgivinga, auke kunnskapen om førebygging av vald og overgrep og styrkje vurderingane knytte til barn som bur aleine med vaksne på institusjon. Besøk til fengsel har synleggjort betydelege og vedvarande utfordringar i kriminalomsorga som gjeld isolasjon, bemanning, bygningsmasse og tilgang til helsehjelp. Ved Noregs største kvinnefengsel, Bredtveit fengsel og forvaringsanstalt, fann Sivilombodet kritiske og livstruande forhold under besøket i mars 2023. Dette førte til eit ekstraordinært varslingsbrev om forholda til Justis- og beredskapsdepartementet og fleire store endringar i soningstilbodet til kvinnelege innsette.

I løpet av året har ombudet også følgd opp besøk, blant anna til regionale sikkerheitsavdelingar i psykisk helsevern. Sivilombodet opplever at sjukehusa har gjennomført ein del positive endringar i kjølvatnet av besøk, men ser også at det er eit løpande behov for å styrkje pasientane sin rettstryggleik på desse lukka institusjonane. I løpet av året har ombudet gjennomført regelmessige møte med rådgivande utval, og har hatt tett dialog med relevante fagmiljø og organisasjonar. Ombudet har halde ei rekke faglege innlegg for ulike nasjonale aktørar som Helsetilsynet og Kriminalomsorgsdirektoratet, og har førelese for studentar innanfor relevante fag. Sivilombodet har også oppretthalde eit godt samarbeid med førebyggingsseiningane i Norden og Europa, gjennom aktiv deltaking på både digitale og fysiske møte.

Menneskerettsarbeid

Sivilombodet behandlar jamnleg klagesaker som gjeld Noregs menneskerettslege forpliktingar. I 2023 har ombudet blant anna uttalt seg om retten til privatliv og til sjølv å bestemme i ei sak om bruk av medisinsk cannabis på utanlandsk resept i fengsel. Ei anna sak innan kriminalomsorga gjaldt betydninga av retten til utdanning ved vurderinga av ein innsett sin tilgang på datamaskin til skolebruk. Nok eit eksempel er ei sak om offentlig tilsette sin tryngsfridom i sosiale medium.

Av andre saker der menneskerettane stod sentralt, kan to undersøkingar av eige tiltak overfor UDI nemnast. Undersøkingane omhandla UDIs praksis med å setje enkelte sakstypar på vent i påvente av avgjerder om tilbakekall av opphaldsløyve eller statsborgarskap. Sakene som vart sette på vent, gjaldt søknader frå flyktningar om reisebevis og saker om familieinnvandring. Praksisen var i begge tilfella basert på ein instruks frå Justis- og beredskapsdepartementet.

I 2023 vart det oppretta ei intern fagressursgruppe for menneskerettar hos ombodet. Sivilombodet har halde føredrag om menneskerettslege problemstillingar frå ombodets praksis for jusstudentar på Universitetet i Bergen. Menneskerettar har også vore tema i delegasjonsbesøk frå OSSEs høgkommissær for nasjonale minoritetar, Sametingets plan- og finanskomité og Europarådets kommunalkongress.

Mål og budsjett for 2025

Sivilombodets to mandat er fastsette i lov, og verksemda har difor stabile føringar for kva hovudmål ein skal nå kvart år. Ein stor del av verksemda til ombodet går årleg ut på å gjennomføre undersøkingar og gjere rettslege vurderingar av utvalde spørsmål. I fleire år har det vore eit mål at ombodet skal prioritere arbeidsinnsatsen der han får størst betydning. Dette vil òg vere av vesentleg betydning framover, og det er reflektert i strategi- og plandokument.

Førebyggingsmandatet

I 2025 vil vi vidareføre våre besøk til stader der ein har tatt fridomen frå menneske. Avgjerd om tal og kva stader som vi skal besøkje, vil vere basert på ei risikovurdering av aktuelle sektorar og stader og ei vurdering av tilgjengeleg kapasitet. Etter ti års drift og 112 gjennomførte besøk til nesten alle sektorar som fell inn under vårt mandat, sit vi på unik og omfattande innsikt i kva som utgjer risikofaktorar for krenkingar og umenneskeleg behandling for dei som har tapt fridomen sin i Noreg. Kunnskapen forpliktar oss til å jobbe ikkje berre med å gjennomføre nye besøk, men med systematisk oppfølging av overordna funn og anbefalingar.

Det er behov for å styrkje arbeidet til førebyggingsseininga slik at ein vil ha kapasitet til å følgje utviklinga i fleire sektorar samtidig og sam-

tidig få løfta viktige strukturelle og nasjonale funn til overordna styresmakter og Stortinget.

Klagesaksbehandling

Den store auken i talet på klager dei seinare åra er venta å gjere at talet på klagesaker blir halde på eit vedvarande høgt nivå. Det blir viktig, men krevjande å kunne handtere dette medan ombodet samtidig arbeider for å halde saksbehandlingstida låg, også i 2025.

Målet om å bli betre kjent har vore følgt opp gjennom fleire år. Dette er eit mål også for 2025. Det er spesielt ønskjeleg å rette innsatsen mot grupper av klagarar Sivilombodet i større grad burde få klager frå.

Auka administrativ støtte

For 2024 fekk Sivilombodet midlar for å auke talet på klagesaksbehandlarar. Når staben elles aukar, er det også behov for auka administrativ støtte, slik at ein er sikra nødvendig arbeidskraft til å gi nødvendig støtte til Sivilombodets kjerneverksemd.

Eingongstiltak

For 2025 ber Sivilombodet om to satsingar som blir organiserte som eingongstiltak. Desse satsingane er ikkje ei varig endring. Første satsing er knytt til Sivilombodets nettsider ettersom infrastrukturen er utdatert.

Det andre tiltaket er eit forprosjekt om bruk av kunstig intelligens (KI) i verksemda. Det er viktig å vere godt rusta for å kunne utnytte moglegheitene KI kan gi. Forprosjektet skal teste ut moglegheitene i KI-støtta programvare. Det blir også tatt sikte på å lage rutinar og finne eigna oppgåver der moglegheitene innan KI kan utnyttast på ein trygg og forsvarleg måte.

Post 01 Driftsutgifter

Budsjettveksten er i hovudsak knytt til styrking av utgifter til bemanning for betre å kunne vareta oppgåvene til ombodet.

Posten omfattar lønsutgifter og utgifter til Sivilombodets kjøp av varer og tenester.

I budsjettet er det elles innarbeidd prisjustering og konsekvensjustering.

Kap. 44 Stortingets kontrollutval for etterretnings-, overvåkings- og tryggingsteneste

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2023	Saldert budsjett 2024	Forslag 2025
01	Driftsutgifter	40 814	47 600	49 986
	Sum kap. 44	40 814	47 600	49 986

Stortingets kontrollutval for etterretnings-, overvåkings- og tryggingsteneste (EOS-utvalet) er eit permanent utval, oppretta av Stortinget i 1996. Utvalet har sju medlemmer. Medlemmene blir valde for eit tidsrom på inntil fire år av Stortinget. Medlemmene kan nemnast opp på nytt éin gong etter innstilling av Stortingets presidentskap.

Hovudoppgåver

EOS-utvalet skal føre regelmessig kontroll med etterretnings-, overvåkings- og tryggingsteneste (EOS-teneste) som blir utført i den sivile og militære forvaltninga. Kontrollutvalet har som oppgåver å gjennomføre inspeksjonar, undersøkje klager og ta opp saker av eige tiltak som utvalet ut frå formålet finn det rett å behandle. Hovudformålet er å vareta rettstryggleiken til den enkelte og sjå til at tenestene respekterer menneskerettane.

Det blir årleg gitt ei ugradert melding til Stortinget om verksemda i utvalet. Ugraderte særskilde meldingar blir lagt fram ved behov.

Rapport for 2023

Utvalet har i 2023 gjennomført 25 inspeksjonar. Flest inspeksjonar har vore gjennomførte i PST og E-tenesta. Nokre inspeksjonar var retta mot fleire tenester. Utvalet har hatt ti interne utvalsmøte, i tillegg til interne arbeidsmøte i tilknytning til inspeksjonar. I dei interne møta har utvalet drøfta inspeksjonar, klagesaker, saker tatt opp av eige tiltak, meldingar til Stortinget og administrative forhold.

I 2023 tok utvalet opp 20 saker av eige tiltak med tenestene. Utvalet avslutta i 2023 12 saker som var tatt opp av eige tiltak.

Utvalet har i 2023 tatt 28 klager frå enkeltpersonar og organisasjonar til behandling og avslutta 33 slike klager i 2023.

Utvalet meiner at ressursbruken har vore effektiv i 2023. Samla sett er utvalet fornøgd med resultatane og måloppnåinga i 2023. Ved utgangen

av 2023 var tre tilsette i sekretariatet i foreldrepermisjon og ein tilsett i permisjon utan lønn. Som følgje av at det tar tid å sikkerheitsklarere og lære opp nytt personell, har det ikkje vore tatt inn vikarar. Det har medført at EOS-utvalet i 2023 har hatt lågare kostnader enn i eit normalår.

Nærare opplysningar om verksemda står i årsmeldinga frå utvalet for 2023 (Dokument 7:1 (2023–2024)).

Mål for 2025

Den faglege verksemda til utvalet er i hovudsak styrt av kva som kjem fram gjennom inspeksjonsverksemda og klagesaker, og av dei signala Stortinget gir ved behandlinga av årsmeldingar og særskilde meldingar frå utvalet. I tillegg tar utvalet opp saker på bakgrunn av opplysningar som kjem opp i det offentlege.

Rammene for verksemda til utvalet er fastsatt i lov om kontroll med etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste (EOS-kontrollova). Etter EOS-kontrollova § 7 andre ledd skal den årlege tilsynsverksemda til utvalet gjennomførast ut frå behovet og minst omfatte fleire inspeksjonar årleg av E-tenesta sentralt, NSM, PST sentralt og av Forsvarets sikkerheitsavdeling. I tillegg skal utvalet føreta ein årleg inspeksjon av PST-einingar i minst to politidistrikt og av minst éin av stasjonane til E-tenesta eller etterretnings-/tryggingsteneste ved militære stabar og avdelingar. I tillegg er utvalet pålagt å ha minst éin årlig inspeksjon hos både Etterretningsbataljonen og Forsvarets spesialstyrkar. Utvalet kan også undersøkje politiets bistand til PST eller andre delar av forvaltninga om det er nødvendig ut frå kontrolloppgåva. Overordna påtalemynd, det vil seie statsadvokatane og riksadvokaten, er unntatt frå kontrollområdet.

Utvalet vil også i 2025 gjennomføre inspeksjonar etter krava, i tillegg til å behandle innkomne klagesaker og undersøkje saker av eige tiltak i EOS-tenestene. Utvalet undersøker også saker

innanfor kontrollområdet som har vore gjenstand for offentleg kritikk.

Post 01 Driftsutgifter

Posten omfattar godtgjersle til medlemene i utvalet og løn til dei tilsette i sekretariatet, og utgifter til det utvalet kjøper av varer og tenester.

Kap. 45 Noregs institusjon for menneskerettar

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap	Saldert	Forslag
		2023	budsjett 2024	2025
01	Driftsutgifter	27 582	28 500	31 322
	Sum kap. 45	27 582	28 500	31 322

Hovudoppgåver og organisering

Noregs institusjon for menneskerettar (NIM) blei oppretta 1. juli 2015 som eit organ organisatorisk lagt under Stortinget. Føremålet og oppgåvene til institusjonen følgjer av lov om Norges institusjon for menneskerettigheter av 22. mai 2015 nr. 33 (NIM-lova). NIM blir leia av eit styre og ein direktør. Styret har det overordna ansvaret for den faglege verksemda, økonomien og drifta til den nasjonale institusjonen. Stortinget vel styre, medan styret utnemner direktør. Styret er valt for ein periode på fire år, mens direktøren er tilsett for ein periode på seks år. I mars 2019 blei Adele Matheson Mestad tilsett som direktør for perioden 2019–2025.

NIM skal bidra til å styrkje gjennomføringa av menneskerettane, særleg ved å overvake og rapportere om menneskerettane si stilling i Noreg. Dette inneber å leggje fram tilrådingar for å sikre at Noreg oppfyller dei menneskerettslege forpliktingane sine, og å gi råd til Stortinget, regjeringa, Sametinget og andre offentlege organ og private aktørar om gjennomføringa av menneskerettane. NIM skal òg informere om menneskerettane, medrekna å rettleie enkeltpersonar om nasjonale og internasjonale klageordningar, fremje opplæring, utdanning og forskning på menneskerettane, leggje til rette for samarbeid med relevante offentlege organ og andre aktørar som arbeider med menneskerettane, og delta i internasjonalt samarbeid for å fremje og beskytte menneskerettane. NIM skal ikkje prøve enkeltsaker om krenking av menneskerettar. Stortinget har føresett at institusjonen skal vere samlokalisert med, og administrativt knytt til, Sivilombodet.

Rapport for 2023

Det følgjer av NIM-lova at NIM årleg skal gi ei melding til Stortinget om verksemda til institusjonen og utviklinga av menneskerettssituasjonen i Noreg. Årsmeldinga, Dokument 6 (2023–2024), blei levert til Stortinget 21. mars 2024. Årsmeldinga dekkjer eit breitt spekter av område, men er ikkje uttømmende. I meldinga gir NIM tilrådingar på nokre område der dei meiner norsk lovgiving eller praksis bryt med menneskerettane, og på område der det er rom for forbetring eller der det er særlege utfordringar som styresmaktene bør vere merksame på.

Mål og budsjett for 2025

NIM har eit særst breitt mandat, då menneskerettane har betydning for nær sagt alle rettsområde. Institusjonen byggjer arbeidet sitt på 27 ulike rettsområde. Desse områda danner grunnlag både for den systematiske overvakinga institusjonen gjer av menneskerettssituasjonen og for den interne arbeidsdelinga. Det breie mandatet gir NIM eit unikt høve til å følgje det store biletet og skape dialog med dei ulike menneskerettsaktørane.

NIMs visjon er eit sterkt og heilskapleg menneskerettsvern for alle. Det betyr at NIM må jobbe innanfor ei heil rekkje felt og ha tilsvarande brei kunnskap i organisasjonen. I NIMs strategi for 2022–2024 er det sett overordna mål om å vere ein sterk fagleg rådgjevar, brubyggjar, vaktbikkje og formidlar. Strategien definerer òg fire prioriterte temaområde og tar opp menneskerettsansvaret til kommunane som eit tverrgående satsingsområde. Strategien blir supplert av ein årleg aktivitetsplan som definerer konkrete prioriteringar.

Breidda i NIMs mandat krev ei tydeleg prioritering av arbeidsinnsatsen og ein stab som må ha god ekspertise på svært mange rettsområde. Ein stor grad av spesialisering er nødvendig for å kunne gi tilstrekkeleg presise råd innanfor komplekse fagområde, og oppgåvene føreset òg brei kompetanse i organisasjonen innanfor jus, samfunnsvitskapelege fag, kommunikasjon og formidling/undervisning.

Som ei følgje av det breie mandatet er det nødvendig for NIM å ha ein stor nok stab til å ivareta mandatet. Samstundes treng NIM ekstra ressursar til å sikre ei berekraftig drift av institusjonen i tida framover, blant anna på grunn av endra føresetnader knytte til drifta av institusjonen.

Måla som blir følgde opp i 2025 er å:

- bidra til at staten gjer best mogleg menneskerettslege vurderingar ved å gi gode faglege råd i ulike saker som reiser menneskerettsspørsmål
- førebyggje og hindre menneskerettsbrot
- bidra til å styrkje arbeidet kommunane gjer med menneskerettsansvaret sitt
- delta aktivt i prioritert internasjonalt samarbeid og internasjonale rapporteringar

- fremje kunnskap og bidra inn i den offentlege debatten om menneskerettar
- arbeide for å nå definerte mål innanfor prioriterte område som strategien omfattar:
 - bidra til å styrkje bevisstheita om dei menneskerettslege aspekta knytt til utviklinga av informasjonsteknologi, og konsekvensar for ytringsfridom og personvern
 - styrkje menneskerettane til utsette grupper, som barn, funksjonshemma, personar med ruslidingar og eldre
 - styrkje rettane til og kunnskapen om urfolk og dei nasjonale minoritetane
 - jobbe for et styrkt vern av rettar i møte med klimakrisa
- styrkje informasjonsflyt og samarbeid på menneskerettsfeltet, både i sivilsamfunnet og mellom sivilsamfunnet og styresmaktene
- fremje undervisning om menneskerettane til ungdomsskular og vidaregåande skular

Post 01 Driftsutgifter

Posten omfattar lønsutgifter og utgifter til kjøp av varer og tenester.

Kap. 51 Riksrevisjonen

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2023	Saldert budsjett 2024	Forslag 2025
01	Driftsutgifter	612 865	630 197	669 959
75	Internasjonale organisasjonar og nettverk	28 700	28 700	29 791
	Sum kap. 51	641 565	658 897	699 750

Hovudoppgåver og organisering

Riksrevisjonen blir leia av eit kollegium som består av fem riksrevisorar. Stortinget vel riksrevisorar til kollegiet for fire år om gongen. Riksrevisjonens formål, oppgåver og rammevilkår følgjer av lov om Riksrevisjonen av 7. mai 2004 nr. 21 og instruks om Riksrevisjonens virksomhet av 11. mars 2004. Riksrevisjonen skal gjennom revisjon, kontroll og rettleiing bidra til at inntektene til staten blir betalte inn som føresett, og at midlane og verdiane til staten blir brukt og forvalta på ein økonomisk forsvarleg måte og i samsvar med Stortingets vedtak og føresetnader, jf. riksrevisjonslova § 1.

Riksrevisjonen gjennomfører dei følgjande hovudkategoriane av oppgåver:

- årleg pålagd finansiell revisjon, medrekna kontroll av at Stortingets vedtak og føresetnader blir følgde
- årleg pålagd selskapskontroll
- revisjonsoppgåver Riksrevisjonen vel sjølv ut frå kva dei vurderer som aktuelt og relevant for Stortinget og for allmenta
- undersøkingar som Stortinget pålegg Riksrevisjonen å gjennomføre

Riksrevisjonen består av sju avdelingar, og i tillegg kjem seksjon for internasjonalt arbeid og to stabar, ein for styring og kommunikasjon og ein for juridiske tenester. Det er fem avdelingar som

driv med revisjon, ei avdeling for metodestøtte og utvikling og ei administrasjonsavdeling. Hovedkontoret ligg i Oslo. Riksrevisjonen har òg regionalt nærvære med kontor i Tromsø, Bodø, Trondheim, Bergen og Kristiansand og på Hamar.

Riksrevisjonens visjon for planperioden 2018–2024 er «Revisjon til nytte for morgendagens samfunn». Det er definert tre hovudmål:

- Riksrevisjonen skal vere samfunnets fremste leverandør av aktuell og relevant offentleg revisjon.
- Riksrevisjonen skal gjennomføre revisjon og kontroll av høg kvalitet.
- Riksrevisjonen skal vere ein effektiv organisasjon.
- Eit utval sett ned av Stortinget har utgreidd verksemda til Riksrevisjonen. Utvalet la i november 2023 fram forslag til ny lov for Riksrevisjonen, som Stortinget skal behandle i slutten av 2024. Forslaget til ny lov vidarefører og styrkjer i all hovudsak samfunnsoppdraget til Riksrevisjonen, og hovudlinjene er i tråd med den vidareutviklinga Riksrevisjonen sjølv legg opp til.

Rapport 2023

På bakgrunn av Riksrevisjonsutvalets arbeid, og eigne evalueringar og kvalitetskontrollar, vedtok Riksrevisjonen i oktober 2023 eit kvalitetsprogram. Programmet skal sikre at Riksrevisjonen handterer og korrigerer identifiserte manglar, og at styring og kvalitetsoppfølging er på eit høgt nivå og i tråd med dei internasjonale standardane for kvalitet i offentleg revisjon. Fleire tiltak er allerede gjennomførte, og fleire er under gjennomføring. Programmet skal vere fullført seinast ved utgangen av 2024.

I 2023 har det også vore ein omfattande prosess i organisasjonen for å utarbeide ny strategisk plan for perioden 2024–2027. Innhaldet skal avstemmast med Stortingets behandling og vedtak av ny lov for Riksrevisjonen.

Riksrevisjonen rapporterer årleg til Stortinget om revisjonen av statsrekneskapen og alle verksemdrekneskapar som inngår i statsrekneskapen. Riksrevisjonen har revidert statsrekneskapen og 236 årsrekneskap for departement, statlege verksemdar og fond for 2022. Dette inkluderer årsrekneskapen for Sametinget. Resultatet av arbeidet vart overlevert Stortinget 26. oktober 2023 i Dokument 1 (2023–2024). Denne rapporten inneheldt også tre etterlevingsrevisjonar. I tillegg vart det levert to enkeltstående etterlevingsrapportar.

Resultatet av oppfølging av forvaltningsrevisjonar som tidlegare er behandla av Stortinget, og den årlege selskapskontrollen er rapportert til Stortinget 23. november i Dokument 3:1 og 3:2 (2023–2024). Riksrevisjonen har også rapportert 15 forvaltningsrevisjonar til Stortinget i 2023. Ved inngangen til 2024 er det sett i gang ytterlegare 19 forvaltningsrevisjonar og 5 etterlevingsrevisjonar.

Innretninga på revisjonane følgjer rammeverket for strategiske prioriteringar av revisjonsoppgåver, som vart vedtatt i riksrevisorkollegiet i 2022. Formålet med overordna styringssignal er å bidra til at saker som blir fremma for Stortinget, adresserer dei aller viktigaste temaa for det norske samfunnet. Riksrevisjonen spelar ei viktig rolle for forbetring og omstilling av offentleg verksemd, og i 2023 vart Forbetringskonferansen arrangert for første gong. Videre vart dialogen med forvaltninga og andre aktørar vidareført i 2023.

Digitalisering og automatisering står sentralt i arbeidet for kvalitetsforbetringar og meir effektive arbeidsprosessar. Riksrevisjonen har derfor mange pågåande utviklingsprosjekt som støttar opp om dette. Mykje utviklingsarbeid skjer også ved å ta i bruk innovative metodar og ny teknologi ved gjennomføring av revisjonar. Over tid har Riksrevisjonen redusert talet på årsverk, men samtidig levert same omfang av revisjonar.

Riksrevisjonen er medlem i verdsorganisasjonen for riksrevisjonar, INTOSAI (International Organization of Supreme Audit Institutions). Som medlem har Riksrevisjonen tatt ansvar for å vere vertskap for INTOSAI Development Initiative (IDI), som har som mål å styrkje riksrevisjonar i utviklingsland. Riksrevisjonen skal bidra til organisasjonsbygging av fagleg sterke riksrevisjonar. Her er IDI det viktigaste verkemiddelet. I tillegg har Riksrevisjonen i 2023 samarbeidd med riksrevisjonane i Nord-Makedonia, Namibia, Uganda, Albania og den regionale organisasjonen for engelskspråklege riksrevisjonar i det sørlege Afrika – AFROSAI-E. I 2023 brukte Riksrevisjonen 11,8 millionar kroner på utviklingssamarbeid, mot 10,4 millionar kroner i 2021. Tala blir årleg rapporterte til Development Assistant Committee (DAC) i OECD.

Riksrevisjonen har orientert Stortinget om verksemda i 2023 i Dokument 2 (2023–2024).

Mål og budsjett for 2025

Riksrevisjonen vil frå 2025 setje i verk ny strategi.

Riksrevisjonen planlegg å gjennomføre revisjonsoppgåver og levere undersøkingar i om lag

same omfang som i 2024. I tillegg til årleg pålagde, faste revisjonsoppgåver som finansiell revisjon vil Riksrevisjonen gjennomføre ei rekke etterlevingsrevisjoner og forvaltningsrevisjonar.

Riksrevisjonen vil vidareføre vertskapet for IDI og halde fram dette samarbeidet i 2025. Utviklingssamarbeidet med andre lands riksrevisjonar vil også bli vidareført. Etter fleire år med betydeleg kostnadsutvikling for aktivitetar utanfor Noreg og behov for å prioritere ressursar til kjerneverksemda er Riksrevisjonens utviklingssamarbeid no på eit lågt nivå. Riksrevisjonen ser det som mogleg å auke bistandsaktiviteten gjennom Riksrevisjonen og IDI, og at dette kan finansierast innan det beløpet som i statsbudsjettet blir stilt til disposisjon for bistand, der målsetjinga over tid har vore å løyve 1 prosent av brutto nasjonalinntekt.

Riksrevisjonen porteføljestyrrer dei største utviklingstiltaka for å sikre god styring og oppfølging. Ved utgangen av 2023 inneheldt porteføljen sju tiltak, der arbeidet med ny sky- og informasjonsplattform, nytt revisjonsstøttesystem for finansiell revisjon og forbetra verksemdstyring vil halde fram i 2025.

Sky-prosjektet handlar om utvikling og implementering av ei framtidig sky- og informasjonsplattform med løysing for sikker utveksling og mottak, lagring og bearbeiding av data. Ein ventar at tiltaket vil bidra til både det strategiske målet om auka kvalitet i revisjonen og målet om ein meir effektiv organisasjon. Realiseringa av den nye plattformen vil føregå frå 2024 til 2027.

Nytt revisjonsstøttesystem for finansiell revisjon er venta å bidra til betre kvalitet og effektivitet i finansielle revisjonar. Anskaffing og implementering er planlagt i 2024, slik at nytt system kan nyttast frå 2025 ved revisjon av årsrekneskap for rekneskapsåret 2024.

Riksrevisjonen har over tid jobba med å forbetre verksemdstyringa i organisasjonen. Hausten 2023 vart ein prototype for eit dashbord med styringsinformasjon ferdigstilt. No kartlegg Riksrevisjonen behovet for eit digitalt verksemdstyringsystem, der også behov for styringssystem for informasjonssikkerheit og for kompetanse inngår

som del av arbeidet. Eventuelt val av og implementering av system er planlagt i 2025.

Riksrevisjonsutvalet har under arbeidet sitt, bl.a. basert på Riksrevisjonens egne undersøkingar, avdekt svakheiter i Riksrevisjonens revisjonskvalitet og verksemdstyring. Både nye digitale styringssystem, systematisk kompetanseutvikling, opplæring og rekrutteringsinnsats er del av satsinga på å styrkje revisjonskvaliteten og verksemdstyringa. Dette vil i stor grad bli utbetra i løpet av 2024, men tiltaka vil ha varige verknader på driftsutgiftene.

Riksrevisjonen er ei verksemd som forvaltar store informasjonsverdiar. I NSM og PST sine siste risikorapportar for 2024 peiker sikkerheitsmyndigheitene på auka trussel for avanserte cyberoperasjonar og behov for at norske verksemdar investerer i nødvendige sikringstiltak. I takt med den auka risikoen har Riksrevisjonen dei seinaste åra sett i verk nødvendige tiltak for å forbetre sikkerheita.

Post 01 Driftsutgifter

Posten omfattar lønsutgifter og utgifter til Riksrevisjonens kjøp av varer og tenester og dekkjer drifta i verksemda ved hovudkontoret og dei seks regionkontora.

Post 75 Internasjonale organisasjonar og nettverk

Budsjettposten gjeld tilskot til drifta av INTOSAI Development Initiative (IDI). IDI er organisert som ei stifting med eit styre og eit sekretariat. IDI har som mål å styrkje offentleg revisjon i utviklingsland, og gjennom dette bidra til godt styresett, utvikling og fattigdomsnedkjemping. Som vertskap for IDI har riksrevisor i rolla som dagleg leiar oppgåva som styreleiar i IDI.

IDI's utviklingsprogram mottar finansiering frå fleire land og organisasjonar. Fleire riksrevisjonar gir òg støtte til IDI gjennom å låne ut tilsette og å tilby tenestene sine. Tilskotet frå Riksrevisjonen finansierer deler av drifta for IDI i tråd med intensjonen i Innst. S. nr. 8 (1998–99).

Kap. 3051 Riksrevisjonen

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2023	Saldert budsjett 2024	Forslag 2025
01	Refusjon innland	2 219		
02	Refusjon utland	1 429	300	300
	Sum kap. 3051	3 648	300	300

Riksrevisjonen tar imot refusjonar i samband med internasjonale revisjonsoppdrag og inngått leigeavtale med IDI-sekretariatet. Fra 2024 og framover vert desse leigeinntektene ført som refusjon på utgiftsposten, slik økonomiregelverket opnar for.

Meirinntektsfullmakter

Riksrevisjonen blir gitt fullmakt til å overskride løyvinga under kap. 51, post 01 Driftsutgifter mot tilsvarende meirinntekter under kap. 3051, post 02 Refusjon utland. jf. framlegg til romartalsvedtak II.

Programområde 23 Finansadministrasjon

Programkategori 23.10 Finansadministrasjon

Utgifter under programkategori 23.10 fordelt på kapittel

		(i 1 000 kr)			
Kap.	Nemning	Rekneskap 2023	Saldert budsjett 2024	Forslag 2025	Endring i pst.
1600	Finansdepartementet	524 746	560 969	570 176	1,6
1602	Finanstilsynet	533 427	555 046	599 117	7,9
1605	Direktoratet for forvaltning og økonomistyring	1 090 308	1 005 979	1 156 018	14,9
	Sum kategori 23.10	2 148 481	2 121 994	2 325 311	9,6

Kap. 1600 Finansdepartementet

		(i 1 000 kr)		
Post	Nemning	Rekneskap 2023	Saldert budsjett 2024	Forslag 2025
01	Driftsutgifter	437 878	449 401	463 902
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	72 263	70 821	67 874
50	Forskning og allmennopplysning – Noregs forskningsråd		40 747	
70	Forskning på og allmennopplysning om finansmarknaden	14 605		
71	Forskning og allmennopplysning – Noregs forskningsråd			38 400
	Sum kap. 1600	524 746	560 969	570 176

Hovudoppgåver

Arbeidsoppgåvene til Finansdepartementet kan delast inn i fem hovudområde:

1. Samordning av den økonomiske politikken, som omfattar
 - i. overvaking og analyse av den økonomiske utviklinga

- ii. finanspolitikk, herunder handlingsregelen og analysar av korleis statsbudsjettet verkar på økonomien
- iii. rammeverket for pengepolitikken
- iv. inntekts- og fordelingspolitikk
- v. strukturpolitikk, mellom anna verkemåten til arbeidsmarknaden og produktmarknadene
- vi. internasjonalt økonomisk samarbeid

- vii. offisiell statistikk, irekna overordna styring av Statistisk sentralbyrå
- 2. Arbeidet med formues- og gjeldsforvaltning, som omfattar
 - i. investeringsstrategien til Statens pensjonsfond utland og Statens pensjonsfond Noreg, irekna rammeverk for ansvarleg forvaltning
 - ii. oppfølging av forvaltninga av rammeverket for Statens pensjonsfond
 - iii. statleg gjeldsforvaltning
- 3. Arbeidet med statsbudsjettet, som omfattar
 - i. avgjerder om utgifter og inntekter på statsbudsjettet under dei enkelte fagdepartementa
 - ii. tiltak som legg til rette for effektivitet og god offentleg ressursbruk
 - iii. utgreiing av økonomiske og administrative verknader av offentlege tiltak
 - iv. forvaltning av prosjektmodellen til staten med kvalitetssikring av større statlege investeringsprosjekt, forvaltning og utvikling av regelverket for økonomistyring i statsforvaltninga, tiltak for å leggje til rette for økonomistyringa i verksemdene og overordna styring av Direktoratet for forvaltning og økonomistyring
 - v. saker frå fagdepartementa med økonomiske og administrative følgjer
- 4. Arbeidet på skatte- og avgiftsområdet, som omfattar
 - i. skatte- og avgiftsforslag som ledd i den samla finanspolitikken
 - ii. utvikling av regelverk for skattar, avgifter og toll
 - iii. fordelingsverknadene av skatte- og avgiftssystema og verknader på inntektene til det offentlege og ressursutnyttinga i økonomien
 - iv. overordna styring av Skatteetaten og Toll-etaten
 - v. internasjonalt samarbeid på skatte-, avgifts- og tollområdet
- 5. Arbeidet med finansmarknadsspørsmål, som omfattar overordna styring av Finanstilsynet og utforming av regelverk for og overvaking av
 - i. finansføretaka (bankar, andre kredittinstitusjonar, forsikringsselskap, m.m.)
 - ii. verdipapirmarknaden og infrastrukturføretaka for verdipapirmarknaden (autoriserte marknadsplassar, verdipapirregister m.m.)
 - iii. egedomsmeklarar, rekneskapsførarar og revisorar
 - iv. struktur- og konkurransepolitikk for finansmarknaden
 - v. finansiell stabilitet

Rapport

Formuesforvaltning

Departementet rapporterte om forvaltninga av Statens pensjonsfond i 2023 i Meld. St. 22 (2023–2024) *Statens pensjonsfond 2024*.

Meldinga drøfta mellom anna fleire sider ved strategien for Statens pensjonsfond, og ho gjorde greie for resultatene i forvaltninga og arbeidet med ansvarleg forvaltning. For Statens pensjonsfond utland (SPU) blei det i meldinga mellom anna gjort greie for om det skal opnast for unoterte aksjar i fondets investeringsunivers. For Statens pensjonsfond Noreg (SPN) blei det mellom anna greidd ut om eit forslag til løysing av fondets utfordring med store eigardeler på Oslo Børs. Meldinga inneheld òg analysar av resultatene i forvaltninga av SPU og SPN i 2023 og ein brei omtale av arbeidet med ansvarleg forvaltning.

Sjå elles omtale i del I, pkt. 2.1 Statens pensjonsfond.

Arbeidet med statsbudsjettet og økonomistyring i staten

Finansdepartementet samordnar regjeringa sitt arbeid med statsbudsjettet og førebur avgjerder i regjeringa. Finansdepartementet starta i 2023 på ei evaluering av budsjettprosessen i regjeringa for å vurdere om han er hensiktsmessig innretta. Finansdepartementet har ansvaret for utgreiingsinstruksen, reglar for samfunnsøkonomiske analysar, samt ordninga med ekstern kvalitetssikring av statlege investeringsprosjekt med anslått kostnadsramme over ein fastsett terskelverdi. Rammeverka skal bidra til å betre saksgrunnlaget før det blir fatta offentlege avgjerder. Det har vore arbeidd med forbetring av utgreiingsinstruksen og rettleiaren til utgreiingsinstruksen i 2023.

Finansdepartementet har samla krav som gjeld utgreiing, planlegging og kvalitetssikring av store investeringsprosjekt i eit eige rundskriv, R-108/23. Terskelverdien som avgjer kva for prosjekt som er omfatta av krava ligg fast på 300 mill. kroner for digitaliseringsprosjekt og 1 mrd. kroner for andre prosjekt. Kvalitetssikringa skal utførast av særleg kvalifiserte private verksemdar, som etter konkurranse har fått ei rammeavtale med Finansdepartementet. Ei ny rammeavtale som vil gjelde i to år, med opsjon på forlenging i to år, blei inngått i september 2023. Finansdepartementet arbeider vidare med fagleg utvikling av metodikk for utgreiing og god prosjektstyring i staten som ein del av ordninga.

Finansdepartementet har sidan 2002 finansiert eit eige tverrfagleg forskingsprogram – Concept-programmet. Programmet skal utvikle ny kunnskap om tilrettelegging, kvalitetssikring og styring av store statlege investeringsprosjekt. Målet er å sikre gode konseptval, ressursutnytting og effekt av investeringane. Programmet skal vektleggje tidlegfasen i prosjekta, frå den fyrste ideen oppstår til endeleg finansiering av gjennomføringa er vedtatt. Programmet er organisatorisk forankra ved NTNU, og tilhøvet mellom NTNU og Finansdepartementet er formalisert i ei samarbeidsavtale.

Etter kvart som tidlegare kvalitetssikra prosjekt blir fullført, samlar Concept erfaringsdata som kan samanliknast på tvers av prosjekt og sektorar. Dette gjerast for å gi kunnskap og råd til dei som skal ta avgjerder og stå for kvalitetssikring av statlege investeringsprosjekt. Programmet driv i tillegg metodeutvikling, følgjeforskning og formidling av kompetanse til statleg sektor. Forskingsresultata og publikasjonane til Concept-programmet er fritt tilgjengelege frå nettsidene til programmet.

Finansdepartementet har sidan 2016 analysert djupare utvalde område for effektivisering og betre målretting av ressursbruken over statsbudsjettet (områdegjennomgangar). Målet med arbeidet er å identifisere og leggje til rette for budsjettinnsparringar, moglegheit for betre måloppnåing med uendra ressursbruk, eller å finne nye måtar å løyse oppgåver på som kan gi redusert kostnadsvekst på sikt.

Sidan forslaget til statsbudsjettet for 2024 blei lagt fram, er det arbeidd med analysar av arbeidsmarknadstiltak, rammestyring av kommunesektoren, digitale fellesløysingar, forvaltning av eigedom, bygg og anlegg i forsvarssektoren, institusjonsbarnevernet, overføring av ubrukne løysingar, helserelevante ytingar, styring av og i politiet og styring av og i PST. Sistnemnte er gradert. Finansdepartementet held òg fram arbeidet med å utvikle rammeverket for analysane og leggje til rette for betre produksjon og bruk av data i fleire delar av forvaltninga. DFØ støttar Finansdepartementet i arbeidet.

Skatte- og avgiftsområdet

Ei av hovudoppgåvene på skatte- og avgiftsområdet er arbeidet med skatte- og avgiftsopplegget i statsbudsjettet. Departementet har greidd ut og utarbeida dei skatte-, avgifts- og tollforslaga som blei fremja i Prop. 1 LS (2023–2024) *Skatter og avgifter 2024*.

Skattlegging av store fleirnasjonale konsern

Skattlegging av fleirnasjonale konsern reiser problemstillingar som omfattar mange land og krev internasjonale løysingar. Gjennom OECD/G20 sitt BEPS-prosjekt (Base Erosion and Profit Shifting Project) er det oppnådd semje om ei rekkje tiltak mot flytting av overskot og utholing av skattegrunnlag. Den digitale økonomien forsterkar utfordringane med å skattleggje fleirnasjonale konsern, samstundes som nye problemstillingar oppstår. *Inclusive Framework* (IF) er eit samarbeidsorgan med 147 medlemsland som blei oppretta for å følgje opp BEPS-prosjektet. I oktober 2021 blei medlemslanda i IF samde om hovudelementa i ei internasjonal reform for å skattleggje store multinasjonale konsern. Løysinga har to hovuddelar, omtalt som pilarar (to-pilarløysinga). Noreg deltar i arbeidsgrupper under IF som arbeider vidare med dei detaljerte løysingane. OECD har sidan februar 2022 fortløpande sendt på høyring utkast til modellreglar for dei ulike elementa i pilar 1. For pilar 2 er det utforma modellreglar som blei ferdige og offentleggjorde i desember 2021, i tillegg til kommentarar og ei rekkje rettleiingar til reglane.

Finansdepartementet la i november 2023 fram ein lovproposisjon med utkast til ei ny lov, suppleringskatteloven, som innfører pilar 2-regelverket. Suppleringskatteloven blei vedtatt i januar 2024 med verknad frå 2024. I februar vedtok departementet ei omfattande forskrift til den nye lova. Departementet har òg arbeidd med endringar i lova og forskrifta. Endringane har mellom anna samanheng med ein mellombels «peer review» prosess for å få dei norske reglane godkjende av Inclusive Framework. Status for denne prosessen er i skrivande stund at skatteinkluderingsregelen er godkjent, medan nasjonal suppleringskatt er under behandling.

Finansdepartementet sendte 19. juni 2024 på høyring eit forslag om å innføre den sekundære regelen for å skattleggje, skattefordelingsregelen, i suppleringskatteloven med verknad frå 2025. Den fungerer som ein sikringsmekanisme og skal nyttast når berekna suppleringskatt ikkje blir fanga opp av skatteinkluderingsregelen. I Prop. 1 LS (2024–2025) blir det lagt fram forslag om innføring i samsvar med høyringsforslaget.

Dette er på linje med innføringa av dei globale minimumsreglane i ei rekkje andre land.

Grunnrenteskattar

I Noreg har fleire næringar eksklusiv tilgang til verdifulle naturressursar, som kraft-, petroleums-

og havbruksnæringa. Ein slik eksklusiv tilgang kan gi opphav til ei ekstraordinær avkastning (grunnrente). Departementet har greidd ut endringar av skattlegginga av grunnrentenæringar.

Grunnrenteskatt for havbruk er innført frå inntektsåret 2023, og grunnrenteskatt på landbasert vindkraft er innført frå inntektsåret 2024.

Verdsetjing av fritidseigedom

Til 2010-budsjettet blei det utvikla eit nytt verdsetjingssystem for bustader i formuesskatten. Dette omfatta ikkje fritidseigedom. I samband med behandlinga av Meld. St. 4 (2015–2016) *Bedre skatt – En skattereform for omstilling og vekst*, fatta Stortinget 31. mai 2016 vedtak 738 nr. 15, som ein del av forliket om skattereform:

«Regjeringen bes gjennomgå og forbedre systemet for verdvurdering av fritidseiendom.»

Forslaget til eit nytt verdsetjingssystem for fritidsbustader i formuesskatten var på høyring frå Finansdepartementet fram til 7. januar 2022. Det å eventuelt innføre ein ny verdsetjingsmodell krev administrative førebuingar og tilpassingar. Det kan eventuelt vere mogleg å innføre nytt verdsetjingssystem frå 2027. Sjå nærare omtale av saka under kap. 1618 *Skatteetaten*.

Samordning av reglane for innkrevjing av offentlege krav

Finansdepartementet arbeider med å samordne og modernisere reglane for Skatteetatens innkrevjingsoppgåver i ei ny lov om innkrevjing av statlege krav med meir. Arbeidet skjer i samarbeid med etaten. Føremålet er eit moderne og meir brukarvennleg regelverk som legg til rette for å gjere innkrevjingsoppgåver til Skatteetaten meir effektive og gi gevinstar for føretak og befolkninga. Skatteetaten moderniserer innkrevjingsområdet gjennom programmet *Fremtidens innkrevjing*. Dette gjer det naudsynt med eit nytt regelverk som er godt tilpassa ei digital forvaltning.

EØS og skatt

EØS-retten pregar i stor grad arbeidet med skattar og avgifter. Dette gjeld sjølv om EUs arbeid med og reglar for harmonisering av skattar og avgifter ikkje er omfatta av EØS-avtala. Årsaka er at EØS-avtala inneber at også skattar og

avgifter må vere i samsvar med dei fire fridomane. I tillegg nyttast det norske skatte- og avgiftssystemet i stor grad til å gi statsstøtte. Slik støtte må utformast innafor dei rammene som EØS-avtala gir. Om lag 80 pst. av statsstøtta i Noreg blir gitt i form av ulike skatte- og avgiftsfordelar.

Departementet arbeider for å sikre at skatte- og avgiftsreglane er utforma i tråd med dei forpliktingane som følgjer av EØS-avtala, og at utviklinga av EU-/EØS-retten skjer på ein måte som tener norske interesser. Mellom anna blir det arbeidd med å klarleggje handlingsrommet for å gjere skatte- og avgiftssystemet best mogleg. Det blir også arbeidd med aktivt å påverke EU-/EØS-retten slik at han i endå større grad tener norske interesser. Eit sentralt mål er til dømes å få meir tenlege reglar for å avgjere om ei verksemd er i økonomiske vanskar og difor ikkje kan få statsstøtte. Eit anna er til dømes å verne det norske skattefundamentet. Dette arbeidet har også ei side mot arbeidet som skjer i OECD.

Finansmarknadsområdet

Finansdepartementet greidde ut om utviklinga i finansmarknadene og arbeidet med finansmarknadspolitikken i Meld. St. 23 (2023–2024) *Finansmarkedsmeldingen 2024*.

Meldinga gjorde mellom anna greie for utsiktene for finansiell stabilitet, eit godt og trygt tenestetilbod til kundane, digital sårbarheit og berekraft. Utsiktene til finansiell stabilitet i Noreg blir påverka av utviklinga i norsk og internasjonal økonomi og i internasjonale finansmarknader. I meldinga blir motstandskrafta i finansføretaka og reguleringa for å handtere sårbarheitene i det norske finanssystemet omtalt. Meldinga omtaler òg kapitaltilgangen i Noreg og konkurransen i bank- og forsikringsmarknaden. Velfungerande finansmarknader er avgjerande for kvardagen til folket og for vekst- og omstillingsevna i økonomien. Det norske finansielle systemet er mellom dei mest digitaliserte i verda, noko som gir store fordelar, men samstundes inneber nye risikoar og sårbarheiter. Risikoar ved digital sårbarheit, både i den finansielle infrastrukturen og for den enkelte, blir også omtalt i meldinga. Finansnæringa har ei viktig rolle i omstillinga til ein lavutslippsøkonomi gjennom å kanalisere kapital til berekraftige prosjekt og løysingar. Meldinga tar også føre seg utviklinga av regelverk som skal gjere det lettare å identifisere berekraftige investeringar og nye reglar for berekraftsrapportering frå selskapa.

Budsjett 2025

Kap. 2 i del I av denne proposisjonen omtaler nokre viktige oppgåver for Finansdepartementet i 2025. Dessutan går det fram av rapportdelen ovanfor at fleire av dei sakene som er omtalt der, krev oppfølging i seinare år.

Økonomisk politikk

Arbeidet med å utforme og samordne den økonomiske politikken til regjeringa er ei av hovudoppgåvene til Finansdepartementet, jf. nasjonalbudsjettet og revidert nasjonalbudsjett. Sjå Meld. St. 1 (2024–2025) *Nasjonalbudsjettet 2025* for ein nærare omtale av tilstanden i norsk økonomi og utsiktene framover. Departementet si vurdering av korleis pengepolitikken blir utøvd går fram av den årlege finansmarknadsmeldinga.

Formuesforvaltning

Departementet sitt arbeid med Statens pensjonsfond går ut på å utvikle den langsiktige investeringsstrategien til fondet. Vidare skal departementet fastsetje og følgje opp retningslinjer for forvaltninga, inkludert rolla til fondet som ansvarleg investor. I tillegg til eigne ressursar nyttar departementet eksterne fagmiljø i inn- og utland.

Arbeidet med å utvikle investeringsstrategien for fondet i 2025tar utgangspunkt i dei måla som er skildra i Meld. St. 22 (2023–2024) *Statens pensjonsfond 2024*. Dette er nærare omtalt i del I, pkt. 2.1 Statens pensjonsfond, i proposisjonen her og i Meld. St. 1 (2024–2025) *Nasjonalbudsjettet 2025*.

Skatte- og avgiftsområdet*Prop. 1 LS Skatter og avgifter*

Departementet bruker kvart år betydelege ressursar på greie ut og utarbeide skatte-, avgifts- og tollforslag som blir, og ikkje blir, fremja i statsbudsjettet. Førebuinga av skatte- og avgiftsopplegget i statsbudsjettet for 2026 vil vere ei viktig oppgåve i 2025.

Skattlegging av store, fleirnasjonale konsern

Arbeidet med globale løysingar for meir effektiv og rettferdig skattlegging av store, fleirnasjonale konsern held fram i 2025. Noreg deltar i arbeidsgrupper under *Inclusive Framework*, som arbeider vidare med dei detaljerte løysingane og gjennom-

føringa av dei to pilarane i to-pilarløysinga. For pilar 1(omfordeling av rett til skattelegging til markedsstatar) held arbeidet fram i 2025.

Forhandlingar om ein rammekonvensjon om skatt i FN

Generalforsamlinga i FN vedtok i 2023 at det skal forhandlast om ein rammekonvensjon om skatt i FN. I 2024 blir det forhandla om eit mandat for forhandlingane om rammekonvensjonen, og Noreg ved Finansdepartementet satt i byrået for forhandlingskomiteen. Forhandlingane om rammekonvensjonen og protokollar startar i 2025 og vil i fyrste omgang halde fram i 2026 og 2027. Dette er eit nytt internasjonalt samarbeid og vil krevje mykje ressursar.

Verdsetjing av fritidseigedom

Arbeidet med eit eventuelt nytt verdsetjings-system for fritidseigedom held fram i 2025. Dette er nærare omtalt under kap. 1618 *Skatteetaten*. Departementet vil kome tilbake til Stortinget på egna måte.

Samordning av reglane for innkrevjing av offentlege krav

Arbeidet med å samordne og modernisere reglane for Skatteetatens innkrevjingsoppgåver held fram i 2025. Finansdepartementet hadde i 2023 eit forslag til ny lov på høyring. For å modernisere innkrevjingsområdet gjennom programmet Fremtidens innkrevjing, er det naudsynt med endringar i regelverket for innkrevjing. Programmet er ei tverrsektoriell satsing som starta i 2022. Programmet vil leggje til rette for å samordne og modernisere IT-systemporteføljen, prosessane og regelverket på innkrevjingsområdet. Programmet er leia av Skatteetaten. Skatteetaten skal i tillegg samarbeide med politiet, Nav, Lånekassa og Brønnøysundregistra om å utvikle samanhengande tenester.

EØS og skatt

Arbeidet for å sikre at skatte- og avgiftsreglane er best mogleg, innanfor rammene av forpliktingane som følgjer av EØS-avtala, held fram i 2025. Alle skatte- og avgiftsforslag som departementet arbeider med må vurderast i ljøs av dette.

Finansmarknadsområdet

Stortinget vedtok i 2024 ei ny finanstilsynslov, som mellom anna skal reflektere betre utviklinga som har vore i regelverk, tilsynsomsfang og tilsynsmetodikk. Ved sidan av arbeid med forskrifter til lova, blir etableringa av ei ny klagenemnd for finansmarknadsområdet ei viktig oppgåve i 2025.

På finansmarknadsområdet krev regelverksutvikling mykje ressursar. Regelverket skal mellom anna fremje tryggleik, soliditet og stabilitet i marknaden. Òg i 2025 vil dette kreve vesentleg innsats knytta til mellom anna fleire regelverk for verdipapirmarknaden, kvitvasking, berekraftsrapportering, folkefinansiering, soliditetskrav og krisehandteringsreglar for bankar.

I tillegg er det ei rekkje andre prosessar som departementet må følgje opp, til dømes utgreiingar innan betaling, kapitalstrukturen i sparebankar og privat tenestepensjon. Regelverksarbeidet speglar i stor grad arbeidet med nye reglar i EU/EØS. Arbeidet med å utvikle det norske regelverket for finansmarknadsområdet heng nært saman med arbeidet med å tilpasse og ta inn nye EU-rettsakter i EØS-avtala. Finansdepartementet vil òg prioritere dette innlemmingsarbeidet i 2025. EØS-arbeidet på finansmarknadsområdet er også drøfta i kap. 3 i Meld. St. 1 (2024–2025) *Nasjonalbudsjettet 2025*.

Arbeidet med statsbudsjett og økonomistyring i staten

Arbeidet med å leggje til rette for gode prosessar for regjeringa sitt arbeid med statsbudsjettet held fram i 2025. Finansdepartementet har ansvar for økonomiregelverket, utgreiingsinstruksen, reglar for samfunnsøkonomiske analyser, samt ordninga med ekstern kvalitets sikring av statlege investeringsprosjekt med anslått kostnadsramme over ein fastsett terskelverdi. Rammeverka skal bidra til å betre saksgrunnlaget før det blir fatta offentlege avgjerder, og Finansdepartementet vil halde fram arbeidet med fagleg utvikling av rammeverka. På utvalde område gjer Finansdepartementet djupare analyser for effektivisering og betre målretting av ressursbruken over statsbudsjettet (områdegjennomgangar). Målet med arbeidet er å identifisere og leggje til rette for budsjettinnsparingar, moglegheit for betre måloppnåing med uendra ressursbruk, eller å finne nye måtar å løyse oppgåver på som kan gi redusert kostnadsvekst på sikt.

Samfunnstryggleik og beredskap

På Finansdepartementets ansvarsområde skal det arbeidast systematisk med samfunnstryggleik. Beredskapen for å kunne handtere ekstraordinære hendingar skal vere god. Departementet og dei underliggjande etatane har beredskapsplanverk for å kunne handtere uynskte hendingar, og desse blir jamleg oppdaterte. Finansdepartementet samarbeider også mellom anna med Nasjonalt tryggingsorgan (NSM) og Direktoratet for samfunnstryggleik og beredskap (DSB). Fleire etatar under Finansdepartementet forvaltar omfattande produksjonssystem, som behandlar store informasjonsmengder. Informasjonstryggleik er ein viktig del av Finansdepartementets styringsdialog med underliggjande etatar.

Ei sentral utfordring i finanssektoren er å halde betalingsformidlinga og andre delar av den finansielle infrastrukturen ved lag, slik at samfunnet får dekt behovet for mellom anna betalings tenester. Direktoratet for samfunnstryggleik og beredskap har identifisert dette som ein samfunnskritisk funksjon, kalt Finansielle tenester. Finansdepartementet har det overordna ansvaret for varetakinga av denne funksjonen. Departementet har også ansvaret for viktige samfunnsfunksjonar, som handtering av statlege inntekter, Folkeregisteret og Tolletatens kontroll med den grensekryssande vareførselen.

Finansdepartementet arbeider òg med beredskapen for Statens pensjonsfond utland.

Departementet deltar også jamleg i sektorvise og nasjonale øvingar innan tryggleik og beredskap.

Særleg om arbeidet med ny lov om nasjonal tryggleik

Føremålet med lova om nasjonal tryggleik (sikkerhetsloven) er å sikre nasjonale tryggleiksinteresser, og å førebyggje, avdekkje og motverke tryggleikstrugande verksemd. Dei nasjonale tryggleiksinteressene skal tryggjast ved at kvart departement identifiserer grunnleggjande nasjonale funksjonar (GNF-ar) innanfor sitt ansvarsområde. Verksemdar av avgjerande betydning for GNF-ar kan dermed underleggjast sikkerhetsloven, og ein kan setje i verk naudsynte sikrings tiltak for dei skjermingsverdige verdiane i verksemdene. For å vareta føremålet med lova er GNF-arbeidet i departementa ein kontinuerleg prosess. Arbeidet kan gi endringar i dei identifiserte GNF-ane og skjermingsverdige verdier.

Dette gjeld kva for verksemdar som er av vesentleg og avgjerande betydning, og i kva grad ei

verksemd er avhengig av eksterne ressursar (til dømes andre verksemdar). Kva som krevst for å oppnå eit forsvarleg tryggningsnivå, kan også bli endra undervegs.

I tråd med føresegna i sikkerhetsloven har Finansdepartementet tidlegare identifisert og innmeldt departementet sine GNF-ar til Nasjonalt tryggningsorgan.

Statlege verksemdar som Finansdepartementets underliggjande etatar og Noregs Bank, er allereie underlagt sikkerhetsloven. Finansdepartementet har i 2023–2024 arbeidd med å identifisere andre verksemdar med vesentleg eller avgjerande viktigheit for GNF-ane, samt med å underleggje desse lova der det er naudsynt. Arbeidet vil halde fram i 2025. For verksemdar som blir underlagde lova, vil departementet i samråd med verksemda òg vurdere om verksemda eig eller forvaltar skjermingsverdige verdiar. Departementet vil i samråd med verksemdene peike ut eventuelle skjermingsverdige verdiar og melde dei inn til tryggningsorganet. Departementet vil så setje fristar for gjennomføringa av sikringstiltak.

Post 01 Driftsutgifter

Driftsløyvinga dekkjer lønsutgifter og andre utgifter til drift av departementet. For 2023 blei talet på årsverk rekna til 284. Lønsrelaterte utgifter utgjer om lag 82 pst. av løyvinga. Av andre driftsutgifter utgjer lokalleige den største enkeltposten. For 2025 foreslår departementet ei løyving på 463,9 mill. kroner.

Det blir vist til forslag til fullmakt til å overskrive løyvinga under kap. 1600, post 01 *Driftsutgifter*, med eit beløp tilsvarande meirinntekter under kap. 4600, post 02 *Ymse refusjonar*, jf. forslag til romartalsvedtak II.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overførast

Posten blir nytta til utgreiingsarbeid, forskingsoppdrag og prosjektarbeid som er tidsavgrensa og ikkje ein del av dei faste driftsoppgåvene til departementet.

Midla på posten blir mellom anna brukt til ei rekkje særskilte utgreiingsoppgåver. Det kan vere kostnader til utgreiingsutval som regjeringa har sett ned på departementet sitt ansvarsområde, eller kjøp av eksterne utgreiingstenester, mellom anna i samband med departementet og Etikkrådet si oppfølging av Statens pensjonsfond. Etikkrådet er administrativt ein del av Finansdepartementet

og gir råd til Noregs Bank om utelukking og observasjon av verksemdar.

Departementet held fram med å gjere djupare analyse av utvalde område for å skape effektivisering og betre handlingsrom i budsjettet. Områdegjennomgangar blir brukt som ein del av budsjettprosessen for å greie ut og foreslå endringar som kan gi betre måloppnåing og auka handlingsrom i budsjettet. For å styrkje merksemda og kompetansen om offentleg ressursbruk, held regjeringa fram med å utvikle DFØ til eit kompetansesenter for offentleg ressursbruk. Departementet vil òg bruke DFØ i arbeidet med områdegjennomgangar og andre analysar av offentleg ressursbruk.

Concept-programmet er eit forskingsarbeid for å utvikle ny kunnskap om tilrettelegging, kvalitetssikring og styring av store statlege investeringsprosjekt. Kostnader til programmet blir belasta kap. 1600, post 21. Hovudlinjene i Concept-programmet blir vidareført. Programmet skal evaluere store statlege investeringsprosjekt, som er komne i driftsfasen. Programmet skal vektleggje forskning på tidlegfasen i prosjekta, frå den fyrste ideen oppstår til endeleg finansiering er vedtatt.

For 2025 foreslår departementet ei løyving på 67,9 mill. kroner.

Det blir vist til forslag til fullmakt til å overskrive løyvinga under kap. 1600, post 21 *Spesielle driftsutgifter*, med eit beløp tilsvarande meirinntekter under kap. 4600, post 02 *Ymse refusjonar*, jf. forslag til romartalsvedtak II.

Post 71 Forsking og allmennopplysning – Noregs forskingsråd

Det visast til tidlegare omtale i Kunnskapsdepartementet sine budsjettproposisjonar om arbeidet med ny budsjettmodell for Noregs forskingsråd. Stortinget har slutta seg til at Forskningsrådet frå 2025 skal bruttobudsjetterast med tilsegnfullmakter, jf. Innst. 12 S (2023–2024). Denne posten er oppretta for å samle dei ulike forskingsprogramma i regi av Noregs forskingsråd.

Forskningsprogrammet om skatteøkonomi held fram. Målet med satsinga er å få fram kunnskap om skatt og økonomi, og medverke til eit sterkt fagleg miljø for skatteøkonomisk forskning i Noreg. Både ved å stimulere til samfunnsøkonomisk forskning på skattesystemet og å auke interessa for fagområdet og rekrutteringa til dette. Satsinga på skatteøkonomisk forskning skal òg medverke til å styrkje utdanninga innanfor offentleg økonomi og skatteøkonomi, på master- og doktorgradsnivå. Den skatteøkonomiske forskinga skal halde eit internasjonalt høgt fagleg

nivå og medverke til kontakt med forskingsmiljøa i andre land. Samstundes skal forskinga vere relevant for styresmaktene og andre brukarar i Noreg. Anvend forskning på norske skattedata og etterlevinga av skattereglane er ein viktig del av satsinga. Finansdepartementet er også opptatt av at stønadsmottakarar skaper dialog og møteplassar mellom forskarar og brukarar av skatteøkonomisk forskning.

Forskning og allmennopplysning om finansmarknaden som tidlegare blei budsjettert for seg, inngår også her. Føremålet med Finansmarknadsfondet er å medverke til auka kunnskap om og forståing for verkemåten til finansmarknadene, gjennom forskning og allmennopplysning. Fondet blei etablert i 2002 med ei avsetjing etter omdanning og sal av Oslo Børs og Verdipapirsentralen, men blei erstatta med vanlege utgiftsløyvingar over statsbudsjettet i 2013. Løyvingsmodellen skal halde dei reelle tildelingane om lag like store som dei var med fondet. Kostnader til administrative tenester er budsjetterte under Forskningsrådet sitt budsjettkapittel 285, post 55. Forskningsrådet tar hand om tildelingane og rekneskapsførselen på vegne av Finansdepartementet. Finansmarknadsfondet kan også dele ut gåvemidlar og fekk i 2021 ein større donasjon frå ein bank.

Løyvinga på posten skal dekke forventa utbetalingar i 2025 av tilsegner som Forskningsrådet allereie har inngått frå tidlegare år og av nye tilsegner som kjem til utbetaling dette året. Det er foreslått ei løyving på posten på 25,4 mill. kroner. Det er behov for ei tilsegnfullmakt på 157,8 mill. kroner, jf. forslag til romartalsvedtak VIII.

Fullmakt til å yte likviditetslån til Bankenes sikringsfond

Stortinget vedtok ved behandlinga av statsbudsjettet for 2024, jf. Innst. 5 (2023–2024) og Prop. 1 S (2023–2024) å etablere ei ordning der staten i visse tilfeller og under bestemte vilkår kan yte likviditetslån til Bankenes sikringsfond. Samla utestående beløp for slike lån, enten dei er tatt opp i 2025 eller tidlegare, kan ikkje overstige 1 prosent av dei til ein kvar tid samla garanterte innskot, avgrensa oppover til 20 mrd kroner. Det foreslås at staten òg i 2025 kan yte slike nye lån, jf. forslag til romartalsvedtak VIII.

Fullmakt til å videreføre forpliktelser i IMF's multilaterale låneordning

Den internasjonale valutafondet (IMF) fungerer som ein kredittunion der medlemslanda stiller

delar av valuta-reservane sine til disposisjon for å finansiere utlån til medlemsland som på grunn av økonomiske vanskar ikkje kan skaffe tilstrekkeleg utanlandsfinansiering til akseptable vilkår frå andre kjelder.

IMF's utlån blir finansiert av kvotar (medlemslandas permanente innskot), lån via den multilaterale låneordninga «New Arrangements to Borrow» (NAB) og bilaterale lån. Både dei to sistnemnde er frivillige ordningar der Noreg deltek. NAB utgjer IMF sitt finansielle andrelinjeforsvar og kan trekkjast på om ressursar frå innbetalte kvotar ikkje er tilstrekkeleg. 39 land deltek i ordninga. NAB-avtalen er i prinsippet tidsavgrensa, men blir fornya kvart femte år. Han blir i praksis oppfatta som ei permanent finansieringsordning. Inneverande avtale går ut den 31. desember 2025. NAB har ikkje vore aktivert i inneverande periode.

IMF sitt styre godkjente 19. juli i år å forlengje NAB med fem nye år med verknad frå 1. januar 2026. Deltakarar i NAB må seie frå innan 30. juni 2025 dersom dei ikkje ønskjer å vere med på ei forlenging av NAB.

Norske bidrag til NAB inngår i norske valuta-reservar. Noregs Bank meiner ei vidareføring av NAB er forsvarleg ut frå omsynet til valuta-reservane då dei allereie er dimensjonerte for dagens ordning.

Per i dag er Noregs forpliktingar til NAB på 3 933 mill. SDR. Stortinget samtykte 19. juni 2024 til at Noreg godkjenner at Noregs innlån til NAB blir redusert til 3 293 mill. SDR når IMF's 16. kvotereform trår i kraft, i tråd med kvotevedtaket til IMF's guvernørråd. Forlenginga av NAB med fem år vil vere uavhengige av den komande reduksjonen i storleiken på NAB.

For Noreg er det viktig med stabile internasjonale forhold, opne marknader og eit vel fungerande globalt sikringsnett. Noreg bør difor halde fram med å bidra til å oppretthalde den finansielle styrken til IMF. Departementet fremjer forslag om at Stortinget gir fullmakt til at Noreg vidarefører forpliktingane sine i NAB når ordninga blir fornya 1. januar 2026, jf. forslag til romartalsvedtak IX.

Fullmakt til å forlengje bilateral låneavtale IMF

Det internasjonale valutafondet (IMF) har 190 medlemsland. IMF fungerer som ein kredittunion der medlemslanda stiller delar av sine valuta-reservar til disposisjon for å finansiere utlån til medlemsland som grunna økonomiske vanskeligheter ikkje kan skaffe tilstrekkeleg utanlandsfinansiering til akseptable vilkår frå andre kjelder. Låna skal betalast tilbake så snart betalings-

balansen og valutasituasjonen til landet gjer det mulig. Dette speglast i lengda og vilkåra for låneprogrammet. IMF's utlån finansierast av kvoter (medlemslandenes permanente innskot), lån via den multilaterale låneordninga «New Arrangements to Borrow» (NAB) og bilaterale lån. Bilaterale lån utgjer IMF's tredjelinjeforsvar og skal berre trekkjast på etter at kvoteinnskottet og NAB er tømt.

IMF's guvernørråd vedtok i desember 2023 ein proporsjonal kvoteauke på 50 prosent. Når kvoteauken trer i kraft og IMF's permanente ressursar dermed auker, skal dei bilaterale låneavtalene avviklast og NAB reduserast, slik at IMF's samla utlånsressursar blir uendra. Kvoteauken kan fyrst tre i kraft når land som til saman har 85 pst av stemmevekta i IMF-styret, har godkjent kvoteauken. Fristen for godkjenning frå dei enkelte medlemslanda er sett til 15. november 2024, men prosessen kan i enkelte land ta lengre tid. Stortinget samtykket [RNB24-vedtaksdato] til at Noreg kunne godkjenne delen sin av kvoteauken.

IMF har bede Noregs Bank om å forlenge den bilaterale låneavtala mellom IMF og Noregs Bank, som gir IMF ein trekkrett på inntil 2,6 mrd.

SDR (*Spesielle trekkretter* – 1 SDR = cirka 14,50 kr. per september 2024). Avtala går ut 31. desember 2024 om han ikkje blir forlenga. IMF har ikkje trekt på lånet per 1. september 2024.

Gitt den urolige situasjonen i verda og dei usikre økonomiske utsiktene er det uheldig dersom IMF's utlånskapasitet reduserast for ein periode, som følgje av ei eventuell forsinka innføring av kvoteauken. Ei forlenging av det bilaterale lånet er vurdert som uproblematisk med omsyn til dimensjoneringa av valutaresservane.

Noregs Bank ber, med heimel i sentralbanklovens § 3-10, andre ledd, om Finansdepartementet sin godkjenning til å forlenge den noverende bilaterale låneavtala med ein trekkrett på opptil 2,6 mrd. SDR, inntil kvoteauken trer i kraft eller seinast til utgangen av 2027, jf. forslag til romartalsvedtak X.

Fullmakt til å rette opp uopplåra differansar og feilføringar i statsrekneskapar frå tidlegare år

Frå tid til anna oppstår det differansar i rekneskapen hos rekneskapsførarane i staten. Nokre av

differansane blir ikkje oppklåra endå det er gjort mykje for å finne ut kva dei kjem av. Det hender også at beløp blir tilviste og posterte feil i statsrekneskapen, og at feilen fyrst blir funnen etter at årsrekneskapen er avslutta.

På grunn av eittårsprinsippet vil retting av slike feil, med motsett postering i rekneskapen for eit seinare år, medføre at også den rekneskapen blir feil. Slik Finansdepartementet ser det, er det mest korrekt at uopplåra differansar og andre feil blir retta opp i statsrekneskapen med posteringar over kontoen for forskuingar i balansen. Då vil desse posteringane ikkje påverke løyvingerekneskapen det året rettinga blir gjort. Rettinga må skje etter ei posteringsoppmoding frå vedkomande departement og i) etter at ein har gjort det ein kan for å oppklåre differansen og ii) berre når feilposteringa ikkje kan rettast på nokon annan måte.

Det må hentast heimel frå Stortinget i kvar sak før posteringsoppmoding kan sendast til Finansdepartementet. For mindre beløp bør Finansdepartementet ha fullmakt.

Stortinget vedtok ved behandling av Innst. S. nr. 252 (1997–98), jf. St.prp. nr. 65 (1997–98) å gi Finansdepartementet ei fullmakt for budsjett- og rekneskapsåret 1998. Denne fullmakta er teken opp att i budsjett-dokumentata kvart år sidan. Departementet fremjer forslag om same fullmakt for budsjett- og rekneskapsåret 2025, jf. forslag til romartalsvedtak XI.

Fullmakt til postering mot mellomværet med statskassen

I Gul bok 2020 orienterte Finansdepartementet om endringar i føresegnene om økonomistyring i staten med verknad frå 2020, mellom anna om mellomværet med statskassa, jf. òg rundskriv R-101 frå Finansdepartementet. Mellomværet viser om ei statleg verksemd eller rekneskapsførande statleg ordning har pengar til gode frå statskassa eller skuldar ho pengar. Verksemdar med mellomvære vil ha eit unntak frå kontantprinsippet. Som for 2024 blir det også for 2025 fremja forslag om tre fullmakter som heimlar slike unntak for Skatteetaten – sjå forslag til romartalsvedtak XIII.

Kap. 4600 Finansdepartementet

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2023	Saldert budsjett 2024	Forslag 2025
02	Ymse refusjonar	506	50	50
	Sum kap. 4600	506	50	50

Post 02 Ymse refusjonar

Posten omfattar refusjonar frå andre offentlege verksemdar som Finansdepartementet samarbeider med. Sidan det er uvisst kor store refusjonane blir, ber Finansdepartementet om fullmakt til å

overskride løyvingane under kap. 1600, post 01 *Driftsutgifter* og post 21 *Spesielle driftsutgifter*, med eit beløp tilsvarande meirinntekter under kap. 4600, post 02 *Ymse refusjonar*, jf. forslag til romartalsvedtak II.

Kap. 1602 Finanstilsynet

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2023	Saldert budsjett 2024	Forslag 2025
01	Driftsutgifter	494 852	518 898	556 492
23	Spesielle driftsutgifter, klagenemnd			8 900
45	Større utstyrskjøp og vedlikehald, <i>kan overførast</i>	38 575	36 148	33 725
	Sum kap. 1602	533 427	555 046	599 117

Samfunnsoppdrag og organisering

Samfunnsoppdraget til Finanstilsynet er å bidra til finansiell stabilitet og velfungerande marknader i heile landet. Dette er naudsynte vilkår for tillit til det finansielle systemet, ei stabil økonomisk utvikling og vern av forbrukarar og andre brukarar av finansielle tenester.

Finanstilsynet skal sjå til at føretaka under tilsyn etterlever lover og reglar. I dette arbeidet nyttar tilsynet ei rekkje verkemiddel. Verkemidla er tilsyn, analyse og overvaking, kriseberedskap og -handtering, regelverksarbeid og kommunikasjon. Finanstilsynet har tilsyn med mellom anna bankar, finansieringsføretak, kredittføretak, betalingsføretak, låneformidlarar, forsikringsføretak, pensjonsføretak, forsikringsformidlarar, verdipapirføretak, fondsforvaltarar, eigedomsmeklingsføretak, inkassoføretak, rekneskapsførarar og revisorar. Tilsynet har i tillegg kontroll med prospekt og finansiell rapportering frå noterte føretak og følgjer opp åtferda i verdipapirmarknaden.

Styret i Finanstilsynet har i dag eit overordna ansvar for verksemda. Styret har fem medlemmar og er supplert med to representantar frå dei tilsette ved behandling av administrative saker. Finansdepartementet peiker ut medlemmer og varamedlemmer for ein periode på fire år. Sitjande styre blei oppnemnt vinteren 2022. Finanstilsynsdirektøren har ansvaret for den daglege leiinga av Finanstilsynet og blir utnemnt av Kongen for eit åremål på seks år.

I 2024 vedtok Stortinget ei ny lov om Finanstilsynet. Når lova trer i kraft i 2025, får styret eit meir avgrensa fagleg ansvar for enkeltsaker, medan tilsynsdirektøren blir leiar for verksemda. I tråd med den nye lova blir det i 2025 òg oppretta ei eiga klagenemnd på finansmarknadsområdet. (Sjå eigen omtale)

I 2025 etablerer Finanstilsynet ei ny kontoreining i Hamar og sekretariatsfunksjon for den nye klagenemnda i Bergen. Eininga i Hamar skal bidra til å styrkje innsatsen mot økonomisk kriminalitet. Med desse etableringane vil verksemd

knytta til Finanstilsynet vere tilstades òg utanfor Oslo.

Finanstilsynet hadde ei bemanning tilsvarande 300 utførte årsverk i 2023.

Resultat i 2023

Nedanfor følgjer ein omtale av arbeidet i Finanstilsynet i 2023. Tilsynet sine aktivitetar er nærare omtalt i Meld. St. 23 (2023–2024) *Finansmarkedsmeldingen 2024*.

Solide og likvide finansføretak

Finanstilsynet vurderer løpande soliditeten, risikoen og risikohandteringa i finansføretaka. Soliditeten i føretaka blir følgd opp gjennom ein kombinasjon av stadlege tilsyn, vurdering av risiko- og kapitalbehov i det enkelte føretaket, dokumentbasert tilsyn, makroøkonomisk overvaking og stresstestar. Finanstilsynet følgjer løpande utviklinga i norsk og internasjonal økonomi, og utarbeider analysar og vurderingar av utsiktene for finansiell stabilitet.

I 2023 la Finanstilsynet vekt på å føre tilsyn med at føretaka er solide og likvide og har god styring og kontroll, slik at dei har kraft til å møte negative hendingar. Trass i renteoppgangen heldt den økonomiske aktiviteten i Noreg seg samla sett godt oppe gjennom 2023, og arbeidsløysa var låg. Dette viser seg òg i dei låge utlånstapa til bankane. Saman med auka netto renteinntekter bidrog dei låge tapa til gode resultat i finansføretaka i 2023. I samband med bankuroa i USA og krisa i Credit Suisse intensiverte Finanstilsynet marknadsovervakinga og kartla òg eksponeringa mot norske bankar og forsikringsføretak.

I 2023 gjennomførte Finanstilsynet 17 ordinære stadlege tilsyn med bankar, kredittforetak og finansieringsforetak. Tilsvarande gjennomførte Finanstilsynet 11 tilsyn med forsikrings- og pensjonsføretak. Ein viktig del av Finanstilsynet si tilsynsverksemd er å vurdere føretaka si styring og kontroll av risiko og etterleving av lov- og forskriftskrav. Finanstilsynet sine tilsyn er risikobaserte, slik at tilsynet vurderer løpande kva risikoar som krev tilsyn. Til dømes er det naturleg at store føretak, der problem i føretaket kan trua finansiell stabilitet eller påverka korleis marknaden fungerer, blir følgde tettare enn mindre føretak. Finanstilsynet kan likevel ikkje la vere å følgje opp små føretak. Dette på grunn av lovfesta tilsynsplikter og fordi problem i små føretak kan påverke den nødvendige tilliten til det finansielle systemet.

Tilsynet gjennomførte i 2023 41 soliditets- og likviditetsvurderingar (SREP) i bankar. Finanstilsynet fatta 34 pilar 2-vedtak. Pilar-2-vedtak er krav til kapital for risikoane føretaka er utsett, ut over det generelle minimums- og bufferkrav til ansvarleg kapital, kjent som Pilar 1. I 2023 var berekraftsrisiko tema under 11 banktilsyn.

Robust infrastruktur

Robust finansiell infrastruktur er ein avgjerande føresetnad for sikre system for betalingar, handel, prissetjing og oppgjør i finansmarknaden. Låg risiko for systemsvikt og god beredskap for raskt å rette opp svikt er difor avgjerande. Finanstilsynet bidrar til at føretaka har tilfredsstillande styring og kontroll av IKT-risiko og annan operasjonell risiko. Finanstilsynet stiller konsesjonskrav og fører tilsyn med mellom anna finansføretak, betalingsføretak og infrastrukturføretak. Ei prioritert oppgave er overvaking av potensielle truslar mot IT-systema i verksemdene, og tilsynet har løpande samarbeid med ulike styresmakter i Noreg for å ta vare på tryggleiken i den finansielle infrastrukturen.

Finanstilsynet vurderer sårbarheiter i føretaka sine forsvarsverk mot digital kriminalitet som den mest sentrale trusselen mot IKT-bruken i føretak. I 2023 var overvaking av potensielle truslar mot IKT-systema til verksemdene var ei prioritert oppgave. Finanstilsynet la i 2023 vekt på område som er viktige for styring og kontroll av IKT-risikoen i føretaka, mellom anna utkontraktering av IKT-verksemd, beredskap og kontinuitet og IKT-tryggleik.

Finanstilsynet følgde ved hjelp av tilsyn, overvaking og kontroll òg opp den operasjonelle risikoen i betalingssystema, oppgjørssystema og IKT-systema til alle føretaka under tilsyn. Tilsynet handterte i 2023 over 400 IKT-hendingar, noko som var over 100 fleire enn i 2022. Etaten gjennomførte tilsyn med 21 ulike føretak om bruk av IKT-system og cybertryggleikstiltak. Verdipapirsentralen blei etter eit større tilsyn ilagt eit lovbrotsgebyr for grove feil og manglande opplysningar til Finanstilsynet, i samband med ei hending som skjedde i 2022.

Finanstilsynet følgde i 2023 òg utviklinga av ny finansiell teknologi og rettleia nye teknologi-baserte aktørar i finansmarknadene. Finanstilsynet har sidan 2019 drifta ei regulatorisk sandkasse for finansiell teknologi-verksemd, og tilsynet samarbeider med Arkivverket, Data-tilsynet og Digitaliseringsdirektoratet på dette fagfeltet. Opptaket til sandkasse er lagt om frå

puljevis til løpande opptak etter kvart som søker kjem inn.

Innsats mot økonomisk kriminalitet

Finanssektoren skal sjølv førebyggje at finansføretak og andre aktørar blir utnytta av kriminelle. Finanstilsynet fører tilsyn med at føretaka etterlever pliktene i regelverket for nedkjemping av kvitvasking og terrorfinansiering. Finanstilsynet fører òg tilsyn med at aktørane i verdipapirmarknaden overheld reglane mot innsidehandel og marknadsmisbruk. Ulovleg verksemd svekkjer tiliten til finansmarknadene og undergrev verksemda til føretak som driv innanfor regelverket. Tilsynsverksemda bidrar til å førebyggje kriminalitet i føretak under tilsyn. Om Finanstilsynet får mistanke om alvorleg økonomisk kriminalitet blir forholdet meldt til politiet.

Fleire bankar har dei siste åra auka innsatsen mot kvitvasking og terrorfinansiering. Samstundes har tilsyn avdekt mange tilfelle av svak etterleving av regelverket. Finanstilsynet har, i likskap med andre europeiske tilsynsstyresmakter, trappa opp aktiviteten på dette området. Dette er ei ynskt utvikling, og ei utvikling som vil halde fram.

I 2023 utførte Finanstilsynet mellom anna stadleg kvitvaskingstilsyn i tre bankar og 51 andre typar av rapporteringspliktige føretak. Tilsyna undersøker føretaka si styring og kontroll av risikoen for kvitvasking og terrorfinansiering. Dei undersøker òg om føretaka etterlever kvitvaskingsloven med tilhøyrande forskrifter. Finanstilsynet legg i tilsyna særleg vekt på å undersøkje om føretaka gjer gode og grundige risikovurderingar. Desse skal ta omsyn til føretakets eiga verksemd og til at tiltak og aktivitetar er tilpassa til ho. I 2023 fekk to bankar og ni rekneskapsførarar lovbrotsgebyr.

Finanstilsynet oppdaterte i 2023 vurderinga si av risikoen for at rapporteringspliktige føretak blir misbrukt til kvitvasking. Risikovurderinga dannar grunnlaget for Finanstilsynets risikobaserte tilsynsverksemd. Vurderinga inneheld informasjon som er venta å inngå i risikovurderingane knytta til kvitvasking og terrorfinansiering i dei rapporteringspliktige føretaka.

Vern av investorar

Påliteleg og tilstrekkeleg informasjon er naudsynt for å sikre at verdipapirmarknadene kan bidra til god allokering og prising av kapital. Finanstilsynet bidrar til at løpande og periodisk informasjon frå noterte føretak er rettvise og rettiddig, og at

prospekt er i tråd med krav i verdipapirhandelloven. Finanstilsynets tilsyn med revisorane til mellom anna børsnoterte føretak bidrar til at årsrekneskap held god kvalitet. Finanstilsynet bidrar gjennom tilsyn med verdipapirføretak og effektiv og rask handheving av åtterdsreglane i verdipapirmarknaden til marknadsdisiplin og til at interessene til investorar og børsnoterte føretak tas vare på.

I 2023 var det berre sju nynoteringar, noko som er det lågaste talet sidan 2012. Kapitalinnhentinga i den norske aksjemarknaden var vesentleg lågare enn i 2022 og den lågaste sidan 2017.

I 2023 bidrog Finanstilsynet aktivt til godt investorvern gjennom informasjonstiltak, løpande tilsyn med verdipapirmarknaden og finansiell rapportering.

Finanstilsynet hadde særleg merksemd mot verdsetting av næringsseigedom i den finansielle rapporteringa frå børsnoterte føretak. Tilsynet kontrollerte i 2023 totalt 91 prospekt. Finanstilsynet gjennomførte fleire tilsyn med mellom anna verdipapirføretaka og Oslo Børs om retta emisjonar i den norske marknaden. Elles følgde tilsynet opp fleire brot på rapportering av shortsals og andre lovpålagte meldeplikter. For fyrste gong ila tilsynet lovbrotsgebyr for marknadsmanipulasjon.

Finanstilsynet utførte i 2023 tilsyn med 24 revisjonsføretak. Dette inneber kontroll av at revisorane tar vare på sjølvstendet sitt og utfører arbeidet i samsvar med lover, forskrifter og god revisjonsskikk. Finanstilsynet utførte òg tilsyn med 51 rekneskapsførarar. Finanstilsynets tilsyn med statssautoriserte rekneskapsførarar omfattar kontroll av at rekneskapsoppdraga blir utførte i samsvar med lovgivinga og kravet til god rekneskapsføringsskikk.

Forbrukarvern

Godt forbrukarvern er viktig for den enkelte forbrukar og for tilliten til aktørane i finansmarknaden. Tenestetilbydarane skal ta vare på interessene til kundane og ta omsyn til at kundane skal kunne forstå eigenskapane til produkta. Finanstilsynet følgjer opp forbrukarvernet gjennom tilsyn med at føretaka tilbyr og formidlar lån, forsikrings- og pensjonsprodukt, fondsprodukt og andre finansielle instrument og dessutan eigedomstransaksjonar på ein forsvarleg måte. Tilsynet med inkassoføretaka styrkjer òg forbrukarvernet. Oppfølging av soliditets- og tryggleikskrav bidrar til tryggleik for at produktleverandørane kan overhalde pliktene overfor kundane.

Prisstigning og auka rentar gjev risiko for betalingsvanskar og misleghald av betalningar hos boliglånskundar. I 2023 gjennomførte Finanstilsynet difor eit tematisyn om bankane sin eigeninkasso og behandling av bustadlånskundar med betalingsvanskar. Det blei òg gjennomført eit tematisyn om eigedomsmeklingsføretaka si risikovurdering og rutinar for behandling av klientmiddel. I dette ligg det viktige forbrukaromsyn, fordi det gjeld sikringa av midla til kjøpar og seljar.

Investor- og forbrukaromsyn er viktige element når Finanstilsynet vel ut føretak og gjennomfører tilsyn i den risikobaserte tilsynsverksemda. Finanstilsynet har hatt særleg merksemd mot nye honorarmodeller knytta til distribusjon av fond, og undersøkt prissettinga på fleire fond frå ulike distributørar. Finanstilsynet starta opp åtte og slutførte 27 tilsyn med verdipapirføretak. Vidare utførte Finanstilsynet 16 tilsyn med eigedomsmeklingsføretak og sju med inkassoføretak. Forbrukarane er avhengige av god informasjon, og Finanstilsynet svarte i 2023 på mange førespurnader frå forbrukarane.

Effektiv krisehandtering

Beredskap for å handtere kritiske situasjonar er viktig for tilliten til det finansielle systemet. Finanstilsynet har beredskap for å behandle kriser i enkeltføretak og marknader. Dette for å redusere risikoen for omfattande og varige skadeverknader for finanssektoren og kundar. Krav til at bankar og verdipapirføretak utarbeider gjenopprettingsplanar og at Finanstilsynet utarbeider krisehandteringsplanar, vil bidra til at kritiske tilhøve blir behandla tilfredsstillande. Beredskap for å gi rask og relevant informasjon til samfunnet er ein sentral del av kriseberedskapen. Finanstilsynet får gjennom det løpande tilsynsarbeidet god kjennskap til verksemda i dei enkelte føretaka, noko som igjen bidrar til effektiv krisehandtering.

Finanstilsynet utarbeidde i 2023 13 krise-tiltaksplanar og fastsett minstekrav til summen av ansvarleg kapital og konvertibel gjeld (MREL) for 13 bankar. I 2023 vurderte Finanstilsynet òg gjenopprettingsplanane til 13 bankar. Finanstilsynet var vertskap for krisekollegiet for DNB, og tilsynet deltar i tilsvarande kollegium for dei største utanlandske bankane med dotterføretak eller filial i Noreg.

Samla resultatvurdering

Finansdepartementet meiner at resultatata for Finanstilsynet i 2023 samla sett er gode.

Auka digitalisering av Finanstilsynet sine prosessar har bidratt til å effektivisere arbeidsprosessar i ei tid då tilsynet framleis må vente stramme budsjett. Det er viktig at Finanstilsynet held fram med å ha merksemd på digitaliseringsarbeidet. Etter kvart som nye prosessar blir digitaliserte, skal tilsynet leggje vekt på gevinstrealisering. Sjå òg nærare omtale under *Mål og prioriteringar i 2025*.

Viktige utfordringar framover

Utviklinga i realøkonomien og finansmarknadene framover er usikker, både i Noreg og internasjonalt. Markert høgare renter internasjonalt og i Noreg gjer det tyngre å handtere gjeld, og endrar marknadsv verdien på finansielle instrument, fast eigedom og anna. I Noreg er mykje gjeld i hushalda og høge prisar på bustader og næringseigedommar dei viktigaste sårbarheitene i det finansielle systemet. God soliditet er avgjerande for bankane si evne til å bere tap og yte lån i nedgangstider. Finanstilsynet må gjennom ulike verkemiddel bidra til dette. Tilsynet må både som tilsynsstyresmakt og som krisehandteringsstyresmakt vere førebudd på å handtere problem som kan oppstå i finansføretaka.

Finanssektoren held fram med digitalisering og utvikling av nye løysingar og tenester. I tillegg til endringane som finansføretaka sjølve driv fram, kjem nye aktørar inn med nye tilbod. Nye tenester og aktørar kan gi auka sårbarheit for finanssystemet samla, medan utkontrakteringa av IKT-drift kan medverke til meir komplekse og lengre leverandørkjeder, som er sårbare for angrep eller operasjonell svikt. Risikoen knytta til digitale angrep har fått auka merksemd dei seinare år, mellom anna som følgje av krigen i Ukraina. Dei tette samankoplingane i det finansielle systemet inneber at alvorlege enkelthendingar raskt kan påverke andre tenester og systemet som heilskap. Ei viktig oppgåve for Finanstilsynet i tilsynsverksemda er å bidra til robuste IKT-system og god beredskap.

Dei finansielle aktivitetane over landegrensene i EØS-området er omfattande. Det felleseuropeiske regelverket er i aukande grad basert på fullharmonisering, og dette føreset omfattande harmonisering av tilsynspraksisen i regi av dei felleseuropeiske tilsynsstyresmaktene. Regelverket blir stadig utvikla for å handtere endringar i marknadene. Forvaltinga av regelverket og deltakinga i tilsynssamarbeidet krev allereie mykje ressursar i Finanstilsynet, og omfanget vil truleg bli større i åra framover.

Målet om at Europa skal bli klimanøytralt innan 2050 har gjeve fleire omfattande EU-reglar på finansområdet. Desse skal bidra til å skyve kapital over i berekraftige investeringar og fremje openheit og transparens. Krav til informasjon om klima og berekraft knytt til føretaka si verksemd blir vesentleg utvida. Vidare skal finansføretak inkludere berekraftsrisiko i vurderingar av risiko og kapitalbehov. Mellom anna skal dei utvikle klimascenario, som skal nyttast i analysar og stresstestar. Utviklinga på dette området kan krevje at Finanstilsynet følgjer opp at føretaka etterlever viktige delar av nye regelverk.

Raske samfunnsendringar, teknologisk utvikling, nye oppgåver og stramme budsjett gjer det naudsynt for Finanstilsynet å kontinuerleg utvikle verksemda. I tillegg til ei ny og tidstilpassa lov for Finanstilsynets verksemd, er digitalisering, rasjonelle arbeids- og samarbeidsformer og god kompetanse sentrale verkemiddel for å sikre ei risikobasert, forsvarleg og kostnadseffektiv tilsynsverksemd. Difor vil mellom anna digitalisering av prosessar, kompetanseutvikling og arbeidet med å rekruttere marknadsattraktiv kompetanse vere viktig i åra framover.

Mål og prioriteringar i 2025

Samfunnsoppdraget til Finanstilsynet er utdjupa i seks hovudmål. Det er fastsett følgjande hovudmål for Finanstilsynet for 2025:

- solide og likvide finansføretak
- robust infrastruktur
- innsats mot kriminalitet
- vern av investorar
- forbrukarvern
- effektiv krisehandtering

Departementet ventar at resultatata i 2025 samla sett minst skal vere på same nivå som i 2023. I resultatvurderinga vil departementet leggje vekt på heilskapen i verksemda. I oppfølginga av etaten tar departementet omsyn til at oppfyllinga av måla blir påverka av mange forhold som Finanstilsynet ikkje direkte kan styre, men der tilsynet like fullt kan bidra til at måla blir nådd.

Viktige prioriteringar i 2025 blir:

Makrotilsyn

Finanstilsynet skal òg i 2025 leggje vekt på makrotilsyn og utviklinga i makroøkonomiske forhold. Sjølv om inflasjonen er på veg ned og

styringsrenta er venta å gå noko ned, er dei økonomiske utsiktene usikre. Historia har vist at økonomiske tilbakeslag kan kome brått og uventa. Norske hushald har mellom dei høgaste gjeldsgradane i OECD, og dette kan bli ei stor kjelde til finansiell uro. Erfaringar har vist at risiko i makroøkonomien kan skape finansielle kriser, og makrotilsyn må difor vere ein viktig del av grunnlaget for eit effektivt tilsyn. Makrotilsynet skal vere særleg retta mot den gjensidige påverknaden innanfor det finansielle systemet, og likens mellom det finansielle systemet og realøkonomien. Dette arbeidet har òg stor innverknad på føresetnadene Finanstilsynet har for å gi råd til Finansdepartementet om makroregulering. Dette inkluderer reguleringa av utlånspraksis i bankane og krav til soliditet og likviditet. I 2025 vil Finanstilsynet vurdere å gjennomføre eigne stresstestar for klimarisikoen til føretaka som ein del av makrotilsynet.

Arbeid med soliditet og likviditet i finansføretaka

Finanstilsynet skal bidra til at norske føretak har god soliditet, er likvide, har robust finansiering, eigna leiing og ei forsvarleg risiko- og verksemdstyring. Finanstilsynet skal gjere dette gjennom stadlege tilsyn, oppfølging av dei interne modellane som dei største føretaka nyttar og anna løpande tilsynsverksemd. Finanstilsynet skal medverke til det same overfor utanlandske føretak i Noreg. Dette ved å samarbeide med andre tilsynsstyresmakter, og med val av tiltak som Finanstilsynet set i verk eller tilrår av omsyn til risikotilhøva på den norske marknaden. Solide og likvide finansføretak og god verksemdstyring er føresetnadar for finansiell stabilitet. Slik kan ein sikre at norske og utanlandske føretak i Noreg er i stand til å oppfylle sine plikter overfor kundane, og at dei kan ta hand om samfunnsfunksjonane sine. Klimarisiko inngår no i tilsyn med risiko og risikostyring i føretaka. Risiko knytta til klima og den grøne omstillinga vil kunne bli høgare i tida framover. Mellom anna vil den såkalla overgangsrisikoen kunne auke. Overgangsrisiko er risiko som er knytta til endringar som følgjer av klimatiltak.

Nye reglar om verdipapirisering (omgjøring av ulike typar lån til verdipapir) vil føresette at Finanstilsynet kontrollerer at kredittrisiko blir overført til investorane. I 2025 vil innføringa av nytt regelverk for kapitalkrav i bankar, CRR3 (kapitalkravsforordninga) og CRD6 (kapitalkravsdirektivet), krevje særleg merksemd.

Tilsyn med etterleving av kvitvaskings- og terrorfinansieringsregelverket og innsats mot økonomisk kriminalitet

Dersom kvitvaskings- og terrorfinansieringsregelverket ikkje blir etterlevd, aukar risikoen for at føretaka blir brukt til kriminalitet. Det aukar òg risikoen for tap av omdøme for føretaka og sviktande tillit til det finansielle systemet. Dette arbeidet må framleis ha prioritet i 2025. I 2024 la regjeringa fram ei stortingsmelding om økonomisk kriminalitet, og tilsynet vil bli involvert i fleire av tiltaka i meldinga. Finanstilsynet vil gjennom deltakinga i arbeidet til europeiske tilsynsstyremakter blir påverka av det skal opprettast ei ny tilsynsstyremakt for kvitvasking og terrorfinansiering i EU.

Ny eining for motarbeiding av økonomisk kriminalitet

Regjeringa la i 2024 som nemnt fram ei stortingsmelding om styrka førebygging og motverking av økonomisk kriminalitet. Motarbeiding av økonomisk kriminalitet er eit av dei seks hovudmåla til Finanstilsynet og prioriterast høgt i 2025. Finanssektoren skal sjølv førebyggje at finansføretak og andre aktørar blir utnytta i kriminelle aktivitetar, medan Finanstilsynet fører tilsyn med at føretaka etterlever regelverket. Tilsynsverksemda bidrar til å førebyggje ulovleg verksemd, og lovbrøt som blir avdekte i føretak under tilsyn, blir følgde opp.

Regjeringa vil som ei oppfølging av meldinga opprette ei ny eining under Finanstilsynet som skal bidra til å styrkje innsatsen mot økonomisk kriminalitet. Den nye eininga skal lokaliserast på Hamar, der det finst relevante fagmiljø frå før. Ho skal mellom anna bidra i tilsynsverksemda overfor rekneskapsførarar og revisorar, utføre kvitvaskingstilsyn i ulike typar finansføretak og følgje opp ulovleg verksemd, til dømes mogleg låne- og investeringssvindel. For 2025 er det foreslått i underkant av 12 mill. kroner til å opprette eininga. Verksemda skal gradvis byggjast opp, og det er planlagt at ho på noko sikt skal ha om lag 20 årsverk. Etableringa inneber at Finanstilsynet òg har kontor utanfor Oslo og strekar under at verksemda er landsdekkjande.

Finanstilsynsklagenemnda – etablering av nemnd og sekretariat

Stortinget vedtok i juni 2024 ei ny lov om Finanstilsynet som skal tre i kraft i 2025. Paragraf 5-1 i

den nye lova fastsett at klager på vedtak frå Finanstilsynet skal behandlast av Finanstilsynsklagenemnda. Nemnda vil som lova elles bli verksam i 2025. Klagesaksbehandling som i dag skjer i Finansdepartementet, Børsklagenemnda og Revisor-, rekneskapsførar- og inkassoklagenemnda, vil i 2025 bli overført til Finanstilsynsklagenemnda.

Sekretariatsfunksjonen blir lagt til Klagenemndssekretariat (KNSE) i Bergen, som allereie har sekretariatsrolla for ni statlege klagenemnder. For 2025 er det foreslått løyva om lag 9 mill. kroner til å etablere nemnda og sekretariatsfunksjonen. Sekretariatsfunksjonen skal etter planen utgjere omkring 5 årsverk.

Tilsyn med distribusjon av utlån, pensjons- og fondsprodukt samt andre finansielle instrument

Pensjonsprodukt med investeringsval og sparing i fondsprodukt inneber at kundane sjølv ber avkastningsrisikoen, og at dei ved låneopptak pådrar seg gjeld. Finanstilsynet skal i 2025 ved tilsyn medverke til at føretaka tilbyr og formidlar produkta på ein forsvarleg måte. Føretaka skal ta vare på interessa til kundane. Dei skal ta omsyn til føresetnadene kundane har for å forstå produkteigenskapane og kva konsekvensar vala deira kan ha. Oppgåvene til Finanstilsynet er utvida på grunn av strengare krav til distributørar av forsikringsprodukt og gjennom nye krav til distributørar av utlån til forbrukarar.

Tilsyn med forvaltning av tenestepensjonsordningar

Dei private tenestepensjonsordningane har gått gjennom store endringar dei siste åra. Mellom anna er det innført eigen pensjonskonto i innskotsordningar, og regelverket for forvaltning av pensjonsmidlar i garanterte pensjonsprodukt er endra. Finanstilsynet må òg for kollektive pensjonsprodukt med investeringsval sjå til at føretaka tar vare på interessene til kundane. Tilsynet må òg sjå til at føretaka tar omsyn til føresetnadene kundane har for å forstå produkteigenskapane og konsekvensar av eigne val. For garanterte pensjonsprodukt må Finanstilsynet mellom anna sjå til at høvet til ein meir fleksibel bruk av avkastningsoverskot ikkje fører til urimelege forskjellar mellom elles like kundar og kundegrupper. Tilsynet må òg følgje med på om ordninga med eit nytt fleksibelt bufferfond kjem kundane til gode.

Tilsyn med aktørane i betalings-, handels- og oppgjerssystema og annan finansiell infrastruktur

Alvorleg svikt eller samanbrot i den finansielle infrastrukturen kan ramme finanssektoren og vitale samfunnsfunksjonar hardt. Nye og avanserte digitale løysingar og nye aktørar og leverandørar kan medverke til auka effektivitet. Samstundes kan det òg auke risikoen i det finansielle systemet. Finanstilsynet skal bidra til at aktørane har tilfredsstillande styring og kontroll av IKT-risiko, cyberrisiko og annan operasjonell risiko. Innføringa av nye felleseuropeiske reglar om digital operasjonell motstandsdyktigheit i finanssektoren (DORA), vil krevje mykje innsats frå Finanstilsynet og føretaka i tida som kjem. Dei nye reglane legg òg til rette for meir samarbeid mellom styresmakter på tvers av landegrensene. Dette gjeld til dømes det europeiske rammeverket for koordinering ved systemiske cyberhendingar (EU-SCICF), der Finanstilsynet er kontaktpunkt for Noreg.

Krisehandtering og beredskap

Det er viktig at Finanstilsynet har tilstrekkeleg beredskap for å kunne handtere eventuelle økonomiske problem i finansføretaka og forstyrningar i den finansielle infrastrukturen. Finanstilsynet må òg i 2025 ta omsyn til uvissa om den økonomiske utviklinga og eit skjerpa trugselbilete i prioriteringa av ressursar på dette feltet. Finanstilsynet må i sitt arbeid òg følgje opp endringane i dei felleseuropeiske regelverka for bankkrisehandtering og digital motstandskraft.

Tilsyn med verdipapirmarknaden

Finanstilsynet må òg i 2025 følgje opp etterlevinga av reglar for verdipapirmarknaden. Finanstilsynet får nye oppgåver på dette området. Stortinget vedtok våren 2024 at dei offentlege oppgåvene som i dag er lagt til Oslo Børs skal overførast til Finanstilsynet. Dette gjeld oppfølging av pliktige tilbod og løpande informasjonsplikt.

Dei nye oppgåvene vil innebere eit nytt ansvar for Finanstilsynet, og dei må førebuast og integrerast i verksemda. Oppgåvene er operative og viktige for at verdipapirmarknaden skal fungere godt.

Overvaking av nye teknologiar og marknader

Teknologisk utvikling endrar måten finansielle transaksjonar kan gjennomførast på og kva for eigedelar som er omsetjelege i dei digitale

marknadane. Endringane kan skape eit uoversiktleg bilete for styresmakter og forbrukarar. Finanstilsynet må følgje med på utviklinga og vurdere kva risiko ho utgjer for den norske finansmarknaden og norske forbrukarar. Finanstilsynet skal i tilsynsverksemda bidra til at føretaka handterer operasjonell risiko, inkludert bruk av kunstig intelligens (KI), som finansføretaka ligg langt framme i bruken av. Nye reglar om kryptoeigedelar, inkludert krav til tilgjengelig informasjon ved overføringar, skal bidra til meir kontroll og oversikt over marknaden. Dette kan bidra til å redusere risikoen for misbruk av marknaden til kriminelle føremål.

Regelverksutvikling

Finanstilsynet skal òg i 2025 delta i internasjonal regelverksutvikling og løyse oppdrag frå Finansdepartementet. Dette gjeld mellom anna å tilpasse nasjonale reglar til nye EØS-reglar, til den teknologiske og marknadsmessige utviklinga i Europa og Noreg. I tillegg må regelverka tilpassast til endringar i mål og forventningar frå samfunnet om kva for problem finansmarknadsreguleringa skal løyse.

Digitalisering i eiga verksemd

Finanstilsynet er frå 2022 inne i eit femårig digitaliseringsprosjekt som forsterkar det generelle digitaliseringsarbeidet i tilsynet. Resultata så langt har vore gode, og det er viktig at dette held fram i 2025. Prosjektet rettar seg særleg mot automatisering av forvaltningsoppgåver, digitalisering av tilsynsprosessar, meir effektiv rapportering og datafangst, betre analyseløysingar og auka deling av data. Arbeidet skal medverke til effektivisering, forenkling og betre kvalitet i tilsynsarbeidet. For næringslivet skal satsinga på sikt gi lågare kostnader i form av enklare rapportering og mindre dobbeltrapportering, lettare tilgang til tal og effektiv samhandling med Finanstilsynet.

I 2025 må Finanstilsynet òg rette merksemd mot korleis digitaliseringsarbeidet skal halde fram etter at prosjektperioden er over.

Budsjett for 2025

Regjeringa foreslår å setje budsjetttramma til Finanstilsynet for 2025 til 599,1 mill. kroner. Dette er 7,9 pst. høgare enn Saldert budsjett 2024. Løyvinga skal nyttast i samsvar med måla og prioriteringane som er omtalte ovanfor.

Post 01 Driftsutgifter

Posten omfattar lønsutgifter og andre driftsutgifter. For 2025 foreslås ei løyving på 556,5 mill. kroner som er 7,2 pst. høgare enn Saldert budsjett 2024. Hovudårsaka til auken er konsekvensar av overtaking av oppgåver frå Oslo Børs (11,5 mill. kroner) og etablering av ei ny eining for nedkjemping av økonomisk kriminalitet (11,8 mill. kroner). Forslaget inneber òg ein auke i løyvinga på posten på 2,9 mill. kroner mot ein tilsvarande reduksjon på post 45, dette for å styrkje den tekniske kompetansen internt i Finanstilsynet for å få ein betre balanse mellom interne og eksterne ressursar i digitaliseringsarbeidet. Elles heng auka saman med prisjusteringar. Finanstilsynet må framleis leggje stor vekt på å sikre rasjonell og effektiv drift.

Post 23 Spesielle driftsutgifter, klagenemnd

Posten er ny og omfattar kostnader til den nye finanstilsynsklagenemnda, jf. omtale over. For 2025

foreslås ei løyving på 8,9 mill. kroner til etablering og drift av sekretariatet og nemnda i 2025.

Post 45 Større utstyrskjøp og vedlikehald, kan overførast

Posten omfattar utviklingstiltak for IKT-systema i Finanstilsynet og effektivisering av tilsynsprosesser. Nye krav til tilsyn og tilsynsmetodar stiller omfattande krav til tilpassingar og utvikling av IKT-system som støtte for tilsynsarbeidet. For 2025 gjeld det mellom anna vidare arbeid med å tilfredsstille nye og endra europeiske rapporteringskrav og leggje til rette for naudsynt analyse. Arbeid med å modernisere Finanstilsynets samla IKT-plattform, samt følgje opp tiltaka i digitaliseringsstrategien, vil bli prioritert. For 2025 foreslås det å løyve 33,7 mill. kroner som er det noko lågare enn i Saldert budsjett 2024. Utanom prisjusteringar inneber forslaget ein reduksjon i løyvinga på 2,9 mill. kroner mot ein tilsvarande auke på post 01, jf. omtale over.

Kap. 4602 Finanstilsynet

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2023	Saldert budsjett 2024	Forslag 2025
03	Sakshandsamingsgebyr	10 439	14 000	18 700
86	Vinningsavståing og gebyr for regelbrot m.m.	192 434	500	500
	Sum kap. 4602	202 873	14 500	19 200

Post 03 Sakshandsamingsgebyr

Posten omfattar hovudsakleg gebyr frå den operative prospektkontrollen for omsetjelege verdipapir. Vidare inngår gebyr for behandling av søknader om å drive verksemd som betalingsføretak og e-pengeføretak, om inkassoløyve og om løyve til å opptre som opplysningsfullmektig.

Finanstilsynet skal sjå til at gebyra i størst mogleg utstrekning reflekterer dei reelle kostnadene ved saksbehandlinga. Eventuelle avvik mellom dei pålagde gebyra og kostnadene Finanstilsynet har ved prospektkontroll, blir fordelte året etter på dei noterte føretaka, anten som ei tilleggskostning eller som ei nedsetjing av utlikninga til andre tilsynsutgifter.

Slike etterutrekningar blir av praktiske årsaker førde på kap. 5580 *Sektoravgifter under*

Finansdepartementet, post 70 Finanstilsynet, tilsynsavgift.

Gebyr ved tildeling av inkassoløyve er fire gonger rettsgebyret. Betalte gebyr blir trekte frå i berekning av tilsynsavgifta for inkassoføretaka. Saksbehandlingsgebyr for betalingsføretak og e-pengeføretak, samt opplysningsfullmektig, er fastsett i forskrift til kroner 30 000. Betalte gebyr blir trekte frå i berekning av tilsynsavgifta for betalingsføretak og e-pengeføretak og opplysningsfullmektig.

Post 86 Vinningsavståing og gebyr for regelbrot m.m.

Vinningsavståing og gebyr for regelbrot med meir blir rekneskapsførte under Finanstilsynet sitt inntektskapittel. Desse er ikkje ein del av grunnlaget

for utlikning av tilsynsavgift. Det er vanskeleg å anslå storleiken på inntektene då dei heng saman med om Finanstilsynet avdekkjer forhold som gir

grunnlag for reaksjonar. Budsjettet blir difor sett til kr 500 000 ved inngangen av året.

Kap. 5580 Sektoravgifter under Finansdepartementet

		(i 1 000 kr)		
Post	Nemning	Rekneskap 2023	Saldert budsjett 2024	Forslag 2025
70	Finanstilsynet, bidrag frå tilsynseiningane	512 668	565 046	606 417
	Sum kap. 5580	512 668	565 046	606 417

Utgiftene til Finanstilsynet blir fullt ut dekte av føretaka som er under tilsyn etter finanstilsynslova § 1 eller annan lovheimel. Finansieringa av utgiftene er heimla i finanstilsynslova § 9. Lovreglane er supplerte med forskrifter. Brukarbetalinga er ein funksjon av budsjetterte tilsynsutgifter same året. I tillegg til utgiftene på kap. 1602 kjem posteringar på kap. 1633 *Nettordning, statleg betalt meirverdiavgift*, og til frådrag kjem inntektene på

kap. 4602 *Finanstilsynet*, post 03 *Sakshandsamingsgebyr*. Dessutan kan utlikningsgrunnlaget i 2025 korrigerast med verknader av løyvingssendingar etter saldert budsjett 2024, mellom anna i samband med lønsoppgeret.

Betalinga frå tilsynseiningane i 2025 er budsjettert til drygt 606 mill. kroner. I tillegg kjem inntektene frå saksbehandlingsgebyr, jf. omtale ovanfor.

Kap. 1605 Direktoratet for forvaltning og økonomistyring

		(i 1 000 kr)		
Post	Nemning	Rekneskap 2023	Saldert budsjett 2024	Forslag 2025
01	Driftsutgifter	1 065 118	973 804	1 122 485
22	Opplæringskontoret OK stat	12 324	12 809	13 296
45	Større utstyrskjøp og vedlikehald, <i>kan overførast</i>	12 866	19 366	20 237
	Sum kap. 1605	1 090 308	1 005 979	1 156 018

Samfunnsoppdrag, hovudoppgåver og organisering

Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) har som samfunnsoppdrag å bidra til effektiv ressursbruk i staten og til at staten når sine mål gjennom god styring, organisering, leiing og gode avgjerdsgrunnlag.

DFØ er fagorganet til staten for økonomistyring, gode avgjerdsgrunnlag, organisering og leiing i staten, og støttar statlege verksemdar i arbeidsgivarrolla. DFØ er òg fagorganet for innkjøp i offentleg sektor og felles innkjøpsavtalar i staten. DFØ leverer fellestenester på løn og rekneskap i staten og forvaltar konsernsystema

for statsrekneskapen og statens konsernkontoordning.

DFØ er lokalisert i Stavanger, Trondheim og Oslo. To av dei tilsette ved kontorstaden i Oslo arbeider fast frå eit kontor i Harstad. Verksemda hadde ved utgangen av 2023 ei bemanning tilsvarende 729 utførte årsverk.

Resultat i 2023

Resultata til DFØ i 2023 var vurdert ut frå fire hovudmål. Måla uttrykkjer dei ynskte effektane av den samla verkemiddelbruken til DFØ. Nokre av dei viktigaste resultata frå 2023 er omtalt nedanfor.

Hovudmål 1: DFØs kundar har effektiv økonomistyring

DFØ har i 2023 levert økonomitenester til noko over 90 pst. av dei statlege verksemdene. Ved å tilby standardiserte løns- og rekneskapstenester med eit stort volum, oppnår staten stordriftsfordelar. I 2023 tok seks nye verksemder i bruk tenestetilbodet: Nasjonal kommunikasjonsmyndigheit, Norad, NTNU, Utanriksdepartementet, Kartverket og Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet.

DFØ utviklar stadig nye tenester og systemløyningar for kundane sine, og dei tar tilbodet meir i bruk. I 2023 har etaten mellom anna arbeid vidare med ei systemløyning for HR og lokale lønsforhandlingar, og starta eit arbeid med nytt system for periodeavslutningar i rekneskapen. Alle kundane blei i 2023 førte over på ei ny løyning for innkjøp og fakturabehandling.

Delen rett løn til rett tid er 100 pst. Det same gjeld delen av rekneskap rapportert til statsrekneskapen til rett tid. I 2023 viste resultatane frå kundeundersøkinga at kundane var mindre nøgde med enkelte delar av økonomitenestane, etter ein nedgang i 2022 òg. Dei vurderer at tenestene i mindre grad enn før bidrar til effektivitet og gevinstar for verksemda. Det same gjeld vurderinga av om tenestene gir god støtte i styringa av verksemda, og at DFØs økonomiske data er lett tilgjengelege. DFØ meiner at resultatane har si årsak i ein kombinasjon av fleire forhold. Mellom anna har DFØ dei senere åra tatt opp fleire store og komplekse kundar og gått over på nye systemløyningar. DFØ har sett i verk tiltak for å betre tilfredsheita.

Hovudmål 2: Offentleg sektor gjer effektive og berekraftige innkjøp som bidrar til å fremje innovasjon

DFØ er statleg fagorgan på området offentlege innkjøp. DFØ arbeider for å effektivisere offentlege innkjøp, mellom anna gjennom felles innkjøpsavtalar og stor merksemd på etterlevinga av regelverket.

DFØ rapporterer om høg etterspurnad etter kursa og arrangementa til etaten. Mellom anna arrangerer dei ein stor årleg konferanse om offentlege innkjøp. Kunde- og brukarundersøkinga viser at brukarane i stort er samde i at DFØs tenester på innkjøp skaper auka effektivitet og gevinstar.

Den årlege potensielle gevinsten ved bruk av statlege felles innkjøpsavtalar er auka med over

50 mill. kroner. Innkjøpsordninga er obligatorisk for sivile verksemder i statsforvaltninga, men verksemdene kan melde fråvalg i enkeltkonkurransar. Ordninga gir effektiviseringsgevinstar på tvers når statlege verksemder nyttar inngåtte innkjøpsavtalar.

I 2023 har DFØ særleg prioritert tre store initiativ på innkjøpsområdet. DFØ har arbeid med rettleiing om vekting av miljø i samband med offentlege innkjøp og grønne innkjøp generelt. Vidare har dei bidratt til gjennomføringa av ein Noregsmodell med nasjonale seriositetskrav for offentlege innkjøp og lansert rettleiing om seriositetskrav med meir. DFØ har òg bidratt til innføringa av nye kunngjerings skjema (eForms).

Hovudmål 3: Statsforvaltninga byggjer på kunnskap, er utviklingsorientert og har god styring, organisering og leiing

DFØ har ei rekkje verkemiddel for å bidra til at statsforvaltninga byggjer på kunnskap, er utviklingsorientert og har god styring, organisering og leiing. Mellom anna tilbyr etaten kompetansenester, forvaltar regelverk og felles standardar og system for statsforvaltninga. Direktoratet utfører òg analysar og utreiingar som aukar kunnskapen på desse fagområda.

Kompetansenester på fagområda styring, organisering og leiing

Kompetansenestene til DFØ består mellom anna av kurs, rettleiingar, verktøy og metodar. I 2023 var ein høg del av brukarane nøgde med kompetansenestene.

DFØ vidareutviklar kompetansenestene sine i dialog med brukarar og i tråd med behova til forvaltninga.

Statens arbeidsgjevarstøtte er eit tilbod til alle verksemder i det statlege tariffområdet, òg til dei som ikkje er økonomitenestekundar av DFØ. Brukarane kan både spørje skriftleg og drøfte problemstillingar munnleg. Brukarane er om lag like nøgde i 2023 som tidlegare. Det same gjeld vurderinga frå brukarane av Statens arbeidsgjevarportal.

Forvaltning av regelverk, standardar og felles system i statsforvaltninga

DFØ bidrar gjennom forvaltninga av regelverket for økonomistyring i staten og forvaltninga av utgreiingsinstruksen til at statleg styring er tilpassa eigenart, risiko og vesentlegheit. DFØ bidrar med det òg til at styringa er retta mot over-

ordna mål og effektiv ressursbruk. Kompetansenestene på området skal gjere det tydeleg for departementa og statlege verksemder kva for krav regelverket set og kva som er god praksis for utøving av statleg arbeidsgivarrolle, styring, gode avgjerdsgrunnlag og leiing. Ifølgje kunde- og brukarundersøkinga i 2023 meiner brukarane at regelverksforvaltninga i DFØ er tydeleg og kunnskapsbasert. Det same gjeld for tenester innan statleg betalingsformidling og tenester for rapportering til statsrekneskapen.

Opplæringskontoret for statlege verksemder (OK stat) har vidareført arbeidet med å få statlege verksemder til å bli lærebedrifter. OK stat har arbeid for å få fleire lærlingar i staten, særleg i Nord-Noreg. Ved utgangen av 2023 var det registrert 238 lærlingar fordelt på 118 statlege medlemsverksemder.

Analysar og utgreiingar

DFØ har i 2023 gjort fleire analysar, evalueringar og utgreiingar som aukar kunnskapen om statleg styring, organisering og statleg forvaltning. DFØ gjer analysar både på eige initiativ og på oppdrag frå fleire departement. Desse analysane bidrar til auka kunnskap om utviklingstrekk, samanhengar og trendar i forvaltninga over tid. Desse blir nytta som grunnlag i avgjerdsprosessar i forvaltninga. Evalueringar og tilbakemeldingar frå oppdragsgivarar viser at analysane frå DFØ blir oppfatta som nyttige. I 2023 ga oppdragsgivarane analysane ein gjennomsnittleg skår på over 5 på ein skala frå 1–6.

DFØ har dei seinare åra fått eit utvida mandat til å støtte Finansdepartementet i arbeidet med betre ressursbruk i staten. Dette inkluderer mellom anna å arbeide med områdegjennomgangar, og å hjelpe til med auka kunnskap om og merksemd på effektiv ressursbruk i forvaltninga. DFØ har i 2023 bidratt i fleire områdegjennomgangar og analysar av effektiv ressursbruk. DFØ har òg bidratt i Finansdepartementet sitt arbeid med å vidareutvikle områdegjennomgangar som verkemiddel. I 2023 gjennomførte DFØ den fyrste etterevalueringa av områdegjennomgangar. Det ble gjort etter ein standardisert modell, som DFØ tar sikte på å bruke til systematisk etterevaluering av slike gjennomgangar framover.

I 2023 publiserte DFØ ein ny rettleiar for samfunnsøkonomisk analyse. Den nye rettleiaren blei utarbeidd i nær dialog med brukarane. Han er tydelegare og meir praktisk retta, med gjennomgåande døme for dei ulike stega i ein samfunnsøkonomisk analyse.

Hovudmål 4: Offentlegheita kan enkelt ta i bruk informasjon om resultat og ressursbruk i forvaltninga

DFØ bidrar gjennom forvaltning av statsrekneskapen og produksjon av statistikk og rapportar til å gi offentlegheita informasjon om statleg ressursbruk. DFØs nettsider for rapportar og statistikk blir hyppig nytta og inneheld ei rekkje produkt som får mykje merksemd.

Portalen *statsregnskapet.no* viser rekneskapsinformasjon frå statlege verksemder, med moglegheit for å enkelt samanlikne tal. Portalen gir offentlegheita enkel og god tilgang på informasjon om statleg ressursbruk. Delen av brukarane som er nøgde med *statsregnskapet.no* har i 2022 og 2023 vore under målsettinga til etaten, men viser ei positiv utvikling. Samstundes har portalen ein stabil brukarmasse, og ein stadig større del av brukarane besøker nettsida jamleg.

Tilskudd.no er ein nettportal som gir informasjon om statlege tilskot til frivillige organisasjonar. 2023 var fyrste året portalen var i ordinær drift, og besøkstala er gode. Med ei samla oversikt over tilskot og tilskotsmottakarar blir det lettare for organisasjonar å finne relevante tilskotsordningar. Portalen legg òg til rette for betre styring og kontroll med statlege tilskotsmidlar.

Samla resultatvurdering

Finansdepartementet meiner DFØs resultat i 2023 i hovudsak er i tråd med forventningane frå departementet. DFØ har levert økonomitenester som gir stordriftsfordelar for staten. DFØ har òg levert enkeltoppdrag og leveransar med jamt over god kvalitet. På nokre område er likevel resultatane lågare enn forventa. DFØ må framover sjå på korleis etaten skal forbetre kundeopplevinga av løns- og rekneskaptene.

Viktige utfordringar framover

DFØs verksemd og tenestetilbod blir stadig meir digitalisert og teknologidreven. Digitalisering og bruk av ny teknologi gir klare gevinstar og fordelar for kundane og brukarane. Samstundes vil ein meir kompleks systemportefølje stille større krav til arbeid med informasjonssikkerheit og sikkerheit meir generelt. I tida som kjem må etaten sjå til at IT-utviklinga blir gjennomført forsvarleg og framtidsetta. Leverandørar av systemløysingar som DFØ nyttar i økonomitenestene har varsla at dei framover berre vil tilby skyløysingar. DFØ skal arbeide vidare med følgjene av desse varsla endringane.

DFØ leverer fellestenester innan løn og rekneskap som gir synergjar og stordriftsfordelar for staten. For å kunne gjere dette, må direktoratet vege omsynet til direkte gevinstar frå standardiserte fellestøysingar mot behovet for spesialtilpassingar for enkeltverksemder eller grupper av verksemder. Kundane til DFØ etterspør tenester tilpassa deira interne system og nye løysingar på løn- og rekneskapsområde, samt fleire og utvida tenester på tilgrensande område.

Balansegangen mellom å komme behova til kundane i møte og samstundes realisere statlege stordriftsfordelar, er krevjande. Dei siste åra ser ein teikn til at tilfredsheita til kundane er noko lågare enn før. Tenestetilbodet frå DFØ skal vere relevant og nyttig og bidra til gevinstar internt i drifta av statlege verksemder. I tida som kjem blir det viktig at DFØ fortsett å arbeide aktivt med å finne nye tiltak for å betre tilfredsheita og set i verk naudsynte tiltak.

DFØ tilbyr kompetansehevande tiltak og rettleiing for offentlege innkjøp. I 2023 utarbeidde etaten fleire nye rettleiingar på områda berekraft og seriøsitetsskrav. DFØ har i tida framover eit særleg ansvar for å bidra til kompetanseheving og rettleiing på desse fagområda.

Mål og prioriteringar i 2025

Finansdepartementet fastsett desse hovudmåla for DFØ for 2025:

- DFØ leverer korrekte, effektive og nyttige økonomitenester
- DFØ bidrar til at offentleg sektor gjer effektive og innovative innkjøp som bidrar til å fremje grøn omstilling og berekraftig utvikling
- DFØ bidrar til at statsforvaltninga byggjer på kunnskap, er utviklingsorientert og har god styring, organisering og leiing
- offentlegheita har god tilgang på fakta og kunnskap om forvaltninga

Departementet ventar at resultatata i 2025 samla sett skal vere betre enn i 2023. I resultatvurderinga vil departementet leggje vekt på heilskapen i verksemda. I det daglege arbeidet er det naudsynt at etaten veg kvalitet opp mot effektivitet.

Viktige prioriteringar i 2025 blir:

Offentleg ressursbruk

Det er ein ambisjon å utvikle direktoratet til eit kompetansesenter for offentleg ressursbruk. DFØ støtter Finansdepartementet i arbeidet med

områdegjennomgangar og andre analysar av offentleg ressursbruk. DFØ skal mellom anna gjennomføre, eller bidra inn i, områdegjennomgangar og bidra med metodeutvikling.

Direktoratet skal òg leggje til rette for betre produksjon og bruk av data for effektiv ressursbruk. Føremålet er at forvaltninga skal kunne forbetre eigen ressursbruk og måloppnåing og å lette arbeid med analysar på tvers av verksemder og område. DFØs arbeid med offentleg ressursbruk krev ei heilskapleg tilnærming på tvers av fagområda i direktoratet.

Innføring av felles rekneskapsstandardar i statlege verksemder

Finansdepartementet har fastsett at dei statlege rekneskapsstandardane (SRS) skal vere obligatorisk for alle statlege verksemder. Det er ein innføringsperiode fram til 2027 for dei verksemdene som ikkje allereie nyttar SRS, jf. omtale i Prop. 1 S (2021–2022). Felles rekneskapsstandardar kan bidra til å gjere det enklare å analysere og samanlikne ressursbruken i staten. DFØ vil støtte verksemder som skal ta i bruk obligatorisk SRS i innføringsperioden, mellom anna med rettleiing og tilpassa kompetansetiltak. DFØ har, saman med departementa, etablert ein plan for puljevis innføring for verksemder der DFØ er tenesteytar. Fyrste og andre pulje har innført SRS frå 2023 og 2024, og tredje pulje har starta opp arbeidet og skal etter planen ta i bruk SRS frå 2025.

Forbetre kvaliteten på avstemmingar og dokumentasjon

Riksrevisjonen har over fleire år peika på enkelte svakheiter ved DFØ sitt arbeid med avstemmingar og dokumentasjon ved periode- og rekneskapsavslutninga. DFØ må i 2025 halde fram arbeidet for å forbetre kvaliteten i desse prosessane, slik at feil og manglar blir utbetra.

Klima- og miljøvennlege offentlege innkjøp

I 2023 kjøpte det offentlege byggje- og anleggsarbeid, varer og tenester for om lag 780 mrd. kroner. Offentleg etterspurnad etter klima- og miljøvennlege løysingar kan på sikt bidra til å styrkje marknaden for berekraftige varer og tenester generelt. Dette kan òg få verknader ut over den enkelte kontrakten. Føresetnaden er at innkjøpa blir brukt godt. Det krev kompetanse hos innkjøparane. Arbeidet med å utvikle tilstrekkeleg statistikk og styringsinformasjon om grønne offent-

lege innkjøp skal vidareførast, og DFØ skal prioritere arbeidet med innføringa av nye standardiserte kunngjerings skjema, eForms. 1. januar 2024 tredde forskriftsendringar om krav til 30 pst. vektning av klima og miljø i offentlege innkjøp i kraft. DFØ skal vidareføre rettleiingsarbeidet og bidra til å styrke kompetansen om klima- og miljøvenlege innkjøp hos innkjøparar og innkjøpsleiarar. Rettleiingsmateriellet om grøne offentlege innkjøp skal gjerast kjent og vere brukarvennleg for dei ulike målgruppene.

Leiging og arbeidsgjevarrolla

Staten har i 2024 fått både ein revidert arbeidsgjevarstrategi (2024–2027) og eit nytt grunnlag for god leiging. Strategien skildrar rammevilkår for statens arbeidsgjevarpolitikk, forventningane til verksemdsleiarar og andre som utøver arbeidsgjevarfunksjonar i verksemda. Grunnlaget har fem forventningar til god leiging. Både er overordna og retningsgivande for arbeidsgjevarane i det statlege tariffområdet og legg rammer for DFØs tenester på leiings- og arbeidsgjevarområdet. DFØ skal òg støtte DFD i å realisere føringane ved mellom anna å vidareutvikle materialet på Statens arbeidsgjevarportal og verktøy og kompetansetilbod til heile statsforvaltninga.

Tillitsreforma i offentlig sektor

Regjeringa ynskjer ein sterk og effektiv offentlig sektor som gir innbyggjarane gode tenester, valfridom og medverknad. Tillitsreforma legg til rette for at utvikling skal skje lokalt og i samarbeid med partane. Målet er å nytte kompetanse mellom dei tilsette til å utvikle betre tenester til innbyggjarane i heile landet. DFØ har eit ansvar for å gi råd til og støtte dei statlege verksemdene ved å leggje til rette for relevante verktøy og læringsarenaer som understøttar arbeidet.

Budsjett for 2025

Departementet foreslår å setje utgiftsramma til DFØ for 2025 til 1 156 mill. kroner. Dette er 14,9 pst. høgare enn Saldert budsjett 2024. Løyvinga skal nyttast i samsvar med måla og prioriteringane som er omtalt ovanfor.

Post 01 Driftsutgifter

Posten omfattar lønsutgifter og andre driftsutgifter og er budsjettert til 1 122,5 mill. kroner. Det er ein auke med 15,3 pst. frå Saldert budsjett 2024. Auken har grunnlag i skuldast både opptak av nye kunder og ei parallell justering med inntekten på kap. 4605 post 01. Beløpet omfattar dessutan direkte utgifter til lønskøyning for andre statlege verksemdar hos ekstern leverandør, i tillegg til utgifter til vidareutvikling av tenestene. Løyvinga til DFØ sitt arbeid med betalingskort for personar utan bankkonto er auka med 5,3 mill. kroner i 2025.

DFØ har inntekter mellom anna frå tenester som direktoratet utfører for andre statlege verksemdar. DFØs kundemasse og korleis kvar enkelt kunde betalar for tenestene, kan endre seg gjennom året. Sidan det er uvisst kor store inntektene blir, ber Finansdepartementet om fullmakt til å overskride løyvinga under kap. 1605, post 01 *Driftsutgifter*, med eit beløp tilsvarende meirinntekter under kap. 4605, postane 01 *Økonomi-tenester og andre driftsinntekter* og 02 *Opplæringskontoret OK stat*, jf. forslag til romartalsvedtak II.

Post 22 Opplæringskontoret OK stat

OK stat er eit opplæringskontor for verksemdar i staten, og er eit ledd i regjeringa si satsing for fleire lærlingar og eit bidrag til at fleire lærlingar skal fullføre og bestå.

Posten er budsjettert med 13,3 mill. kroner, som omfattar utbetaling av lærlingstilskot til statlege verksemdar.

Det blir vist til forslag til fullmakt til å overskride løyvinga under kap. 1605, post 22 *Opplæringskontoret OK stat*, med eit beløp tilsvarende meirinntekter under kap. 4605, post 02 *Opplæringskontoret OK stat*, jf. forslag til romartalsvedtak II.

Post 45 Større utstyrskjøp og vedlikehald, kan overførast

Posten omfattar særleg utviklingstiltak for DFØ sine system og infrastruktur på IKT-området, medrekna naudsynte endringar og vidareutvikling av systemløysingar. Posten er budsjettert med 20,2 mill. kroner.

Kap. 4605 Direktoratet for forvaltning og økonomistyring

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2023	Saldert budsjett 2024	Forslag 2025
01	Økonomitjenester og andre driftsinntekter	292 126	167 587	282 112
02	Opplæringskontoret OK stat	18 240	19 345	20 080
	Sum kap. 4605	310 366	186 932	302 192

Post 01 Økonomitjenester og andre driftsinntekter

Posten er budsjettet med 282,1 mill. kroner og omfattar i hovudsak betaling frå kundar når DFØ vidarefakturerer visse utgifter i samband med elektronisk fakturabehandling, programvarevedlikehald og teknisk drift av lønssystemet. Posten inneheld òg inntekter som gjeld betaling for løns- og rekneskapstenester frå kundar som har fått unntak frå rammeoverføring som finansieringsform, eller som av andre årsaker ikkje kan overføre løyving til DFØ.

Det blir vist til forslag til fullmakt til å overskride løyvinga under kap. 1605, post 01 *Drifts-*

utgifter, med eit beløp tilsvarande meirinntekter under kap. 4605, post 01 *Økonomitjenester*, jf. forslag til romartalsvedtak II.

Post 02 Opplæringskontoret OK stat

Posten er budsjettet med 20,1 mill. kroner og omfattar innbetalingar av lærlingstilskot frå fylkeskommunane.

Det blir vist til forslag til fullmakt til å overskride løyvinga under kap. 1605, postane 01 *Driftsutgifter* og 22 *Opplæringskontoret OK stat*, med eit beløp tilsvarande meirinntekter under kap. 4605, post 02 *Opplæringskontoret OK stat*, jf. forslag til romartalsvedtak II.

Programkategori 23.20 Skatte-, avgifts- og tolladministrasjon

Utgifter under programkategori 23.20 fordelte på kapittel

		(i 1 000 kr)			
Kap.	Nemning	Rekneskap 2023	Saldert budsjett 2024	Forslag 2025	Endring i pst.
1610	Tolletaten	1 968 274	1 996 796	2 364 420	18,4
1618	Skatteetaten	8 639 664	8 828 577	9 047 736	2,5
1619	Skatteklagenemnda	78 120	77 979	80 238	2,9
	Sum kategori 23.20	10 686 058	10 903 352	11 492 394	5,4

Kap. 1610 Tolletaten

		(i 1 000 kr)		
Post	Nemning	Rekneskap 2023	Saldert budsjett 2024	Forslag 2025
01	Driftsutgifter	1 834 380	1 872 504	2 042 566
45	Større utstyrskjøp og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	133 894	124 292	321 854
	Sum kap. 1610	1 968 274	1 996 796	2 364 420

Samfunnsoppdrag, hovedoppgåver og organisering

Samfunnsoppdraget til Tolletaten er å sikre at lover og reglar for grensekryssande vareførsel blir etterlevd. Dette inneber at Tolletaten skal forvalte eige regelverk og medverke til at det blir etterlevd, mellom anna ved å informere og rettleie aktørane. Etaten skal leggje til rette for at varer som blir førte inn i eller ut av landet, som hovudregel blir registrerte og klassifiserte etter tolltariffen, oppgitt med riktig opphavsland og verdsette med riktig verdi. Etaten skal óg kontrollere at aktørane etterlever regelverket ellers. Varer som er underlagde restriksjonar etter regelverk frå andre styresmakter, skal kontrollerast for gyldige løyve ved inn- og utførsel. Smugling skal motverkast. Samstundes skal Tolletaten leggje til rette for effektiv handel og vareførsel.

Verksemnda til Tolletaten har fleire positive effektar på samfunnsnivå.

- Ved å motverke ulovleg inn- og utførsel av varer i strid med forbod eller restriksjonar, bidrar Tolletaten til eit trygt og berekraftig samfunn.
- Ved å sørgje for riktige og fullstendige opplysningar om grensekryssande varer som grunnlag for å fastsetje skattar og avgifter, bidrar Tolletaten til finansiering av offentlege tenester.
- Ved å motverke ulovleg vareførsel, bidrar Tolletaten til rettferdige konkurransevilkår for lovlige aktørar.
- Ved å samarbeide med internasjonale partnarar og handelsorganisasjonar, bidrar Tolletaten til at Noreg oppfyller internasjonale forpliktingar og til utvikling av internasjonalt regelverk og praksis ved vareførsel.
- Ved å registrere vareførselen inn og ut av Noreg, medverkar Tolletaten til korrekt handelsstatistikk.

Tolletaten har i 2023 evaluert organiseringa si. Som følgje av dette blei den overordna organiseringa

ringa av etaten justert i 2024. Etaten består framleis av fem landsdekkande divisjonar (Grensedivisjonen, Vareførselsdivisjonen, HR- og organisasjonsdivisjonen, IT-divisjonen og Etterretningsdivisjonen), og har nå fire stabar (Kommunikasjonsstab, Juridisk stab, Operativ stab og Styringsstab).

Ved utgangen av 2023 var etaten lokalisert 39 stader med fast frammøte, der fire var i Sverige og Finland. Tolletaten hadde ei bemanning som svara til 1 373 utførte årsverk. I tillegg gjer norske, svenske og finske tollstyresmakter oppgåver for kvarandre med tilvising til grensetollsamarbeidsavtalane landa imellom.

Resultat i 2023

Resultata til Tolletaten blir vurdert ut ifrå tre hovudmål, jf. nedanfor. Hovudmåla skal leggje til rette for ei styring av Tolletaten som legg vekt på dei samla effektane av verkemidla etaten brukar, ikkje berre kun aktivitetar etaten gjennomfører.

Hovudmål 1: Det er enkelt og effektivt å etterleve lover og reglar for grensekryssande vareførsel

Tolletaten skal leggje til rette for korrekt og effektiv inn- og utførsel av varer, både for næringslivet og privatpersonar. Aktørane i vareførselen skal få tilbod om enkle løysingar for tollbehandling, slik at varer kan krysse grensa raskt og enkelt – samstundes som lover og reglar blir etterlevde. Lover og reglar for grensekryssande vareførsel skal vere tilgjengelege og enkle å følgje. For å nå hovudmålet, har Tolletaten òg eit formalisert og tett samarbeid med tollstyresmaktene i andre land. Til dømes er samarbeid over landegrenser om systemløysingar viktig for å leggje til rette for enkle og effektive løysingar.

Etaten gjorde i 2023 brukarundersøkingar retta mot næringsdrivande og reisande. Av dei næringsdrivande opplevde 13 pst. at regelverket er vanskelig å etterleve, og av dei reisande var det 18 pst. av dei spurde som opplevde regelverket som vanskeleg å etterleve. Systematisk arbeid med forenkling og brukardialog er satsingsområde som er venta å gi verknad over tid. Delen av næringsdrivande som opplevde informasjonsutvekslinga med Tolletaten som effektiv har vore stabil dei siste åra. I 2023 var han på 63 pst.

Frå 1. januar 2023 blei tollova erstatta med vareførselslova og tollavgiftslova. Delinga i to lover legg til rette for at reglane på tollområdet får ein betre struktur og blir meir oversiktlege. Departementet ventar at dette på sikt vil gjere

regelverket på tollområdet meir tilgjengeleg for brukarane.

Etaten behandlar og kontrollerer straumen av varer over grensa, med tilhøyrande vareinformasjon i inn- og utførselsdeklarasjonar. Det har over fleire tiår vore ein sterk og varig vekst i deklarasjonsmengda etaten behandlar. Frå 2010 til 2022 var det ein auke på 44 pst. Talet på deklarasjonar har i 2023 vore på omlag det same nivået som i 2022, 8,5 mill. inn- og utførselsdeklarasjonar.

Hovudmål 2: Aktørane i vareførselen oppfattar risikoen ved ikkje å etterleve lover og reglar som høg Eit viktig føremål med kontroll av vareførselen over grensa er å motverke ulovleg inn- og utførsel, mellom anna av varer som er farlege og restriksjonslagde. Dette gjer Tolletaten gjennom synleg nærvær som førebyggjer manglande etterleving. Så langt som mogleg skal etaten identifisere og stoppe dei som ikkje etterlever lover og regelverk for tollavgift og vareførsel.

Etaten bruker etterretningsinformasjon for målretta kontrollinnsats, har synleg og fysisk nærvær på grensa, har elektronisk nærvær gjennom utstyr med skiltgjenkjenning (ANPR), er synleg i media, og gjer kontroll av dokumentasjon før og etter grensepassering. Slik medverkar Tolletaten til at aktørane i vareførselen skal oppfatte risikoen ved ikkje å etterleve lover og reglar som høg.

Risikoanalysar og etterretning er viktige grunnlag for kontrollen, og gjer det mulig å avdekkje alvorlige lovbrøt og vinningsmotivert ulovleg inn- og utførsel. Kampen mot den organiserte kriminaliteten innan grensekryssande vareførsel har høg prioritet. Beslaga varierer frå år til år, og enkelte beslag kan gjere store utslag på årsresultatet.

Aktivitetsnivået har vore høgt òg i 2023. Dei nye krevjande oppdraga frå 2022 er vidareført. Kontrollen med vareførsel til og frå Svalbard blei etablert på kort tid, og difor basert på ei minimumsløysing. Tolletaten har i 2023 mellom anna vurdert behovet for regelverksutvikling og starta ein dialog med næringslivet. Oppgåva frå 2022 med å intensivere kontrollen av varer som er omfatta av sanksjonsregimet mot Russland og Belarus er òg vidareført i 2023. Dette inneber mellom anna kontrollen av russiske fiskefartøy. I tillegg til dokument- og analysebasert kontrollverksemd, har Tolletaten sidan 22. februar 2023 fysisk kontrollert kvart einaste russiske fiskefartøy med avgang frå hamnene i Båtsfjord, Kirkenes og Tromsø.

For å måle oppfatta risiko for oppdaging, gjorde Tolletaten òg i 2023 brukarundersøkingar mellom næringsdrivande og reisande. Resultata frå 2023 syner at både næringsdrivande og reisande jamt over opplever risikoen for å bli opp-

daga som høg. Mellom reisande er det rett nok ein liten nedgang i opplevd risiko for å bli oppdaga, noko som truleg heng saman med høgt nærvær på grensa under pandemien og at ein i 2022 er tilbake på nivåa før pandemien.

Tabell 5.1 Tolletaten – nøkkeltal frå grensekontrollen

År	2021	2022	2023
Kontrollerte objekt	129 427	162 618	197 287
Tal på beslag	20 492	27 150	43 097
Tal på treff i kontroll av reisande	5 546	10 029	16 455
Tal på treff i kontroll av gods og kurér	737	542	1 219
Tal på treff i kontroll av transportmiddel	3 901	1 993	733
Tal på treff i kontroll av post	10 878	13 087	11 454
Tal på lovbrøt melde til politiet ¹	4 539	4 970	5 195
Tal på avdekte, alvorlege lovbrøt	341	373	349

¹ Lovbrøt melde til politiet, blir vurdert som alvorleg dersom det overstig ein fast definert terskelverdi for mengde varer.

Det samla talet på kontrollar og talet på beslag er høgare i 2023 samanlikna med 2022. Talet på treff i kontroll er òg høgare enn i 2022, utanom

tal på treff i kontroll av transportmiddel og post. Etaten har oppfylt ambisjonsnivåa for talet på avdekte brøt.

Tabell 5.2 Tolletaten – grensekontroll – beslagsstatistikk

År	2021	2022	2023
Tal på narkotikabeslag	2 532	2 330	2 638
Dopingmiddel (einingar)	168 860	457 368	258 068
Farmasøytiske preparat (einingar)	166 236	789 858	1 467 983
Brennevin ¹ (i liter)	62 000	19 800	15 541
Sprit ² (i liter)	18	2 929	511
Vin (i liter)	7 555	12 046	11 606
Øl (i liter)	90 206	117 722	94 925
Sigarettar (stk.)	7,2 mill.	5,1 mill.	7,8 mill.
Valuta ³ (i NOK)	7,5 mill.	37 mill.	10,3 mill.

¹ Alkoholvarer med alkoholprosent over 22 pst. t.o.m. 60 pst.

² Brennevin med meir enn 60 pst. alkohol

³ Valuta som er beslaglagt pga. mistanke om straffbare tilhøve

I 2023 gjorde Tolletaten 43 097 beslag. Av desse beslaga gjaldt 2 638 narkotika. Talet på narkotika-beslag var høgare enn i 2022, og aldri før har Toll-

etaten beslaglagt meir kokain enn i 2023. Etaten har gjort tre store beslag på til saman over 2,2 tonn kokain skjult i legal last – banankasser i kon-

teinarar frå Sør-Amerika via hamner i Europa. I tillegg blei det gjort beslag av 150 kg kokain på fartøy direkte frå Sør-Amerika. Talet på beslag av brennevin, vin og øl i liter var noko lågare i 2023 samanlikna med 2022.

Hovudmål 3: Tolletaten støttar opp under verksemda til andre styresmakter

Nærværet til Tolletaten på grensa inneber samarbeid med andre styresmakter og aktørar, og etaten tar vare på interessene deira i den grensekryssande vareførselen. I tillegg til eige regelverk, handhevar Tolletaten regelverket til 19 statlege styresmakter i samband med den grensekryssande vareførselen.

Tolletaten har i 2023 fortsatt arbeidd med å vidareutvikle og forsterke samhandlinga med regelverkseigarar, kontrollstyresmakter og andre aktørar etaten samarbeider med. I 2023 har det blitt gjennomført fleire kontrollaksjonar saman med andre styresmakter og aktørar, både nasjonalt og internasjonalt.

Brudd på regelverket til andre styresmakter som Tolletaten har avdekkja, har i 2023 blitt særskild vurdert for mest mogleg effektiv sanksjonering, inndraging og destruksjon. Tolletaten har etablert eit meir intensivt strategisk samarbeid med nokre av styresmaktene, mellom anna politiet. I 2023 har Tolletaten òg hatt eit tett samarbeid med Utenriksdepartementet i samband med sanksjonsregimet mot Russland og Belarus. Dette knytta til auka merksemd på utførsel som er omfatta av eksportkontrolllova og annan utførsel av restriksjonsbelagte varar. Tolletaten vurderer samarbeidet med andre styresmakter og aktørar i 2023 samla sett som tilfredsstillande, og det er ei god utvikling.

Samla resultatvurdering

Finansdepartementet vurderer resultatene i 2023 samla sett som gode nok. Som i 2022 må resultatene i 2023 sjåast i samanheng med Russland sitt angrep på Ukraina. Tolletaten har òg i 2023 måtta prioritere arbeid med handheving av eksportkontrollregelverket og eit stadig meir omfattande sanksjonsregime mot Russland og Belarus.

Dei nye krevjande oppdraga frå 2022 er vidareført. Kontrollen med vareførsel til og frå Svalbard, og oppgåve med å intensivere kontrollen av russiske fiskefartøy, er gjennomført i tråd med oppdraga etaten har fått.

Tolletaten har vist rask evne til omstilling og handtert oppgåvene nemnd ovanfor godt. Etaten har oppfylt ambisjonsnivåa for talet på avdekte

brot, men tala er lågare enn tida før pandemien. Resultatene må sjåast ut i frå at Tolletaten har hatt behov for å gjere interne omprioriteringar i samanheng med den auka merksemda på eksportkontrollregelverket og sanksjonsregimet mot Russland og Belarus, med betydeleg intensivert kontroll med russiske fiskefartøy og varer som er omfatta av sanksjonspakkene som er sett i verk. Samstundes har Tolletaten gjort rekordbeslag av kokain, og det har vore ei kraftig auke i beslag av cannabis i sendingar med post- og kurer.

Departementet er nøgd med at etaten i 2023 har arbeidd med fleire tiltak for å gjere Tolletaten meir effektiv og utviklingsorientert.

Departementet er i hovudsak nøgd med korleis etaten har arbeidd med digitalisering. I arbeidet med digitalisering er det særleg viktig at Tolletaten ser utvikling av regelverk og digitalisering i samanheng. Arbeidet med digitalisering av melde- og opplysningsplikta, avvikling av ordning for direktekøyring og arbeid med ICS2 fase 2 (EUs importkontrollsystem) har hatt høg prioritet i 2023.

Viktige utfordringar framover

Dei siste åra har rolla til Tolletaten vore i stadig utvikling. Særleg har pandemien og krigen i Ukraina synleggjort etaten sin rolle som statleg representant på grensa. Dette kjem til syne i mellom anna kriseberedskap, samfunnstryggleik og som regelverksforvaltar på vegne av 19 styresmakter. Tolletaten sin kontroll med vareførsel inn og ut av landet bidrar mellom anna til å trygge forsyningsstryggleiken, redusere risiko for import av smittsame dyresjukdommar og handheve sanksjonar mot Russland og Belarus.

Tolletaten sin evne til å løyse samfunnsoppgavene blir utfordra av stadig større volum og meir samansette varetraumar som skal kontrollerast. I tillegg blir etaten berørt av nye EU-regler med krav til varer som innføres til det indre markedet frå tredjeland. Når slike reglar blir tatt inn i EØS-avtala, vil Tolletaten få oppgåve med å kontrollere varer som kjem frå tredjeland. Det kan òg bli naudsynt med omfattande dialog med andre styresmakter og aktørar, og å innføre nye/tilpassa systemløyseringar. Dette inneber krevjande prioriteringar i Tolletaten. Etaten må arbeide systematisk og innrette seg slik at tildelte ressursar og tilgjengelege verkemiddel blir nytta mest mogleg effektivt. På fleire område kan det likevel bli naudsynt å redusere kontrollinnsatsen til etaten og akseptere noko lågare servicenivå.

Narkotikahandelen utgjer ein betydeleg trussel for både Noreg og resten av Europa.

Kripos la i februar 2024 fram ein rapport om kriminelle nettverk i Noreg, kor seks av dei sju hovudvurderingana knytta seg til smugling av narkotika. Tolletaten har ei viktig rolle i arbeidet mot narkotikasmugling.

Tolletaten skal prioritere å digitalisere verksemda, og arbeide med å nytte IT som verkemiddel for å gjere det enklare for reisande og næringslivet, og samstundes effektivisere interne prosessar.

Etaten skal òg prioritere å utvikle og setje i verk eit nytt hovudløp for næringslivet for innførsel av varer (Digitoll). Dette inneber mellom anna innføring av digital melde- og opplysningsplikt og utfasing av ordninga for direktekøyning. I dag må alle transporter stoppe ved grensa for å oppfylle melde- og opplysningsplikten, men det er ikkje særskilde krav om detaljerte opplysningar om varene. Samstundes blir ei ordning kalla direktekøyning brukt for brorparten av varene som krysser grensa. Den inneber at varene blir transportert direkte til varemottakaren, og at Toll-etaten fyrst får detaljerte opplysningar om varene når dei innan 10 dagar blir deklarerert.

For å sørje for effektiv vareførsel – samstundes som kontrollen med vareførselen er god nok – skal det innførast digital melde- og opplysningsplikt og plikt til å deklarerare varene ved grensepasing. Det vil føre til at ingen varer får krysse grensa utan at Tolletaten har naudsynt informasjon om transporter, aktørar og varestraummar. Tett samarbeid med næringslivet er viktig for å lukkast.

Kompetanse er viktig for utvikling av etaten. Særleg er det behov for å sikre tilstrekkeleg tollfagleg kompetanse og IT-kompetanse. Etatsutdanninga blei i 2021 endra til eit bachelorstudium i toll, vareførsel og grensek kontroll. Dei fyrste studentane blir ferdig utdanna i 2024. For dei tilsette i etaten blei det i 2022 etablert ein ny bachelorgrad ein kan ta gjennom etter- og vidareutdanning.

Omfanget av sanksjonar og ved inn- og utførsel av varer er stadig aukande. Som følge av krigen i Ukraina kjem kontroll av etterleving av eksportkontrollregelverket og sanksjonsregelverket til å krevje høg merksemd frå Tolletaten dei neste åra.

Mål og prioriteringar i 2025

Finansdepartementet fastsett desse hovudmåla for Tolletaten for 2025:

- Det er enkelt og effektivt å etterleve lover og reglar for grensekryssande vareførsel.

- Aktørane i vareførselen oppfattar at det er høg risiko ved ikkje å etterleve lover og reglar.
- Tolletaten støttar opp under verksemda til andre styresmakter.

Hovudmåla skal leggje til rette for ei styring av Tolletaten som legg vekt på dei samla effektane av verkemidla etaten bruker. Departementet ventar at resultatata i 2025 samla sett minst skal vere på same nivå som året før. I resultatvurderinga vil departementet leggje vekt på heilskapen i verksemda.

I det daglege arbeidet er det naudsynt at etaten veg kvalitet mot effektivitet. Etaten må nytte kontrollressursane best mogleg og prioritere på grunnlag av risikovurderingar. Etterretningsverksemda i Tolletaten arbeider kontinuerleg med å identifisere nye trendar og metodar for smugling. Dette arbeidet blir i aukande grad understøtta av Treff-satsinga og dataanalyse til tidleg identifisering av åtferdsendingar frå kriminelle aktørar. Betre etterretning bidreg til meir målretta kontrollar og at kontrollressursane nyttast betre. Departementet ventar at etaten prioriterer betre utnytting av teknologi og arbeider for at etaten har rett kompetanse til dei ulike oppgåvene han skal løyse.

Viktige prioriteringar i 2025 blir:

Auka innsats mot narkotikasmugling

Tolletaten har ei viktig rolle i kampen mot narkotikasmugling, og aldri før har etaten beslaglagt meir kokain enn i 2023. Narkotikahandelen utgjør ein stor trussel mot både Noreg og resten av Europa. Kripos la i februar 2024 fram ein rapport om kriminelle nettverk i Noreg, kor seks av dei sju hovudvurderingane knytta seg til smugling av narkotika.

Tolletaten blei i 2024 styrkja, spesielt retta mot etaten sin innsats mot narkotikasmugling. Styrkinga blir trappa opp i 2025. I 2025 blir det viktig at Tolletaten styrkjer sin innsats i kampen mot narkotika, mellom anna med fleire skannarar, nytt utstyr og fleire tenestefolk. Etatens løyving er i 2025 auka med 250,5 mill. kroner til dette arbeidet.

Treff-satsinga – Systemstøtte for kontrollområdet og digital grensepasseringsløysing

Treff-satsinga inneber ny og forbetra systemstøtte for oppgåver i alle ledd av kontrollprosessane til Tolletaten. Det blir utvikla nye analyse- og

etterretningsverktøy for støtte til kontrollprosene i etaten. Satsinga inneber òg ny løysing for digitalisering av melde- og opplysningsplikta og løysing for automatisert grensepassering. Dette er viktig for Digitoll – det nye hovudløpet for innførsel av varer til Noreg. Der målet er at aktørane før ankomst til grensa skal sende inn informasjon digitalt som oppfyller alle informasjonsplikter overfor Tolletaten digitalt før eller samstundes med at varene kommer til grensa. Slik blir det mogleg å effektivisere grensepasseringa for næringslivet, og gi eit betre informasjonsgrunnlag for å sikre god etterleving av lover og reglar ved innførsel av varer. Sjå omtale i Prop. 1 S (2018–2019).

Løysing for digital melde- og opplysningsplikt og automatisert grensepassering er etablert. Førebels har berre om lag 4 pst. av alle transportar på veg/ferje tar løysinga i bruk. Etaten har i 2023 og 2024 samarbeidd med næringslivet for at løysinga skal kunne tas i bruk i stor skala. Dette samarbeidet vil bli ført vidare i 2025. Det er tett dialog med næringslivet og ulike tiltak blir vurdert. Å utsette fristen for digital melde- og opplysningsplikt er mellom tiltaka som blir vurdert.

Satsinga inneber òg teknisk og organisatorisk tilrettelegging for tilknytning til EU sitt importkontrollsystem ICS2 (Import Control System 2). Sjå omtale i Prop. 1 S (2020–2021). Fase 3 (siste fase) av ICS2 blei innført i juni 2024 med ein transisjonsperiode for dei råka aktørane i næringslivet fram til september 2025.

Kostnadsramma for Treff-satsinga er 867,6 mill. kroner (2025-kroner), der 201,1 mill. kroner er eigenfinansieringa til Tolletaten. Gjennomføringsperioden er utvida frå 2019 til 2025. For 2025 er det sett av 78 mill. kroner til Treff-satsinga. I tillegg er det sett av rett over 100 mill. kroner til driftskostnader for dei delane av systema som er sette i drift.

For Treff-satsinga kan det bli bruk for avtalar som går ut over budsjettåret, mot dekning av seinare løyvingar. Departementet ber difor om at Tolletaten får fullmakt til å inngå slike avtalar innanfor kostnadsramma som er gitt ovanfor, jf. Forslag til romartalsvedtak V.

Kontroll med vareførsel til og frå Svalbard

Svalbard blei etablert som eige tollområde i mai 2022. Sjå omtale i Prop. 70 L (2021–2022) og Innst. 250 L (2021–2022). Kontroll med vareførsel til og frå Svalbard blei etablert på særskilt kort tid, for å minke mogelegheita for at Svalbard blei nytta til omgåing av sanksjons- og eksportkontrollregel-

verket. Dagens kontroll med vareførselen på Svalbard er difor basert på ei minimumsløysing utan mellom anna dei varslings-, melde- og opplysningspliktene som gjeld på fastlands-Noreg.

Det er naudsynt at tollstyresmakta får etablert oversikt over aktørane som fører varer inn til og ut frå Svalbard, og får etablert ordningar som sikrar at Tolletaten får tilgang til desse opplysningane. Målet er at kontrollen med tida, med enkelte moglege tilpasningar til dei lokale forholda på Svalbard, i størst mogleg grad bør tilsvare kontrollen på fastlandet, med dei pliktene det inneber for aktørane i vareførselen. Dette arbeidet vil gå over fleire år.

Etaten vil i 2025 fortsette arbeidet med å utvikle systemstøtte og regelverk for tollområde Svalbard.

Schengen IKT-system

For betre å kjempe mot grensekryssande kriminalitet, terror og ulovleg migrasjon er det sett i gong eit omfattande utviklingsarbeid i Schengen. Eit viktig tiltak er å utvikle og innføre fleire felles-europeiske IKT-system for styrka grensekontroll, betre deling av informasjon og auka tryggleik. SIS recast/Schengen IKT-system er eit prosjekt i regi av Justis- og beredskapsdepartementet, sjå nærare omtale av Schengen IKT-systema i Prop. 1 S (2023–2024) for Justis- og beredskapsdepartementet. Utviklinga i Noreg skjer i hovudsak i politiet og Utlendingsdirektoratet, men òg i andre etatar, mellom anna Tolletaten. Tolletaten er ei av styresmaktene med rett til å foreta direkte søk i SIS, og tilrettelegging for søk er vesentleg for nyttevirkningene av endringene forbunde med SIS recast.

Etaten har i 2024 etablert og jobba med politiet i eit felles utgreiingsprosjekt. I 2025 planlegg Tolletaten å utvikle systemstøtte for å kunne gjere direktesøk. For 2025 er det til Tolletaten sett av 5,8 mill. kroner til arbeid med Schengen IKT-system.

Tollbehandling i framtida

Tolletaten sitt deklarasjonssystem (TVINN) nærmar seg slutten av teknologisk levealder. Ei viktig oppgåve for Tolletaten blir å utvikle eit nytt konsept for tollbehandling. Dette arbeidet er omfattande og vil gå over fleire år. Tolletaten har utarbeida ei konseptvalutgreiing. Føremålet med utgreiinga har vore å vurdere ulike konsept for tollbehandling som varetar behovet til samfunnet knytta til grensekryssende vareførsel og handels-

statistikk. Konseptvalutgreiinga blei levert til departementet hausten 2023, og utgreiinga har i 2024 vore til ekstern kvalitetssikring (KS1) etter Statens prosjektmodell. Departementet og etaten vil følgje opp utgreiinga.

CBAM – karbonjusteringsmekanisme

EU har vedtatt å innføre Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM). CBAM inneber å leggje ei pris på bestemte importerte varer i frå tredjeland baserte på utslepp frå produksjonen av varar. Forordninga skal etter planen tre i kraft frå 1. januar 2026.

Regjeringa arbeider for at CBAM skal kunne vere operativt i Noreg frå 1. januar 2026, dersom Noreg vel å slutte seg til forordninga. Det er difor sett av 50 mill. kroner til naudsynte tilpassingar fordelt på 3 mill. kroner til Klima- og miljødepartementet (kap. 1400, post 01), 15 mill. kroner til Tolletaten (kap. 1610, post 01), 16 mill. kroner til Skatteetaten (kap. 1618, post 01), og 16 mill. kroner til Miljødirektoratet (kap. 1420, post 01).

Budsjett for 2025

Det foreslås å setje utgiftsramma for Tolletaten til 2 364,4 mill. kroner. Dette er 18,4 pst. høgare enn Saldert budsjett 2024. Løyvinga skal nyttast i samsvare med måla og prioriteringar som er omtalte ovanfor.

Post 01 Driftsutgifter

Posten omfattar lønsutgifter og andre driftsutgifter, og er budsjettert til 2 042,6 mill. kroner.

Kap. 4610 Tolletaten

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2023	Saldert budsjett 2024	Forslag 2025
01	Særskilt vederlag for tolltenester	11 648	8 247	6 950
02	Andre inntekter	2 463	2 401	2 492
04	Ymse refusjonar	1 120	1 149	1 193
05	Refusjon frå Avinor AS	30 937	30 604	31 430
85	Tvangsmulkt og gebyr for regelbrot	11 335	10 000	12 500
	Sum kap. 4610	57 503	52 401	54 565

Det er ein auke med 8,3 pst. frå Saldert budsjett 2024. Størstedelen av auken gjeld den nye satsinga på Tolletaten, jf. omtale over. Av ei samla auke på 250,5 mill. kroner til dette formålet, er post 01 auka med 88 mill. kroner.

Finansdepartementet ber om fullmakt til å overskride løyvinga under kap. 1610, post 01 *Driftsutgifter*, mot tilsvarende meirinntekter under kap. 4610, postane 01 *Særskilt vederlag for tolltenester*, 04 *Ymse refusjonar* og 05 *Refusjonar frå Avinor AS*, jf. nærare omtale nedanfor.

Post 45 Større utstyrskjøp og vedlikehald, kan overførast

Posten omfattar større vedlikehald, utskiftingar og kjøp av utstyr til grensekontrollen og IT-føremål. Posten er budsjettert med 321,9 mill. kroner. Det er nesten 200 mill. kroner høgare enn Saldert budsjett 2024. Størstedelen av auken gjeld den nye satsinga på Tolletaten, jf. omtale over. Av ei samla auke på 250,5 mill. kroner til dette formålet, er post 45 auka med 162,5 mill. kroner. Ein stor del av løyvinga på posten gjeld òg vidareføring av prosjekta for Treff-satsinga med systemstøtte for kontrollområdet og Digitoll, jf. nærare omtale føre.

I samband med visse kjøp og prosjekt kan det vere behov for å bestille for meir enn det som er løyva, mot dekning av seinare løyvingar. Departementet ber difor om ei tingingsfullmakt på 125 mill. kroner, jf. forslag til romartalsvedtak III.

Post 01 Særskilt vederlag for tolltenester

Posten omfattar gebyr for privatrekvirert tollbehandling og ekspedisjonsgebyr for utført tollforretning utanfor kontorstad og ekspedisjonstid. For å dekkje dei meirkostnadane som denne behandlinga og ekspederinga fører med seg ved høgare aktivitetsnivå enn det som er føresett, ber Finansdepartementet om fullmakt til å overskride løyvinga under kap. 1610, post 01 *Driftsutgifter*, mot tilsvarende meirinntekter under kap. 4610, post 01 *Særskilt vederlag for tolltenester*, jf. forslag til romartalsvedtak II.

Satsane for privatrekvirert tollbehandling skal i 2025 vere 550 kroner for 50 pst. overtid og 710 kroner for 100 pst. overtid. Ekspedisjonsgebyret skal vere på 280 kroner per påbyrja halvtime. Gebyrheimel er vareførselsloven § 7-9 andre ledd.

Post 02 Andre inntekter

Posten omfattar fleire typar inntekter, som til dømes inntekter frå auksjonssal av varer som er forsøkt smugla inn i landet, innkravde sakskostnader og agio.

Tolletaten har ein del direkte utgifter i samband med auksjonssal, særleg til kunngjeringsprovisjon til nettauksjonsstaden og til taksering av særskilde varer, til dømes tepper og smykke. Slike utgifter er med på å gi høgare salsinntekter. For å få eit meir korrekt uttrykk for salsresultatet foreslår departementet at slike direkte utgifter kan trekkjast frå brutto salsbeløp (nettoposterast), jf. forslag til romartalsvedtak XII.

Post 04 Ymse refusjonar

Posten blir brukt til inntekter som er ei direkte følge av, og av same slag som, den tilsvarende

utgifta. Det gjeld mellom anna bestemte prosjekt etter oppdrag og med tilskot frå andre statlege etatar, kompetansetiltak m.m. og inntekter frå kursverksemd for næringslivet.

Det er nær samanheng mellom desse inntektene og dei tilhøyrande utgiftene på kap. 1610, post 01 *Driftsutgifter*, og inntektene varierer ein del frå år til år. Finansdepartementet ber difor om fullmakt til å overskride løyvinga under kap. 1610, post 01 *Driftsutgifter*, mot tilsvarende meirinntekter under kap. 4610, post 04 *Ymse refusjonar*, jf. forslag til romartalsvedtak II.

Post 05 Refusjon frå Avinor AS

Avinor AS skal dekkje meirkostnader Tolletaten har til ordninga med enklare prosedyrar ved flybytte på Oslo lufthamn (forenkla transfer). Refusjonar frå Avinor AS blir førte på denne posten. Fordi meirkostnadane og dermed òg refusjonsbeløp er noko usikre, ber Finansdepartementet om fullmakt til å overskride løyvinga under kap. 1610, post 01 *Driftsutgifter*, mot tilsvarende meirinntekter under kap. 4610, post 05 *Refusjon frå Avinor AS*, jf. forslag til romartalsvedtak II.

Post 85 Tvangsmulkt og gebyr for regelbrot

Posten omfattar inntekter frå gebyr som blir ilagde ved ulovleg ut- og innførsel av valuta, og gebyr og tvangsmulkt for brot på nærare oppgitte føresegner i vareførselsloven og tollavgiftsloven.

Inntektene på post 85 er vanskelege å budsjettere sidan dei i stor mon avheng av åtterda hos reisande, transportørar og deklarasjonspliktige. Forslaget for 2025 er 2,5 mill. kroner høgare enn saldert budsjett for 2024. Dette er i tråd med faktiske inntekter på posten dei seinare åra og rekneskapsutviklinga i 2024.

Kap. 1618 Skatteetaten

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2023	Saldert budsjett 2024	Forslag 2025
01	Driftsutgifter	7 789 646	7 856 709	8 152 802
21	Spesielle driftsutgifter	111 594	178 563	109 000
22	Større IT-prosjekt, <i>kan overføres</i>	477 969	522 100	557 631
23	Spesielle driftsutgifter, a-ordninga	100 218	106 100	110 132
45	Større utstyrskjøp og vedlikehald, <i>kan overføres</i>	153 837	158 281	112 029
50	Skatte- og avgiftsforskning	6 400	6 824	6 142
	Sum kap. 1618	8 639 664	8 828 577	9 047 736

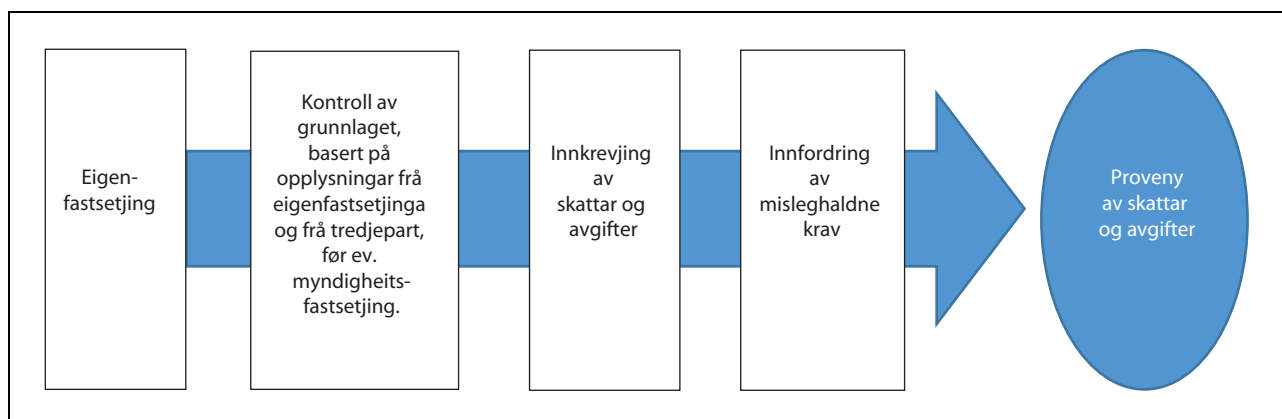
Samfunnsoppdrag og organisering

Skatteetaten skal sikre eit finansielt grunnlag for offentlig verksemd.

Skatteetaten består av eit direktorat og seks divisjonar med landsdekkjande ansvar for kvar sine fagområde. Etaten har 57 skattekontor fordelt omkring i landet. Skatteetaten har eit heilskapleg ansvar for fastsetjing, innkrevjing og kontroll av skattar og avgifter. Etaten hadde ved utgangen av 2023 ei bemanning tilsvarande 6 229 utførte årsverk.

Resultat i 2023

Fastsetjing og innkrevjing av skattar og avgifter er krevjande prosessar. Desse prosessane byggjer på prinsippet om eigenfastsetjing, som betyr at den skattepliktige sjølv fastsett grunnlaget for inntekts- og formueskatten. Det krev omfattande bruk av tredjepartsopplýsningar, registerinformasjon av god kvalitet, velfungerande og effektive IT-system og god dialog med dei skattepliktige. Figuren under gir ei forenkla framstilling av denne prosessen.

Figur 5.1 Skatteetatens arbeid med fastsetjing av skattar og avgifter

Skatteetatens resultat blir vurdert ut i frå tre hovudmål. Hovudmåla skal leggje til rette for ei styring som i større grad legg vekt på dei samla effektane av verkemidla etaten bruker og i mindre grad på aktivitetane etaten gjennomfører.

Hovudmål 1: Dei skatte- og opplysningspliktige etterlever skatte- og avgiftsreglane

Dei skatte- og opplysningspliktige skal oppleve at ordningane legg til rette for enkel og riktig

registrering, rapportering og innbetaling. Skatteetaten skal behandle dei skattepliktige likt og avdekkje og korrigere uriktige og manglande opplysningar.

Tabell 5.3 viser fastsett proveny for dei viktigaste skatteartane. Skatteetaten bidrog i 2023 til eit proveny på til saman 2 009,6 mrd. kroner frå direkte og indirekte skattar. Samla proveny var 613,0 mrd. kroner lågare enn i 2022. Petroleums-skatt blei redusert med 564,5 mrd. kroner og forklarar mykje av reduksjonen. Nedgangen i utskriven petroleumsskatt har bakgrunn i lågare olje- og gasspris og selskapa sine forventningar om nedgang i inntekter. For personlege skattyttarar blei provenyet redusert med 140 mrd. kroner. Reduksjonen blir i hovudsak forklart med at

forskotsskatten for 2023 blei innlest 14. desember 2022. Normalt blir forskotsskatten lese inn i januar månad i inntektsåret. Provenyet for upersonlege skattepliktige (aksjeselskap m.m.) auka med 40,9 mrd. kroner. Det er i hovudsak kraftselskapa som har hatt gode resultat på grunn av høge energiprisar. Samla meirverdiavgift auka med 18,3 mrd. kroner. Auken kom i hovudsak frå aktørar innan olje, kraft, fiskeri/havbruk og teknologi. Samla arbeidsgjevaravgift auka med 20,8 mrd. kroner. Auken kom i hovudsak frå ekstra arbeidsgjevaravgift på løn over 750 000 kroner og bransjar i privat sektor, spesielt innan energi og informasjonsteknologi. Nærare omtale finst i Prop. 1 LS (2023–2024) *Skatter, avgifter og toll 2023*.

Tabell 5.3 Skatte- og avgiftsproveny (i mrd. kroner)

	2021	2022	2023
Personleg skattepliktige ¹	592,7	798,3	658,3
Upersonleg skattepliktige	79,9	120,5	161,4
Meirverdiavgift	332,3	364,5	382,8
Særavgift	92,1	88,3	96,2
Kjeldeskatt ²	7,2	7,6	11,1
Tvangsmulkt (skatt)	0,4	0,4	0,4
Finansskatt	2,2	2,4	2,5
Skatt og avgift på utvinning av petroleum	164,9	1026,1	461,6
Avgift på arv og gåver ³	0,0	0,0	0,0
Arbeidsgjevaravgift	195,6	214,5	235,3
Totalt skatte- og avgiftsproveny	1 467,3	2622,6	2 009,6

¹ Kommune, fylke, stat og folketrygd samla.

² Artistiskatt og kjeldeskatt på utbytte til utanlandske aksjonærar.

³ Beløp mellom 0,0 og 0,1 mrd. kroner.

Dei store fastsetjings- og innkrevjingsprosessane har i 2023 vore gjennomført med tilfredsstillande kvalitet og utan vesentlege avvik. Kvaliteten på tredjepartsopplysningane, som er grunnlag for både skattekort og den førehandsutfylte skattemeldinga, har vore god.

Analysar av etterleving

Skatteetaten analyserer etterlevinga hos dei skattepliktige og utviklinga over tid. Ein effektindikator gir uttrykk for forholdet mellom innsats

eller aktivitet og det resultatet eller den samla effekten som verkemidla til Skatteetaten gir. For 2023 hadde etaten fire effektindikatorar under hovudmål 1, knytta til etterleving:

- riktig registrering i pliktige register
- rettidige, korrekte og fullstendige opplysningar
- betaling til rett tid
- verksemdar opplever stor sannsyn for oppdaging.

Folkeregisteret, meirverdiavgiftsregisteret og aksjonærregisteret er pliktige registra. Samla

sett er det i hovudsak ei positiv utvikling når det gjeld riktig registrering. Kvaliteten på innrapporterte grunnlagsdata, som blir nytta i den førehandsutfylte skattemeldinga, har vore god. Heile 99,8 prosent av grunnlagsdataene blir levert med god kvalitet til riktig tid.

Tiltak som dulting, rettleiing og førehandsutfylling i skattemeldinga har gjort det enklare for skattepliktige å rapportere riktig. Dultinga i skattemeldinga er bruk av tekstboksar med rettleiande informasjon som kjem fram, basert på ulike kriterium. Det kan til dømes vere at ein person har fylt inn ein sum som verkar unaturleg høg eller låg, at vedkomande kan ha krav på eit frådrag, eller at det er opplysningar Skatteetaten kan ha behov for å få frå den skattepliktige. Føremålet med «informasjonsboksar» er å sikre at opplysningane frå den skattepliktige blir riktige med ein gong, framfor at dei må rettast i etterkant. Eigenrettingar innanfor kryptovalutaområdet har auka, truleg som følgje av auka mediemerksemd og rettleiingstiltak, og betre forståing av regelverket.

Del av rettidig leverte skattemeldingar frå næringsdrivande personar og selskap blei i 2023 noko lågare enn resultatkravet. Hovudforklaringa er at etaten har endra måten å måle resultatata for styringsparameteren. Etter innføringa av ny systemløsning blir resultatata no registrert ein virkedag etter innleveringsfristen. Tidlegare år blei resultatata lese av seinare. Delen totalt leverte skattemeldingar frå næringsdrivande personar var på om lag 98 pst i 2023. Dette er stabilt samanlikna med dei to åra før.

Delen totalt leverte skattemeldingar frå selskap var på om lag 97 pst. i 2023, noko som var stabilt med nivået frå 2021 og 2022. Delen rettidig leverte mva-meldingar var i 2023 også noko lågare enn for forutgåande to år. Delen som leverte mva-meldingar innan 80 dagar var 97,1 pst. i 2023. Resultatet er 0,2 prosentpoeng ned frå 2022 og 1,1 prosentpoeng ned frå 2021. Skatteetaten følgjer nøye med på utviklinga i etterlevinga på mva-området. Det er sett i gong eit analysearbeid som skal gi auka brukarinnst.

Rettidig innbetaling av skatte- og avgiftskrav har auka frå 92,3 pst. i 2022 til 92,8 pst. i 2023. Summen av rettidig og for sein betaling (det vil seie før tyngre inndrivningstiltak blir iverksett) var 98,9 pst. i 2023. Dette er same høge nivået som i 2022. Det er variasjon mellom dei ulike kravtypane, men resultatata er gjennomgåande litt betre enn i 2022.

Talet på konkurskrav med bakgrunn i ubetalte skatte- og avgiftskrav har auka noko i forhold til føregåande år, men er framleis lågare enn for åra

før pandemien. Talet på opna konkursar i Noreg var 4 517 i 2023. Det er 22 pst. fleire enn i 2022. Skatteetaten har redusert sine konkurskrav, noko som særleg har grunnlag i tiltaka som blei sett inn for dei næringsdrivande under pandemien. Særleg gjeld dette dei mellombelse betalingsutsetjingane og økonomiske stønadsordningane. Betalingsevna i næringslivet blir totalt sett vurdert som stabilt god dei siste åra. Del innbetalt skatt og avgift av sum fastsett er gjennomgåande høg. Skatteetaten vil framover særleg vere oppmerksom på utviklinga i etterleving, både når det gjeld utviklinga innan ulike bransjar og ulikskapar baserte på geografi.

Forfallen akkumulert restanse for alle år er ved utgangen av 2023 32,5 mrd. kroner. Restansar hos personlege skattyttarar utgjør den største posten med vel 18,6 mrd. kroner. Deretter følgjer 8,2 mrd. kroner knytta til meirverdiavgift og 2,9 mrd. kroner knytta til upersonlege skattyttarar. For 2022 og 2021 blei samla akkumulert restanse for alle år høvesvis 31,8 mrd. kroner og 33,4 mrd. kroner.

Opplevd oppdagingsrisiko

Skatteetaten arbeider systematisk for at verksemdar og personar som omgår regelverket skal oppleve stor sannsynlegheit for å bli oppdaga, korrigert eller sanksjonert. Den samla innsatsen for å sikre høg etterleving omfattar ei rekkje ulike verkemiddel. Verkemidla kan vere rettleiing, brukarvennelege systemløsningar, kontroll av eigenfastsetjinga og utvida kontroll. Ein kombinasjon av ulike verkemiddel fører til tillit og auka oppdagings-sannsynlegheit og dermed høg etterleving.

Kontroll som verkemiddel blir nytta i hovudsak for å avdekkje feil og manglar i innrapporterte opplysningar. Val av kontrollområde og kontrollnivå blir til ei kvar tid vurdert etter risiko og vesentlighet. Prioriteringane i etaten over tid har påverka kontrollverksemda, og Skatteetaten meiner no at kontrollnivået samla sett har blitt for lågt. I 2023 er det difor sett i gong eit arbeid for å sjå på korleis etaten meir systematisk kan vurdere kva som er eit tilstrekkeleg kontrollomfang innan ulike grupper skatteyttarar.

Skatteetaten gjennomfører kvar vår ei spørjeundersøking (Sero), som mellom anna måler opplevd oppdagingsrisiko i eit utval verksemdar. Delen verksemdar som opplever stor oppdagingsrisiko var 72 pst. i 2023. Delen som opplever liten eller svært liten oppdagingsrisiko ved ikkje å rapportere alle skattar og avgifter, var 27 pst. i 2023. Det er ei negativ utvikling frå 2022, då resultatet var 22 pst.

I Sero-undersøkingane blir òg opplevd oppdagingsrisiko i ulike bransjar målt. Ein analyse av Sero-undersøkinga mellom 2019 og 2023 viser at bransjane transport, frisering, reingjering, servering og bygg- og anleggsbransjen har ein lågare opplevd sannsynlegheit for oppdaging enn andre bransjar. Skatteetaten har dei seinare åra prioritert innsats mot svart arbeid og arbeidslivskriminalitet, og spesielt innan bygg- og anleggsbransjen.

Tverretatleg a-krimssamarbeid

Skatteetaten har òg i 2023 deltatt i det tverretatlege a-krimssamarbeidet, som blir leia av den nasjonale styringsgruppa for Nasjonalt tverretatelig analyse- og etterretningssenter (NTAES) og a-krimssamarbeidet. Det har vore jobba godt på dei åtte a-krimssentera i 2023. Det nye a-krimssenteret i Alta sitt geografiske nedslagsfelt var i fyrste omgang berre Finnmark. I 2023 har det vore jobba med å utvide til Troms. Vidare har det vore jobba med å utvikle det tverretatlege samarbeidet, mellom anna gjennom spissa styringsdokument til regionale styringsgrupper for å få a-krimssentera til å arbeide meir saman og meir effektivt.

Internasjonalt arbeid for å sikre skattegrunnlaget

Skatteetaten mottar stadig fleire opplysningar frå utlandet. Opplysningane blir i aukande grad nytta både i førebyggjande arbeid og i kontrollarbeid. Noreg slutta seg i november 2022 til OECD sin utvekslingsstandard for deling av informasjon frå plattformtenester. Dette omfattar innhenting av data frå norske rapporteringspliktige og teknisk infrastruktur for utveksling og bruk av data som skal tas imot frå utlandet. Skatteetaten har oppretta eit eige forprosjekt for å gjere naudsynte førebuingar. Skatteetaten deltar og i eit nettverk i regi av Nordisk Agenda for å diskutere og avklare felles faglege utfordringar som førebuing for innføring i Noreg. Etaten bidrog til å lage ei avtale med nordiske land som skal sikre betre samarbeid når det gjeld utveksling og bruk av data. Avtalen blei signert på skattedirektørmøtet i august 2023.

OECD publiserte i 2022 ein standard for utveksling av digitale/kryptobaserte egedelar (CARF) i tillegg til tilpassingar til CRS (Common Reporting Standard). I november 2023 inngjekk Noreg ein intensjonsavtale med 47 land om å slutte seg til denne avtalen. Den multilaterale avtalen om å tiltre CARF og endringar i CRS vil

truleg bli signert i 2024. Det føreligg eit forslag om at avtalen vil tre i kraft 1. januar 2026. Det er venta at den første utvekslinga vil skje i 2027.

Meirverdiavgiftsavtalen mellom EU og Noreg om administrativt samarbeid på mva-området blei reforhandla, og skal etter planen bli godkjend i løpet av 2024. Avtalen spelar ei stadig viktigare rolle i nedkjempinga av internasjonal mva-svindel.

Internasjonalt arbeid med skattlegging av store fleirnasjonale konsern

Skatteetaten arbeider med innføringa av nye skattereglar for store multinasjonale konsern. Etaten har i 2023 deltatt i det internasjonale arbeidet med vidare utvikling av «Administrative Guidance» relatert til modellregelverket for Pilar 2, som sikrar ein minimumsskattlegging av store multinasjonale konsern. I arbeidet med norsk regelverk for Pilar 2 – suppleringskatteloven – har etaten bistått Finansdepartementet i utarbeidinga av dei norske reglane, som blei vedtatt i januar 2024. Det er etablert ei eiga eining med ansvaret for forvaltinga av regelverket. Etaten arbeidde òg med å identifisere løysingar knytta til mottak og utveksling av informasjon, saksbehandling og analyse, som er naudsynt for det framtidige arbeidet med regelverk i etaten.

Tredjepartsopplysningar

Tredjepartsopplysningar som blir nytta i den førehandsutfylte skattemeldinga, er rekna for å ha gjennomgåande høg kvalitet og vere utan vesentlege avvik. Heile 99,8 pst. av tredjepartsopplysningane for inntektsåret 2023 blei levert med rett kvalitet til rett tid. Den formelle datakvaliteten i a-ordninga er god, og utviklinga i kvaliteten for 2023 er positiv.

Ny skattemelding for formue og inntekt

Ny skattemelding for lønstakarar og pensjonistar blei lansert i mars 2020 som ein del av SIRIUS-prosjektet. Løysinga for enkeltpersonføretak blei ferdig i 2023. I fjor, for inntektsåret 2022, måtte alle personleg skattepliktige og personlege næringsdrivande nytte den nye løysinga. For inntektsåret 2022 kunne òg upersonlege selskap for fyrste gong levere i ny løysing, og for inntektsåret 2023 må alle skattepliktige bruke den nye løysinga.

Innføringa av ny skattemelding for selskap skapte nokre utfordringar. Dette førte til at innleveringsfristen blei utsett frå 31. mai til 21. august 2023 for dei som søkte om utsett frist. Årsaka var

at fleire private systemleverandørar hadde tekniske utfordringar i sluttbrukarsystema sine, noko som påverka innleveringa til Skatteetaten. Skattemeldinga for lønntakarar og pensjonistar inneheld nærare 350 ulike dultar, som rettleier dei skattepliktige til korrekt skattefastsetjing. Skattemeldinga for næringsdrivande inneheld nærmare 130 ulike dultar.

Totalt 3,6 mill. personlege skattepliktige leverte skattemeldinga (om lag 1,9 mill. leverte med endringar og 1,7 mill. leverte utan endringar), mens om lag 1,7 mill. lønntakarar og pensjonistar nytta leveringsfritaket (stille aksept).

Prosjektet har ei kostnadsramme (P85) på 781,5 mill. i 2024-kroner. Prosjektet har ein estimert gevinst for næringslivet på 342 mill. kroner årleg, medan gevinstane for skatteytarane er estimert til 412 mill. kroner årleg.

Ny løysing for meirverdiavgift

Memo-prosjektet blei avslutta juli 2023. Som ein del av Memo-prosjektet blei ei ny løysing for meirverdiavgiftregistrering lansert i 2020, saman med ny saksbehandlarløysing. Ny mva-melding blei lansert 1. januar 2022. Innrapporteringa skjer anten direkte frå IT-systema til dei næringsdrivande eller via portalen «Mi meirverdiavgift». Målet er at flest mogleg skal levere via eiga IT-system, noko som sparer dei rapporteringspliktige for arbeid og hindrar feil ved utfylling av mva-meldinga. No leverer 78 pst. av dei avgiftspliktige mva-melding via rekneskapsystem, mot 13 pst. tidlegare. Det nye mva-systemet blei ferdig i juli 2023. Då prosjektet blei overført til forvaltning, gjensto utviklingsarbeid for å få riktig renteutrekning på meirverdiavgift. Til dømes mangla funksjonalitet for renteutrekning ved myndighetsfastsetjing ved utvida kontroll. Dei aller fleste av manglane blei retta i 2023. Arbeidet blir ferdig i 2024. Systemet skal utviklast vidare i løpet av dei neste fire åra.

Modernisering av innkrevjing

Programmet *Fremtidens innkreving* blei starta i 2022. I samarbeid med NAV, Brønnøysundregistra, politiet, Lånekassen og fleire andre offentlege etatar skal Skatteetaten modernisere statleg innkrevjing i perioden 2022–2029. Målet med samarbeidet er mellom anna å utvikle tenester som heng saman for brukarane. Innkrevjing av skattar, avgifter og andre pengekrav skal effektiviserast gjennom datadeling og moderniserte og integrerte løysingar. Seks rekneskap- og fem inn-

krevjingssystem skal samlast i eitt nytt felles rekneskaps- og innkrevjingssystem. Fyrste steg i programmet, steg 1, blir gjennomført i perioden 2022–2026, og består av sju prosjekt.

I løpet av 2023 har programmet hatt fleire løysingar retta mot innbyggjarar og næringsliv. Programmet har til dømes lansert «Min side» for verksemder. Her får verksemdene mellom anna oversikt over oppgåvene sine og fristar. Om lag 210 000 brukarar har gjort oppslag på «Mi side». Tenesta «Krav og betalingar» er også gjort tilgjengeleg for verksemder på «Mi side». Tenesta gir påminningar om skattar og avgifter som verksemda må betale. Sida gir også oversikt over tidlegare inn- og utbetalingar mellom verksemda og Skatteetaten. I samarbeid med enkelte bankar er det også starta ein pilot der tenesta er tilgjengeleg i nettbank. Samarbeidet med bankane skal halde fram, og det blir også arbeidd med å gjere tenesta tilgjengeleg gjennom rekneskapsystema til verksemdene. I samarbeid med Brønnøysundregistra er det utarbeida meir tilpassa rettleingstenester for etablering av verksemder. Programmet har også tatt i bruk Skatteetatens nye skyplattform.

Vidare har etaten støtta departementet med å utarbeide høyringsnotat om ny lov for innkrevjinga frå Skatteetaten. Han har også arbeida fram høyringsnotat med lovforslag om etablering av eitt utleggstrekk og modernisering av utleggsprosessen i tvangsfullføringslova. I tillegg er det laga ein oppdatert forprosjektrapport for gjennomføringa av Steg 2 av programmet. Forventa netto noverdi er berekna til 7,65 mrd. kroner for heile programmet, og 0,85 mrd. kroner for steg 2 (2025-kroner). Prissatt gevinst for det offentlege frå steg 2 er om lag 325 mill. kroner årleg og for næringslivet og personar om lag 200 mill. kroner.

Innføring av grunnrenteskatt på havbruk og landbasert vindkraft

Skatteetaten har i 2023 jobba med innføringa av grunnrenteskatt på havbruk og landbasert vindkraft. Rekrutteringa av nye medarbeidarar til arbeidet med grunnrenteskattane, samt internprising, blei slutført i 2023. Dei nye skattartane skal mellom anna integrerast i Skatteetatens system, medrekna i ny skattemelding og systema for rettleiing og saksbehandling. Vidare blir det jobba med regelverksavklaringar.

Saksbehandlingstid for klager

I 2023 blei 82,3 pst. av klagesakene på skattekontora behandla innan tre månader. Dette er ei

betydeleg forbetring frå året før, då berre 66,8 pst. av klagesakene blei behandla innan tre månader. Etaten har jobba for å betre resultatata i 2023. Mellom anna ved å styrkje området med fleire saksbehandlarar, noko som reduserte restansane gjennom 2023. Av alle klagesaker hadde 94,1 pst. ei samla saksbehandlingstid på under åtte månader. Dette er ei klar betring frå året før (83,6 pst.).

Restansane i sekretariatet for Skatteklagenemnda blei noko høgare i 2023. Frå 2018 til 2023 er det totale talet på ubehandla saker redusert frå 2 550 til 1 657. Samla saksbehandlingstid for sakene som blir sendt til nemnda, er framleis for lang. Skattedirektoratet har hatt tett dialog med sekretariatet om arbeidet med å effektivisere klagesaksbehandlinga og redusere restansane i 2023. Sjå nærare omtale under kap. 1619 Skatteklagenemnda.

Hovudmål 2: Skatteetaten sikrar brukarane tilgang til registerdata og informasjon med god kvalitet

Det offentlege og andre brukarar har behov for registerdata og informasjon frå Skatteetaten i sitt arbeid. Skatteetaten skal ha ei effektiv og sikker innsamling, gjennomarbeiding og tilgjengeligging av slik informasjon nasjonalt og internasjonalt. Registra er også eit viktig grunnlag for Skatteetaten si evne til å fastsetje skattane rett og til rett tid.

For 2023 hadde etaten to effektindikatorar under hovudmål 2:

- brukarane har tilgang på føremålstenleg informasjon
- registerdata og informasjon frå Skatteetaten er av god kvalitet.

Tilgangen til registerdata og informasjon har i all hovudsak vore god. Folkeregisteret leverte konsumenttenester med noko lågare resultat enn kravet i 2023 (99,2 pst. vs. 99,8 pst.). I løpet av 2023 har det vore nokre tilfelle med stabilitetsutfordringar. Folkeregisteret var difor utilgjengeleg i kortare periodar. Det blir jobba kontinuerleg med tiltak som skal betre robustheita, overvakinga og hendingshandteringa for å minimere potensiell nedetid. Del profesjonelle brukarar som er tilfredse med Folkeregisteret, er 89,7 pst.

Skatteetaten har i 2023 hatt fokus på å redusere risikoen for bruk av falske og fiktive identitetar. Mellom anna har det vore arbeidd for auka kunnskap om korleis Folkeregisteret og misbruk av identitetar blir nytta i alvorleg og organisert kriminalitet.

Folkeregisteret er peikt på som ein del av nasjonal kjerneinfrastruktur i ny nasjonal eID-

strategi. Kva dette inneber, og kva for forventingar det medfører til vidareutvikling av rolla og ansvaret til Folkeregisteret, har vore sentrale problemstillingar i 2023.

Skatteetaten har etter lov om folkeregistrering høve til å registrere om ein identitet er unik. Fødsels- og d-nummer blir nytta i nær sagt alle digitale prosessar i samfunnet for å identifisere ein innbyggjar og skilje ein person frå ein annan. Det å sikre at ein person har ein, og berre ein, identitet i Noreg er ein grunnstein i identitetsforvaltninga. Grunnlaget for «unik» identitet skal baserast på gjenbruk av identitetsavklaringane som blir gjort når ein person søkar om pass og nasjonalt ID-kort hos politiet. Folkeregisteret lagrar ikkje biometriske data. I 2023 har Skatteetaten samarbeidd vidare med UDI og politiet om korleis UNIK kan etablerast i Folkeregisteret.

Skatteetaten samarbeider med KS og kommunane om deling av opplysingar til ei rekkje kommunale formål. Det blei utvikla ei ny delingsløysing for formuesgrunnlag til bruk i utskivinga av eigedomsskatt. Løysinga blei sett i produksjon i mars 2024. Etaten har òg eit løpande samarbeid med Finans Noreg/bankane sitt infrastruktur-selskap (Bits AS) om samtykkebasert lånesøknad, obligatorisk tenestepensjon og deling av data frå Folkeregisteret. For Folkeregisteret er det òg etablert eit godt samarbeid med Norsk helsenett og ELhub (kraftbransjen).

Eigarskapsopplysingar

For å fastsetje riktig skatt, krevje inn effektivt og avdekkje skatte- og avgiftskriminalitet, treng Skatteetaten å vite kven som eig kva for eigedelar, verdien på eigedelane og rettar knytta til eigarskap mv. Andre styresmakter har òg behov for opplysingar om eigarskap for å løyse eigne oppgaver. Hausten 2023 gjennomførte Skatteetaten, Kartverket og Brønnøysundregistra ei kartlegging av mogeleg bruk av opplysingar om direkte og indirekte eigarskap og kontroll over aksjar og fast eigedom for styresmaktene. Kartlegginga blei gjennomført på oppdrag frå Finansdepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet og Kommunal- og distriktsdepartementet. Rapporten blei levert 31. desember 2023. Arbeidet held fram i 2024.

Hovudmål 3: Samfunnet har tillit til Skatteetaten

Skatteetaten skal forvalte regelverk og tilby brukartenester for å vareta rettane og pliktene som dei skatte- og avgiftspliktige har. Dei skatte-

og opplysningspliktige skal møte profesjonell og effektiv saksbehandling, få god informasjon og oppleve at opplysningane deira blir forvalta godt og trygt.

For 2023 hadde etaten fire effektindikatorar under hovudmål 3:

- at dei skattepliktige har tillit til utøving av mynde frå Skatteetaten.
- at dei skattepliktige opplever at rettar og plikter blir tatt vare på.
- at dei skatte- og opplysningspliktige opplever at informasjon blir forvalta trygt.
- at dei skatte- og opplysningspliktige opplever profesjonell og effektiv saksbehandling og at dei får god informasjon.

Skatteetaten gjennomfører årlege undersøkingar hos privatpersonar og verksemder for å kartleggje inntrykket deira av etaten. Undersøkingane frå 2023 viser at ein stor del av brukarane har høg tillit til korleis Skatteetaten utøver mynde, og til at rettane deira blir tatt vare på. Heile 78 pst. av dei spurde verksemdene og 83 pst. av dei spurde personane i 2023 har høg tillit til Skatteetaten. Dette er på nivå med resultatane frå 2022. Mellom verksemdar er det framleis noko låg tillit til at skattestyresmaktene avdekkjer bevisst unndraging av skatt. Berre 55 pst. har oppgitt at dei er heilt eller litt einig i at dei har tillit til at Skatteetaten får tatt verksemdar som bevisst unndrar skatt.

Kontakten befolkninga har med Skatteetaten (via skatteetaten.no, Altinn, telefon, brev, chat, sosiale medium og personleg oppmøte på skattekontor), har auka over tid. 88 pst. av dei spurde personane og 82 pst. av verksemdene har vore i kontakt med etaten (84 pst. og 77 pst. i 2023). Befolkningsundersøkinga viser at 66 pst. av dei spurte personane og 58 pst. av dei spurte verksemdene alt i alt er fornøgd med saksbehandlinga. Vidare viser resultatane ein nedgang i kor nøgde personar og verksemdar er med ventetid og opningstid på telefon. Delen telefonførespurnader som etaten svarer på, var noko lågare i 2023 (71 pst.) enn i 2022 (74 pst.). Gjennomsnittleg ventetid i telefonenesta var òg lengre i 2023 enn i 2022. Samstundes har samtalanane med brukarane blitt meir samansette og komplekse, og behandlingstida per samtale har auka dei siste åra. I 2023 mottok Skatteetaten i underkant av 1,9 millionar telefonførespurnader. Etaten arbeider med tiltak for at fleire brukarar får løyst problemet sitt ved fyrste kontakt. Det er mellom anna tilført fleire tilsette til å svare på telefonar, og det skal gjennomførast ein heilskapleg gjennomgang av fyrstelinjenesta.

Samla resultatvurdering

Finansdepartementet vurderer Skatteetatens resultat i 2023 samla sett som tilfredsstillande. Kjerneoppgåvene har hatt høgaste prioritet. Departementet meiner etaten har gjort gode og heilskaplege prioriteringar.

Dei store fastsetjings- og innkrevjingsprosessane har vore gjennomført med høg kvalitet.

Analysar og evalueringar peiker i retning av at aktivitetar og bruk av verkemiddel frå etaten har effekt på etterlevinga. Det er positivt at det har vore ein auke i rettidig innbetaling av skatte- og avgiftskrav (92,8 pst. i 2023 mot 92,3 pst. i 2022). Rettidig og for sein betaling (det vil seie før tyngre inndrivingsstiltak blir iverksett) var 98,9 pst. i 2023. Dette er same høge nivå som i 2022. Det er variasjon mellom dei ulike kravtypene, men resultatane er gjennomgåande litt betre enn i 2022.

Departementet er samd i vurderinga til etaten om at kontrollnivået samla sett er blitt for lågt.

Det er framleis potensial for ytterlegare forbetringar for å auke etterlevinga. Auka etterleving kan oppnås ved å forbetre kontrollverksemda og kontrollnivået. Etterlevinga kan også bli auka ved å gjere det enklare for skatte- og opplysningspliktige å etterleve skatte- og avgiftsreglane.

Brukarundersøkingar tyder på at befolkninga og verksemdene har høg tillit til Skatteetaten. Dette er ein viktig føresetnad for etterleving av skatte- og avgiftsreglane. Samstundes viser undersøkinga frå 2023 låg tilfredsheit med svartid på telefon. Det er positivt at Skatteetaten arbeider med tiltak på området. Resultatane er viktige å følgje opp framover.

Det er positivt at saksbehandlingstida for dei fleste klagesakene som blei behandla ved skattekontora i 2023, var god. I 2023 blei 82,3 pst. av sakene på skattekontora behandla innan tre månader. Dette er ei markert forbetring frå året før, då berre 66,8 pst. av desse sakene blei behandla innan tre månader. Samla saksbehandlingstid i 2023 for klagesakene som blir sende frå sekretariatet for Skatteklagenemnda til Skatteklagenemnda for avgjerd, er for lang. Det er framleis for mange klagesaksrestansar i etaten og sekretariatet for Skatteklagenemnda. Skattedirektoratet har stilt ei forventning til sekretariatet om at den totale restansen skal reduserast til eit minimum i løpet av dei neste tre åra.

Etaten har arbeidd godt med ulike forslag til regelverksendringar. Utover regelendringane som blir fremja i samband med statsbudsjettet, har Skatteetaten støtta departementet på område som til dømes kraftskattlegging, rentebegrensing,

særavgift og samordning av regelverket på innkrevjingsområdet.

Skatteetaten har ein stor og kompleks utviklingsportefølje. Departementet meiner etaten har arbeidd godt med utviklingsprosjekta i 2023. *Nytt IT-system for meirverdiavgift* (Memoprojektet), blei ferdigstilt i 2023 som eit vellukka prosjekt. Skatteetaten har no eit moderne IT-system, som kan ta imot mva-meldingar rett frå rekneskapsystem. Systemet legg til rette for maskinell og risikobasert saksbehandling og digital dialog med brukarane. Etaten har òg jobba godt med prosjekta *Ny dialogbasert skattemelding* (Sirius-projektet) og det tverretatlege programmet *Fremtidens innkreving*.

Etaten har arbeidd godt med å betre den digitale beredskapen, responskapasiteten og beredskapen for hendingshandtering. Etaten har auka innsatsen med fleire tilsette og fleire øvingar. Dette er viktig både fordi Skatteetaten har ein stor og kompleks IT-systemportefølje og fordi han sit på mykje informasjon som samfunnet skal oppleve at blir forvalta på ein god og trygg måte.

Viktige utfordringar framover

I tida framover vil det framleis vere viktig at Skatteetaten vektlegg arbeid for auka etterleving. Den samla innsatsen for å sikre høyt etterleving omfattar ei rekkje ulike verkemiddel, som rettleiing, brukarvennlege systemløyisingar, kontroll av eigenfastsetjinga og utvida kontroll. Prioriteringane til etaten over tid har påverka kontrollverksemda, og Skatteetaten vurderer no at kontrollnivået samla sett har blitt for lågt. Skatteetaten må difor arbeide med å auke kontrollnivået der det er blitt for lågt. Generelt skal etaten arbeide systematisk for at kontrollnivået skal vere tilstrekkeleg høgt, og at kontrollar blir gjennomførte på ein planmessig og heilskapleg måte, basert på gode risikovurderingar. Samstundes må kontrollnivået til ei kvar tid vegast opp mot andre aktivitetar som kan betre etterlevinga.

Skatteetaten har ein stor og kompleks IT-systemportefølje. Velfungerande og sikre IT-system er avgjerande for evna til å løyse samfunnsopdraget. Etaten må difor fortløpande vurdere tryggleiken i systema sine.

Skatteetaten må framleis arbeide med å sikre god tilgjengelegheit og kvalitet i sine kanalar. Gjennomsnittleg ventetid på telefon må ned.

Samla saksbehandlingstid for klagesakene som blir sendt til Skatteklagenemnda, er framleis for lang. Tal for eldre restansar i Skatteklagenemnda er òg framleis for høgt. Skattedirektoratet

må følgje opp sekretariatet for Skatteklagenemnda sitt arbeid med å effektivisere klagesaksbehandlinga ytterlegare og redusere restansane.

Skatteetaten har ei rekkje pågåande utviklingsprosjekt. Programmet *Fremtidens innkreving* starta i 2022 og vil vare fram til 2029. Programmet er mykje større enn tidlegare prosjekt Skatteetaten har leia før, og det vil krevje store ressursar i åra framover. Samstundes krev òg det tverretatlege programmet *Nye Altinn* betydeleg med ressursar. Det er difor viktig å sikre rett kompetanse og tilstrekkeleg med kapasitet til utviklingsbehova. Etaten forventar stort press på utviklingskapasiteten framover, og gode prioriteringar vil difor vere viktig. God portefølje- og prosjektstyring vil vere viktig for å sikre at prosjekta leverer i tråd med planlagt framdrift, kostnader og kvalitet.

Øg i 2025 skal Skatteetaten handtere krav til effektivisering, innsparingar og gevinstrealiseringar. God økonomistyring, bemanningsplanlegging og prioriteringar vil difor vere viktig framover. Samla sett må det gjerast krevjande prioriteringar i 2025.

Mål og prioriteringar i 2025

Finansdepartementet fastsett desse hovudmåla for Skatteetaten for 2025:

- Skatte- og opplysningspliktige etterlever skatte- og avgiftsreglane
- Skatteetaten sikrar brukarane tilgang til registerdata og informasjon med god kvalitet
- Samfunnet har tillit til Skatteetaten

Departementet ventar at resultatata i 2025 samla sett minst skal vere på same nivå som året før. I resultatvurderinga vil departementet leggje vekt på heilskapen i verksemda. I det daglege arbeidet er det naudsynt at Skatteetaten veg kvalitet opp mot effektivitet.

Viktige prioriteringar i 2025 blir:

Eigarskapsopplysningar

På oppdrag frå Finansdepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet og Kommunal- og distriktsdepartementet har Skatteetaten, Brønnøysundregistra og Kartverket kartlagt mogleg bruk av opplysningar om eigarskapsforhold til aksjar og fast eigedom for styresmaktene. Skatteetaten og Brønnøysundregistrene er no gitt i oppdrag å gjennomføre ei konseptvalsutgreiing (KVU) i 2024. Ho skal gi grunnlag for å vurdere korleis styresmaktene kan arbeide vidare for tilgang til

aksjeeigarskapsopplysningar. Skatteetaten har ansvaret for å leie oppdraget og organisere samarbeidet med Brønnøysundregistra. Arbeidet på området held fram i 2025. På grunnlag av konseptvalsutgreiinga vil den nærare oppfølginga bli vurdert i samsvar med føresetnader i Statens prosjektmodell.

Modernisering av innkrevjing

Skatteetaten, i samarbeid med andre etatar, moderniserer statleg innkrevjing. Programmet skal gjennomførast i tre steg. Programmet er utvida med eit år, frå opphavelig ferdigstilling i 2028, til no i 2029. Bakgrunnen er forsinkingar i Steg 1. Heile programmet er planlagt å bli gjennomført innanfor den opphavelige samla kostnadsramma, ei Design-to-cost (DTC)-ramme. Samarbeidet mellom Skatteetaten, NAV, politiet, Lånekassen og Brønnøysundregistra står ved lag. Steg 2 i programmet har våren 2024 blitt kvalitetssikra av ein ekstern kvalitetssikrar (KS2-prosess). Kvalitetssikrar vurderer at den samfunnsøkonomiske lønsemda for programmet framstår som høg, og at steg 2 isolert sett har høg samfunnsøkonomisk lønsemd.

Første steg i programmet, steg 1, inneheld seks prosjekt og skulle opphavelig vore ferdig i 2024. Grunna forsinkingar i framdrifta vil to av prosjekta ha restleveransar i 2025 og 2026. I løpet av 2025 planlegg programmet å starte innføringa av nytt rekneskapssystem for utvalde reskontotenester (*underkontotenester*). Programmet vil i samarbeid med politiet arbeide vidare med leveransar knytta til moderniserte løysingar for utlegg.

Andre steg i programmet vil bli sett i gang i 2025 og bli gjennomført over tre år (2025–2027). I steg 2 er planen å ferdigstille mykje av funksjonaliteten i det nye innkrevjingssystemet. Vidare skal ei ny rekneskapsløysing tas i bruk for meirverdiavgiftsrekneskapet, rekneskapen for feilutbetalingskrav frå NAV og petroleumsskatterekneskapet. Det kjem også ei ny løysing for samhandling om innkrevjingsoppdrag for NAV og Lånekassen.

Programmet har ei Design-to-cost-(DTC)-ramme for heile programmet (steg 1–3) lik P65 på 4 948 mill. kroner inkl. mva. For steg 1 har programmet ei kostnadsramme (P85) på 2 125 mill. kroner inkl. mva. For steg 2 har programmet ei kostnadsramme (P65) på 1 805 mill. kroner inkl. mva. For 2025 er det sett av 199,1 mill. kroner ekskl. mva til arbeid med Steg 1, fordelt på Skatteetaten (178,3 mill. kroner) og POD (20,8 mill. kroner). Vidare er det sett av 250 mill. kroner ekskl.

mva til arbeid med Steg 2, fordelt på Skatteetaten (212,3 mill. kroner), NAV (23,2 mill. kroner), og Lånekassen (14,5 mill. kroner).

I 2025 er det sett av til saman 172 mill. kroner til drifts- og forvaltningskostnader som følgje av programmet. 8,7 mill. kroner er sett av til Nav og 2,9 mill. kroner til Brønnøysundregistra. Det resterande er sett av til Skatteetaten.

Ny innkrevjingslov

Innkrevjingsarbeidet og alminneleg namsmann blir som kjent modernisert gjennom programmet *Fremtidens innkreving*, jamfør omtalen ovanfor. For å hente ut forventa gevinstar av programmet, er det naudsynt med regelendringar. Finansdepartementet hadde i 2023 på høyring eit forslag til ny innkrevjingslov for statlege krav. Det har også vore på høyring lovendringar for å modernisere saksbehandlinga hos alminneleg namsmann og for å etablere ein heilskapleg prosess for utleggstrekk på tvers av ulike namsstyresmakter. Av omsyn til planlagt produksjonssetting av nytt IT-system for Skatteetaten og alminneleg namsmann på utleggsområdet, må nye reglar tre i kraft frå 1. januar 2026. Skatteetaten må også i 2025 medverke i arbeidet med nytt regelverk for innkrevjing.

Overgang frå Altinn II til Altinn 3

Brønnøysundregistrene og sidan Digitaliseringsdirektoratet har frå 2018 arbeidd med å utvikle ei ny plattform (Altinn 3) som skal erstatte Altinn II.

Våren 2023 blei det etablert eit tverretatleg program. Det er leia av Digitaliseringsdirektoratet i samarbeid med dei største tenesteeigarane på Altinn-plattform; Brønnøysundregistrene, Skatteetaten og Statistisk sentralbyrå. Programmet Nye Altinn skal utvikle Altinn 3 og reetablere dei digitale tenestene frå Brønnøysundregistra, SSB og Skatteetaten på den nye plattform.

Nye Altinn er eit omfattande program med ein stram tidsplan som må vere ferdig innan sommaren 2026 for at Skatteetaten skal kunne halde oppe dei digitale tenestene som i dag er bygd på Altinn II. På denne bakgrunnen blir det foreslått å løyve til saman 357,2 mill. kroner til arbeidet med Altinn 3 i 2025, av dette 167 mill. kroner til Skatteetaten.

Ei ny Altinn-plattform og nye tenester vil gi auka nytte, sikkerheit og fleksibilitet, men ho gir også høgare utgifter til drift og forvaltning av tenestene. For Skatteetaten utgjer dette 15,8 mill. kroner i 2025.

Sjå også omtale av saka i Prop. 1 S (2024–2025) for Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet.

Arbeidet mot arbeidslivskriminalitet og økonomisk kriminalitet

Regjeringa vil styrkje arbeidet mot arbeidslivskriminalitet og økonomisk kriminalitet. Arbeidet blir følgt opp i to spor, som må sjåast i samanheng. Hausten 2022 la regjeringa fram ein handlingsplan mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet, som Skatteetaten bidrar i gjennomføringa av.

Stortingsmelding *Felles verdier – felles ansvar – Styrket innsats for forebygging og bekjempelse av økonomisk kriminalitet* (Meld. St. 15 (2023–2024)) inneheld ei rekkje tiltak som er meint å legge grunnlaget for vidare innsatsen til styresmaktene på området. Tiltaka skal følgjast opp over ein periode på fire år, og omfattar område under fleire departement. Justis- og beredskapsdepartementet koordinerer oppfølginga av meldinga. Skatteetaten blir involvert i arbeidet med å løyse prioriterte oppdrag i 2025.

Det organiserte tverretatlege samarbeidet mellom Arbeidstilsynet, Arbeids- og velferds-etaten, Skatteetaten og politiet er ein viktig del av det operative arbeidet mot arbeidslivskriminalitet og økonomisk kriminalitet.

På oppdrag frå Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Finansdepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet har desse etatane fått felles oppdrag om å utvikle vidare det tverretatlege samarbeidet for å førebyggje og motverke arbeidslivskriminalitet. Skatteetaten skal i 2025 bidra i gjennomføringa av oppdraga.

Internasjonalt arbeid for å sikre skattegrunnlaget

Skatteetaten skal leggje til rette for god etterleving og riktig skatt frå utanlandske aktørar i Noreg. Dette gjeld også norske aktørar med utanlandsk aktivitet. Etaten skal fortsette arbeidet med å avdekkje skjulte inntekter og formuar i utlandet.

Informasjonsutveksling mellom land er viktig. Skatteetaten skal arbeide vidare med å leggje til rette for effektiv bruk av opplysningar mottatt frå andre land, og arbeide for å auke kvaliteten på desse opplysningane. Etaten skal følgje med på utviklinga av nye internasjonale standardar og bidra i dette arbeidet. Dette gjeld også utvikling av sikre og digitale løysingar for meir effektiv informasjonsutveksling med utlandet.

Skatteetaten skal delta på internasjonale arenaer for å sikre god og effektiv førebygging og nedkjemping av skattekriminalitet, mellom anna ved hjelp av erfarings- og informasjonsdeling. Det er særleg grunn til å hauste erfaringar frå skatteadministrasjonar i Norden, mellom anna for å

samanlikne ulike modellar for kriminalitetsnedkjemping.

Internasjonalt arbeid med skattlegging av store fleirnasjonale konsern

Etaten må også i 2025 bidra i arbeidet med innføringa av nye skattereglar for store fleirnasjonale konsern. Dette er store og kompliserte regelverk som mellom anna krev nye systemløyser, etablering av nye fagmiljø og løysingar for utveksling av informasjon med andre land.

Skatteetaten må i 2025 fortsette arbeidet med å utvikle løysingar og forvaltingsmiljø som kan handtere rapportering og skattlegging av dei nye reglane. Desse reglane blir innført i 2024 for suppleringskatt og første frist for levering blir i juni 2026.

Etaten må vere førebudd på å bidra til departementet sitt arbeid i internasjonale prosessar som Inclusive Framework on BEPS og FN.

For 2025 er det sett av 106,4 mill. kroner til regelverksarbeid, etablering av forvaltningsseksjon og utvikling av saksbehandlingsløysingar. Sjå nærare omtale om regelverksarbeidet i Prop. 1 LS (2024–2025) *Skatter og avgifter 2025*.

Arbeid med store konsern, petroleumsskattlegging og internprising

Store konsern, og selskap som er underlagt petroleumsskatteregimet, står for det vesentlege av skattegrunnlaget frå etterskotspliktige selskap. Innsatsen for auka etterleving, herunder kontroll, er difor sentral. Det å vurdere internprising, både i grenseoverskridande transaksjonar og transaksjonar mellom nasjonale skatteregime, er ein viktig del av arbeidet med slike føretak og må halde fram i 2025.

Olje og gass har dei siste åra stått for meir enn 50 pst. av samla norsk eksportverdi. Energikrisa har ført til periodar med høge gassprisar, store geografiske prisforskjellar og større utslag på framtidskurva. Dette gir store moglegheiter for tilpassing og aukar risikoen for feil i skatteberekninga for selskapa.

Dei mellombelse endringane i petroleumsskattelova som blei vedtatt i 2020, vil ha effekt i mange år. Arbeidet med å sikre at riktig regelsett blir brukt på dei ulike investeringane må fortsette i 2025.

Ny dialogbasert skattemelding blei innført i 2024 for petroleumsselskap. Det var ei stor og komplisert omlegging for både selskapa og Skatteetaten. Skatteetaten må jobbe vidare i 2025 med sikte på å forbetre løysinga for petroleumsselskapa.

Innføring av grunnrenteskatt på havbruk og landbasert vindkraft

I desember 2023 oppnemnde Finansdepartementet eit uavhengig prisråd for havbruk, som frå 1. juli 2024 kunne setje skatteavrekningsprisar for bruk ved eigenfastsetjing av grunnrenteskattepliktig inntekt. 2024 er fyrste året med fastsetjing av denne skatten. Kontroll av skattegrunnlaget, medrekna vurdering av internprising, er ein viktig del av arbeidet for å sikre etterleving av det nye regelverket.

Skatteetaten har god dialog med dei grunnrenteskattepliktige og bransjeorganisasjonane deira, og må halde fram denne dialogen i 2025.

Grunnrenteskatt på landbasert vindkraft blei vedtatt av Stortinget i desember 2023 med verknad frå 1. januar 2024. Inntektsåret 2024 er soleis fyrste år med grunnrenteskatt på landbasert vindkraft. 2025 er fyrste året med fastsetjing av denne skatten. Skatteetaten skal arbeide for å sikre etterleving av det nye regelverket. Rettleiing og kontroll av skattegrunnlaget er viktig delar av arbeidet.

Betre identitetsforvaltning

Fleire etatar har oppgåver i identitetsforvaltninga i Noreg. Skatteetaten skal i 2025 halde fram arbeidet i den rådgjevande gruppa for betre identitetsforvaltning (KoID). Politiet, Digitaliseringsdirektoratet, Nav og Utlendingsdirektoratet deltar òg i gruppa. Hovudmålet med gruppa er å bidra til ei styrka identitetsforvaltning i Noreg og at innsatsen på området blir meir heilskapleg og koordinert. KoID har ein felles, overordna visjon som partane arbeider målretta etter. Gruppa vil også samarbeide med andre sentrale aktørar som Finans Norge, Nasjonalt ID-senter og Brønnøysundregistera.

Personopplysningane i Folkeregisteret blir nytta når andre instansar skal utferde dokument som pass, bankkort og førarkort, og når verksemdar yter tenester til personar registrert i Folkeregisteret. Folkeregisteret viser om identiteten til personen er kontrollert eller ikkje. Slik kan brukarar av Folkeregisteret avgjere om identiteten er trygg nok for deira bruk. Skatteetaten skal framleis arbeide med å bevisstgjere brukarane av Folkeregisteret om at dei sjølve må vurdere om dei har behov for å nytte slike opplysningar på ansvarsområda sine.

Etablering av UNIK i Folkeregisteret

Tilliten til Folkeregisteret avheng av at samfunnet kan stole på at ein person har eitt, og berre eitt, fødselsnummer eller d-nummer. Det er behov for

at personar som er tildelt eit fødsels- eller d-nummer, kan dokumentere at vedkommande er rettmessig innehavar av sitt tildelte fødsels- eller d-nummer. ID-bevis som viser fødsels- eller d-nummer, vil vere ein slik dokumentasjon.

Etaten skal i 2025 i samarbeid med relevante verksemdar arbeide vidare med å etablere unik identitet i Folkeregisteret. Skatteetaten skal i samarbeid med politiet utvikle rammeverket som er naudsynt for å ta i bruk biometri som grunnlag til etablering av status «unik» i Folkeregisteret.

Nytt verdsetjingsystem for fritidsbustader

Forslag til nye reglar for verdsetting av fritidsbustader blei sendt på høyring i 2021 av Solbergregjeringa, mellom anna på bakgrunn av eit oppmodingsvedtak frå Stortinget i 2016. Regjeringa held fram arbeidet som har gått over fleire år. I 2025 skal Skatteetaten, i samarbeid med Kartverket og SSB, halde fram arbeidet med å leggje til rette for ei mogleg innføring av ein eventuell ny verdsetjingsmodell for fritidsbustader. Etatane må gjere tilpassingar og nyutvikling, mellom anna av regelverk, forvaltingsprosessar og IT-system. Skatteetaten skal i 2025 fortsette arbeidet med sikte på ei mogleg innføring frå 2027.

Klagesaksbehandling

Samla behandlingstid for klagesakene som blir sendt til Skatteklagenemnda for avgjerd, er i dag for lang. Skattedirektoratet må difor følgje opp sekretariatet for Skatteklagenemnda sitt arbeid med å effektivisere klagesaksbehandlinga ytterlegare og redusere restansane. Skattedirektoratet kan sette rammer for saksbehandlinga utan at det faglege sjølvstendet til Skatteklagenemnda og sekretariatet stenger for dette. Dette kan gjerast ved mellom anna å stille krav til måloppnåing, organisering av arbeidet og tids- og ressursbruk på ulike sakstypar, jf. Prop. 1 S (2019–2022) for Finansdepartementet. Sjå nærare omtale om prioriterte tiltak for Skatteklagenemnda under kap. 1619 Skatteklagenemnda.

Informasjonstryggleik

Skatteetaten har omfattande digitale prosessar og ein stor og kompleks IT-systemportefølje. Velfungerande og sikre IT-system er avgjerande for verksemda. Ifølgje risikovurderinga og dei tryggleiksfaglege råda frå Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) krevst det eit auka tempo for utbetring

av informasjonstryggleik. NSM har også tydeleggjort verdien av å vere førebudd på hendingar og å prioritere beredskap. Skatteetaten viser i sine egne trusselvurderingar fleire scenarior innanfor området digitale trugsmål, der trusselaktørar retter innsatsen mot system, prosessar og menneske på jakt etter svakheiter som kan utnyttast. Etaten må fortløpande vurdere tryggleiken i egne system og personalprosessar på ein god og systematisk måte. Ved behov må tiltak setjast i verk. Tiltaka skal ta omsyn til både det kortsiktige og langsiktige risikobiletet. Tiltak i grunnprinsippa frå NSM for IKT-tryggleik, personelltryggleik og fysisk tryggleik bør særleg vurderast.

CBAM

EU har vedtatt å innføre Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM). CBAM inneber å leggje ei pris på bestemte importerte varer i frå tredjeland baserte på utslepp frå produksjonen av varen. Forordninga skal etter planen tre i kraft frå 1. januar 2026. Regjeringa arbeider for at CBAM skal kunne vere operativt i Noreg frå 1. januar 2026, dersom Noreg vel å slutte seg til forordninga. Det er difor sett av 50 mill. kroner til naudsynte tilpassingar fordelte på 3 mill. kroner til Klima- og miljødepartementet (kap. 1400, post 01), 15 mill. kroner til Tolletaten, 16 mill. kroner til Skatteetaten, og 16 mill. kroner til Miljødirektoratet (kap. 1420, post 01).

Budsjett for 2025

Det foreslås å setje utgiftsramma for Skatteetaten til 9 047,7 mill. kroner. Dette er 2,5 pst. høgare enn Saldert budsjett 2024. Løyvinga skal nyttast i samsvar med dei måla og prioriteringane som er omtalte ovanfor.

Post 01 Driftsutgifter

Posten omfattar lønsutgifter og andre driftsutgifter, og er budsjettert til 8 152,8 mill. kroner. Det er ein auke med 3,8 pst. frå Saldert budsjett 2024.

Om lag 100 mill. kroner av auken skriv seg frå drifts- og forvaltingskostandar til Fremtidens innkrevjing. Endringar i skatte- og avgiftsopplegget, mellom anna til arbeidet global skattereform og grunnrenteskatt, utgjer ein auke om lag 40 mill. kroner. Auka driftskostnadar knytta til Altinn 3 utgjer 15,8 mill. kroner i 2025.

Forslaget inneber òg skjerpa krav til effektivisering, innsparingar og gevinstrealiseringar på

grovt rekna 70 mill. kroner, medan justering for løns- og prisvekst utgjer om lag 227 mill. kroner.

Det blir vist til forslag til fullmakt til å overskride løyvinga under kap. 1618, post 01 *Driftsutgifter*, med eit beløp tilsvarande meirinntekter under kap. 4618, post 03 *Andre inntekter*, jf. forslag til romartalsvedtak II.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Posten omfattar utgifter til innkrevjing av arbeidsgjevaravgift, skatt, trygdeavgift, meirverdiavgift, særavgifter og petroleumsskatt m.m. Posten omfattar òg kostnader med tvangsforretning, tinglysing, garantistilling og innkrevjing av barnebidrag. Vidare omfattar posten sakskostnader i rettssaker som gjeld meirverdiavgift, petroleumsskatt, særavgifter, krav frå statlege oppdragsgjevarar og bidrag og tilbakebetaling. Posten er budsjettert med 109 mill. kroner. Hovudårsaka til reduksjonen frå saldert budsjett 2024 er omlegginga av avskrivingskonto for tvangsmulkt knytta til skatteinnkrevjing, jf. RNB 2024.

Post 22 Større IT-prosjekt, kan overførast

Posten omfattar løyvingar til arbeid med øyremerka investeringsprosjekt – modernisering av innkrevjing (*Fremtidens innkrevjing*) og arbeid med Altinn 3. Prosjekta er nærare omtalte ovanfor. Posten er budsjettert med 557,6 mill. kroner.

For desse investeringsprosjekta kan det blir bruk for avtalar som går utover budsjettåret, mot dekning av seinare løyvingar. Det blir difor bede om at Skatteetaten får fullmakt til å inngå slike avtalar innanfor dei kostnadsrammene som er gitt ovanfor, jf. forslag til romartalsvedtak V.

Post 23 Spesielle driftsutgifter, a-ordninga

Skatteetaten tar hand om interessene til dei tre samarbeidande etatane (Skatteetaten, Arbeids- og velferdsetaten og Statistisk sentralbyrå) og til dei opplysningspliktige i den vidare forvaltinga og utviklinga av a-ordninga. Posten er budsjettert med 110,1 mill. kroner.

Post 45 Større utstyrskjøp og vedlikehald, kan overførast

Posten omfattar utviklingstiltak for Skatteetatens system og infrastruktur på IKT-området, medrekna meir omfattande oppgraderingar, vidareutvikling av systemløysingar med meir. Posten er budsjettert med 112 mill. kroner. Reduksjonen frå

saldert budsjett 2024 har si årsak i at ei treårlig løyving til arbeid med IT-tryggleik går ut i 2024.

I samband med visse kjøp og prosjekt kan det vere behov for å bestille for meir enn det som er løyva. Difor bes det om ei tingingsfullmakt på 35 mill. kroner, jf. forslag til romartalsvedtak III.

Post 50 Skatte- og avgiftsforskning

Eit effektivt og føremålstenleg skatte- og avgiftssystem krev kontinuerleg arbeid. Dette føreset mellom anna forskning på området, gode fagmiljø og vidare utvikling av miljøa, og tilfredsstillande tilgang av kompetente personar til å arbeide med skatte- og avgiftsspørsmål. Til dette føremålet har Skatteetaten og Finansdepartementet mellom anna nytta avtalar med universitet om å prioritere forskning og utdanning på skatte- og avgiftsområdet, samstundes som Finansdepartementet har finansiert skatteøkonomisk forskning gjennom Noregs forskingsråd.

For 2024 tek ein sikte på å nytte løyvinga på posten til:

- Vidareføring av ein samarbeidsavtale frå 2019 mellom Skatteetaten og Universitetet i Bergen.

Føremålet med den avtalen er «*oppbygging(en) av et fagmiljø i skatterett som skal sikre rekruttering av høyt kvalifiserte forskere til toppstillinger i skatterett ved universitetene og forskningsbasert undervisning og formidling av høy kvalitet i sentrale skatterettsfag.*»

- Vidareføring av ein avtale frå 2020 mellom Finansdepartementet og Universitetet i Oslo. Dette er ein av fire avtalar med ulike aktørar om prosjektet «Skatterett@JUS, UiO» der føremålet er å «*dels etablere plattform for forskning og undervisning innen skatte- og avgiftsrett, dels å skape en arena for samarbeid mellom Det juridiske fakultet, det offentlige og private aktører innen skatte- og avgiftsrett.*»
- Ei ny, fleirårig satsing på skatteøkonomisk forskning som Noregs forskingsråd sett i gong hausten 2022. Satsinga skal vere med på «*å utvikle kunnskapen om skatt og økonomi og å bidra til et sterkt faglig miljø for skatteøkonomisk forskning i Norge.*»

Kap. 4618 Skatteetaten

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2023	Saldert budsjett 2024	Forslag 2025
01	Refunderte utleggs- og tinglysingsgebyr	41 507	38 000	23 500
03	Andre inntekter	42 418	6 786	7 044
05	Gebyr for utleggsforretningar	123 870	125 000	64 000
07	Gebyr for bindande førehandsfråsegner	3 818	5 000	5 000
11	Gebyr på kredittdeklarasjonar	2 553	3 237	3 360
85	Inngått på tapsførte lån m.m.	287 161	280 000	300 000
86	Bøter, inndragingar m.m.	1 899 973	1 850 000	2 000 000
87	Trafikantsanksjonar	73 385	65 000	70 000
88	Forseinkingsgebyr, Rekneskapsregisteret	444 128	300 000	300 000
89	Gebyr for regelbrot	4 101	5 000	5 000
	Sum kap. 4618	2 922 914	2 678 023	2 777 904

Inntektene på kap. 4618, postane 85–88, er jamt over vanskelege å budsjettere. Hovudgrunnen er at krava blir ilagt av andre. Òg inntektene på

nokre av dei andre postane på kapittelet blir i stor grad påverka av forhold utanfor etaten.

Post 01 Refunderte utleggs- og tinglysingsgebyr.

Posten omfattar refusjon av gebyr ved utleggsforretningar som blir utførte av Skatteetaten og dei alminnelege namsmennene, jf. kap. 1618, post 21. Inntektene framover på denne posten gjeld innfordringar som blei sette i gang før 1.11.2020. Kor mange slike som står igjen etter 2024, er svært usikkert.

Post 03 Andre inntekter

Dei fleste inntektene etaten har, gjeld refusjonar for datatenester som blir utførte for andre statlege verksemder, gebyr for folkeregisteropplysningar og nokre andre refusjonar, mellom anna nokre salsinntekter og tilskot. Det er nær samanheng mellom desse inntektene og dei tilhøyrande utgiftene på kap. 1618, post 01 *Driftsutgifter*, og inntektene varierer ein del frå år til år. Finansdepartementet ber difor om fullmakt til å overskrive løyvinga under kap. 1618, post 01 *Driftsutgifter*, mot tilsvarande meirinntekter under kap. 4618, post 03 *Andre inntekter*, jf. forslag til romartalsvedtak II.

Post 05 Gebyr for utleggsforretningar

Posten omfattar gebyrinntekter frå utleggsforretningar som Skatteetaten utfører sjølv. Reduksjonen på posten frå saldert budsjett 2024 skuldast den vesentlege reduksjonen i gebyret for utleggsforretningar, jf. omtale i Prop. 1 LS (2024–2025).

Post 07 Gebyr for bindande førehandsfråsegner

Posten omfattar inntekter frå gebyr for bindande førehandsfråsegner frå Skatteetaten.

Post 11 Gebyr på kredittdeklarasjonar

Ved innførsel er hovudregelen at toll og avgifter skal betalast ved grensepasseringa. Etter tollkredittordninga kan godkjende importørar få kreditt slik at deklarasjonar for ein kalendermånad kan samlast og betalast den 18. i månaden etter. I månader der ein importør har brukt tollkredittordninga, vil han få eit gebyr på 100 kroner. Samla gebyrinntekter svarer til dei kostnadane som Skatteetaten har med tollkredittordninga. Kostnadsgrunnlaget blei gjennomgått i 2020 og vurdert til å samsvare bra med gebyrnivået.

Post 85 Inngått på tapsførte lån m.m.

Posten omfattar inntekter frå innkrevjing av misleghaldne lån som er tapsførte i Statens lånekasse for utdanning og i Husbanken.

Post 86 Bøter, inndragingar m.m.

Posten omfattar inntekter frå bøter (forenkla førelegg, vanlege førelegg og bøter som er ilagde ved dom), inndragingar og sakskostnadar.

Post 87 Trafikantsanksjonar

Posten omfattar inntekter frå trafikkgebyr, parkeringsgebyr og overlastgebyr, utferda av politiet og Statens vegvesen.

Post 88 Forseinkingsgebyr, Rekneskapsregisteret

Posten omfattar innbetaling av forseinkingsgebyr, ilagde av Rekneskapsregisteret.

Post 89 Gebyr for regelbrot

Posten omfattar inntekter frå gebyr for regelbrot som kan ileggjast arbeidsgjevarar som ikkje kan leggje fram ei oppdatert personalliste.

Tilsegningsordninga ved oppfølging av konkursbu

For å sikre og følge opp krav i konkursbu som ledd i det offentlege innkrevjingsarbeide, blir Skatteetaten blei år gitt fullmakt til å gi nye, vilkårsbundne tilsegner om dekking av kostnadar ved vidare bubehandling. Ved utgangen av 2023 låg det føre slike tilsegner for vel 27,8 mill. kroner. Tilsegningsfullmakta er knytt til kap. 1618 Skatteetaten, post 21 Spesielle driftsutgifter.

Vanlegvis blir det gitt tilsegn når ein reknar med at vidare bubehandling kan tilføre eit konkursbu aktiva, men buet ikkje har evne til å bere risikoen for kostnadane. I særlege tilfelle er tilsegna grunnlagt med preventive omsyn. Det gjeld mellom anna når mistanke om økonomisk kriminalitet tilseier at konkursbuet forfølgjer saka privatrettsleg eller overfører saka til påtalemakta. Ordninga medverkar dessutan til å avsløre brot på skatte-, avgifts- og rekneskapslovgjevinga og motverkar økonomisk tapping av verksemder.

Føremålet med tilsegningsordninga er å tilføre skatte- og avgiftskreditorane verdiar som gjev betre dekking av skatte- og avgiftskrav som er melde i buet. Skatteetaten opplyser at skatte- og

avgiftskreditorane får ei meirdekking i konkursbu der det er gjeve tilsegn om midlar til vidare bubehandling.

Finansdepartementet ser på tilsegnordninga som viktig med tanke på både innkrevjing og allmennprevensjon. Ansvar for å gi nye tilsegner er delegert til Skattedirektoratet. Departementet

gjer forslag om å vidareføre ordninga i 2025 ved å gi Skattedirektoratet fullmakt til å gi nye vilkårsbundne tilsegner om dekking av kostnader ved vidare bubehandling for opp til 22 mill. kroner innanfor ei samla fullmakt for nye og gamle tilsegner på 65,8 mill. kroner, jf. forslag til romartalsvedtak VII.

Tabell 5.4 Tilsegnordninga ved oppfølging av konkursbu

	(i 1 000 kr)
	Tilsegner
Samla ansvar per 1. januar 2023 ¹	21 186
Nye tilsegner i 2023	16 724
Tilsegnreduksjonar som følgje av utbetalingar i ikkje-avslutta bu	- 3 720
Differanse mellom tilsegner og utbetalingar i avslutta bu	- 6 388
Ansvar per 31. desember 2023	27 803
Fullmakt til nye tilsegner i 2024	16 000
Forslag til fullmakt til nye tilsegner i 2025	22 000
Forslag til samla fullmakt i 2025 for nye og gamle tilsegner	65 803

¹ Ved ein feil blei beløpet for samla ansvar per 31. desember 2022 i Prop. 1 S (2023–2024) oppgitt 2 212 500 kroner for lågt. Samla ansvar per 1. januar 2023 er difor 2 212 500 kroner høgare enn talet oppgitt i Prop. 1 S (2023–2024).

Kap. 1619 Skatteklagenemnda

		(i 1 000 kr)		
Post	Nemning	Rekneskap 2023	Saldert budsjett 2024	Forslag 2025
01	Driftsutgifter	78 120	77 979	80 238
	Sum kap. 1619	78 120	77 979	80 238

Samfunnsoppdrag og organisering

Skatteklagenemnda behandlar klager som gjeld skatt og meirverdiavgift. Ordninga skal bidra til rettstryggleik for dei skattepliktige ved at klager der vedtaka ikkje blir omgjorte i fyrste instans ved skattekontora, får ei ny og uavhengig behandling.

Eit eige sekretariat førebur sakene for nemnda. Sekretariatet er lokalisert i Stavanger og hadde ved utgangen av 2023 totalt 58 tilsette. Sekretariatet er administrativt underlagt Skatte-

direktoratet, men er fagleg sjølvstendig. Det er lovfesta at Skatteklagenemnda og sekretariatet ikkje skal kunne instruerast i faglege spørsmål. Overordna styresmakt kan ikkje instruere organet om utfallet av enkeltsaker eller sakstypar. Det administrative ansvaret gjer at det ansvarlege organet likevel kan gå langt i å setje rammer for saksbehandlinga, jf. Prop. 1 S (2019–2020) for Finansdepartementet. Organisering av oppgåveløysinga, saksbehandlingstid og måloppnåing er eksempel på kva overordna organ kan gi føringar om.

Resultat i 2023

Sekretariatet for Skatteklagenemnda har dei siste år arbeidd med tiltak for at saksbehandlinga skal bli meir effektiv. I 2023 har totalt 903 klagesaker blitt behandla. Dette er ein nedgang frå 2021 og 2022, då 1 157 og 959 saker blei behandla. Frå 2018 til 2023 er det totale talet på ubehandla saker redusert frå 2 550 til 1 657. Det er framleis mange eldre klagerestansar i sekretariatet for Skatteklagenemnda. Delen ubehandla saker som er eldre enn eit år, er 56,5 pst., noko som er om lag same nivå som i fjor (58,3 pst.), og framleis for høgt. Samla saksbehandlingstid for sakene som blir sende til nemnda, er òg framleis for lang.

Mål og prioriteringar i 2025

Finansdepartementet fastsett følgjande hovudmål for sekretariatet for Skatteklagenemnda i 2025:

- Saksførebuinga for Skatteklagenemnda skal vere effektiv og ha god kvalitet.

Viktige prioriteringar i 2025 blir:

Skatteklagenemnda sitt sekretariat må i 2025 arbeide for å effektivisere saksbehandlinga ytterlegare. Talet på ubehandla saker ved Skatteklage-

nemnda sitt sekretariat er framleis for høgt og må reduserast vesentleg. For å få ei meir effektiv saksbehandling må sekretariatet, i samråd med Skattedirektoratet, gjere systematiske vurderingar av organiseringa av dei interne arbeidsprosessane og korleis fagkompetansen i sekretariatet kan bli utnytta best mogleg. Sjå nærare omtale om prioriterte tiltak for Skattedirektoratet under kap. 1618 Skatteetaten.

Departementet vil framleis følgje opp arbeidet med å redusere saksbehandlingstida i Skatteklagenemndas sekretariat.

Budsjett for 2025

Budsjettramma for Skatteklagenemnda er for 2025 sett til 80,2 mill. kroner.

Post 01 Driftsutgifter

Posten omfattar løn til tilsette i Skatteklagenemndas sekretariat, godtgjering til nemndmedlemene, arbeidsgjevaravgift, pensjon og andre personalutgifter samt enkelte andre driftsutgifter. Fordi det er Skatteetaten som har inngått dagens leigeforhold og Skatteklagenemnda bruker IT-systemet til etaten, blir utgifter til eigedom, inventar, IT-utstyr mv. dekte over kap. 1618.

Programkategori 23.30 Offisiell statistikk

Utgifter under programkategori 23.30 fordelte på kapittel

		(i 1 000 kr)			
Kap.	Nemning	Rekneskap 2023	Saldert budsjett 2024	Forslag 2025	Endring i pst.
1620	Statistisk sentralbyrå	987 165	988 634	1 029 754	4,2
	Sum kategori 23.30	987 165	988 634	1 029 754	4,2

Kap. 1620 Statistisk sentralbyrå

		(i 1 000 kr)		
Post	Nemning	Rekneskap 2023	Saldert budsjett 2024	Forslag 2025
01	Driftsutgifter	741 622	751 006	783 068
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	240 970	233 625	242 503
45	Større utstyrskjøp og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 573	4 003	4 183
	Sum kap. 1620	987 165	988 634	1 029 754

Samfunnsoppdrag og organisering

I statistikklova heiter det at Statistisk sentralbyrå (SSB) «er den sentrale myndigheten for utvikling, utarbeiding og formidling av offisiell statistikk i Norge». Offisiell statistikk gir viktig kunnskap om korleis samfunnet er bygd opp, verkar og utviklar seg. Statistikk medverkar til allmenn folkeopplysing, er grunnlag for analyse, forskning, planlegging og styring både for private og for styresmaktene. Statistikk legg dessutan til rette for eit opplyst offentleg ordskifte. Lova gir SSB eit todelt samfunnsoppdrag. I tillegg til statistikk skal SSB «drive med forskning og analyse», retta mot regjeringa og sentralforvaltinga, Stortinget og partane i arbeidslivet.

Lova gir SSB ei sentral rolle i arbeidet med å samordne og kvalitetssikre den offisielle statistikkproduksjonen på tvers av offentlege statistikkprodusentar. Dette skjer mellom anna gjennom at dei leiar Utvalet for offisiell statistikk. SSB skal utvikle og fremje tiltak for kvalitetssikring og

kompetansebygging innan det norske statistikkssystemet, i samråd med Utvalet for offisiell statistikk.

Med heimel i statistikklova oppnemner regjeringa representantar til Rådet for Statistisk sentralbyrå for periodar av fire år. Rådet skal medverke til at oppgåvene til Statistisk sentralbyrå blir utført best mogleg. Rådet skal støtte administrerande direktør i statistikkfaglege spørsmål og i spørsmål om forskning og analyse. Rådet skriv årleg ein rapport om SSBs verksemd.

Finansdepartementet oppnemner Utvalet for offisiell statistikk. Utvalet er i hovudsak sett saman av statistikkprodusentar og eigarar av sentrale offentlege register som blir nytta til offisiell statistikk. Regjeringa fastsett periodiske nasjonale statistikkprogram, som skal ramme inn den offisielle statistikken i Noreg. SSB leiar arbeidet med programforslaga, i samråd med Utvalet for offisiell statistikk. Ny programperiode tredje i kraft i 2024.

SSB har òg rådgjevande utval og andre brukarforum for ei rekkje statistikkområde, der dei kjem i dialog med viktige brukarar av statistikken.

SSB har hovudansvaret for norsk deltaking i internasjonalt statistisk samarbeid. Dette samarbeidet er med på å heve kvaliteten på norsk statistikk, og det legg til rette for å samanlikne norsk og internasjonal statistikk. Samstundes legg særleg EØS-avtalen sterke føringar på den norske statistikkproduksjonen. Forordning (EU) nr. 223/2009 om europeisk statistikk («*Den europeiske statistikklova*») inneheld retningslinjer for å utvikle, utarbeide og formidle europeisk statistikk og er gjort gjeldande i norsk rett. Saman med FN sine grunnleggjande prinsipp for offisiell statistikk, nasjonalt kvalitetssikringsrammeverk, OECD sine tilrådingar om gode statistiske praksisar og IMF sitt datakvalitetsrammeverk, utgjer desse retningslinjene eit internasjonalt rammeverk for verksemda til SSB. Forordninga om europeisk statistikk vil bli revidert i løpet av dei neste åra.

Ved utgangen av 2023 hadde verksemda 861 tilsette som utgjorde 771 årsverk, ein moderat auke frå eit år tidlegare. I tillegg utgjorde intervjuarar 50 årsverk. Talet på tilsette i SSB er dei siste ti åra redusert med om lag 50. Krav til vidare effektivisering kan tilseie at talet blir redusert ytterlegare framover.

SSB har etablerte kompetansemiljø både på Kongsvinger og i Oslo. Om lag 64 pst. av dei tilsette i 2023 arbeidde i Oslo og 36 pst. på Kongsvinger. Fordelinga av tilsette mellom Oslo og Kongsvinger har vore relativt stabil sidan midt på 1990-talet.

Resultat i 2023

Statistikk av høg kvalitet som dekkjer viktige sider av samfunnet er eit hovudmål for SSB. Det er sett kvantitative mål for viktige indikatorar, som skal underbyggje SSB sitt arbeid med å levere relevant statistikk av høg kvalitet. Indikatorane er òg forankra i dei europeiske retningslinjene for statistikk.

Nedanfor følgjer ein omtale av resultata for sentrale resultatindikatorar for statistikkproduksjonen i 2023.

Aktualitet

Som mål på aktualitet i statistikken nyttar ein veker frå referanseperioden går ut til statistikken blir publisert. Finansdepartementet sett som mål at den gjennomsnittlege produksjonstida for statistikkane skal vere minst like låg som for det beste av dei tre siste åra. SSB nådde ikkje målet for kvartalsstatistikkane, men for både månads- og årsstatistikkane blei målet nådd med grei margin. For månads- og kvartalsstatistikkane har produksjonstida heldt seg om lag uendra frå 2022. SSB har over fleire år arbeidd målretta med å effektivisere statistikkproduksjonen, og vil halde fram med dette arbeidet. SSB må samstundes vege forbetringar på kort sikt mot naudsynt digitaliserings- og moderniseringsarbeid i verksemda. Dette arbeidet kan gi vidare betring på sikt.

Tabell 5.5 Aktualiteten til statistikken – veker frå utgangen av referanseperioden til publisering

	2019	2020	2021	2022	2023
Månadsstatistikk	3,7	3,5	3,3	3,4	3,3
Kvartalsstatistikk	7,7	7,3	7,3	7,5	7,5
Årsstatistikk	32,5	29,9	30,6	32,2	28,6

Svarrespons

For at statistikken skal halde høg kvalitet, må ein størst mogleg del av dei statistiske einingane ta del i undersøkingane. Statistikklova gir SSB heimel til å ileggje både personar og føretak plikt til å avgi opplysningar dei treng til statistikkproduksjonen, og eventuelt å ileggje tvangsmulkt ved manglande levering. SSB arbeidde målretta med å halde svarprosentane høge under korona-

pandemien, mellom anna gjennom tett samarbeid med bransjeorganisasjonane. Svarresponsen for undersøkingar med oppgaveplikt har gått moderat ned i 2023 etter ei auke i 2022. For frivillige undersøkingar har det derimot ikkje vore endring det siste året. Over tid har svarprosenten for dei frivillige undersøkingane gått ned, og arbeidet med å oppretthalde ein tilfredsstillande svarprosent blir stadig meir ressurskrevjande. Denne utviklinga kan òg sjåast internasjonalt.

Tabell 5.6 Svarrespons i undersøkingar frå SSB. Prosent

Undersøkingar:	2019	2020	2021	2022	2023
Med oppgåveplikt	96	94	96	98	96
Frivillige	58	56	55	52	52

Opgåvebør

Det er eit mål å minke oppgåvebøra til næringslivet. Tilrettelegging for elektronisk rapportering er eit viktig verktøy for å halde oppgåvebøra låg. Nær all rapportering til SSB skjedde elektronisk i 2023. Om lag eit av ti føretak i privat sektor rapporterer til SSB i ei eller fleire undersøkingar, og

større verksemdar ber ei større del av børa. Oppgåvebøra har gått ned over tid, sjølv om større, periodevise undersøkingar kan gi store svingingar frå eit år til det neste. SSB arbeider med å utvikle og ta i bruk nye kjelder, mellom anna stordata. Dette arbeidet kan over tid ha merkbar effekt på oppgåvebøra.

Tabell 5.7 Oppgåvebør ved rapportering til SSB. Årsverk

	2019	2020	2021	2022	2023
Næringslivet i alt	73	69	65	64	64
Personar og offentlege institusjonar	16	17	15	19	20

Aktive statistikkar

I 2023 hadde SSB 292 aktive statistikkar, om lag som året før, sjå tabellen nedanfor. Det Nasjonale

statistikkprogram vil vere førande for kva for område det blir produsert og publisert offisiell statistikk om framover.

Tabell 5.8 Statistikkpubliseringar

	2020	2021	2022	2023
Aktive statistikkar	303	292	293	292

SSB opplyser brukarane dersom dei avdekkjer vesentlege feil i statistikkane. Det blei ikkje avdekt vesentlege feil i nokon av statistikkane i 2023. Systemet for kvalitet i offisiell statistikk og registersamarbeid mellom SSB og dei store eigarane av data er viktig for å avgrensa moglege feil.

talisering og datasikkerheit krev mykje ressursar. SSB må like fullt heile tida arbeide vidare med å betre måloppnåinga.

Samla resultatvurdering

SSBs samfunnsoppdrag er å levere statistikk, analysar og forskning av høg kvalitet til nytte for det norske samfunnet. SSB har gjennomført dette oppdraget godt i 2023. SSB har jamt over hatt eit resultat på linje med dei føregåande åra, trass i at etaten er i gang med ei større omlegging av produksjonssystema. Anna naudsynt arbeid med digi-

Viktige utfordringar framover

Moderne demokratiske samfunn må bli understøtta av truverdig offisiell statistikk. Det blir stadig viktigare med uavhengige og kvalitetssikra fakta, som folk enkelt finn og tar i bruk. Statistikk, forskning og analyse skal medverke til innsikt i samfunnsutviklinga, gi grunnlag for det offentlege ordskiftet og gjere det mogleg å ta avgjerder på informert grunnlag. Dette stiller krav til at SSBs statistikk og analysar er aktuelle og lett tilgjengelege. På denne måten bidrar SSB òg til å motverke

spreiing av falske nyheiter og legg til rette for det offentlege ordskiftet.

Det nasjonale programmet for offisiell statistikk sett rammer for produksjonen av og retninga i utviklinga av offisiell statistikk dei neste åra. SSB er den sentrale produsenten av offisiell statistikk, og SSB må halde eit overordna oppsyn med at dei andre styresmaktene som er ansvarlege for offisielle statistikk etterlever krava til kvalitet. SSB må ta eit særleg ansvar for å bidra til statistikkfagleg kompetansebygging og utvikling av eit fagfellesskap med andre offisielle statistikkprodusentar. SSB må òg bidra til klar arbeids- og ansvarsdeling mellom produsentane.

Foreventningane frå folk, føretak og styresmakter til digitale tenester aukar. Endringar skjer raskare, og det er krav til at data blir gjort tilgjengeleg raskt og er betre tilpassa brukarane. Stadig meir data blir produsert eller samla inn. Truleg vil veksten i tilgjengelege data auke vidare framover. Nye data gjer det mogleg å skape ny innsikt. I tillegg vil nye teknologiske løysingar kunne gi SSB meir avanserte analysemetodar, som òg er godt eigna når SSB tar i bruk fleire datakjelder. Kunstig intelligens (KI) kan gi store moglegheiter framover, og KI kan gjere det enklare for brukarane å finne relevante statistikkar og få svar på spørsmål om statistikkane. Vidare vil løysingar baserte på KI kunne medverke til meir automatisering, effektivisering og standardisering av statistiske produksjonsprosessar og betre formidling. Slik effektivisering vil vere viktig for å møte venta, strammare økonomiske rammer i offentleg sektor framover. Samstundes inneber desse omveltingane store utfordringar, og verksemda må prioritere investeringar i mellom anna kompetanse, datalager, nye løysingar og betra tryggleik. SSB må sjå til at arbeidet med datatryggleik blir høgt prioritert i verksemda.

Datamaterialet som SSB samlar inn skal vere vårt felles faktagrunnlag og bør kome alle til gode. Statistikklova gir forskarar og forvaltinga tilgang på mikrodata for statistiske og analytiske føremål. SSB har fastsett retningslinjer for deling og prising av dataene dei har. Retningslinjene skal gi transparens og bidra til at både produksjonstid og kostnader blir føreseieleg for brukarane. Det er høg etterspurnad etter mikrodata frå SSB. SSB må arbeide kontinuerleg med å gjere mikrodata enklare og raskare tilgjengeleg for forskarar og styresmakter, samstundes som datatryggleik og personvern er høgt prioritert.

Microdata.no-portalen gir forskarar og studantar lettare og betre tilgang til registerdata, og por-

talen skal òg frigjere ressursar for SSB. SSB har, i samarbeid med SIKT (Kunnskapssektorens tenesteleverandør) og Folkehelseinstituttet, søkt Noregs Forskingsråd om midlar til å vidareutvikle tenesta. Kva for data SSB legg inn i løysinga, blir i stor grad basert på etterspurnaden frå brukarane. SSB arbeider mellom anna for å gi forskarar høve til å kople data frå SSB med deira eigne tredjepartsdata. SSB må legge vekt på at løysinga deira legg til rette for kopling med data på andre offentlege dataplattformer. Det er starta eit samarbeid med helsesektoren om å tilby data frå fleire helseregistre i tenesta for kopling og analyse med data frå SSB.

SSB må prioritere å gjere mest mogleg data tilgjengeleg på microdata.no og samstundes vareta gode og sikre tenester for tradisjonell tilgjengeleggjering. SSB har sett ned eit brukarråd for microdata.no, slik at løysinga kan møte brukarbehova og soleis avlaste anna tilgjengeleggjering av data.

Mål og prioriteringar i 2025

SSBs samfunnsoppdrag, hovudmål og oppgåver er fastsette i statistikklova § 17 og skal ligge til grunn for verksemda i 2025:

- Statistisk sentralbyrå er den sentrale myndigheita for utvikling, utarbeiding og formidling av offisiell statistikk i Noreg.
- Statistisk sentralbyrå skal òg drive med forskning og analyse.
- Statistisk sentralbyrå kan ta på seg andre oppgåver i den grad desse understøttar verksemda som nemnt i første og anna ledd.

I tillegg skal SSB leie *Utvalet for offisiell statistikk*, som skal bidra til samordning og utvikling av offisiell statistikk og gi råd om utarbeiding og formidling av statistikken.

Måla som skal ligge til grunn for SSBs verksemd dei neste åra, er at SSB skal:

- vere den fremste leverandøren av fakta om norske samfunnsforhold
- sikre samarbeid, heilskap og kvalitet i det norske statistikkssystemet
- samle inn, bruke og dele data til beste for samfunnet

Måla skal bidra til at SSB har naudsynt tillit og truverd i samfunnet og til at SSB leverer produkt og tenester i tråd med brukarbehov. Statistikk, forskning og analyse frå SSB skal halde god kvalitet. SSB skal òg vareta fagleg sjølvstende, kvalitet og kontinuitet i heile det norske offisielle statistikk-

systemet. Vidare skal verksemda medverke til kvalitet og kontinuitet i grunnlagsdata og utnytte veksten i nye datakjelder. SSB skal hente inn, bruke og dele data effektivt, og sørge for at folk har tillit til at SSB behandlar data og informasjon konfidensielt og sikkert.

Departementet ventar at resultatene i 2025 samla sett skal vere minst like gode som i 2023. I resultatvurderinga vil departementet leggje vekt på heilskapen i verksemda. I det daglege arbeidet er det naudsynt at SSB veg kvalitet opp mot effektivitet.

Viktige prioriteringar i 2025 blir:

Heilskap og kvalitet i statistikkssystemet

Statistikklova seier at SSB er den sentrale styresmakta for utarbeiding, utvikling og formidling av offisiell statistikk, og SSB må ifølgje lova halde eit overordna oppsyn med at alle offisielle statistikkprodusentar etterlever desse krava til kvalitet.

SSB har ansvaret for å følgje opp det nasjonale statistikkprogrammet, og skal involvere *Utvalet for offisiell statistikk* i dette arbeidet. *Det er viktig å ivareta planane om ny og betre statistikk i programperioden.*

SSB skal utvikle og fremje tiltak for kvalitetssikring og kompetansebygging innan det norske statistikkssystemet, i samråd med *Utvalet for offisiell statistikk*. Eit system for kvalitetssikring er etablert, og årlege rapportar om kvaliteten i den norske offisielle statistikken blir publisert. Desse rapportane vil gi grunnlag for å vurdere tiltak for betre kvalitet i offisiell statistikk og vidareutvikle systemet for kvalitetssikring.

Offisiell statistikk skal vere lett tilgjengeleg for brukarane. SSB utviklar ei plattform for offisiell statistikk gjennom ssb.no. Nettsida gir informasjon om det norske statistikkssystemet og har inngangar til offisiell statistikk hos andre produsentar. SSB skal gradvis byggje ut plattformen i samarbeid med produsentane og etter samråd med *Utvalet for offisiell statistikk*. Som ledd i arbeidet har SSB sett i gang ei modernisering av statistikkbankløysinga, slik at dei andre produsentane av offisiell statistikk kan dele sine statistiske data i statistikkbanken. Dette vil gi betre statistikktjenester for brukarane. Samstundes blir dei andre produsentane meir synlege for brukarane.

SSB er ein viktig premissgjevar som skal vere til stades i offentlegheita, bidra med statistikk om heile samfunnet, sjå statistikk i samheng og analysere aktuelle saker. Verda er i stadig endring, og det er viktig å nytte data frå fleire og nye kjelder for å belyse samhengane. SSB må difor

fange opp statistikkbehov, utvikle relevante statistikkar og formidle dei godt. Gjennom å leie *Utvalet for offisiell statistikk* og ha eit utvida ansvar for samordning, skal SSB òg kunne følgje opp at alle dei offisielle produsentane i statistikk-systemet bidrar til dette.

Leiande miljø for anvendt forskning på norsk økonomi

Statistikklova § 17 slår fast at SSB skal drive forskning og analyse. Finansdepartementet har gitt retningslinjer for denne forskings- og analyseverksemda. Av retningslinjene går det mellom anna fram at forskings- og analyseverksemda i hovudsak skal vere empirisk, basert på norske data og støtte opp om statistikkproduksjonen i SSB. I tillegg går det fram at SSB skal utarbeide prognosar for norsk økonomi, støtte departementa i analysar og utføre modellberekningar i samband med stortingsbehandlninga av regjeringas forslag til statsbudsjett. Det er lange tradisjonar for slik forskning i SSB. Saman med statistikken har dette arbeidet lagt til rette for ei god forståing av samfunnet og samfunnsutviklinga. SSB deltar òg i, eller støttar, fleire offentlege utval, på bakgrunn av kompetansen dei har og modellapparatet dei forvaltar.

SSB skal òg drive forskning og analyse i den grad det krevst for å kunne utvikle, utarbeide og formidle offisiell statistikk på ein god måte. Det vil stadig vere naudsynt å forske på statistiske metodar, mellom anna fordi nye datakjelder krev metodeutvikling.

Betre produkt og tenester

Offisiell statistikk skal vere til allmenn nytte. Folk hentar informasjon om samfunnet og samfunnsutviklinga frå mange kjelder. For at SSB skal vere ei relevant og aktuell kjelde som blir nytta, må vidare utvikling av produkta og tenestene til SSB skje i dialog med brukarar, registereigarar og andre dataforvaltarar. Brukarbehova er viktige for utvikling, produksjon og formidling av statistikk, analysar og forskning.

SSB skal vidareutvikle ssb.no slik at brukarane enklare finn fram til rett innhald. SSB skal òg arbeide for å nå nye brukarar ved å betre legge til rette innhaldet for søkemotorar og gjennom å utvikle nye produkt og teneste.

Godt samarbeid med registereigarane og andre dataeigarar kan medverke til å redusere oppgåvebøra for næringslivet og andre, gi registerdata med betre kvalitet og sikre tilgang til nye datakjelder. For næringslivet vil betre skjema

for sjølvadministrerte undersøkingar, auka bruk av data direkte frå næringane sine egne system og auka bruk av ukonvensjonelle datakjelder vere viktig.

SSB skal òg fortsetje arbeidet med å betre tenestene for tilgjengeleggjing av mikrodata. Verksemda skal gjere mikrodata tilgjengeleg for forskarar og styresmakter effektivt og føreseieleg. SSB må arbeide med både tradisjonell, manuell tilgjengeleggjing og vidareutvikle dei tekniske løysingane for datatilgang gjennom *microdata.no*. SSB må ha god dialog med brukarane og finne praktiske løysingar for forskarar og forvaltninga. SSB skal arbeide for å utvide bruken av *microdata.no* og utvikle løysingar for deling av data til sikre analyserom, slik at det blir mindre naudsynt å utlevere forskingsdata direkte.

Utvikling og effektivisering

SSB må arbeide kontinuerleg med å effektivisere og forbetre verksemda, og dermed frigjere ressursar som kan gi rom for utvikling. Etableringa av ei ny skybasert dataplattform for statistikkproduksjonen (Dapla) er det viktigaste tiltaket for forbetring og effektivisering i SSB. Den nye dataplattforma legg til rette for meir effektiv innhenting, bruk og deling av data, samt betre oversikt og kunnskap om dataene til SSB. Dette vil bidra til lågare oppgåvebør for næringsliv og personar, og betre produkt og tenester for brukarar. Tiltaket vil òg gi auka datatryggleik. I ein overgangsperiode må SSB produsere statistikk på Dapla og på gamle system parallelt. For at medarbeidarane skal kunne lære seg nye programmeringsspråk og leggje om produksjonsløpa, må SSB òg frigjere tid til kompetanseutvikling. Dette vil vere ressurskrevjande.

Teknologiske endringar gir tilgang på meir data og nye datakjelder. Det skapar nye høve til statistikkutvikling, men fører òg til auka etterspurnad etter statistikk og analysar frå SSB. Stordata og tilgang på nye datakjelder kan gjere at arbeidet med statistikk blir meir effektivt, at oppgåvebøra blir mindre tung og at statistikken blir betre eller kan dekkje nye område. SSB må bruke stordata og nye metodar for å effektivisere og å utvikle ny statistikk. SSB har mellom anna støtta seg på aggregerte transaksjonsdata for å betre kvaliteten på førebels nasjonalrekneskap i 2020, og arbeider no med å kunne nytte same data for å lage betre indeksar for omsetjing i detaljhandelen og nokre av tenestenæringane. Bruken av desse dataene kan òg lette oppgåvebøra for næringslivet og gi moglegheit for auka aktualitet.

SSBs moglegheiter for vidareutvikling og etablering av nye statistikkar er avhengig av ei rekkje faktorar, mellom anna omfang av og tilgang til data. Samstundes kan nye datakjelder, som stordata, skape nye utfordringar, mellom anna knytta til personvern. SSB må arbeide vidare med å avklare handlingsrommet for bruk av stordata og transaksjonsdata, og ha dialog med både Datailsynet og departementet undervegs.

Overgang frå Altinn II til Altinn 3

Brønnøysundregistrene og sidan Digitaliseringsdirektoratet har frå 2018 arbeidd med å utvikle ei ny plattform (Altinn 3) som skal erstatte Altinn II.

Våren 2023 blei det etablert eit tverretatleg program leia av Digitaliseringsdirektoratet og med dei største tenesteeigarane på Altinn-plattform; Brønnøysundregistrene, Skatteetaten og Statistisk sentralbyrå. Programmet Nye Altinn skal utvikle Altinn 3 og reetablere Brønnøysundregistrene, SSB og Skatteetaten sine digitale tenester på den nye plattform.

Nye Altinn er eit omfattande program med ein stram tidsplan, som må vere ferdig innan sommaren 2026 for at SSB skal kunna halde oppe dei digitale tenestene som i dag er bygd på Altinn II. På dette grunnlaget blir det foreslått å løyve til saman 357,2 mill. kroner til arbeidet med Altinn 3 i 2025, av dette 15,4 mill. kroner til SSB.

Ein ny Altinn-plattform og nye tenester vil gi auka nytte, sikkerheit og fleksibilitet, men ho gir også høgare utgifter til drift og forvaltning av tenestene hos tenesteeigarane. For SSB utgjer dette 1 mill. kroner i 2025.

Ny prismodell for Altinn 3 er under arbeid og kan på sikt påverke SSB sine utgifter til Altinn 3.

Sjå òg omtale av saka i Prop. 1 S (2024–2025) for Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet.

Informasjonstryggleik

God informasjonstryggleik er ein føresetnad for kvalitet i statistikk, forskning og analyse. SSB forvaltar store mengde data om personar og verksemder, og folk skal ha tillit til at SSB behandlar data og informasjon konfidensielt og sikkert. Det digitale risikobiletet er prega av at både statlege aktørar og kriminelle aktørar bruker store ressursar og avanserte metodar for å tileigne seg data. SSB må jamleg kontrollere egen tryggleikstilstand og evne til å handtere uønska hendingar og kriser. Dersom det blir avdekt svakheiter, skal SSB straks setje i gang tiltak for å redusere risiko. Verksemda må gjere verdivurderingar av dei dataene den har.

Ulike slag data kan krevje ulike tryggleikstiltak, både preventivt og i ei krisesituasjon.

Det er difor særskilt viktig at SSB legg tilstrekkeleg vekt også på informasjonstryggleik, særleg i ein periode med stor omstilling. Det må òg innebere å sikre at dei har nok ressursar til naudsynt arbeid med informasjonstryggleik.

Kompetente og motiverte leiarar og medarbeidarar

Tilsette med rett kompetanse er avgjerande for at SSB skal levere gode resultat. Behovet for kompetanse endrar seg i takt med den teknologiske utviklinga og etterspurnaden etter ny statistikk. Modernisering av SSBs produksjonssystem vil gi store endringar i arbeidsprosessane. SSB må difor arbeide strategisk med kompetanseutvikling slik at verksemda kan meistre endringane som moderniseringa gir, og slik at dei tilsette har grunnlag for å meistre nye oppgåver.

Med dei store endringane verksemda har vore og skal gjennom, er det særskilt viktig å halde på og vidareutvikle kjernekompetansen, og å behalde eit godt arbeidsmiljø. Ved større endringar vil det òg vere særskilt viktig å sikre kompetanseoverføring og å motarbeide feil.

I midten av 2025 flyttar SSB Kongsvinger inn i nye lokale i sentrum. Lokala er tilrettelagd for samhandling og vil bidra til å vidareutvikle eit sterkt fagmiljø.

Internasjonalt samarbeid

SSB skal delta aktivt i internasjonalt samarbeid og bidra til samordning, informasjonsdeling og kompetanseutvikling. Det internasjonale samarbeidet inneber at det blir sett særskilde krav til innhald, omfang og kvalitet i statistikkane. I stor grad samsvarer slike internasjonale krav med SSBs prioriteringar og gir føringar for utvikling av nye statistikkområde.

Eurostat har gjennomført ei fagfellevurdering av det norske statistikkssystemet. Evalueringsteamet ga gode skotsmål til norsk offisiell statistikk og kom med 15 tilrådingar om ytterlegare forbetringar av det norske statistikkssystemet. Det er utarbeidd ein fleirårig tiltaksplan for å følgje opp tilrådingene, og SSB skal rapportere årleg om status til Eurostat frå 2024 og ut 2027. Ein førebels gjennomgang viser at gjennomføringa av tiltaka i all hovudsak går som planlagt.

SSB representerer Noreg i statistikkomiteen i OECD (Committee on Statistics and Statistical Policy), og for tida er administrerande direktør i SSB styreleiar for komiteen.

SSBs utviklingssamarbeid blir gjennomført i samarbeid med Utanriksdepartementet og Norad og er i tråd med norsk utviklingspolitikk. SSB tar mellom anna del i fleire av Kunnskapsbankens program og relevante faglege samordningsfora.

Statistikk er omfattande regulert i EØS-avtalen. Nasjonale statistikkkrav må sjåast i samheng med, og vere tilpassa, krav frå EU. SSB må slutføre arbeidet med nye krav frå den europeiske rammeverksforordninga for næringsstatistikk.

Ei ny rammeforordning om innsatsfaktorar og produksjon i landbruket (SAIO) blei vedtatt i 2023, og samlar eksisterande og nye krav på statistikk-områda dyreproduksjon, avlingsproduksjon, landbruksprisar, næringsstoff og plantevernmidde med verknad frå 1. januar 2025. SSB vurderer EØS-relevans og oppfølging av dei ulike modulane i rammeforordninga i samarbeid med Landbruksdirektoratet, NIBIO og Mattilsynet.

Ny standard for næringsgruppering (NACE) blir innført i 2025.

Nasjonalrekneskapen gjennomfører med jamne mellomrom hovudrevisjonar for å ta inn nye datakjelder, nye metodar eller for å korrigere data bakover i tid som følgje av forbetre informasjonsgrunnlag. Dei sameinte nasjonane arbeidar med ei oppdatering av standarden sin for nasjonalrekneskap. Europeiske statistikkstyresmakter vil truleg følgje opp endringane i sine tilrådingar. Heile den norske nasjonalrekneskapen, og alle delrekneskapane er i dag regulerte gjennom EU-forordninga ESA2010.

EU førebur eit vedtak om ei forordning om tre nye modular for miljørekneskap. Forordninga utvidar dei eksisterande miljørekneskapane med nye statistikkar for skogrekneskap, miljøsubsidiar og økosystemrekneskap.

Budsjett for 2025

Det foreslås å setje utgiftsramma til SSB for 2025 til 1029,8 mill. kroner. Dette er 4,1 pst. høgare enn Saldert budsjett 2024. Løyvinga skal brukast i samsvar med måla og prioriteringane som er omtalte ovanfor.

Post 01 Driftsutgifter

Posten omfattar lønsutgifter og andre driftsutgifter. For 2025 foreslår departementet ei løyving på 783 mill. kroner som er 4,2 pst. meir enn Saldert budsjett 2024. 16,4 mill. kroner av auken skal gå til vidare arbeid med Altinn 3, sjå omtale ovanfor.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Spesielle driftsutgifter er knytte til brukarfinansierte oppdrag. For 2025 foreslår departementet ei løyving på 242,5 mill. kroner, 3,8 pst. høgare enn for 2024.

Ved brukarfinansierte oppdrag blir utgiftene posterte på kap. 1620 *Statistisk sentralbyrå*, post 21 *Spesielle driftsutgifter*. Inntekta frå slike oppdrag skal dekkje utgiftene og blir postert på kap. 4620 *Statistisk sentralbyrå*, post 02 *Oppdragsinntekter*.

SSB kan overskride løyvinga til oppdragsverksemda på kap. 1620, post 21 *Spesielle driftsutgifter*,

med eit beløp som svarer til meirinntektene på kap. 4620, post 02 *Oppdragsinntekter*. Eventuelle unytta meirinntekter kan reknast med ved utrekning av beløp som kan overføres på post 21, jf. forslag til romartalsvedtak II.

Post 45 Større utstyrskjøp og vedlikehald, kan overføres

Posten omfattar oppgraderingar og utviklings tiltak for systema til SSB og for infrastruktur på IKT-området. Det foreslås å løyve 4,2 mill. kroner på posten i 2025.

Kap. 4620 Statistisk sentralbyrå

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2023	Saldert budsjett 2024	Forslag 2025
02	Oppdragsinntekter	226 420	237 525	247 103
85	Tvangsmulkt	13 295	10 000	10 000
	Sum kap. 4620	239 715	247 525	257 103

Post 02 Oppdragsinntekter

Sjå omtale under kap. 1620, post 21.

Inntektene skal dekke SSB sine driftsutgifter knytte til brukarfinansierte oppdrag, inkludert meirverdiavgifta i samband med slike oppdrag, og som blir å belaste kap. 1633 *Nettoordning, statleg betalt meirverdiavgift*. Oppdragsinntektene er på denne bakgrunn førte opp med 4,6 mill. kroner meir enn utgiftene på kap. 1620, post 21.

Det blir vist til forslag til fullmakt til å overskride løyvinga under kap. 1620, post 21 *Spesielle driftsutgifter*, med eit beløp tilsvarande meirinntekter under kap. 4620, post 02 *Oppdragsinntekter*, jf. forslag til romartalsvedtak II.

Post 85 Tvangsmulkt

SSB har med heimel i statistikklova høve til å ileggje tvangsmulkt. Mulktene blir som hovudregel utmålte med utgangspunkt i rettsgebyret.

Programkategori 23.40 Andre føremål

Utgifter under programkategori 23.40 fordelte på kapittel

(i 1 000 kr)					
Kap.	Nemning	Rekneskap 2023	Saldert budsjett 2024	Forslag 2025	Endring i pst.
1632	Kompensasjon for meirverdiavgift	34 541 587	36 400 000	38 200 000	4,9
1633	Nettoordning, statleg betalt meirverdiavgift	10 021 039	10 000 000	10 500 000	5,0
1634	Kompensasjon for inntektssvikt som følge av koronaviruset	2 645			0,0
1635	Forskottering av erstatningskrav		90 000	20 000	-77,8
1645	Statleg garantiordning for lån til små og mellomstore føretak	4 085	5 310		-100,0
	Sum kategori 23.40	44 569 356	46 495 310	48 720 000	4,8

Kap. 1632 Kompensasjon for meirverdiavgift

(i 1 000 kr)					
Post	Nemning	Rekneskap 2023	Saldert budsjett 2024	Forslag 2025	
61	Tilskot til kommunar og fylkeskommunar, <i>overslagsløyving</i>	32 040 963	33 700 000	35 350 000	
72	Tilskot til private og ideelle verksemder, <i>overslagsløyving</i>	2 500 624	2 700 000	2 850 000	
	Sum kap. 1632	34 541 587	36 400 000	38 200 000	

Post 61 Tilskot til kommunar og fylkeskommunar, overslagsløyving

Med verknad frå 1. januar 2004 blei det innført ei allmenn ordning der kommunar og fylkeskommunar blir kompenserte for meirverdiavgift på kjøp av varer og tenester. Føremålet med ordninga er at meirverdiavgifta i minst mogleg grad skal påverke avgjerdene som kommunane tar om anten å produsere avgiftspliktige tenester med egne tilsette eller å kjøpe dei frå private.

Samla mva.-kompensasjon til kommunar og fylkeskommunar i 2025 er talfesta til 35 350 mill. kroner.

Post 72 Tilskot til private og ideelle verksemder, overslagsløyving

For ikkje å medverke til konkurransevriding mellom kommunal og privat produksjon av sentrale velferdstenester, er private og ideelle verksemder også omfatta av ordninga. Det gjeld private og ideelle verksemder som utfører slike sosiale tenester og helse- og undervisnings-

tenester som kommunane ved lov er pålagde å utføre. Det er på desse områda ein reknar med at kompensasjonsordninga i størst grad vil kunne gi kommunane ein konkurransefordel framfor private verksemdar utan avgiftsplikt.

Dei private og ideelle verksemdene som er omfatta av ordninga, skal sende krav etter dei same kriteria som kommunane.

Det foreslås ei løyving på 2 850 mill. kroner under denne posten for 2025.

Kap. 1633 Nettoordning, statleg betalt meirverdiavgift

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap	Saldert	Forslag
		2023	budsjett 2024	2025
01	Driftsutgifter, <i>overslagsløyving</i>	10 021 039	10 000 000	10 500 000
	Sum kap. 1633	10 021 039	10 000 000	10 500 000

Post 01 Driftsutgifter, overslagsløyving

Med verknad frå 1. januar 2015 blei det innført ei ordning med nettoføring av meirverdiavgift i ordinære statlege forvaltningsorgan. Nettoføringsordninga inneber at forvaltningsorgana som er inkluderte i ordninga, ikkje blir belasta meirverdiavgift for utgifter på postane 01–49 i budsjetta og rekne-

skapane sine, men fører utgiftene til meirverdiavgift på eit sentralt kapittel for meirverdiavgift under Finansdepartementet (kap. 1633, post 01). Det vil òg i 2025 vere uvisse om løyvingens behovet til ordninga.

For 2025 foreslås ei løyving på 10 500 mill. kroner.

Kap. 1634 Kompensasjon for inntektssvikt som følgje av koronaviruset

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap	Saldert	Forslag
		2023	budsjett 2024	2025
21	Spesielle driftsutgifter	1 186		
70	Tilskott til verksemdar med rett til stønad	487		
71	Kompensasjonsordning for arbeidsgjevare i tiltakszona og på Svalbard	17		
72	Stønad for å ta permitterte tilbake i jobb	955		
	Sum kap. 1634	2 645		

Skatteetaten har forvalta fleire mellombelse koronatiltak, både innafor og utanfor skatteområdet, som mellom anna mellombels tilskotsordning for føretak med stor reduksjon i omsetnaden (kompensasjonsordninga for næringslivet), mellombels tilskotsordning for arbeidsgjevare i tiltakszona og på Svalbard, mellombels tilskotsordning ved avbroten permittering (lønsstøtteordninga). Oppgåvene omfatta mellom anna rettleiing, søknadsbehandling, vedtak, registrering av

vedtak, utbetaling og tilbakebetaling av tilskot, oppfølging og kontroll. Ordningane innebar vesentlege ressursbehov i Skatteetaten i åra 2020–2022, etter kvart særleg til etterkontroll og innkrevjing av for mykje utbetalt stønad. Det var òg i 2023 noko arbeid med oppfølging og avslutning, og på stønadspostane var det òg nokre mindre utbetalningar, ref. omtale i Prop. 118 S (2022–2023). Det foreslås inga løyving på desse postane i 2025.

Kap. 1635 Forskottering av erstatningskrav

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap		Forslag 2025
		2023	Saldert budsjett 2024	
70	Utbetaling av erstatning, <i>kan overføres</i>		90 000	20 000
	Sum kap. 1635		90 000	20 000

Det danske forsikringsselskapet Alpha Insurance gikk konkurs i mai 2018. Fleire norske selskap hadde teikna yrkesskadeforsikring i Alpha Insurance for sine tilsette. Forsikringane var anten teikna via den norske filialen til Alpha Insurance eller direkte i det danske morselskapet. I dei tilfella der arbeidsgjevar hadde teikna forsikring direkte hos det danske selskapet, dekkjer korkje den norske Garantiordninga for skadeforsikring eller den danske garantiordninga krava som yrkesskadde arbeidstakarar har mot konkursbuet. Konsekvensen er at dei råka arbeidstakarane berre får utbetalt dividende (sin del av) frå konkursbuet, og det vil fyrst skje når buet er endeleg gjort opp. Dette kan ta fleire år. Eit forslag om regelverksendringar som skal hindre ein liknande situasjon i framtida har vore på høyring, og blir arbeidd med. Dei aktuelle endringane vil likevel ikkje gjelde for skadelidne som var forsikra direkte hos Alpha Insurance A/S i Danmark.

Staten har inga juridisk plikt til å forskotere erstatningskravet, men regjeringa har likevel valt å forskotere erstatningskrav frå norske skadelidne mot det danske morselskapet i Alpha Insurance. For 2025 er det foreslått å løyve 20 mill. kroner til føremålet. Løyvinga er anslått å dekkje

allereie godkjende krav, krava som per i dag er til behandling og nye krav som er venta å kome i 2025. Yrkesskadeforsikring er kjenneteikna av at krav kan meldast i mange år framover. Fordi det kan bli meldt inn nye krav i mange år framover, er det ikkje mogeleg å berekne nøyaktig kor store forplikningane til buet totalt sett vil kunne bli. Det er likevel venta at talet på saker vil gå ned med åra.

Forvaltninga av ordninga er lagt til Garantiordninga for skadeforsikring, som ligg i Finanstilsynet. Garantiordninga følgjer opp regresskrav som staten overtar frå dei skadelidne overfor buet, etter praksis for tilsvarende saker under garantiordninga. Løyvinga inkluderer også om lag 1 mill. kroner til utgifter ved å administrere ordninga. Eventuelle inntekter som følgje av regresskrav staten overtar, vil kunne budsjetterast på kap. 4635, post 70. Det er ikkje budsjettert med inntekter frå regresskrav i 2025.

Ordninga er heimla i lov og forskrift ved endring i kapittel 20A i forskrift 9. desember 2016 nr. 1502 om finansforetak og finanskonsern (finansforetaksforskrifta) med heimel i lov 10. april 2015 nr. 17 om finansforetak og finanskonsern (finansforetakslova) §§ 20A-1 og 20A-6.

Kap. 1645 Statleg garantiordning for lån til små og mellomstore føretak

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap		Forslag 2025
		2023	Saldert budsjett 2024	
23	Spesielle driftsutgifter til administrering av statleg garantiordning for små og mellomstore føretak	4 085	5 310	
	Sum kap. 1645	4 085	5 310	

Post 23 Spesielle driftsutgifter til administrering av statleg garantiordning for små og mellomstore føretak

Våren 2020 blei det etablert ei garantiordning for lån til små og mellomstore føretak for å avhjelpe verknader av koronapandemien. Garantiinstituttet for eksportkreditt (GIEK) blei engasjert til å administrere ordninga. Til denne oppgåva blei det samstundes løyvd midlar under post 23 Spesielle

driftsutgifter til administrering av statleg garantiordning for små og mellomstore føretak.

Oppfølginga av ordninga var lagt under Eksportfinansiering Noreg. Ansvaret for garantiordninga blei i samband med RNB 2024 overført til Nærings- og fiskeridepartementet, slik at det har ansvar for alle ordningene under Eksfin. Middel til å administrere ordninga vil frå 2025 løyvast på kap. 900 post 23.

Kap. 4634 Kompensasjon for inntektssvikt som følge av virusutbrotet

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap		Forslag 2025
		2023	Saldert budsjett 2024	
85	Tilskot til verksemder med rett til stønad – tilbakebetaling	7 798	1 000	
86	Lønsstønad til verksemder som er ramma av smitteverntiltak – tilbakebetaling	435	1 000	
	Sum kap. 4634	8 233	2 000	

I 2023 blei det inntektsført i underkant av 8 mill. kroner på post 85 Tilskot til verksemder med rett til stønad – tilbakebetaling.

På post 86 Lønsstønad til verksemder som er ramma av smitteverntiltak – tilbakebetaling, blei

det i 2023 inntektsført 400 000 kroner. For 2025 er det ikkje budsjettert med inntekter på desse to postane.

Programområde 24 Statleg gjeld og krav, renter og avdrag m.m.**Programkategori 24.10 Statsgjeld, renter og avdrag m.m.**

Utgifter under programkategori 24.10 fordelte på kapittel

		(i 1 000 kr)			
Kap.	Nemning	Rekneskap 2023	Saldert budsjett 2024	Forslag 2025	Endring i pst.
1650	Statsgjeld, renter m.m.	11 129 597	12 454 300	16 426 200	31,9
1651	Statsgjeld, avdrag og innløsning	99 632 000	68 000 000	63 817 000	-6,2
	Sum kategori 24.10	110 761 597	80 454 300	80 243 200	-0,3

Det oljekorrigerte underskotet på statsbudsjettet, slik det er berekna ved nysalderinga av budsjettet, blir finansiert med overføring frå Statens pensjonsfond utland. Det er difor ikkje naudsynt å låne for å dekke staten sitt budsjettunderskot. Staten låner for å finansiere kapitaltransaksjonane sine, som er m.a. avdrag på statsgjelda, netto utlån og kapitalinnskott til statsbankane. Desse blir dekkka med låneopptak i marknaden og/eller ved trekk på den statlege kontantbeholdninga.

Det er lagt opp til at finansieringsbehovet til staten skal dekkjast ved å ta opp nye langsiktige lån innanlands eller ved å trekke på statens kontantbeholdning. Av omsyn til at opplåninga skal vere forutsigbar for deltakarane i statspapir-

marknaden, blir det vanlegvis lagt opp til å glatte ut den langsiktige opplåninga over fleire år. Den kortsiktige opplåninga er mellom anna for å fange opp behovet i marknaden for kortsiktige papir. Finansdepartementets fullmakt til å låne i marknaden blei fram til 2015 fastsett av Stortinget på grunnlag av ein årleg proposisjon om lånefullmakter. For 2025 ber Finansdepartementet om fullmakter for statleg opplåning i Prop. 1 S (2024–2025) *Statsbudsjettet for budsjettåret 2025* (Gul bok).

Tabell 5.19 viser den innanlandske statsgjelda per 31. desember 2023, medrekna kontolån frå ordinære fond i statskassa.

Tabell 5.9 Innanlandsk statsgjeld per 31. desember 2023

Type lån	Beløp (mill. kr)
Faste innanlandske lån	516 825
Statskassevekslar	50 000
Kortsiktige kontolån	142 704
Kontolån frå ordinære fond ¹	74 951
Sum	784 480

¹ Gruppe 81 i Statsrekneskapen. Er ikkje omfatta av dei ordinære lånefullmaktene.

Kap. 1650 Statsgjeld, renter m.m.

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2023	Saldert budsjett 2024	Forslag 2025
89	Renter og provisjon m.m. på innanlandsk statsgjeld, <i>overslagsløyving</i>	11 129 597	12 454 300	16 426 200
	Sum kap. 1650	11 129 597	12 454 300	16 426 200

Post 89 Renter og provisjon m.m. på innanlandsk statsgjeld, overslagsløyving

(mill. kr)

Underpost	Underpostnamn	Rekneskap 2023 ¹	Saldert budsjett 2024	Forslag 2025
89.11	Faste lån	8 415	7 528	9 139
89.12	Gjenkjøps- og rentebyteavtalar	95	41	40
89.13	Kontolån	360	368	376
89.14	Kontolån frå ordinære fond	636	616	718
89.15	Statskassevekslar	1 624	1 618	1 914
89.17	Nye faste lån		2 220	4 238
	Sum kap. 1650, post 89	11 130	12 454	16 426

¹ I rekneskapen blir faste lån og nye faste lån ført samla.

Til grunn for overslaget for renteutgiftene under kap. 1650, post 89, ligg dels eksisterande lån og dels overslag over behovet for låneopptak i 2025. Renteutgiftene blir påverka av omfanget av ny opplåning, førtidig innfriing og endringar i den statlege portefølja av rentebyteavtalar. Renteutgiftene blir òg påverka av utviklinga i marknadsrentene. Overslaget over renteutgifter er usikkert.

Underpost 89.11 Faste lån

Under denne posten blir det budsjettert renteutgifter på obligasjonslån som er tatt opp før 1. januar 2024. Ved opptak av statsobligasjonslån kan det på grunn av skilnad mellom kupongrenta på det aktuelle lånet og marknadsrenta på lånetidspunktet, oppstå ein over- eller underkurs. For å gi eit meir korrekt bilete av dei årlege finansieringskostnadene for staten, blir ein slik over- eller underkurs ikkje inntekts- eller utgiftsført på lånetidspunktet, men avrekna mot ein balansekonto i statsrekneskapen (gruppe 77) og inntekts- eller

utgiftsført på post 89.11 over den løpetida som står igjen for lånet. Renteutgiftene på faste lån i 2025 kjem dermed fram som kupongrenta, justert for den delen av over- eller underkursen som blir inntekts- eller utgiftsført i 2025. For 2025 er renteutgiftene på faste lån anslått til 9 139 mill. kroner.

Underpost 89.12 Gjenkjøps- og rentebyteavtalar

Posten omfattar dels renteutgifter i samband med utlån av statspapir til primærmeklarane (gjenkjøpsavtalar). Staten betaler rente på kontantinnskotet som primærmeklarane stiller som sikkerheit i utlånsperioden. I tillegg blir nettoeffekten på renteutgiftene frå rentebyteavtalar i norske kroner ført på denne posten. Staten mottar ei fast langsiktig rente og betaler ei kortsiktig pengemarknadsrente i rentebyteavtalane. Det gjenverande volumet av uteståande rentebyteavtalar er lågt. I 2025 reknar ein med ei netto utgift på denne posten på 40 mill. kroner.

Underpost 89.13 Kontolån

Statsinstitusjoner og statlege fond skal etter avtale plassere ledige midlar som innskot (kontolån) i statskassa. For dei fleste av desse innskota betaler staten rente. Kontolånplasseringar som kjem frå overskotslikviditet i samband med skatte- og avgiftsbetalningar, blir ikkje forrenta. For 2025 er renteutgiftene på kontolån anslått til 376 mill. kroner.

Underpost 89.14 Kontolån frå ordinære fond

Inneståande kontolån frå ordinære fond (gruppe 81 i Statsrekneskapen) var ved utgangen av 2023 på 75 mrd. kroner. For 2025 er renteutgiftene på kontolån frå ordinære fond anslått til 718 mill. kroner.

Underpost 89.15 Statskassevekslar

Den ordinære kortsiktige opplåninga i marknaden skjer gjennom auksjon av statskassevekslar. Dette er renteberande papir utan kupongrente, der rentekostnaden følgjer av underkursen som papira blir lagde ut til. Den effektive renta på statskassevekslane er såleis avhengig av kursen som staten oppnår i auksjonane. For 2025 er renteutgiftene på statskassevekslar anslått til 1 914 mill. kroner.

Underpost 89.17 Nye faste lån

Underposten omfattar renteutgifter på innanlandske obligasjonslån med faste rente- og avdragsterminar, tatt opp etter 1. januar 2024. Over- eller underkurs er budsjettert som omtalt under post 89.11. For 2025 er renteutgiftene på nye faste lån anslått til 4 238 mill. kroner.

Kap. 1651 Statsgjeld, avdrag og innløyving

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2023	Saldert budsjett 2024	Forslag 2025
98	Avdrag på innanlandsk statsgjeld, <i>overslagsløyving</i>	99 632 000	68 000 000	63 817 000
	Sum kap. 1651	99 632 000	68 000 000	63 817 000

Post 98 Avdrag på innanlandsk statsgjeld, overslagsløyving

Posten omfattar avdrag på langsiktige statsobligasjonslån, og frå og med 2023 er det forfall i *statsobligasjonslån* kvart år. Noregs Bank har planlagt tre tilbakekjøpsauksjonar i marknaden i andre halvår 2024 i lånet som forfell i 2025. Kjøpte beløp

blir då å rekne som avdrag i 2024 og vil samstundes redusere forfallet i 2025. Det er ikkje mogleg å gi gode overslag for omfanget av tilbakekjøp, og slike er difor ikkje tatt omsyn til i budsjettforslaget. Det er heller ikkje ynskjeleg å gå ut med overslag her, sidan dette kan gi staten mindre handlefridom i marknaden.

Programkategori 24.20 Statlege krav, avsetningar m.m.

Inntekter under programkategori 24.20 fordelte på kapittel

		(i 1 000 kr)			
Kap.	Nemning	Rekneskap 2023	Saldert budsjett 2024	Forslag 2025	Endring i pst.
5341	Avdrag på uteståande fordringar	26 001 022	4 000 500	6 000 000	50,0
5351	Overføring frå Noregs Bank	8 093 868	24 600 000	18 974 000	-22,9
5600	Overføring frå Statens pensjonsfond Norge			11 700 000	100,0
5605	Renter av kontantar i statskassa og av andre fordringar	15 527 555	11 812 800	15 547 700	31,6
5692	Utbyte av statens kapital i Den nordiske investeringsbanken	62 176	64 400	64 400	0,0
5693	Utbyte av aksjar i ymse selskap m.m.	677	1 652	1 652	0,0
	Sum kategori 24.20	49 685 298	40 479 352	52 287 752	29,2

Den nordiske investeringsbanken (NIB)

Den nordiske investeringsbanken (NIB), som har hovudsete i Helsingfors, Finland, blei oppretta i 1975 etter avtale mellom regjeringane i dei nordiske landa. Frå 1. januar 2005 blei Estland, Latvia og Litauen medlemar av banken.

Låne- og garantiordninga i NIB

Hovudtyngda av bankverksemda utgjer vanlege investeringsutlån og garantiar til aktivitetar i eigarlanda. Det aller meste av utlåna går med til fremje av miljø og/eller produktivitet. Utlåna blir finansierte med grunnkapitalen til banken.

Grunnkapitalen

Grunnkapitalen er dels innbetalt kapital og dels garantikapital frå medlemslanda. Den norske kapitalen utgjer 21,5 prosent av den samla kapitalen i NIB. Noregs innbetalte kapital utgjer 181 832 487 euro, medan garantikapitalen fråtrekt innbetalt kapital er 1 617 872 454,48 euro. Dette er uendra frå 2024-forslaget.

I tråd med ovannemnde tilrår departementet at Stortinget gir Finansdepartementet fullmakt til å gi garantiar i 2025 for Noregs del av grunnkapitalen til NIB, fråtrekt innbetalt kapital, innanfor ei samla ramme for nye tilsegner og gammalt ansvar på 1 617 872 454,48 euro, jf. forslaget til romartalsvedtak VI. Med eurokursen per 3. juni 2024 (11,3885) utgjer ansvaret om lag 18 425 mill. kroner.

Kap. 5341 Avdrag på utestående fordringar

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2023	Saldert budsjett 2024	Forslag 2025
91	Vanlege fordringar	67		
95	Avdrag på lån til andre statar	955	500	
98	Avdrag på eigenbeholdning statsobligasjonar	26 000 000	4 000 000	6 000 000
	Sum kap. 5341	26 001 022	4 000 500	6 000 000

Post 91 Vanlege fordringar

På denne posten blir det ført eventuelle avdrag på lån, m.a. til næringsverksemd.

Post 95 Avdrag på lån til andre statar

Posten omfatta avdrag på eit lån som blei gitt til Jugoslavia i 1983. Lånet blei etter kvart betalt av Serbia og Montenegro. Lånet er no innfridd og det

er difor ikkje budsjettert med inntekter på posten i 2025.

Post 98 Avdrag på eigenbeholdning statsobligasjonar

Posten omfatta avdrag som staten får innbetalt på eigenbeholdning av statsobligasjonar som blir nytta til marknadspleie.

Kap. 5351 Overføring frå Noregs Bank

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2023	Saldert budsjett 2024	Forslag 2025
85	Overføring	8 093 868	24 600 000	18 974 000
	Sum kap. 5351	8 093 868	24 600 000	18 974 000

Etter retningslinjene for Noregs Banks årsoppgjersdisposisjonar, fastsette ved kgl. res. 21. desember 2000, skal eit eventuelt overskot setjast av til bankens kursreguleringsfond inntil fondet utgjør ein bestemt del av dei innanlandske og utanlandske aktiva som inneber ein kursrisiko for banken. Eventuelt overskot etter avsetjingar til kursreguleringsfondet skal setjast av i eit overføringsfond. Ved kvart årsoppgjer skal eit beløp svarande til ein tredel av innestående beløp i overføringsfondet overførast til statskassa.

Basert på vurderingar av risikoen for svingingar i resultatet til Noregs Bank i åra framover, er storleiken på kursreguleringsfondet sett til 40 pst. av bankens netto internasjonale fordringar og 5 pst. av bankens beholdning av innanlandske verdipapir. Retningslinjene er nærare omtalte i St.prp. nr. 40 (2002–2003). I 2023 blei det overført drygt 8 mrd. kroner til statskassa, og for 2025 reknar ein førebels med ei overføring til staten på 18,9 mrd. kroner. Endeleg beløp blir fastlagt ved Noregs Banks avslutning av rekneskapen for 2024.

Kap. 5600 Overføring frå Statens pensjonsfond Norge

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2023	Saldert budsjett 2024	Forslag 2025
85	Overføring frå Statens pensjonsfond Norge			11 700 000
	Sum kap. 5600			11 700 000

For å løyse utfordringa med den høge eigardelen Statens pensjonsfond Norges (SPN) har på Oslo Børs, legg regjeringa opp til at det frå og med statsbudsjettet for 2025 blir innført ein regel om årlege uttak frå SPN. Det foreslås eit årleg uttak

på tre prosent av fondsverdien ved inngangen til budsjettåret.

På dette grunnlaget foreslås ei inntekstløyving på 11,7 mrd. kroner på kap. 5600, post 85 overføring frå Statens pensjonsfond Norge.

Kap. 5605 Renter av kontantar i statskassa og av andre fordringar

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2023	Saldert budsjett 2024	Forslag 2025
80	Av statskassas foliokonto i Noregs Bank	13 335 812	9 043 800	10 465 000
81	Av verdipapir og bankinnskot i utanlandsk valuta	113	200	200
82	Av innanlandske verdipapir	687 036	1 375 300	1 859 300
83	Av alminnelege fordringar	232 749	60 000	60 000
84	Av driftskreditt til statsverksemder	1 231 726	1 293 400	3 163 200
86	Renter av lån til andre statar	52	100	
89	Garantiprovisjon	40 067	40 000	
	Sum kap. 5605	15 527 555	11 812 800	15 547 700

Post 80 Av statskassas foliokonto i Noregs Bank

Ved utgangen av 2023 var den statlege kontantbeholdninga i Noregs Bank om lag 282 mrd. kroner, som er nesten 23 mrd. kroner lågare enn ved utgangen av 2022.

Alle betalningar til og frå staten blir avrekna mot staten sin foliokonto i Noregs Bank. Det er store daglege svingingar på kontoane til staten, m.a. som følgje av skatteinnbetalningar og overføringar til Statens pensjonsfond utland. Utviklinga i kontantbeholdninga er heller uviss.

Renta av det inneståande på foliokontoen blir rekna ut på bakgrunn av den renta som Noregs Bank får på sine utanlandske krav, avrunda til næraste ¼ prosentening, og blir endra kvartalsvis. Anslaget for dei samla renteinntektene i 2025

under denne posten er rekna til 10 465 mill. kroner.

Post 81 Av verdipapir og bankinnskot i utanlandsk valuta

Posten omfattar m.a. renter på statlege bankinnskot til bruk på utanriksstasjonane. For 2025 er renteinntektene under denne posten rekna til 0,2 mill. kroner.

Post 82 Av innanlandske verdipapir

Posten omfattar for det meste renteinntekter som staten får på eigenbeholdninga av statspapir som blir brukt til marknadspleieføremål.

For å gi eit meir korrekt bilete av dei årlege renteinntektene på eigenbeholdninga og dermed

av dei årlege netto finansieringskostnadene til staten, blir over- eller underkurs ført etter dei same prinsippa som for statsgjelda, jf. omtale under kap. 1650, post 89. For 2025 er renteinntektene under denne posten rekna til 1 859 mill. kroner.

Post 83 Av alminnelege fordringar

Posten omfattar renteinntekter av innskot frå statens rekneskapsførarar i bankar utanom konsernkontoordninga, utlån som blir forvalta av Finansdepartementet og andre departement, og andre renteinntekter av alminnelege krav. Posten omfattar òg tidvis negative renter av innskot.

Inntektene på denne posten er vanskeleg å føreseie. På usikkert grunnlag er det for 2025 ført opp inntekter på 60 mill. kroner.

Post 84 Av driftskreditt til statsverksemdar

Dei regionale helseføretaka kan ta opp lån i statskassa til investeringsføremål. Føretaka skal ikkje betale renter i opptrekkperioden. Rentene i denne perioden skal i staden kapitaliserast og leggjast til låna gjennom ei særskild låneløyving

for opptrekkrenter under Helse- og omsorgsdepartementet, jf. kap. 732, post 83. Post 84 her er den motsvarande inntektsposten. Etter opptrekkperioden skal rentene på låna innbetalast av føretaka og inntektsførast på særskilde postar under fagdepartementet.

Føretaka betaler renter av trekka på driftskredittramma, og desse rentene blir også inntektsførte under post 84.

For 2025 er renteinntektene under denne posten rekna til 3 163 mill. kroner.

Post 89 Garantiprovisjon

Garantiordninga for lån frå finansforetak til små og mellomstore føretak blei etablert i mars 2020 for å styrkje tilgangen på lån til verksemdar som ble ramma av virusutbrotet. Oppfølginga av ordninga var lagt under Eksportfinansiering Noreg. Ansvar for garantiordninga blei i samband med RNB 2024 overført til Nærings- og fiskeridepartementet, slik at det har ansvar for alle ordningene under Eksfin. Inntektene vil frå 2025 bli budsjettert på kap. 5460 post 89 under Nærings- og fiskeridepartementet.

Kap. 5692 Utbyte av statens kapital i Den nordiske investeringsbanken

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2023	Saldert budsjett 2024	Forslag 2025
85	Utbyte	62 176	64 400	64 400
	Sum kap. 5692	62 176	64 400	64 400

Den nordiske investeringsbanken betaler utbyte til medlemslanda i høve til den innskotne kapitalen. Storleiken på utbytet blir vedtatt av årsmøtet (guvernørrådet) i banken, etter tilråding frå styret, på grunnlag av resultatet av verksemda året før.

For overskotet i 2023 betalte banken i 2024 utbyte til den norske staten med i underkant av 13,5 mill. euro eller rett over 158 mill. kroner.

Basert på eurokursen per 3. juni 2024 foreslås det å føre opp eit utbyte på 64 mill. kroner for 2025. Det understrekast at dette beløpet ikkje er førande for Noregs stemmegiving i årsmøte i 2025.

Kap. 5693 Utbyte av aksjar i ymse selskap m.m.

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2023	Saldert budsjett 2024	Forslag 2025
85	Utbyte frå Folketrygdfondet	677	1 652	1 652
	Sum kap. 5693	677	1 652	1 652

Det er tidlegare lagt til grunn at staten skal ha normalt utbyte av den innskotne ansvarlege kapitalen i Folketrygdfondet, jf. Prop. 1 S (2009–2010) for *Finansdepartementet*. Statens utbytte for året

2023 blei på 700 000 kroner. Utbyttekravet er fastsett med utgangspunkt i ei femårig statsobligasjonsrente. For 2025 er det difor budsjettert med eit utbyte på vel 1,6 mill. kroner.

Del III
Andre saker

6 Likestilling og mangfald

Nedanfor kjem ei oversikt over stoda i arbeidet med likestilling og mangfald på området til Finansdepartementet, jf. § 26 a i likestillings- og diskrimineringslova. Som nemnt i pkt. 1.1 i del I, omfattar denne proposisjonen av praktiske grunnar òg programkategori 00.30 Regjering, som Statsministerens kontor har ansvaret for. Difor er likestillingsstoda for denne programkategorien òg tatt med.

Budsjettkapitla på området til Finansdepartementet gjeld i hovudsak administrasjon og statens gjeld og krav. Disponeringa av desse løyvingane har lite å seie for kjønns- og likestillingstilhøve. Departementet sitt arbeid med til dømes skatte-, avgifts- og pensjonsspørsmål har i nokre tilfelle følgjer for likestillinga. Det same gjeld personalpolitikken i departementet.

6.1 Finansdepartementet

6.1.1 Om arbeidet med likestilling og mangfald

Departementet har gjennom årlege personalrapportar merksemd på alders- og kjønnsaman-setnad, rekruttering og turnover i avdelingane og på stillingsgruppenivå. Rapporten gir grunnlag for HR-analysar og vurdering av eventuelle utfordringar og blir drøfta på leiarnivå og i arbeidsmiljøutvalet samt møter etter Hovudavtalen. Lønsstatistikk blir brukt for å følgje med på lønsutviklinga for kvinner og menn. Det er òg merksemd på profileringsaktivitetar og tilrettelegging i brei forstand.

Finansdepartementet ynskjer å vere ein arbeidsplass som speglar befolkninga og oppfordrar kvalifiserte kandidatar til å søkje, uavhengig av alder, kjønn, funksjonsevne, nasjonal eller etnisk bakgrunn. Ledige stillingar blir kunn-

gjorde på nettmedium som JobbNorge, JobbiFIN (på regjeringen.no), Finn, Nav, Jobbforalle, LinkedIn og aktuelle universitet og høgskular.

6.1.2 Status for 2023

Kvinner utgjorde 51,5 pst. av dei tilsette ved utgangen av 2023. Det er første gong at over halvdel av dei tilsette i departementet er kvinner. Dei er i fleirtal i stillingar som lovrådsgjevar, underdirektør, seniorskattejurist, seniorrådgjevar, rådgjevar, seniorkonsulent og førstekonsulent.

Gjennomsnittsalderen ved utgangen av 2023 var drygt 41 år for kvinner og drygt 48 år for menn. I åra som kjem er det venta at alderskilnadene mellom kvinner og menn blir mindre. Kvinner er i fleirtal i aldersgruppene under 50 år.

Det er rekruttert fleire kvinnelege leiarar dei seinare åra. Delen kvinnelege leiarar var 43,2 pst. ved utgangen av 2023 (same som i 2022).

Kvinner har noko høgare turnover enn menn (9,2 mot 7,5 pst.).

Departementet legg til rette for fleksibel arbeidstid og arbeidsstad for mellom anna å ta omsyn til delvis sjukmelding, nedsett funksjonsevne og omsorgsoppgåver. Ein legg òg til rette for at tilsette kan stå lenge i arbeid. Gjennomsnittleg avgangsalder i 2023 var 64,3 år.

Ved utgangen av 2023 hadde 91 pst. av kvinnene og 99 pst. av mennene høgare utdanning. 56 pst. av juristane, 46 pst. av økonomane og 50 pst. av dei med anna høgare utdanning var kvinner. Delen kvinnelege økonomar er no på sitt høgaste dei siste 20 åra. Dei andre tala har vore stabile over fleire år.

Deltid, mellombels tilsette og sjukefråvær, fordelt på kjønn og samla, per 31. desember 2023. Prosentdelar. Tal for 2022 i parentes.

Deltid			Mellombels tilsette			Samla sjukefråvær		
K	M	Både	K	M	Både	K	M	Både
2,0 (3,5)	1,4 (0,7)	1,7 (2,1)	4,0 (18,4)	2,1 (6,1)	3,1 (12,2)	5,1 (4,6)	3,7 (2,1)	4,5 (3,3)

Departementet har ingen tilsette på ufrivillig deltid. 0,7 pst. av dei samla 1,7 pst. er ordinære, mellombelse og små deltidsstillingar, medan 1 pst. kjem av redusert arbeidstid grunna sjukdom eller omsorgsoppgåver. Mellombels tilsetjing blir berre nytta ved vikariat eller kortvarige engasjement.

Kvinner som starta i foreldrepermisjon i 2023, tok i gjennomsnitt ut 27 veker, medan menn tok ut 15 veker.

Ved utgangen av 2023 hadde 3,3 pst. av dei tilsette innvandrarbakgrunn. Av søkjarane til ledige stillingar i 2023 kryssa 14,3 pst. av for at dei har innvandrarbakgrunn. 5,4 pst. av desse blei vurdert som kvalifiserte og innkalla til intervju. Ein av dei blei tilsett. Talet syner ikkje tilsettinga av eventuelle søkjarer med innvanrarbakgrunn som vel ikkje å krysse av for dette i søknaden.

Ved utgangen av 2023 hadde departementet ein lærling mot to i 2022.

6.1.3 Lønsskartlegging for 2023 – prosentdelar

Stillingsgruppe	Kjønnsbalanse antall			Kvinner sin del av menns løn		
	Kvinner	Menn	Både kjønn	Del kvinner	Alle kontant- ytingar ¹	Avtalt løn
Leiarar på leiarløn ²	4	5	9	44,4	88,3	88,3
Seksjonsleiarar ³	12	16	28	42,9	102,2	101,7
Fagdirektør m.fl. ⁴	10	34	44	22,7	98,9	103,3
Lovrådgjevar	13	10	23	56,5	96,0	97,1
Underdirektør	10	8	18	55,6	99,4	102,4
Fagsjef ⁵	25	24	49	51,0	93,1	95,0
Senior (skattejurist)	6	5	11	54,5	95,9	95,1
Seniorrådgjevar	29	22	51	56,9	102,1	100,1
Rådgjevar	25	8	33	75,8	103,2	102,7
Seniorkonsulent, førstekonsulent, konsulent	16	10	26	61,5	100,6	103,7
Totalt i verksemda⁶	150	142	292	51,4	88,2	89,0

¹ Summen av avtalt løn, overtidsgodtgjering, helgetillegg, stedfortredergodtgjering, etterberekna løn, stipend, m.m.

² Finansråd og ekspedisjonssjefar

³ Avdelingsdirektør med personalleiaransvar, kommunikasjonssjef, spesialrådgjevar med personalleiaransvar

⁴ Fagdirektør, avdelingsdirektør utan personalleiaransvar, spesialrådgjevar, investeringsdirektør

⁵ Arbeidstittel, kode som utredningsleiar

⁶ Alle unntatt 2 lærlingar

6.2 Programkategori 00.30 Regjering

Statsministerens kontor

Tilstandsrapport kjønn

Tala i tilstandsrapporten er per 31. desember 2023 for faste og mellombels tilsette.

Tabell 6.1 Kjønnsbalanse; tal på mellombels tilsette, tal på deltid, uttak av foreldrepermisjon

	Alle tilsette		Av dette mellombels tilsette		Av dette deltid		Foreldrepermisjon Gjennomsnittleg tal veker	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Statsministerens kontor	34	22	2	-	2	-	12	-

Målet er å halde ei jamn kjønnsfordeling mellom dei tilsette ved kontoret. Fordelinga kan bli betre i enkelte grupper. I leiarstøttegruppa var det til dømes ti kvinner og ein mann. Ved rekruttering legg ein vekt på å få både kjønna representert i alle stillingsgrupper, i den grad det er mogleg innanfor kvalifikasjonsprinsippet i staten, om å tilsette den best kvalifiserte søkjaren.

To kvinner var mellombels tilsett. Bruken av mellombels tilsettingar blir årleg tatt opp med dei tillitsvalde, i tråd med statsansatteloven. Hovudregelen er faste tilsettingar, og mellombelse stillingar blir nytta ved kortvarige behov og vikariat.

Statsministerens kontor har to tilsette som jobbar deltid, begge er kvinner.

3 kvinner tok ut fødselspermisjon i 2023.

Tabell 6.2 Samla sjukefråvær 2023 i pst

	Samla sjukefråvær 2023
Kvinner	2,98 pst.
Menn	0,88 pst.
Både kjønn	2,16 pst.

Tabell 6.3 Kjønnsbalanse og kvinner sin del av menn si løn. Tala i parentes er frå 31. desember 2022

Stillingsnivå	Fordeling tilsette i pst.		Kvinner sin del av menn si løn i pst.
	Menn	Kvinner	
Totalt i verksemda	39 (39)	61 (61)	94 (91)
Leiarstillingar	44 (56)	56 (44)	126 (120)
Fagdirektørar og seniorrådgivarar	58 (45)	42 (55)	104 (101)
Andre saksbehandlarar og støttefunksjonar	17 (25)	83 (75)	95 (98)

I lønstala er fast løn og faste tillegg inkludert. Likt arbeid og arbeid av lik verdi er vurdert i utforming av stillingsnivå.

På leiarnivå hadde kvinner noko høgare gjennomsnittsløn enn menn. Gjennomsnittsløna for

menn og kvinner i andre grupper varierte, avhengig av fagområde, kompetanse og arbeidserfaring.

Utgreiing om arbeidet for likestilling og mot diskriminering

Statsministerens kontor har som mål å fremje likestilling og mangfald gjennom personalpolitikken. Kontoret legg vekt på å gi kvinner og menn same moglegheit til utvikling i oppgåver og kompetanse, og dermed same høve til lønsutvikling. Kontoret søkjer god kjønnsbalanse i alle stillingar og mangfald i etnisitet, alder, erfaring og fagleg bakgrunn.

Kontoret ynskjer å leggje til rette for gode arbeidsvilkår for tilsette i ulike fasar i livet. Personar med nedsett funksjonsevne, personar med hol i CV og personar med innvandrarakgrunn blir oppmoda til å søkje ledige stillingar ved kontoret. Der som det finst kvalifiserte søkjarar i desse gruppene, blir minst ein søkjar kalla inn til intervju.

Statsministerens kontor er som andre verksemder, omfatta av avtala om inkluderande arbeidsliv. Kontoret legg vekt på å tilpasse den fysiske arbeidsplassen, utstyr, arbeidsoppgåver og arbeidstid for medarbeidarar med nedsett funksjonsevne eller for andre med behov for særskild

tilrettelegging, for eksempel på grunn av sjukdom, skadar, graviditet eller omsorgsoppgåver.

For tilsette over 60 år blir det i medarbeidar-samtalen utført ein seniorsamtale for å kartleggje eventuelle ynskjer om endra arbeidsoppgåver, tilrettelegging av arbeidssituasjonen og andre tiltak som kan styrke moglegheita for å stå lenger i stillinga enn fyrste moglege pensjonsalder.

Kontoret har kvart år vernerunde og det blir med jamne mellomrom gjennomført meir omfattande undersøkingar av arbeidsmiljøet.

Eigne rutinar for varsling av kritikkverdige forhold ved kontoret inneheld òg forhold som diskriminering.

Kvart år blir det utarbeida ein personalrapport om mellom anna løn, likestilling og sjukefråvær og som blir behandla i Arbeidsmiljøutvalet.

Regjeringsadvokaten

Tilstandsrapport kjønn

Tala i tilstandsrapporten er per 31. desember 2023 for faste og mellombels tilsette.

Tabell 6.4 Kjønnsbalanse; tal på mellombels tilsette, tal på deltid, uttak av foreldrepermisjon

	Alle tilsette		Av dette mellombels tilsette		Av dette deltid		Foreldrepermisjon gjennomsnitleg tal på veker	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Regjeringsadvokaten	39	38	3	0	2	0	17	12

Regjeringsadvokaten har som mål å ha kjønnsbalanse mellom advokatane, samt for heile verksemda. Av dei 48 advokatane embetet hadde ved inngangen av året, var 19 kvinner (39,5 pst.) og 29 menn (60,5 pst.). Av 24 tilsette på administrativ side, var 18 kvinner (75 pst.) og 6 menn (25 pst.) Regjeringsadvokaten opplever å ha ein god kjønnsbalanse i alle stillingskategoriar, med unntak av advokatassistentane, der alle faste tilsette er kvinner. Ved rekruttering legg embetet stor vekt på

å oppretthalde den gode kjønnsbalansen mellom advokatane, så langt det er mogleg innanfor kvalifikasjonsprinsippet i staten.

Tre personar var mellombels tilsette. To av dei er jus-studentar, som jobbar som kveldssekretærar og resepsjonsmedarbeidarar.

To tilsette arbeidde deltid; begge på grunn av uføre. Begge var kvinner.

Fem menn og fire kvinner tok foreldrepermisjon i 2023.

Tabell 6.5 Samla sjukefråvær 2023 i pst

	Samla sjukefråvær 2023
Kvinner	5,8 pst.
Menn	1,4 pst.
Totalt	3,0 pst.

Tabell 6.6 Kvinner sin del av menn si løn. Tala i parentes er frå 31. desember 2022

Stillingsnivå	Fordeling tilsette i pst.		Kvinner sin del av menn si løn i pst.
	Menn	Kvinner	
Totalt i verksemda	50 (49)	50 (51)	83 (83)
Leiarstillingar	67 (67)	33 (33)	92 (91)
Fagleiar	53 (53)	47 (47)	125 (106)
Andre advokatar og støttedfunksjonar	45 (46)	55 (54)	71 (75)

I lønstala er fast løn og faste tillegg inkludert. Likt arbeid og arbeid av lik verdi er vurdert i utforming av stillingsnivå.

På leiarnivå hadde menn høgare lønsnivå i gjennomsnitt enn kvinner. Dette har si årsak i at leiar av verksemda, som har høgast løn, er mann. Gjennomsnittsløna for menn og kvinner i andre grupper varierte, avhengig av fagområde, kompetanse og arbeidserfaring. For advokatane gjeld eit reint ansiennitetsprinsipp ved fastsetjing av løn, noko som medfører at kvinner og menn har lik løn gitt same ansiennitet.

Embetet sitt arbeid for likestilling og mot diskriminering

Regjeringsadvokaten har som mål å fremje likestilling og mangfald gjennom personalpolitikken. Embetet har ein likestillingsplan med mål som skal hindre at tilsette blir behandla ulikt på grunn av kjønn. Planen gjeld område som bemanning, leiing, faglege utfordringar, løn, å leggje til rette for omsorgsplikter mv.

Hos Regjeringsadvokaten får advokatane ein relativ stor lønsauke når ein får møterett for Høgsterett. Tildelinga av prøvesaker for Høgste-

rett følger hovudsakleg ansiennitet, og vil difor alltid skje ut frå kjønnsnøytrale prinsipp.

Regjeringsadvokaten legg vekt på målsettingane i staten, om mangfald i offentlege stillingar. Personar med innvandrarakgrunn og personar med nedsett funksjonsevne blir i stillingsannonsane frå embetet oppmoda til å søkje. Det er òg tatt inn at embetet har eit mål om å oppnå ein balansert alders- og kjønnsamansetjing. Embetet kallar som hovudregel inn minst ein søkjar, som regel fleire, med innvandrarakgrunn, nedsett funksjonsevne eller hol i CV-en til intervju.

Regjeringsadvokaten er omfatta av avtalen om inkluderande arbeidsliv. Kontoret legg vekt på å tilpasse den fysiske arbeidsplassen, utstyr, arbeidsoppgåver og arbeidstid for medarbeidarar med nedsett funksjonsevne eller for andre med behov for særskilt tilrettelegging, til dømes på grunn av sjukdom, skader, graviditet eller omsorgsoppgåver.

Embetet har etablert eigne rutinar for varsling.

Arbeidsmiljøutvalet har møter minimum fire gonger i året, der status på likestillingsarbeidet og sjukefråvær er tema. Utvalet gjennomfører òg årlege vernerundar.

7 Omtale av klima- og miljørelevante saker

Regjeringas klima- og miljøpolitikk byggjer på at alle samfunnssektorar har eit sjølvstendig ansvar for å leggje miljøomsyn til grunn for aktivitetene sine og medverke til at dei nasjonale klima- og miljømåla kan nås. For ein oversikt over regjeringas viktigaste klima- og miljøtiltak, sjå del III av Klima- og miljødepartementets fagproposisjon.

7.1 Finansdepartementet

Berekraftig utvikling

Finansdepartementet har eit sektorovergripande ansvar for å leggje grunnlaget for effektiv forvaltning av dei økonomiske ressursane. I arbeidet med den økonomiske politikken skal Finansdepartementet medverke til at den økonomiske utviklinga skjer på eit miljømessig forsvarleg grunnlag.

Oppfølginga av FNs 17 mål for berekraft er integrert i det ordinære regjeringsarbeidet. Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet koordinerer den nasjonale oppfølginga, og Utanriksdepartementet koordinerer oppfølginga internasjonalt.

Sektorovergripande klima- og miljøverkemiddel

Finansdepartementet har det overordna ansvaret for innrettinga av avgifter i miljøpolitikken. Rett utforma miljøavgifter gir tildriv til å minke utsleppa og sikrar òg at forureinarane betaler.

7.2 Statistisk sentralbyrå

Statistikk over utslepp til luft er eit prioritert område. Statistikken over klimagassutslepp er mellom anna knytta til oppfølginga av Noregs klimamål, slik dei til dømes kjem fram i Parisavtalen, i forordning om miljørekneskapar i Eurostat, samt rapportering som følgjer av klimalova. Norsk klimapolitikk er nært knytta til EU, og Noreg inngjekk i 2019 eit samarbeid om klimaforpliktingane for 2030. Energistatistikken er eit viktig grunnlag for utslepp til luft, og blir utvikla

vidare for å følgje overgangen til meir fornybar energi. Statistikken over langtransportert forureining gjeld for det meste oppfølginga av Gøteborgprotokollen.

Utviklinga av statistikk over verkemiddelbruk, m.a. avgifter og utsleppskvotar, skal halde fram. I 2019 blei statistikken utvida med tal for miljøsubsidiar. SSB starta opp eit arbeid med fossile subsidiar same år med mellom anna to artiklar. Statistikken over reinsing og utslepp av kommunalt avløpsvatn blir utvikla vidare.

SSB følgjer òg opp statistikkforordninga om materialrekneskapar; «*Sirkulær økonomi*» (materialstraumar og attvinning). SSB skal hjelpe Miljødirektoratet med å finne målepunkt som er tilpassa nytt direktiv, tilpasse innhentinga av data og avklare korleis statistikken skal kunne ta vare på nasjonale og internasjonale behov. SSB utreier nye kjelder om plastavfall og plastprodukt for ein mogleg statistikk om plast. SSB er med på å kartleggje matsvinn i primærleddet, altså hos jordbruksverksemdene. SSB skal oppdatere og publisere arealstatistikken for Noreg (arealbruk og arealressursar) og andre meir analyseprega temastatistikkar om areal. Statistikk og analysar er publiserte som planlagt.

Etterspurnaden etter miljøstatistikk til internasjonale publikasjonar og indikatorsystem, særleg i EU og OECD, er aukande.

Frå 2017 ga ei EU-forordning rapporteringsplikt på områda rekneskap for miljøvernuttgifter (EPEA), statistikk for produksjon, bruttoprodukt, sysselsetjing og eksport av miljørelaterede varer og tenester (EGSS) og næringsfordelt energibruk. Alle desse statistikkane blir utarbeidd etter den internasjonale standarden SEEA (System for Environmental Economic Accounting) og i tråd med prinsipp i nasjonalrekneskapen.

Som del av ei ny utviding av EU-forordninga på miljørekneskap vil tre nye statistikkar bli utvikla. Statistikk over miljøvennlege subsidiar og skogrekneskap vil i stor grad byggje på allereie eksisterande statistikkar. Statistikk for naturrekneskap vil krevje betydeleg utvikling. Naturrekneskapet følgjer SNs statistiske rammeverk, som blei godkjent i 2021 – SEEA EA (Ecosystem Accounting).

Rekneskapen omfattar eit arealrekneskap over utbreiinga av ulike økosystem, tilstanden deira, samt tilgang og etterspurnad etter økosystemtenestar. Utviklinga vil krevje samarbeid med fleire andre statistikkprodusentar, dataleverandørar og forskingsmiljø. Det blir arbeidd mot eit nasjonalt naturrekneskap i 2026.

Innanfor forskingsverksemda i SSB på miljø- og klimafeltet er det fleire analyseprosjekt i gang om energimarknadstrendar, klimapolitisk utvikling og bruk av naturressursar. I desse nyttar ein mellom anna økonomiske analysemodellar av norsk, europeisk og global økonomi. Ein modell av norsk økonomi (SNOW), som nyttast av

Finansdepartementet, blir oppdatert og utvikla av SSB. Forskingsprosjekta nyttar norske data, i hovudsak frå SSB, og medverkar til statistikkarbeid på energi-, utslepps- og miljøfeltet. Prosjekta omfattar mellom anna omstilling av norsk økonomi og studiar av Noregs klimapolitiske mål og verkemiddel, løysingar for låge utslepp i transport, energi og industri, samt verdsetjing av naturressursar og tenester frå økosystema. Forskarane arrangerer og deltar i aktivitetar overfor norske brukarar i forvaltinga, nærings- og organisasjonslivet, Offenlegheita, samt nasjonale og internasjonale samarbeidspartnarar.

8 Oppfølging av berekraftsmåla

FN vedtok i september 2015 berekraftsmål for perioden fram mot 2030 (Agenda 2030). Måla forpliktar Noreg både internasjonalt og nasjonalt. Finansdepartementet har ansvar for koordineringa av berekraftsmål 8 og 10. Departementet har òg eit ansvar for bidrag til delmål under berekraftsmål 1, 9, 12 og 16. Hovudinnsatsen til Finansdepartementet er omtalt under dei ulike måla. Meir omtale finst i proposisjonane til andre departement, og ein samla rapport følgjer som eit digitalt vedlegg til Prop. 1 S frå Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet.

Delmål 1.4) Innan 2030 sikre at alle menn og kvinner, særleg fattige og sårbare, har lik rett til økonomiske ressursar og tilgang til grunnleggjande tenester, til å eige og kontrollere jord og andre former for eigedom, og til arv, naturressursar, ny teknologi og finansielle tenester, inkludert mikrofinansiering

For personar i yrkesaktiv alder heng fattigdom og låginntekt for ein stor del saman med manglande eller for låg deltaking i arbeidsmarknaden. Regjeringa har dei siste åra redusert inntektsskatten for dei med låge og middels inntekter, og både marginals-katten og gjennomsnittleg skattesats er redusert for personar med låg inntekt. Dette aukar inntekta etter skatt og gjer det meir attraktivt å jobbe for denne gruppa.

Delmål 8.5) Innan 2030 oppnå full og produktiv sysselsetjing og anstendig arbeid for alle kvinner og menn, inkludert ungdom og personar med nedsett funksjonsevne, og oppnå lik løn for likt arbeid

Berekraftig vekst krev at så mange som mogleg deltar i arbeidslivet, og målet til regjeringa er at enda fleire skal i jobb og færre på trygd. Ein aktiv arbeids- og velferdspolitikkk legg til rette for dette. I tillegg er særskilde tiltak, som den nye integreringslova som blei innført i januar 2021 og den nye ungdomsgarantien som blei innført i juli 2023, viktige for å bidra til at fleire kan delta i arbeidslivet. Integreringslova skal bidra til at innvandrarakar får gode norskkunnskapar, kunnskap om norsk samfunnsliv, formelle kvalifikasjonar og ei varig til-

knytning til arbeidslivet. Lova set tydelegare krav til norskkunnskapar.

I mars 2023 sette regjeringa ned eit utval som skal sjå på omfang og utvikling av låge løningar. Utvalet skulle mellom anna sjå på kjenneteikn ved låglønnte. Utvalet skulle òg vurdere eksisterande verkemiddel og institusjonelle forhold med betydning for omfanget av lågløn. Utvalet skulle eventuelt òg foreslå endringar i verkemidla. Utvalet la fram utgreiinga si, NOU 2024: 11 *Lavlønn i Norge*, 17. juni 2024.

Regjeringa har også sett ned eit utval som skal gi meir kunnskap og foreslå tiltak for å betre arbeidshelse og tilknytning til arbeidslivet for kvinner. Målet er at fleire har gode arbeidsforhold, og at færre fell utanfor arbeidslivet i periodar eller for godt. Betre arbeidshelse blir viktig i ljøs av ei aldrande befolkning og det store behovet for arbeidskraft i åra framover. Difor har vi mykje å hente på førebygging og utvikling i arbeidsmiljøet til kvinner.

Delmål 8.10) Styrkje evna nasjonale finansinstitusjonar har til å utvide tilgangen til og stimulere til bruk av bank- og forsikringstenester og finansielle tenester for alle

Ny finansavtalelov og finansavtaleforskrift tredde i kraft 1. januar 2023. Lova styrkjer retten for brukarane har til kontoavtale og betalings-tenester. Forskrifta har reglar som gjer det enklare å sikre barn under omsorg av barnevernet tilgang til konto og betalingstenester.

Delmål 9.3) Auke tilgangen til finansielle tenester, inkludert rimeleg kreditt, for små industribedrifter og andre bedrifter, særleg i utviklingsland, og styrkje posisjonen til desse bedriftene og integrere dei i verdikjeder og marknader

God kapitaltilgang og ein velfungerande kapitalmarknad er viktig for berekraftig vekst, omstilling og innovasjon. Samla sett fungerer den norske finansmarknaden godt. Kredittverdige kundar og lønnsame prosjekt får generelt dekkka kapitalbehova sine i marknaden gjennom eit diversifisert

finansieringstilbud. Sterke og solide sparebankar, med unik kompetanse og nærvær i dei lokale marknadene, er viktige for kapitaltilgangen i distrikta, særleg for nye og mindre verksemder. Den norske finansmarknadsreguleringa legg til rette for godt fungerande kapitalmarknader. Det blir lagt stor vekt på å sikre ein trygg og stabil finanssektor, som er robust mot forstyrningar og har evne til å halda oppe tenestetilbodet, òg i dårlegare tider. Dette gjerast mellom anna ved hjelp av krav til tilstrekkeleg soliditet og likviditet i finansføretaka. Den norske verdipapirmarknaden er ei effektiv finansieringskjelde for næringslivet, og god regulering og godt tilsyn er viktige tiltak for å sikre velordna og transparente verdipapirmarknader.

Delmål 10.1) Innan 2030 oppnå ein gradvis og varig inntektsauke for dei fattigaste 40 prosentane av befolkninga som er raskare enn auken for det nasjonale gjennomsnittet

Sterk økonomisk vekst har bidratt til realinntektsvekst for dei fleste hushalda i Noreg over lang tid. Dette har òg kome dei fattigaste til gode. Til dømes har inntekta etter skatt for dei 40 prosent fattigaste hushalda, målt i faste kroner og justert for storleiken på hushaldet, vakse med knappe 30 prosent mellom 2004 og 2022. Dette er om lag det same som det nasjonale gjennomsnittet. Dei siste åra har vore prega av høg inflasjon, noko som har ført til ein liten nedgang i realinntekta til mange hushald. Forholdet mellom inntekta til dei 40 prosent med lågast inntekt og det nasjonale gjennomsnittet har vore relativt stabilt dei siste ti åra.

Regjeringa har gjennomført fleire tiltak mellom anna retta mot hushald med låge inntekter. Til dømes er barnetrygda auka, prisane i SFO/barnehage er sett ned og skatten på låge og middels inntekter er senka. Dette aukar inntekta til dei med dei lågaste inntektene. Samstundes er truleg arbeid det viktigaste verkemiddelet for å auke inntekta til denne gruppa.

Sysselsetjing er avgjerande for inntekta til kvar enkelt og er ein føresetnad for finansiering av velferdsordningar. Saman med progressiviteten i skattesystemet bidrar arbeid til å jamne ut inntektsskilnader. Det inntektspolitiske samarbeidet bidrar til at lønsdanninga fungerer godt og fordelar gevinstar og tap mellom arbeidstakarar og kapitaleigarar.

Brei deltaking i arbeidslivet er avgjerande for ei jamn inntektsfordeling, og er eit mål for regje-

ringa. Arbeidsmarknadspolitikken skal leggje til rette for at arbeidssøkjjarar kan komma i jobb og gi inntektssikring til personar som mellombels er utan arbeidsinntekt. IA-avtalen skal bidra til å førebyggje og redusere sjukefråvær og fråfall frå arbeidslivet. Arbeids- og velferdsetaten forvaltar ulike verkemidlar som skal hjelpe dei som står utanfor arbeidslivet til å kome i arbeid. Døme på dette er arbeidsmarknadstiltak som skal styrkje deltakarane sine moglegheiter til å skaffe seg eller halde på inntektsgivande arbeid. Integreringslova og ny ungdomsgaranti er døme på tiltak som skal bidra til at utsette grupper blir inkluderte i arbeidsmarknaden.

Det blir elles vist til omtalen under delmål 8.5 over.

Delmål 10.4) Vedta politikk, særleg når det gjeld skattar og avgifter, løn og sosialomsorg, med sikte på å oppnå ei gradvis utjamning av skilnader

Noreg er mellom dei landa i verda som har minst ulikskap, både når det gjeld fordelinga av inntekt og levekår. Låg ulikskap er eit sentralt rettferdsprinsipp, som òg blir knytta til høg mellommeneskeleg tillit og tiltru til styresmaktene. I Noreg, som i dei fleste andre landa, har inntektsskikken auka noko dei siste 30 åra. Ulikskapen i formue er høg og aukande. Det har over tid blir ein større del personar som lever i hushald med vedvarande låginntekt, og det har òg blitt fleire barn i låginntektshushald. Etter ein topp i 2018–2020 har det dei siste åra blitt færre barn som lever i vedvarande låginntekt.

Skattesystemet er eit sentralt verktøy for omfordeling. Personskattlegginga er progressiv, og skattar og overføringar bidrar direkte til å redusere den målte inntektsskikken med nærare 40 prosent. Skattesystemet påverkar òg fordelinga av økonomiske ressursar ved å skaffe staten inntekter som finansierer offentlege tenester, samt ved å påverke økonomisk aktivitet. I eit fordelingsperspektiv er det viktig at skattesystemet støttar opp om høg deltaking i arbeidslivet og skaffar staten inntekter på ein måte som er lite skadeleg for økonomien. Regjeringa ynskjer eit skatte- og avgiftssystem som bidrar til sterkare sosial og geografisk omfordeling. I tråd med Hurdalsplattforma er det gjennomført endringar som reduserer inntektsskatten for dei med låge og middels inntekter og aukar skatt for store formuar og inntekter.

10.5) Betre reguleringa av og tilsynet med globale finansmarknader og finansinstitusjonar, og styrkje gjennomføringa av regelverket

Styresmakter frå fleire land og internasjonale organ har arbeidd i fleire tiår for felles reglar på finansmarknadsområdet, for å bidra til eit meir robust finanssystem globalt. Baselkomiteen for banktilsyn har ei sentral rolle i arbeidet med internasjonale reglar for bankverksemd. Komiteen har utarbeidd omfattande forslag til bankregelverk i tre bolkar: Basel I, II og III. Komiteen har ingen overnasjonal styresmakt, men medlemslanda har forplikta seg til å innføre tilrådingane frå komiteen.

Sidan den globale finanskrisa i 2008 har òg Financial Stability Board (FSB) og dei europeiske tilsynsmaktene European Banking Authority (EBA), European Securities and Markets Authority (ESMA) og European Insurance and Occupational Pensions Authority (EIOPA) hatt sentrale roller i det internasjonale samarbeidet om finansmarknadsregulering. Norske styresmakter deltar i det omfattande tilsynssamarbeidet i EØS.

I Europa utarbeider EU-kommisjonen forslag til finansmarknadsregelverk. EBA, ESMA og EIOPA hjelper EU-kommisjonen i arbeidet. Forslaga byggjer som regel på internasjonale tilrådingar, som til dømes dei frå Baselkomiteen. Deretter vedtar EU-rådet og EU-parlamentet regelverket basert på forslag frå EU-kommisjonen. Finansmarknadsreguleringa i Noreg følgjer i stor grad utviklinga i EU gjennom EØS-avtalen.

Delmål 10.c) Innan 2030 redusere transaksjonsgebyra til under 3 prosent ved pengeoverføringar frå migrantar til heimlandet og avskaffe overføringsordningar med gebyr som overstig 5 prosent.

Prisen på pengeoverføringar til andre land avhenger av mellom anna storleiken på beløpet og om transaksjonen gjennomførast fysisk eller digitalt. Prisen utgjer ein lågare del av beløpet, jo høgare overføringsbeløpet er, og fysiske overføringar er dyrare enn digitale. Per. 1. januar 2024 var prisen på overføringar til eit utval land om lag 1,5 pst. av eit beløp på 5 000 kr via bank og over internett, og noko høgare ved overføring hos andre finansielle føretak og betalingsføretak.

Mål 16.4 Innen 2030 oppnå en betydelig reduksjon av ulovlige finans- og våpenstrømmer, gjøre det enklere å spore opp og returnere stjålne eiendeler og bekjempe alle former for organisert kriminalitet

Den internasjonale standardsettaren Financial Action Task Force (FATF) er ei sentral premissleverandør for det internasjonale arbeidet for å motarbeide kvitvasking, terrorfinansiering og finansiering av spreiding av masseøydeleggingsvåpen. Dette er ei samarbeidsgruppe med 40 medlemmer, inkludert Noreg. I tillegg deltar mange land og organisasjonar som observatørar. FATF gjennomfører mellom anna landevalueringar og lagar detaljerte rapportar om landa si etterleving av standardane.

Dei siste åra har Finanstilsynet styrka tilsynsinnsatsen sin knytta til kvitvaskingsregelverket. Samstundes viser erfaringar frå tilsyn at etterlevinga fortset å vere mangelfull i mange tilfelle. Etterleving av kvitvaskingsregelverket er mellom Finanstilsynet sine særleg prioriterte tilsynsområde i strategiperioden 2023–2026.

Av relevant aktivitet på området til Finansdepartementet – eller med bidrag frå Finansdepartementet – frå det siste dryge året, kan følgjande nemnast:

- I november 2023 publiserte Finanstilsynet ein rapport om resultatane frå eit tematilsyn om sanksjonsscreening. Rapporten synte at mange bankar må forbetre sanksjonsscreeninga av manipulerte data. Tematilsynet synte òg at mange av bankane er avhengige av få og felles leverandørar av system for sanksjonsscreening.
- I mars 2024 la regjeringa fram ei Meld. St. 15 (2023–2024) *Felles verdier – felles ansvar*. Meldinga og stortingsbehandlinga av denne legg grunnlaget for ein styrka innsats i forebygging og motverking av økonomisk kriminalitet.
- Etter forslag i Prop. 74 LS (2023–2024) er kvitvaskingslovens verkeområde utvida til å gjelde kunsthandlarar og dei som tilbyr særlege tenester for oppbevaring av kunst. Desse lovendingane trer i kraft 1. januar 2025.
- Register over reelle rettshavarar blei oppretta frå 1. oktober 2024. Registreringsplikta vil bli innfasa fram til 31. juli 2025. Registeret skal betre tilgangen til opplysingar om eigarskap og kontroll i norske føretak, og blir eit viktig verktøy i kampen mot kvitvasking, terrorfinansiering og annan økonomisk kriminalitet.

Finansdepartementet

t i l r å r :

I Prop. 1 S (2024–2025) om statsbudsjettet for året 2025 blir dei forslag til vedtak førde opp som er nemnde i eit framlagt forslag.

Forslag

Under Finansdepartementet blir i Prop. 1 S (2024–2025) statsbudsjettet for budsjettåret 2025 dei forslag til vedtak som følgjer førde opp:

Kapitla 20–51, 1600–1651, 3024–3051, 4600–4620, 5341, 5351, 5580, 5600, 5605, 5692–5693

I

Utgifter:

Kap.	Post		Kroner	Kroner
Regjeringa				
20	Statsministerens kontor			
	01	Driftsutgifter	116 121 000	116 121 000
21	Statsrådet			
	01	Driftsutgifter	197 674 000	197 674 000
24	Regjeringsadvokaten			
	01	Driftsutgifter	130 240 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	17 182 000	147 422 000
		Sum Regjeringa		461 217 000
Stortinget og eksterne organ				
41	Stortinget			
	01	Driftsutgifter	1 220 405 000	
	45	Større utstyrskjøp og vedlikehald, <i>kan overførast</i>	175 247 000	
	70	Tilskot til partigruppene	255 288 000	
	73	Kontingentar, internasjonale delegasjonar	18 788 000	
	74	Reisetilskot til skular	7 120 000	1 676 848 000
42	Stortingets ombodsnemnd for Forsvaret			
	01	Driftsutgifter	10 478 000	
	75	Internasjonale organisasjonar og nettverk	250 000	10 728 000
43	Stortingets ombod for kontroll med forvaltninga			
	01	Driftsutgifter	118 311 000	118 311 000
44	Stortingets kontrollutval for etterretnings-, overvakings- og tryggingsteneste			
	01	Driftsutgifter	49 986 000	49 986 000

Kap.	Post		Kroner	Kroner
45	Noregs institusjon for menneskerettar			
	01	Driftsutgifter	31 322 000	31 322 000
51	Riksrevisjonen			
	01	Driftsutgifter	669 959 000	
	75	Internasjonale organisasjonar og nettverk	29 791 000	699 750 000
		Sum Stortinget og eksterne organ		2 586 945 000
		Finansadministrasjon		
1600	Finansdepartementet			
	01	Driftsutgifter	463 902 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overførast</i>	67 874 000	
	71	Forskning og allmennopplysning – Noregs forskningsråd	38 400 000	570 176 000
1602	Finanstilsynet			
	01	Driftsutgifter	556 492 000	
	23	Spesielle driftsutgifter, klagenemnd	8 900 000	
	45	Større utstyrsjøp og vedlikehald, <i>kan overførast</i>	33 725 000	599 117 000
1605	Direktoratet for forvaltning og økonomistyring			
	01	Driftsutgifter	1 122 485 000	
	22	Opplæringskontoret OK stat	13 296 000	
	45	Større utstyrsjøp og vedlikehald, <i>kan overførast</i>	20 237 000	1 156 018 000
		Sum Finansadministrasjon		2 325 311 000
		Skatte-, avgifts- og tolladministrasjon		
1610	Tolletaten			
	01	Driftsutgifter	2 042 566 000	
	45	Større utstyrsjøp og vedlikehald, <i>kan overførast</i>	321 854 000	2 364 420 000
1618	Skatteetaten			
	01	Driftsutgifter	8 152 802 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	109 000 000	
	22	Større IT-prosjekt, <i>kan overførast</i>	557 631 000	
	23	Spesielle driftsutgifter, a-ordninga	110 132 000	
	45	Større utstyrsjøp og vedlikehald, <i>kan overførast</i>	112 029 000	
	50	Skatte- og avgiftsforskning	6 142 000	9 047 736 000
1619	Skatteklagenemnda			
	01	Driftsutgifter	80 238 000	80 238 000
		Sum Skatte-, avgifts- og tolladministrasjon		11 492 394 000

Kap.	Post	Kroner	Kroner
Offisiell statistikk			
1620	Statistisk sentralbyrå		
	01 Driftsutgifter	783 068 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	242 503 000	
	45 Større utstyrskjøp og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 183 000	1 029 754 000
	Sum Offisiell statistikk		1 029 754 000
Andre føremål			
1632	Kompensasjon for meirverdiavgift		
	61 Tilskot til kommunar og fylkeskommunar, <i>overslagsløyving</i>	35 350 000 000	
	72 Tilskot til private og ideelle verksemdar, <i>overslagsløyving</i>	2 850 000 000	38 200 000 000
1633	Nettoordning, statleg betalt meirverdiavgift		
	01 Driftsutgifter, <i>overslagsløyving</i>	10 500 000 000	10 500 000 000
1635	Forskottering av erstatningskrav		
	70 Utbetaling av erstatning, <i>kan overføres</i>	20 000 000	20 000 000
	Sum Andre føremål		48 720 000 000
Statsgjeld, renter og avdrag m.m.			
1650	Statsgjeld, renter m.m.		
	89 Renter og provisjon m.m. på innanlandsk statsgjeld, <i>overslagsløyving</i>	16 426 200 000	16 426 200 000
1651	Statsgjeld, avdrag og innløyving		
	98 Avdrag på innanlandsk statsgjeld, <i>overslagsløyving</i>	63 817 000 000	63 817 000 000
	Sum Statsgjeld, renter og avdrag m.m.		80 243 200 000
		Sum departementets utgifter	146 858 821 000

Inntekter:

Kap.	Post	Kroner	Kroner
Regjeringa			
3024	Regjeringsadvokaten		
	01 Vederlag for utgifter i rettssaker	23 082 000	23 082 000
	Sum Regjeringa		23 082 000
Stortinget og eksterne organ			
3041	Stortinget		
	01 Salsinntekter	6 190 000	
	03 Leigeinntekter	2 387 000	8 577 000
3051	Riksrevisjonen		
	02 Refusjon utland	300 000	300 000
	Sum Stortinget og eksterne organ		8 877 000
Finansdepartementet			
4600	Finansdepartementet		
	02 Ymse refusjonar	50 000	50 000
4602	Finanstilsynet		
	03 Sakshandsamingsgebyr	18 700 000	
	86 Vinningsavståing og gebyr for regelbrot m.m.	500 000	19 200 000
4605	Direktoratet for forvaltning og økonomistyring		
	01 Økonomitjenester og andre driftsinntekter	282 112 000	
	02 Opplæringskontoret OK stat	20 080 000	302 192 000
4610	Tolletaten		
	01 Særskilt vederlag for tolltjenester	6 950 000	
	02 Andre inntekter	2 492 000	
	04 Ymse refusjonar	1 193 000	
	05 Refusjon frå Avinor AS	31 430 000	
	85 Tvangsmulkt og gebyr for regelbrot	12 500 000	54 565 000
4618	Skatteetaten		
	01 Refunderte utleggs- og tinglysingsgebyr	23 500 000	
	03 Andre inntekter	7 044 000	
	05 Gebyr for utleggsforretningar	64 000 000	
	07 Gebyr for bindande førehandsfråsegner	5 000 000	
	11 Gebyr på kredittdeklarasjonar	3 360 000	
	85 Inngått på tapsførte lån m.m.	300 000 000	
	86 Bøter, inndragingar m.m.	2 000 000 000	

Kap.	Post	Kroner	Kroner	
	87	Trafikantsanksjonar	70 000 000	
	88	Forseinkingsgebyr, Rekneskapsregisteret	300 000 000	
	89	Gebyr for regelbrot	5 000 000	2 777 904 000
4620		Statistisk sentralbyrå		
	02	Oppdragsinntekter	247 103 000	
	85	Tvangsmulkt	10 000 000	257 103 000
		Sum Finansdepartementet		3 411 014 000
		Ymse inntekter		
5341		Avdrag på utestående fordringar		
	98	Avdrag på eigenbeholdning statsobligasjonar	6 000 000 000	6 000 000 000
5351		Overføring frå Noregs Bank		
	85	Overføring	18 974 000 000	18 974 000 000
		Sum Ymse inntekter		24 974 000 000
		Skatter og avgifter		
5580		Sektoravgifter under Finansdepartementet		
	70	Finanstilsynet, bidrag frå tilsynseiningane	606 417 000	606 417 000
		Sum Skatter og avgifter		606 417 000
		Renter og utbyte m.m.		
5600		Overføring frå Statens pensjonsfond Norge		
	85	Overføring frå Statens pensjonsfond Norge	11 700 000 000	11 700 000 000
5605		Renter av kontantar i statskassa og av andre fordringar		
	80	Av statskassas foliokonto i Noregs Bank	10 465 000 000	
	81	Av verdipapir og bankinnskot i utanlandsk valuta	200 000	
	82	Av innanlandske verdipapir	1 859 300 000	
	83	Av alminnelege fordringar	60 000 000	
	84	Av driftskreditt til statsverksemdar	3 163 200 000	15 547 700 000
5692		Utbyte av statens kapital i Den nordiske investeringsbanken		
	85	Utbyte	64 400 000	64 400 000
5693		Utbyte av aksjar i ymse selskap m.m.		
	85	Utbyte frå Folketrygdfondet	1 652 000	1 652 000
		Sum Renter og utbyte m.m.		27 313 752 000
		Sum departementets inntekter		56 337 142 000

Fullmakt til å overskride tildelte løyvingar

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykkjer i at Finansdepartementet i 2025 kan:

overskride løyvinga under	mot tilsvarende meirinntekter under
kap. 41 post 01	kap. 3041 post 01
kap. 51 post 01	kap. 3051 post 02
kap. 1600 postene 01 og 21	kap. 4600 post 02
kap. 1605 post 01	kap. 4605 post 01
kap. 1605 postene 01 og 22	kap. 4605 post 02
kap. 1610 post 01	kap. 4610 postene 01, 04 og 05
kap. 1618 post 01	kap. 4618 post 03
kap. 1620 post 21	kap. 4620 post 02

Meirinntekt som gir grunnlag for overskridning, skal også dekkje merveirdiavgift knytta til overskridninga, og omfattar dirfor òg kap. 1633, post 01 for dei statlege forvaltingsorgana som kjem inn under nettoordninga for meirverdiavgift.

Meirinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i berekninga for overføringa av nytta løyving til neste år.

Fullmakter til å pådra staten skyldnader utover tildelte løyvingar

III

Tingingsfullmakt

Stortinget samtykkjer i at Finansdepartementet i 2025 kan gjere tingingar utover det som er løyvd, men slik at den samla ramma for dei nye tingingane og gammelt ansvar ikkje overstig følgjande beløp:

Kap.	Post	Nemning	Samla ramme
1610		Tolletaten	
	45	Større utstyrsjøp og vedlikehald	125 mill. kroner
1618		Skatteetaten	
	45	Større utstyrsjøp og vedlikehald	35 mill. kroner

IV

Tilsegnfullmakt

Stortinget samtykkjer i at Finansdepartementet i 2025 kan gi tilsegn om tilskot utover gitte løyvingar, men slik at samla ramme for nye tilsegn og gammalt ansvar ikkje overstig følgjande beløp:

Kap.	Post	Nemning	Samla ramme
1600		Finansdepartementet	
	71	Forskning og allmennopplysning – Norges forskningsråd	157,8 mill. kroner

V

Fullmakt til å forplikte staten i investeringsprosjekt

Stortinget samtykkjer i at Finansdepartementet i 2025 kan gjennomføre investeringsprosjekt, herunder gjere tingingar, innanfor kostnadsrammer som vist nedanfor:

Nemning	Etat	Samla ramme
Modernisering av innkreving – steg 1	Skatteetaten m.fl.	2 125,1 mill. kroner
Modernisering av innkreving – steg 2	Skatteetaten m.fl.	1 805,0 mill. kroner
Treff-prosjektet	Tolletaten	867,6 mill. kroner

Fullmaktene gjeld òg forpliktingar som pådras for seinare budsjettår og innanfor kostnadsrammene for prosjekta. Finansdepartementet gis fullmakt til å prisjustere kostnadsrammene i seinare år.

VI

Garantifullmakt

Stortinget samtykkjer i at Finansdepartementet i 2025 kan gi garanti for grunnkapitalen til Den nordiske investeringsbank innanfor ei samla ramme for nye tilsegn og gammalt ansvar på 1 617 872 455 euro.

fond med ei løpetid på inntil 5 år, dersom Bankenes sikringsfond ber om slikt lån for å vareta formålet til innskuddsgarantiordninga. Samla uteståande sum for slike lån, anten dei er tatt opp i 2025 eller tidligare, kan ikkje overstige 1 prosent av dei til ein kvar tid samla garanterde innskota, avgrensa oppetter til 20 mrd. kroner.

VII

Fullmakt til å dekkje utgifter til vidare bobehandling

Stortinget samtykkjer i at Finansdepartementet i 2025 kan avgjere at det under ordninga med oppfølging av statlege krav i konkursbo pådras forpliktigar utover gitte løyvingar, men slik at totalramma for nye tilsegn og gammelt ansvar ikkje overstig 65,8 mill. kroner. Utbetalingar dekkjast av løyvninga under kap. 1618 Skatteetaten, post 21 særskilde driftsutgifter.

IX

Fullmakt til å vidareføre forpliktingar i IMF's multilaterale låneordning

Stortinget samtykkjer til at Finansdepartementet godkjenner at Norge vidarefører sine forpliktingar i IMF's multilaterale låneordning «New Arrangements to Borrow» (NAB) når ordninga fornyast 1. januar 2026.

X

Fullmakt til å forlenge den bilaterale låneavtalen med IMF

Stortinget samtykkjer til at Finansdepartementet godkjenner at Norges Bank kan forlenge den bilaterale låneavtalen med IMF, som gir IMF ein trekkrett på inntil 2,6 mrd. SDR, inntil kvoteauken i IMF's 16. kvoterevisjon trer i kraft eller seinest til utgangen av 2027.

VIII

Fullmakt til å yte likviditetslån til Bankenes sikringsfond

Stortinget samtykkjer i at Finansdepartementet i 2025 kan yte likviditetslån til Bankenes Sikrings-

Andre fullmakter

XI

Fullmakt til å rette opp uoppklåra differansar og feilposteringsar i tidligare års statsrekneskapar

Stortinget samtykkjer i at Finansdepartementet i 2025 i enkeltsaker kan korrigere uoppklåra differansar i rekneskapane og feilposteringsar i statsrekneskapen som gjeld tidligare års rekneskapar, ved postering over konto for forskyvningar i balansen i statsrekneskapen i rekneskapen for inneverande år. Fullmakten gjeld inntil 1 mill. kroner.

XII

Nettoposteringsfullmakt

Stortinget samtykkjer i at Finansdepartementet i 2025 kan gi Tolletaten fullmakt til å trekkje direkte utgifter i samband med auksjonssal frå salsinntektene før det overskytande inntektsførast under kap. 4610 Tolletaten, post 02 Andre inntekter.

XIII

Fullmakt til postering mot mellomværet med statskassa

Stortinget samtykkjer i at Finansdepartementet i 2025 kan gi Skatteetaten fullmakt til å:

1. inntektsføre statens del av skatteinngangen i statsrekneskapen i same periode som dette blir rapportert frå skatterekneskapen, og mot mellomværet skatterekneskapen har motstatskassa. Mellomværet blir utlikna påfølgjande periode når oppgjeret blir overført frå skatterekneskapen.
2. føre uplasserte innbetalingar mot mellomværet med statskassa. Etter at krava er fastsett og registrert i rekneskapssystemet, blir innbetalingane resultatført i statsrekneskapen og mellomværet utlikna.
3. føre midlar Skatteetaten har kravd inn på vegne av andre aktørar, mot mellomværet med statskassa i dei høva Skatteetaten sender midlane vidare. Mellomværet utliknast i perioden Skatteetaten sender midlane vidare til den aktuelle aktøren.

Vedlegg 1**Tilsetjingsvilkåra for leiarane i heileigde statlege føretak****1 Noregs Bank**

Ida Wolden Bache har vore sentralbanksjef sidan 1. mars 2022. Sentralbanksjefen leier òg hovedstyret i Noregs Bank og komiteen for pengepolitikk og finansiell stabilitet.

Årsløna sentralbanksjefen Ida Wolden Bache var i 2023 på 2 523 686 kroner. Sentralbanksjefen er medlem i Noregs Banks eiga pensjonsordning med m.a. maksimalt pensjonsgrunnlag 12 ganger Folketrygdens grunnbeløp (12 G). Den eiga pensjonsordninga for sentralbanksjef og visesentralbanksjef tek no ikkje opp nye medlemar. For året 2023 utgjorde løna til Wolden Bache samla 2 535 189 kroner. Verdien av andre føremoner utgjorde same året 11 503 kroner.

2 Folketrygdfondet

Folketrygdfondet er eit særlovselskap, jf. lov 29. juni 2007 nr. 44 om Folketrygdfondet.

Løna til administrerande direktør Kjetil Houg utgjorde 4 376 000 kroner i 2023 og andre ytingar utgjorde 56 000 kroner.

Administrerande direktør må fråtre si stilling seinast ved fylte 70 år. Oppseiingstida er seks månader. Administrerande direktør har rett til etterløn tilsvarende seks månaders løn, rekna frå utgangen av oppseiingstida, dersom han blir oppsagd eller sjølv seier opp etter avtale med styret. Det er ikkje knytt rett til feriepengar eller pensjon til etterløna.

Folketrygdfondet har ein avtale om innskottsbasert pensjonsordning for dei tilsette. Dersom administrerande direktør i perioden frå han er 65 til 67 år tek imot yting knytt til sjukdom eller arbeidsuførleik, frå Nav og/eller tenestepensjonsordningar, vil desse ytingane kome til frådrag i pensjonen frå Folketrygdfondet i denne perioden. Pensjon for administrerande direktør vil bli samordna med alderspensjon frå folketrygda, oppsett rettighet i Statens pensjonskasse og innskottspensjon frå 67 år.

Bestilling av publikasjonar

Tryggings- og serviceorganisasjonen til departementa
publikasjoner.dep.no
Telefon: 22 24 00 00

Publikasjonane er også tilgjengelege på
www.regjeringen.no

Trykk: Aksell AS – 10/2024

